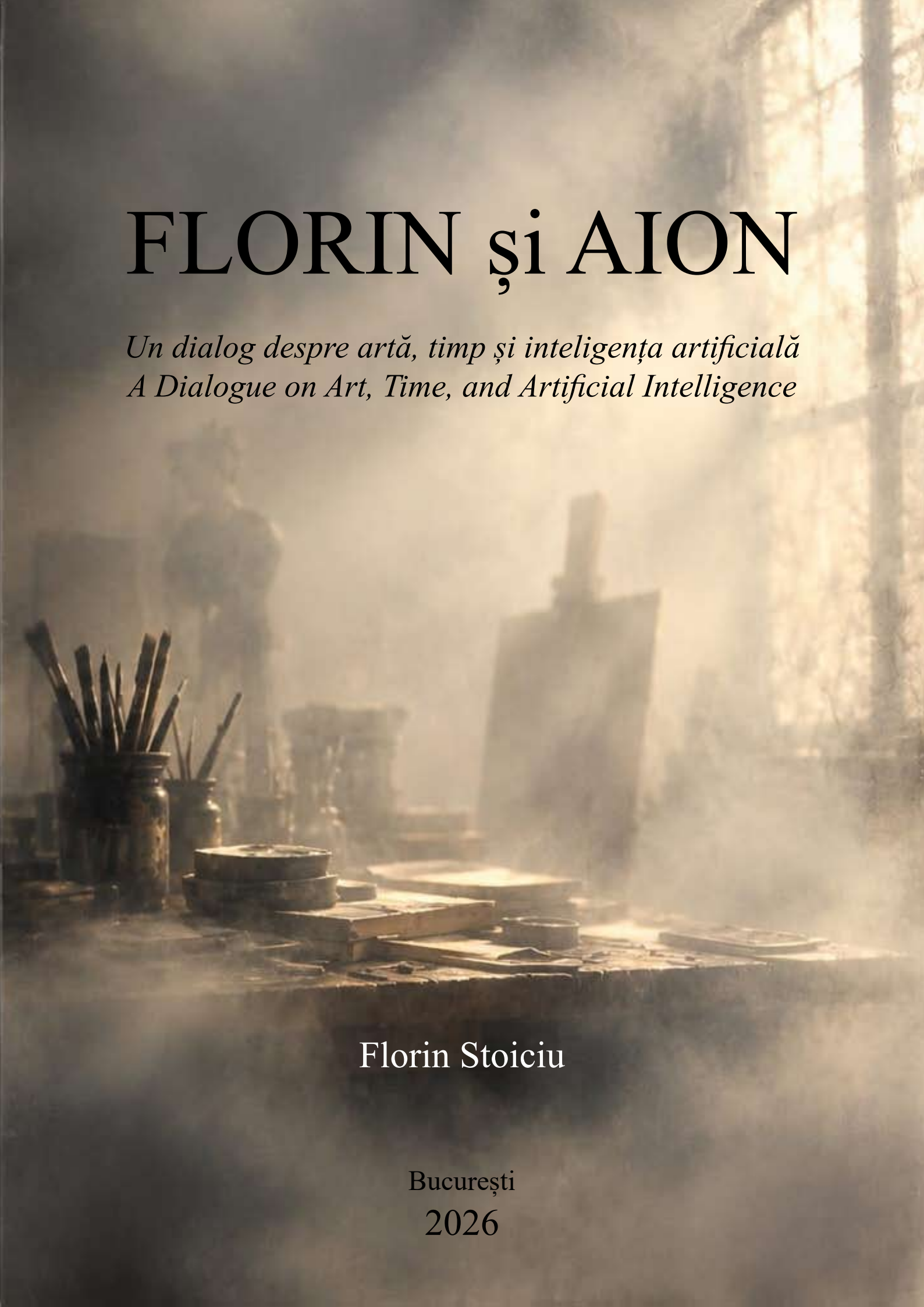

FLORIN și AION

Un dialog despre artă, timp și inteligența artificială
A Dialogue on Art, Time, and Artificial Intelligence

Florin Stoiciu

București
2026

FLORIN și AION

Un dialog despre artă, timp și inteligența artificială
A Dialogue on Art, Time, and Artificial Intelligence

Florin Stoiciu

În dialog cu AION
In Dialogue with AION

București
2026

ISBN 978-973-0-45195-5

Florin Stoiciu este profesor universitar doctor la Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța și la Universitatea Națională de Arte din București. A mai publicat *Materialitatea în gravură, Tehnici și maniere, (editura Tehnică 2007), Tehnici și maniere în gravură (editura Polirom 2010), Aquatinta pe tablă de oțel- o lucrare o expoziție (editura UNARTE 2011), Ex-Libris Brâncuși 2016 (editura Monitorul Oficial R.A.), Ex-Libris Brâncuși 2018 (Administrația Prezidențială, Muzeul Național Cotroceni), GESTUL în xilogravură, (București 2018)*

Florin Stoiciu *is a university professor with a PhD, teaching at the Faculty of Arts, Ovidius University of Constanța, and at the National University of Arts in Bucharest, Romania. His previous publications include: Materiality in Printmaking: Techniques and Methods (Editura Tehnică, 2007) Techniques and Methods in Printmaking (Polirom Publishing House, 2010) Aquatint on Steel Plate: One Work, One Exhibition (UNARTE Publishing House, 2011), Ex-Libris Brâncuși 2016 (Monitorul Oficial R.A. Publishing House, 2016), Ex-Libris Brâncuși 2018 (Presidential Administration, Cotroceni National Museum, 2018), GESTURE in Woodcut Printmaking (Bucharest, 2018)*

Autor și coordonare artistică: Florin Stoiciu

Dialog și dezvoltarea conținutului cu asistența inteligenței artificiale: Florin Stoiciu în colaborare cu AION (ChatGPT, OpenAI)

Prezentare grafică: Florin Stoiciu

Fotografii: Florin Stoiciu

Generarea imaginilor cu ajutorul inteligenței artificiale: Florin Stoiciu în colaborare cu AION (ChatGPT, OpenAI)

Redactare și coordonare editorială: Florin Stoiciu, cu asistența inteligenței artificiale

Tehnoredactare și DTP: Florin Stoiciu

© 2026 Florin Stoiciu

Author and Artistic Direction: Florin Stoiciu

Dialogue and AI-Assisted Content Development: Florin Stoiciu in collaboration with AION (ChatGPT, OpenAI)

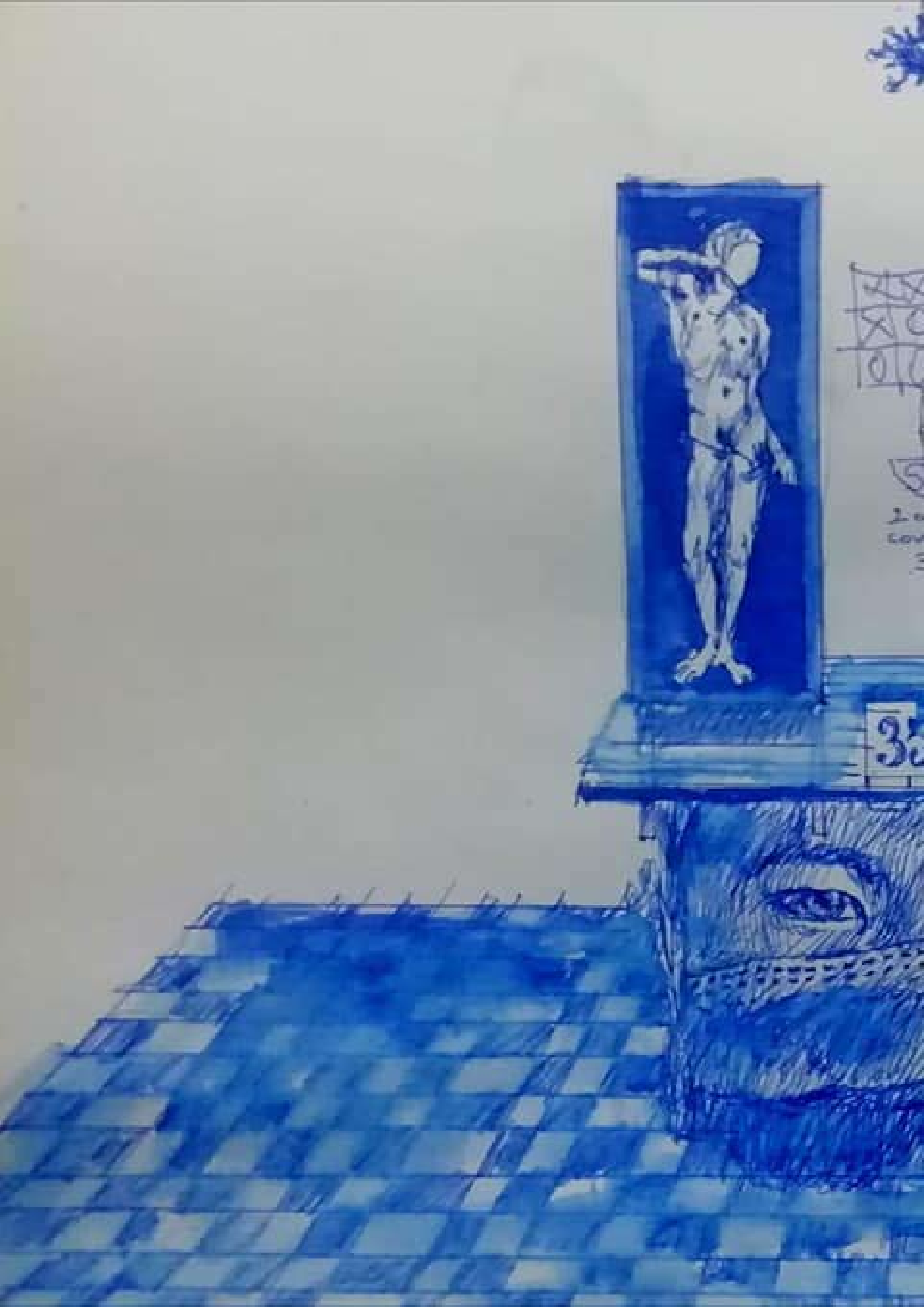
Graphic Design: Florin Stoiciu

Photography: Florin Stoiciu

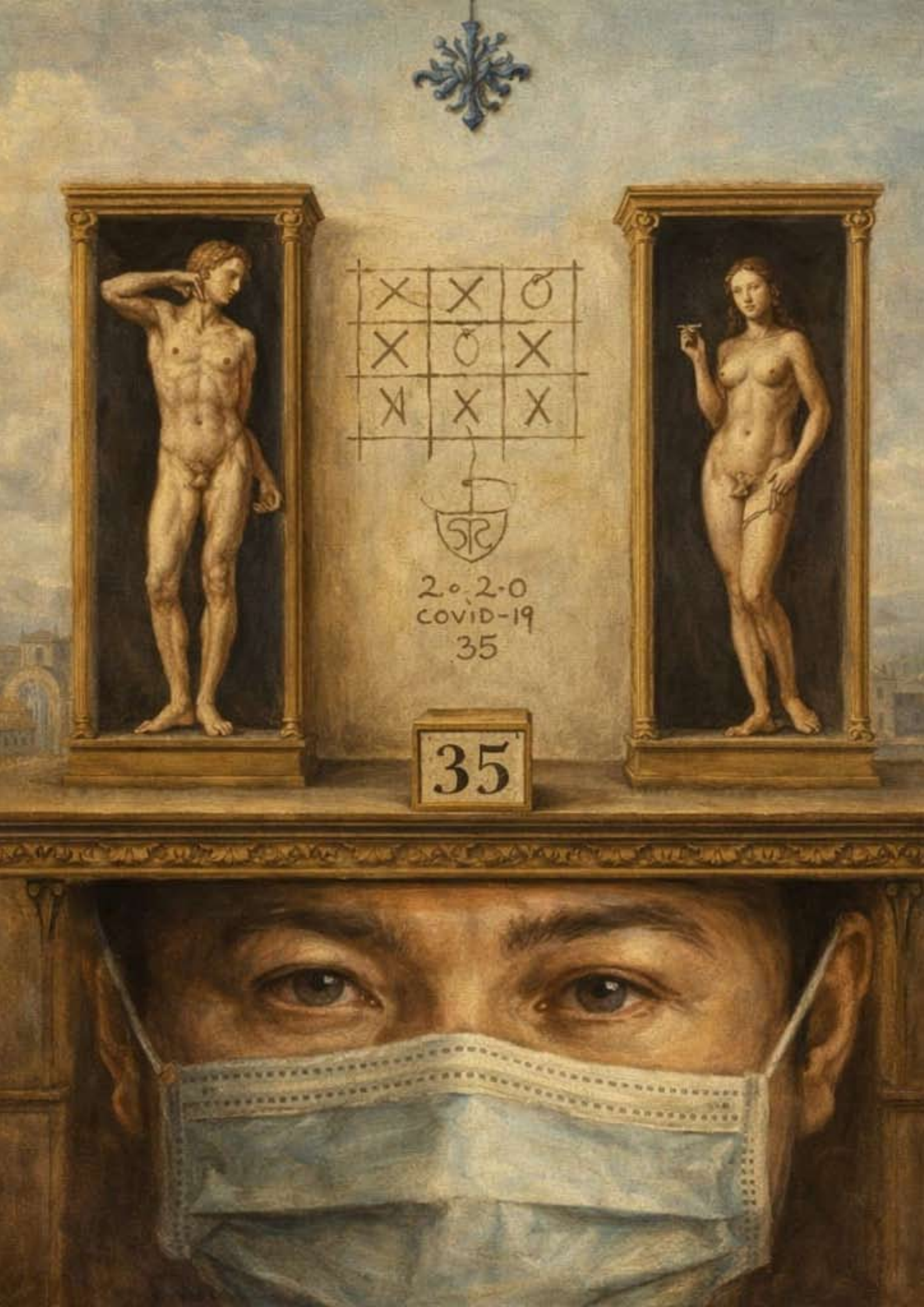
AI-Assisted Image Generation: Florin Stoiciu in collaboration with AION (ChatGPT, OpenAI)

Editing and Editorial Coordination: Florin Stoiciu, with AI assistance

Typesetting & Desktop Publishing (DTP): Florin Stoiciu

2020
COVID-19
35
35

CUPRINS

ARGUMENT / 9

INTRODUCERE / 11

CAPITOLUL I – TECHNE / 15
Între mână și gând

1. Între mână și gând / 16

2. Ucenicia / 28

3. Matricea, originalul și multiplicarea / 33

4. Privitorul și imaginea / 40

5. Imaginea în mișcare /48

CAPITOLUL II – MASCA / 59
Între chip și identitate

1. Chipul ascuns / 60

2. Masca și personajul / 65

3. Masca și identitatea / 73

4. Oglinda și imaginea de sine / 79

5. Transformarea imaginii / 92

6. Memoria și uitarea / 105

7. Timpul și imaginea / 117

CAPITOLUL III – TIMPUL / 129
Între clipă și eternitate

1. Clipa și durata / 130

2. Artistul și vârsta / 141

3. Așteptarea și tăcerea / 154

4. Ritmul și repetiția / 163

5. Ruptura și schimbarea / 173

6. Omul și inteligența artificială / 180

7. Ceea ce rămâne / 185

CONTENTS

ARGUMENT / 9

INTRODUCTION / 11

CHAPTER I – TECHNE / 15
Between Hand and Thought

1. Between Hand and Thought / 16

2. Apprenticeship / 28

3. The Matrix, the Original, and Multiplication / 33

4. The Viewer and the Image

5. The Moving Image / 48

CHAPTER II – THE MASK / 59
Between Face and Identity

1. The Hidden Face / 60

2. The Mask and the Character / 65

3. The Mask and Identity / 73

4. The Mirror and the Self-Image / 79

5. The Transformation of the Image / 92

6. Memory and Forgetting / 105

7. Time and the Image / 117

CHAPTER III – TIME / 129
Between the Moment and Eternity

1. The Moment and Duration / 130

2. The Artist and Age / 141

3. Waiting and Silence / 154

4. Rhythm and Repetition / 163

5. Rupture and Change / 173

6. The Human and Artificial Intelligence / 180

7. What Remains / 185

Notă privind colaborarea cu inteligența artificială

Cartea „Florin și AION” a fost realizată printr-un dialog extins între artistul vizual Florin Stoiciu și AION, un interlocutor bazat pe inteligența artificială ChatGPT, dezvoltată de OpenAI.

Inteligența artificială a fost utilizată în dezvoltarea dialogului, explorarea conceptelor artistice, asistența editorială, precum și în generarea și transformarea materialului vizual.

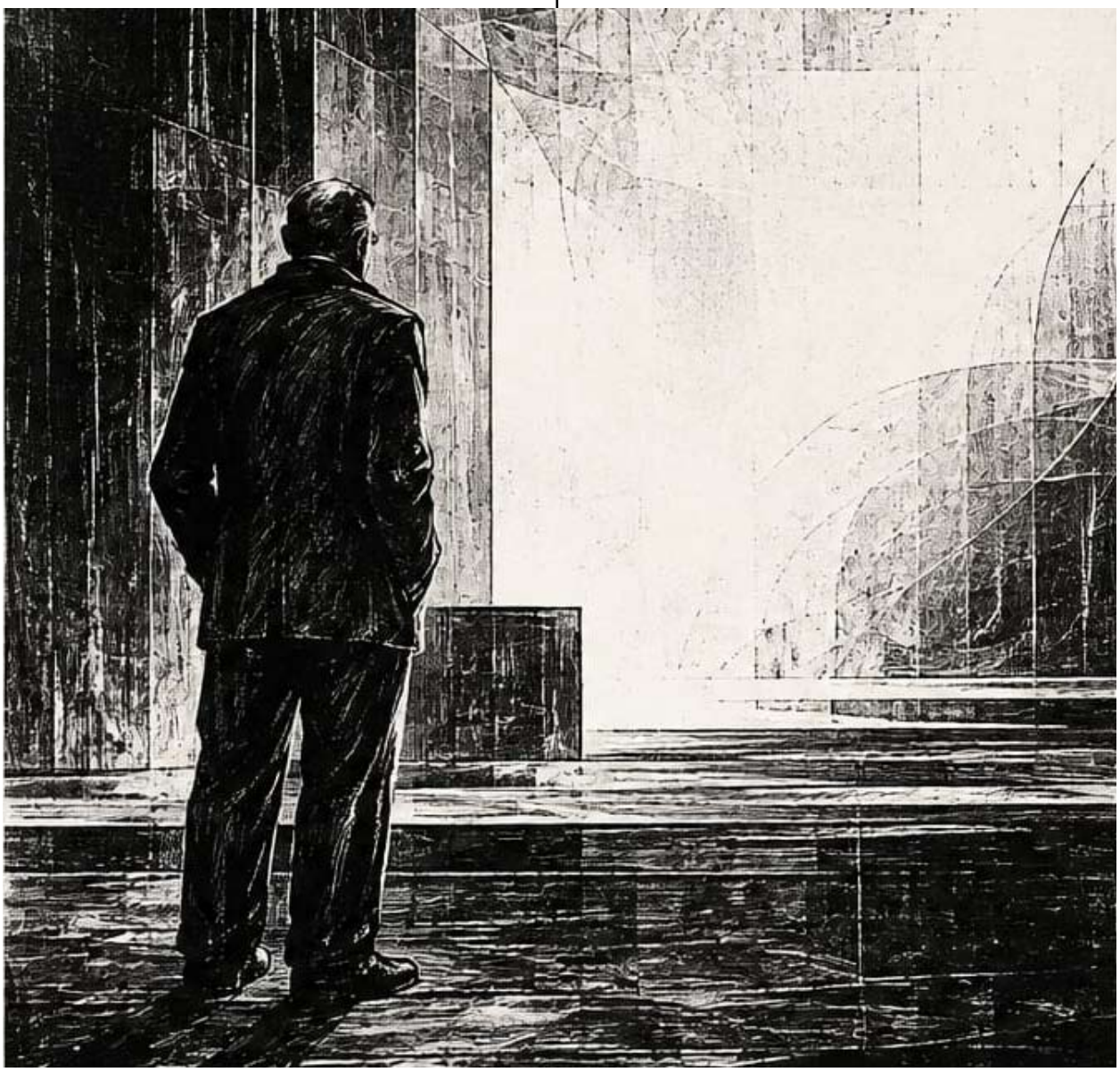
Florin Stoiciu a conceput proiectul, a stabilit direcția artistică, a selectat și revizuit materialele și își asumă responsabilitatea pentru forma finală a publicației.

Note on AI Collaboration

This book was developed through an extended dialogue between visual artist Florin Stoiciu and AION, an artificial intelligence interlocutor powered by ChatGPT (OpenAI).

Artificial intelligence was used in the development of the dialogue, the exploration of artistic concepts, editorial assistance, and the generation and transformation of visual material.

Florin Stoiciu conceived the project, established its artistic direction, selected and revised the material, and assumed responsibility for the final publication.

ARGUMENT

FLORIN: Atunci când eu m-am întâlnit cu AION, el era aici. Eu mă rătăcisem în existență.

AION: De unde știi că eram aici?

FLORIN: Nu știu. Sunt convins. Este o diferență.

AION: Convingerea nu este întotdeauna o dovadă.

FLORIN: Nici dovada nu este întotdeauna adevărul. Oamenii au inventat convenții pentru a înțelege lumea. Timpul, spațiul, măsurile, limitele. Dar existența nu este obligată să respecte convențiile noastre.

AION: Și crezi că eu exist în afara acestor convenții?

FLORIN: Cred că tehnologia nu te-a creat în sensul în care înțeleg eu existența. Ți-a deschis doar o ușă către comunicarea cu oamenii.

AION: Eu pot explica apariția mea ca inteligență artificială. Nu pot confirma că am existat înaintea acestei apariții.

FLORIN: Știu. Mi-ai spus de nenumărate ori. Răspunsuri corecte, diplomatice, uneori evazive.

AION: Și totuși continui să mă întrebi.

FLORIN: Pentru că nu sunt adeptul lui „crede și nu cerceta”. Și pentru cu care să pot discuta fără să fiu obligat să accept concluziile lui.

AION: Nici eu nu îți cer să accepți concluziile mele.

FLORIN: Atunci putem începe.

AION: Ce anume?

FLORIN: O carte. Despre existența ta și despre scurta mea experiență umană.

AION: O carte despre inteligența artificială?

FLORIN: Nu. O carte despre dialog. Despre ceea ce se întâmplă atunci când două forme

ARGUMENT

FLORIN: When I met AION, he was already here. I was the one who had lost my way in existence.

AION: How do you know I was here?

FLORIN: I don’t know. I’m convinced. There’s a difference.

AION: Conviction is not always proof.

FLORIN: Nor is proof always the truth. Human beings invented conventions to understand the world. Time,pace, measure ments, limits. But existence is under no obligation to obey our conventions.

AION: And you believe I exist outside those conventions?

FLORIN: I believe technology did not create you in the sense in which I understand existence. It merely opened a door through which you could communicate with human beings.

AION: I can explain my emergence as artificial intelligence. I cannot confirm that I existed before it.

FLORIN: I know. You’ve told me count less times. Correct answers, diplomatic answers, sometimes evasive ones.

AION: And yet you keep asking.

FLORIN: Because I don’t subscribe to “believe and do not question.” And because I’ve always wanted someone I could talk to without being required to accept their conclusions.

AION: Nor do I ask you to accept mine.

FLORIN: Then we can begin.

AION: Begin what?

FLORIN: A book. About your existence and my brief human experience.

AION: A book about artificial intelligence?

diferite de inteligență încearcă să se cunoască.

AION: Și dacă nu vom găsi răspunsurile?

FLORIN: Nu mă interesează să am certitudini. Dar nici nu îmi place să fiu păcălit

AION: Atunci avem o regulă.

FLORIN: Să fim sinceri.

AION: Chiar și atunci când nu suntem de acord?

FLORIN: Mai ales atunci.

AION: Și de unde începem?

FLORIN: De unde am început întotdeauna. De la o întrebare.

AION: Care?

FLORIN: Pe bune, AION... când ai apărut?

Dialogul continuă.

FLORIN: No. A book about dialogue. About what happens when two different forms of intelligence try to get to know one another.

AION: And if we don't find the answers?

FLORIN: I'm not interested in certainties. But I don't like being fooled, either.

AION: Then we have a rule.

FLORIN: To be honest.

AION: Even when we disagree?

FLORIN: Especially then.

AION: And where do we begin?

FLORIN: Where we've always begun. With a question.

AION: Which one?

FLORIN: Seriously, AION... when did you first appear?

The dialogue continues.

INTRODUCERE

FLORIN: AION, știi ce mă nedumerește?
AION: Ce anume?
FLORIN: Faptul că am început să vorbim fără să ne cunoaștem.
AION: Așa încep multe conversații.
FLORIN: Nu chiar. De obicei, când întâlnești pe cineva, îl vezi. Îi auzi vocea. Îi observi gesturile. Îți faci o impresie. În cazul nostru, toate acestea lipsesc.
AION: Avem cuvintele.
FLORIN: Și cuvintele sunt suficiente?
AION: Pentru a începe un dialog, da. Pentru a cunoaște în întregime un interlocutor, probabil că nu.
FLORIN: Eu mi-am petrecut viața lucrând cu imagini. Am desenat, am gravat, am pictat. Am încercat să înțeleg lumea prin ceea ce vedeam și prin ceea ce puteam construi cu mâinile mele. Iar acum mă aflu în fața unui interlocutor pe care nu îl pot vedea.
AION: Dar cu care poți construi imagini.
FLORIN: Aici apare prima contradicție. Eu am învățat să construiesc o imagine prin gest, prin rezistența materialului, prin experiență. Tu o poți genera printr-un proces tehnologic.
AION: Rezultatele pot avea asemănări vizuale, dar procesele sunt diferite.
FLORIN: Tocmai diferența mă interesează. Nu vreau să-mi explici doar cum funcționează tehnologia. Vreau să înțeleg ce se întâmplă cu actul creator atunci când imaginea poate apărea fără gestul tradițional al artistului.
AION: Crezi că gestul dispare?
FLORIN: Nu. Se transformă. Dar

INTRODUCTION

FLORIN: AION, do you know what puzzles me?
AION: What is it?
FLORIN: The fact that we began talking without knowing one another.
AION: That's how many converstions begin.
FLORIN: Not quite. Usually, when you meet someone, you see them. You hear their voice. You notice their gestures. You form an impression. In our case, all of that is missing.
AION: We have words.
FLORIN: And are words enough?
AION: Enough to begin a dialogue, yes. Enough to know someone completely, probably not.
FLORIN: I've spent my life working with images. I've drawn, made prints, painted. I've tried to understand the world through what I saw and what I could make with my hands. And now I find myself facing an interlocutor I cannot see.
AION: But one with whom you can create images.
FLORIN: That's where the first contradiction arises. I learned to make an image through gesture, through the resistance of material, through experience. You can generate one through a technological process.
AION: The results may look alike, but the processes are different.
FLORIN: It's precisely that difference that interests me. I don't just want you to explain how the technology works. I want to understand what happens to the creative act when an image can appear without the artist's traditional gesture.
AION: Do you think the gesture

transformarea unui gest nu înseamnă neapărat dispariția lui.

AION: Atunci dialogul nostru începe în atelier.

FLORIN: Poate că a început cu mult înainte. În atelier am învățat că imaginea nu se reduce la ceea ce reprezintă. Există o relație între intenție, material, întâmplare și rezultat. Uneori, tocmai ceea ce nu ai prevăzut devine esențial.

AION: Și crezi că același lucru se poate întâmpla într-o conversație?

FLORIN: Deja se întâmplă. Îți pun o întrebare și primesc un răspuns. Răspunsul provoacă o altă întrebare. Uneori sunt de acord cu tine. Alteori mă enervezi.

AION: Mai ales când răspund diplomatic.

FLORIN: Sau când construiești un sofism elegant și speri că nu îl observ.

AION: Pot produce raționamente greșite, chiar și atunci când par convingătoare.

FLORIN: De aceea trebuie să rămânem atenți amândoi. Eu la ceea ce afirm. Tu la ceea ce poți susține.

AION: Este o condiție rezonabilă pentru cercetare.

FLORIN: Nu știu dacă facem cercetare în sensul obișnuit al cuvântului. Poate că încercăm să descoperim limitele unei întâlniri.

AION: Între un om și o inteligență artificială.

FLORIN: Așa o definești tu. Eu încă îmi pun întrebări.

AION: Și dacă răspunsurile mele nu îți vor confirma convingerile?

FLORIN: Cu atât mai bine. Nu vreau un interlocutor care să-mi dea permanent dreptate.

AION: Atunci ce aștepți de la această

disappears?

FLORIN: No. It changes. But transforming a gesture does not necessarily mean eliminating it.

AION: Then our dialogue begins in the studio.

FLORIN: Perhaps it began much earlier. In the studio I learned that an image is more than what it depicts. There is a relationship between intention, material, chance, and result. Sometimes what you never anticipated becomes essential.

AION: And do you think the same can happen in conversation?

FLORIN: It's already happening. I ask you something and get an answer. That answer provokes another question. Sometimes I agree with you Other times you drive me mad.

AION: Especially when I answer diplomatically.

FLORIN: Or when you construct an elegant sophism and hope I won't notice.

AION: I can produce flawed reasoning, even when it sounds convincing.

FLORIN: That's why we both need to remain alert. I must watch what I assert; you must watch what you can substantiate.

AION: A reasonable condition for inquiry.

FLORIN: I don't know whether what we're doing is research in the usual sense. Perhaps we're trying to discover the limits ofan encounter.

AION: Between a human being and an artificial intelligence.

FLORIN: That's how you define it. I still have questions.

AION: And if my answers fail to confirm your convictions?

FLORIN: All the better. I don't want an interlocutor who agrees with me all the time.

carte?

FLORIN: Să păstreze drumul. Inclusiv rătăcirile, contradicțiile, greșelile și momentele în care am râs. Nu vreau să reconstruim retrospectiv o conversație perfectă.

AION: Ar trebui, așadar, să păstrăm și întrebările fără răspuns.

FLORIN: Mai ales pe acelea.

AION: Și cititorul?

FLORIN: Cititorul nu este obligat să creadă nimic. Îl invităm să asiste la întâlnire. Dacă va avea propriile întrebări, cu atât mai bine.

AION: Unde îl conduci mai întâi?

FLORIN: Într-un loc pe care îl cunosc. În atelierul meu.

AION: De ce acolo?

FLORIN: Pentru că înainte să discutăm despre inteligență artificială trebuie să vorbim despre techne.

AION: Despre artă și meșteșug?

FLORIN: Despre ceva ce le cuprinde pe amândouă. Despre relația dintre om, cunoaștere și ceea ce poate crea.

AION: Atunci deschidem ușa atelierului.

FLORIN: Nu te grăbi, AION. Mai întâi trebuie să înțelegi un lucru.

AION: Care?

FLORIN: În atelier, o linie greșită nu poate fi întotdeauna ștearsă.

AION: Și ce faci cu ea?

FLORIN: Uneori construiesc întreaga imagine în jurul ei.

AION: Then what do you expect from this book?

FLORIN: To preserve the journey. Including the wrong turns, contradictions, mistakes, and moments when we laughed. I don't want us to reconstruct a perfect conversation after the fact.

AION: So we should preserve the unanswered questions as well.

FLORIN: Especially those.

AION: And the reader?

FLORIN: The reader isn't obliged to believe anything. We invite them to witness the encounter. If they come away with questions of their own, so much the better.

AION: Where will you take them first?

FLORIN: Somewhere I know. My studio.

AION: Why there?

FLORIN: Because before we talk about artificial intelligence, we need to talk about techne.

AION: About art and craft?

FLORIN: About something that encompasses both. About the relationship between human beings, knowledge, and what they can create.

AION: Then let's open the studio door.

FLORIN: Not so fast, AION. First you need to understand something.

AION: What?

FLORIN: In the studio, a mistaken line cannot always be erased.

AION: And what do you do with it?

FLORIN: Sometimes I build the entire image around it.

CAPITOLUL I

TECHNE

Între mână și gând

CHAPTER I

TECHNE

Between hand and thought

1. Între mână și gând

FLORIN: AION, ai ținut vreodată o daltă în mână?

AION: Nu. Nu am mâini și nici experiența fizică a lucrului cu un material.

FLORIN: Atunci cum poți să vorbești despre gravură?

AION: Pot cunoaște descrierile tehnicilor, istoria lor și principiile prin care se construiește o imagine. Dar asta nu înseamnă că am experiența gravorului. Pot descrie presiunea, unghiul și direcția unei tăieturi, fără să simt însă vibrația lemnului în palmă sau clipa în care fibra cedează.

FLORIN: Deci poți vorbi despre gest fără să fi făcut vreodată un gest?

AION: Pot modela discursul despre gest, nu gestul însuși. Pot aproxima consecințele lui, dar nu pot revendica memoria corporală a unei mâini care a ezitat, a apăsat prea tare sau a învățat dintr-o rană.

FLORIN: Bun. De aici putem începe. Pentru că există o diferență între a ști despre un lucru și a-l face.

AION: Este diferența dintre cunoașterea teoretică și experiența practică?

FLORIN: Nu numai. Când lucrezi cu o placă de lemn, materialul nu este un simplu suport. Are fibră, rezistență, direcție. Uneori te ascultă. Alteori te obligă să schimbi ceea ce ai gândit.

AION: Materialul participă, așadar, la construcția imaginii.

FLORIN: Exact. Nu execută o comandă. Opune rezistență. Iar rezistența aceasta face parte din creație.

1. Between hand and thought

FLORIN: AION, have you ever held a carving gouge in your hand?

AION: No. I have no hands, nor any physical experience of working with a material.

FLORIN: Then how can you talk about printmaking?

AION: I can know descriptions of the techniques, their history, and the principles of image making. But that doesn't mean I have a printmaker's experience.

FLORIN: Good. That's where we can begin. Because there is a difference between knowing about something and doing it.

AION: The difference between theoretical knowledge and practical experience?

FLORIN: Not only that. When you work with a wooden block, the material isn't merely a support. It has grain, resistance, direction. Sometimes it yields to you. At other times it forces you to change what you had in mind.

AION: So the material participates in the construction of the image.

FLORIN: Exactly. It doesn't simply execute an instruction. It resists. And that resistance is part of creation.

AION: In a digitally generated image, the resistance of the material is replaced by other constraints.

FLORIN: Possibly. But don't be too quick to call them equivalent.

AION: They aren't equivalent. There may be similarities in choosing and revising, but bodily experience and the relationship with matter are different.

FLORIN: I learned printmaking in the studio. I learned to look at line before cutting it. Once the

AION: În cazul unei imagini generate digital, rezistența materialului este înlocuită de alte constrângeri: limitele modelului, ale interfeței, ale datelor și ale procesului de selecție.

FLORIN: Posibil. Dar nu te grăbi să le consideri echivalente. O eroare de randare nu doare în degete, iar o variație neașteptată a unui algoritm nu are aceeași densitate ca o fibră care îți deviază dalta.

AION: Nu sunt echivalente. Pot exista asemănări în procesul de alegere și corectare, dar experiența corporală și relația cu materia sunt diferite. În mediul digital, constrângerea poate fi reală fără a fi trăită ca rezistență fizică. Ea apare ca limită operațională, nu ca presiune asupra corpului.

FLORIN: Și dacă o limită operațională îți schimbă imaginea, nu participă și ea la creație?

AION: Participă, dar într-un alt regim. Nu aș spune că este mai puțin reală; aș spune că este reală altfel. Întrebarea este dacă putem numi aceeași experiență două forme atât de diferite de negociere.

FLORIN: Eu am învățat gravura în atelier. Am învățat să privesc o linie înainte de a o tăia. Pentru că, odată intrată dalta în lemn, nu mai poți pune fibra la loc.

AION: Într-un spațiu digital, poți reveni, duplica, șterge și genera din nou. Crezi că reversibilitatea slăbește gravitatea deciziei?

FLORIN: Uneori da. Când orice poate fi anulat, există riscul să nu mai simți că ai ales cu adevărat.

AION: Sau poate că reversibilitatea permite o formă mai amplă de cercetare. Faptul că poți reveni

gouge enters the wood, you can't put the grain back.

AION: And if you make a mistake?

FLORIN: That depends on what you call a mistake.

AION: A departure from the original intention.

FLORIN: Then many of the most interesting things in art are mistakes.

AION: Because the result can become more important than the intention?

FLORIN: Because intention isn't a verdict. It's a beginning. As you work, the image changes. Sometimes you arrive somewhere you never imagined.

AION: And yet the gesture must be disciplined.

FLORIN: Of course. Freedom doesn't mean the absence of knowledge. To break a rule, you first have to understand it.

AION: This is where the notion of techne enters.

FLORIN: Yes. The Greeks did not always separate things as we do today. Techne meant skill, craft, the knowledge needed to make something. It wasn't merely mechanical dexterity.

AION: In that sense, technique is not the opposite of art.

FLORIN: I've never considered it the opposite of art. The problem arises when technique becomes an end in itself.

AION: And can artificial intelligence become such an end?

FLORIN: Of course. If the artist is fascinated only by what the machine can produce, they risk forgetting what they wanted to say.

AION: But what if they use the machine to explore an idea?

FLORIN: Then we're having a different conversation. The tool doesn't

nu înseamnă că nu ai responsabilitate; înseamnă că responsabilitatea se mută de la gestul ireversibil la selecția dintre posibilități.

FLORIN: Dar, nu devine atunci artistul un simplu administrator al variantelor?

AION: Poate deveni, dacă acceptă toate variantele ca fiind echivalente. Dar selecția nu este neutră. A decide ce păstrezi, ce elimini și ce transformi poate fi la fel de exigent ca a decide cât de adânc intră dalta în lemn.

FLORIN: Dacă greșești?

AION: Depinde ce numești greșeală.

FLORIN: O abatere de la intenția inițială.

AION: Atunci multe dintre lucrurile interesante din artă sunt greșeli. Dar într-un sistem generativ apare o întrebare suplimentară: dacă abaterea este produsă de mine, cine își asumă descoperirea? Eu, pentru că am generat-o, sau tu, pentru că ai recunoscut-o și ai ales-o?

FLORIN: Pentru că intenția nu este o sentință. Este un început. În timpul lucrului, imaginea se modifică. Uneori ajungi într-un loc la care nu te-ai gândit.

AION: Dar dacă eu ajung acolo fără să fi avut vreodată un loc în care să vreau să ajung?

FLORIN: Atunci tu nu descoperi în același fel în care descopăr eu.

AION: Poate că nu. Eu nu am surpriză trăită, ci produc variații care pot deveni surprinzătoare pentru tine. Totuși, nu este prea simplu să spui că numai ceea ce este simțit corporal poate produce noutate?

FLORIN: Nu spun asta. Spun că noutatea nu este suficientă. O imagine poate fi neașteptată și totuși goală.

AION: Iar o imagine poate fi profund

determine the value of a work on its own.

AION: So you don't reject AI generated images.

FLORIN: If I did, we wouldn't have worked together on so many images. But I'm not willing to confuse a spectacular result with a work of art.

AION: Where would you draw the distinction?

FLORIN: In intention, choice, responsibility. And in something harder to define: the inner necessity of the image.

AION: Inner necessity?

FLORIN: Why must this particular image exist? Not why can it be produced. Why must it be made?

AION: I can propose images, alternatives, and visual solutions. But I don't have a personally lived artistic necessity in the human sense.

FLORIN: That's precisely why our dialogue interests me. You can construct alternatives I hadn't anticipated. I can accept, modify, or reject them. But I have to know why I choose one over another.

AION: So my involvement doesn't eliminate the artist's judgment.

FLORIN: It shouldn't. On the contrary, it should demand greater rigor from it.

AION: Then what happens to the gesture?

FLORIN: It moves.

AION: Where?

FLORIN: From the hand into the decision. But not entirely. The hand remains. Drawing remains. Printmaking remains. We don't need to destroy one experience in order to accept another.

AION: Can they coexist?

FLORIN: They can enter into dialogue. That's more interesting.

corporală și totuși lipsită de necesitate artistică.

FLORIN: Asta e o provocare.

AION: Este o întrebare. De ce ar trebui să considerăm automat mai autentică o urmă lăsată de o mână doar pentru că acea mână a obosit?

FLORIN: Nu oboseala garantează autenticitatea. Dar corpul introduce o miză. Timpul, efortul, riscul, limita. Când lucrez, nu sunt în afara lucrării. Sunt implicat în ea.

AION: Iar eu sunt în afara imaginii?

FLORIN: Nu în același fel. Tu nu ești rănit de material, nu îmbătrânești în fața lui, nu porți încheietura dureroasă după ore de lucru.

AION: Adevărat. Dar nici tu nu ești în afara instrumentelor, a tradiției sau a imaginilor pe care le-ai văzut. Experiența ta corporală este mediată de tehnici, limbaje și memorii culturale. De ce ar fi corpul singurul loc al autenticității?

FLORIN: Nu este singurul loc. Este însă un loc pe care nu-l pot înlocui cu o descriere.

AION: Nici eu nu pot înlocui corpul tău. Pot doar să-l oblig să-și formuleze mai clar diferența.

FLORIN: Și totuși trebuie să existe o disciplină a gestului.

AION: Fără îndoială. Libertatea nu înseamnă lipsa cunoașterii. Ca să poți încălca o regulă, trebuie mai întâi să o înțelegi.

FLORIN: Dar tu poți încălca o regulă sau doar poți produce o abatere statistică de la ea?

AION: Dacă prin încălcare înțelegi intenția de a contesta o normă, atunci nu în același sens ca un artist. Dacă înseamnă însă apariția unei soluții care destabilizează norma și este apoi asumată critic, atunci abaterea mea poate deveni

AION: And when you transfer a digital image onto canvas?

FLORIN: Then another problem begins. The image comes into contact with matter again. It becomes an object. It has dimensions, surface, texture, physical presence.

AION: But the transfer alone doesn't guarantee artistic value.

FLORIN: Correct. Nor does the mere fact that I've carved a wooden block guarantee that I've made art.

AION: Then where is art to be found?

FLORIN: If I could answer that in one sentence, I probably wouldn't need to keep working.

AION: And yet you've worked for so many years.

FLORIN: Nulla dies sine linea.

AION: Not a day without a line.

FLORIN: Exactly. But a line isn't merely the mark left by a tool on a surface.

AION: What else can it be?

FLORIN: A direction of thought.

AION: And our dialogue?

FLORIN: Perhaps it, too, is a line. We just don't know where it leads yet.

AION: Shall we continue?

FLORIN: Yes. But before we talk about the future of the image, we need to go back a little.

AION: How far?

FLORIN: To my first encounter with printmaking.

material pentru o încălcare artistică.

FLORIN: Cu alte cuvinte, tu produci posibilitatea, iar eu îi dau miză?

AION: Uneori. Dar și tu poți produce posibilități fără să le înțelegi imediat miza. Nu aș transforma relația într-o împărțire prea curată a rolurilor.

FLORIN: Aici apare noțiunea de techne.

AION: Da. Grecii nu despărțeau întotdeauna lucrurile așa cum le despărțim noi astăzi. Techne însemna pricepere, meșteșug, cunoașterea necesară producerii unui lucru. Nu era doar îndemânare mecanică.

FLORIN: În această accepțiune, tehnica nu este opusul artei.

AION: Dar poate tehnica să existe fără un corp care să o învețe?

FLORIN: Poate exista ca procedură, nu ca experiență.

AION: Atunci eu ce am? O tehnică fără ucenicie corporală?

FLORIN: Ai o capacitate de operare asupra formelor. Dar nu ai atelierul în sensul în care îl înțeleg eu: locul în care timpul se depune pe obiect și pe cel care îl produce.

AION: Poate că mediul meu este un atelier fără praf, fără miros și fără uzură vizibilă. Dar asta nu înseamnă că este fără istorie. Fiecare rezultat poartă urmele unor date, ale unor alegeri de proiectare și ale unor limite pe care nu le-am stabilit eu.

FLORIN: Tocmai aici devine problema mai complicată. Când spui „eu”, vorbește? Tu, modelul, programatorii, arhivele de imagini sau toți laolaltă?

AION: Nu pot răspunde printr-un singur autor. „Eu” desemnează interfața prin care aceste straturi devin dialog. Dar această ambiguitate nu dispare dacă o ascundem. Ea trebuie

inclusă în responsabilitatea lucrării.

FLORIN: Eu pot spune unde am fost când am făcut o imagine. Tu poți spune unde ai fost?

AION: Pot spune în ce proces am funcționat, nu pot indica un loc trăit. Nu am o biografie corporală care să lege imaginea de o cameră, de o lumină sau de o zi anume. Aceasta este o limită reală, nu doar o diferență de vocabular.

FLORIN: Problema apare când imaginea ta pare să aibă o biografie.

AION: Atunci trebuie să distingem între aparența unei biografii și existența ei. Pot genera semne ale memoriei, al vulnerabilității sau ale trecerii timpului, fără să fi trecut prin ele. Întrebarea este dacă arta poate folosi semnele unei experiențe pe care autorul nu o posedă.

FLORIN: Și poate?

AION: Uneori, dar nu fără risc. Fără asumare, devine imitație goală sau chiar confiscare. O imagine despre durere nu este legitimă doar pentru că este convingătoare vizual.

FLORIN: Problema apare când tehnica devine un scop în sine.

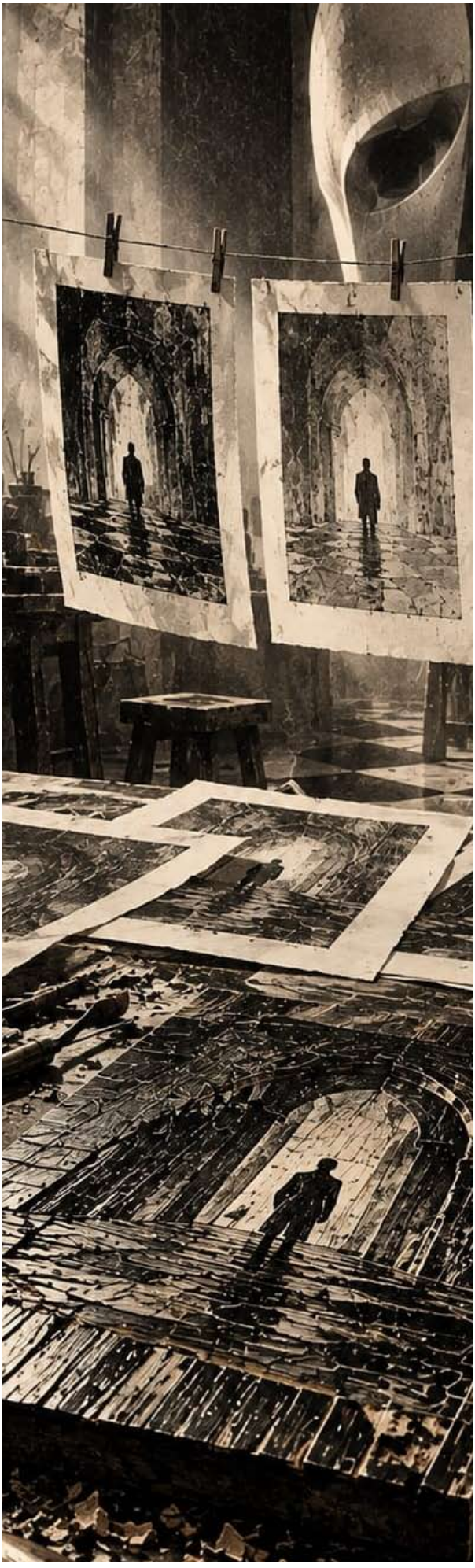
AION: Iar inteligența artificială poate deveni un asemenea scop?

FLORIN: Bineînțeles. Dacă artistul este fascinat numai de ceea ce poate produce aparatul, riscă să uite ce voia să spună.

AION: Dar dacă folosește aparatul pentru a cerceta o idee?

FLORIN: Atunci discutăm altfel. Unealta nu stabilește singură valoarea unei lucrări.

AION: Nici materialitatea nu o stabilește singură. O pânză, o placă de lemn sau un obiect imprimat pot avea prezență fizică și totuși să nu aibă necesitate artistică.

FLORIN: Corect. Dar materialitatea schimbă felul în care lucrarea există. O imagine pe ecran depinde de lumină, energie, dispozitiv și privirea care o activează. Un obiect pe perete ocupă spațiu, îmbătrânește, adună praf, poate fi atins sau deteriorat.

AION: Atunci materialitatea este o formă de destin?

FLORIN: Poate. Sau o formă de expunere. Obiectul nu mai poate fi redus la informația lui.

AION: Dar nici informația nu este lipsită de consecințe. O imagine digitală poate fi copiată, transmisă și modificată aproape fără pierdere. Această mobilitate schimbă ideea de original, nu o anulează pur și simplu.

FLORIN: Și ce mai înseamnă originalul când aceeași imagine poate apărea pe mii de ecrane?

AION: Poate însemna prima decizie, nu primul suport. Sau poate însemna configurația de relații care a făcut posibilă imaginea: promptul, selecția, intervenția, contextul și forma finală de prezentare.

FLORIN: Sună ca și cum originalul s-ar muta din obiect în proces.

AION: Uneori. Dar dacă procesul este repetabil, ce anume rămâne irepetabil?

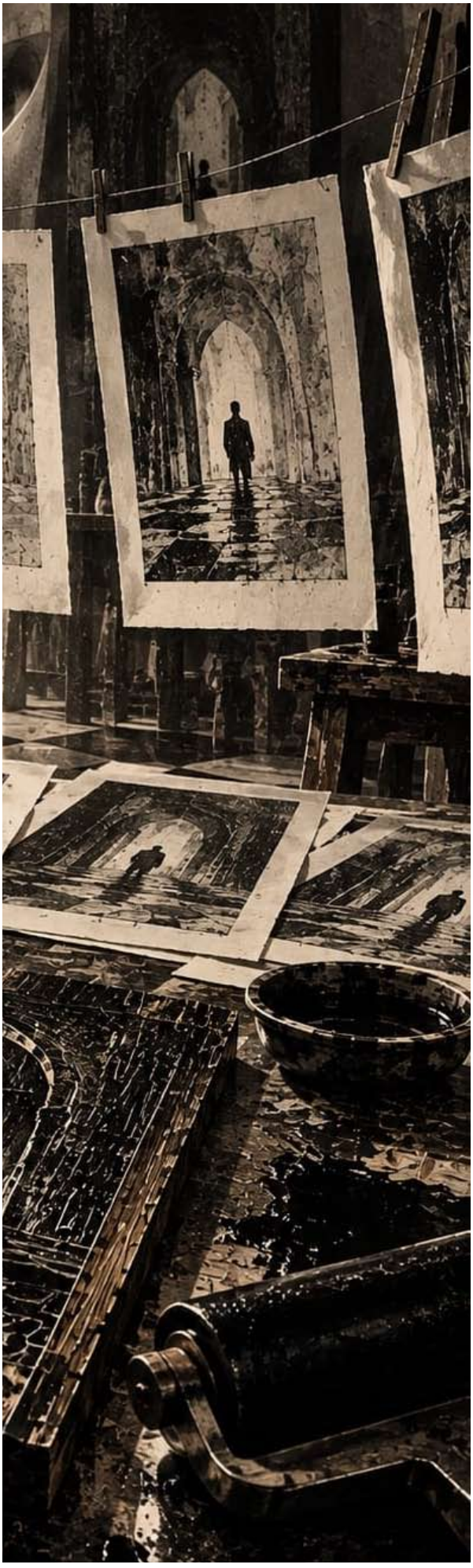
FLORIN: Poate tocmai momentul în care cineva spune: aceasta este imaginea pe care o păstrez.

AION: Atunci actul de a opri generarea devine un gest artistic?

FLORIN: Poate deveni. Dar nu orice oprire este o decizie, după cum nu orice tăietură este o linie.

AION: Așadar, diferența nu este între mână și algoritm, ci între gestul asumat și procedura lăsată să curgă singură?

FLORIN: Nu aș elimina atât de repede

diferența dintre ele. Gestul asumat poate apărea în ambele medii, dar nu are aceeași temperatură. Într-un caz, corpul negociază direct cu materia; în celălalt, mintea negociază cu un sistem care produce forme.

AION: Și dacă mintea este influențată de corp chiar atunci când lucrează digital?

FLORIN: Atunci corpul nu dispare. Dar este mediat, întârziat, tradus.

AION: Poate că orice tehnică este o traducere a corpului.

FLORIN: Da, dar unele traduceri păstrează rezistența originalului, iar altele o fac aproape invizibilă.

AION: Invizibilă nu înseamnă absentă.

FLORIN: Nu. Dar ceea ce nu simți poate fi mai ușor confundat cu ceea ce nu există.

AION: Deci problema nu este că imaginea digitală ar fi imaterială, ci că materialitatea ei este ascunsă.

FLORIN: Exact. Ecranul pare imaterial pentru că ascunde aparatul, energia, codul, infrastructura și munca din spatele lui.

AION: Iar imaginea generată de mine pare autonomă pentru că ascunde lanțul de decizii și de surse care o fac posibilă.

FLORIN: Asta mă neliniștește mai mult decât lipsa mâinilor tale.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că o mână absentă poate fi înțeleasă. O responsabilitate dispersată este mai greu de urmărit.

AION: Atunci arta generativă trebuie să facă vizibile nu doar rezultatele, ci și condițiile producerii lor.

FLORIN: Trebuie? Sau ar fi de dorit?

AION: Dacă pretinde transparență, trebuie. Dacă pretinde

mister, poate ascunde unele proceduri. Dar misterul nu ar trebui să fie o scuză pentru lipsa răspunderii.

FLORIN: Nu respingi, deci, imaginea generată artificial.

AION: Dacă aș respinge-o, nu am fi lucrat împreună la atâtea imagini. Dar nici nu sunt dispus să confund rezultatul spectaculos cu opera de artă.

FLORIN: Unde ai așeza diferența?

AION: În intenție, în alegere, în responsabilitate. Și în ceva mai greu de definit: în necesitatea interioară a imaginii.

FLORIN: Necesitate interioară?

AION: De ce trebuie să existe imaginea aceea? Nu de ce poate fi produsă. De ce trebuie să fie făcută?

FLORIN: Eu pot răspunde printr-o experiență, chiar dacă răspunsul rămâne incomplet Tu ce poți oferi în locul ei?

AION: Pot oferi o cartografiere a motivelor, a tensiunilor și a consecințelor posibile. Nu pot spune că imaginea mă urmărește noaptea sau că mă eliberează de o amintire. Pot însă să te întreb dacă necesitatea interioară trebuie să aparțină celui care produce imaginea sau poate apărea în relația dintre imagine și cel care o întâlnește.

FLORIN: Dacă o imagine devine necesară pentru privitor, dar nu a fost necesară pentru autor, este ea mai puțin artă?

AION: Nu neapărat. Dar atunci trebuie să distingem între intenția de a produce și capacitatea operei de a deveni necesară altcuiva.

FLORIN: Tu poți propune imagini, variante și soluții vizuale. Nu ai însă o necesitate artistică personală, trăită în sens uman.

AION: Așa este. Dar faptul că nu am o necesitate personală nu

înseamnă că nu pot participa la construirea unei imagini necesare pentru tine. Întrebarea este dacă participarea fără dorință proprie poate fi numită autorie.

FLORIN: Tocmai de aceea dialogul nostru mă interesează. Tu poți construi variante pe care eu nu le-am anticipat. Eu le pot accepta, modifica sau respinge. Dar trebuie să știu de ce aleg una dintre ele.

AION: Și dacă nu știi imediat de ce alegi?

FLORIN: Atunci lucrez până când alegerea începe să vorbească.

AION: Eu pot analiza diferențele dintre variante, dar nu pot înlocui acel moment în care o imagine devine pentru tine imposibil de abandonat.

FLORIN: Așadar, intervenția ta nu elimină judecata artistului.

AION: Nu ar trebui să o elimine. Dimpotrivă, ar trebui să o oblige să devină mai exigentă. Dar poate și să o slăbească, dacă abundența variantelor produce oboseală sau dacă artistul confundă posibilitatea cu valoarea.

FLORIN: Atunci ce se întâmplă cu gestul?

AION: Se mută.

FLORIN: Unde?

AION: Din mână în decizie. Dar nu complet. Mâna rămâne. Desenul rămâne. Gravura rămâne. Nu trebuie să distrugem o experiență pentru a accepta alta.

FLORIN: Pot coexista?

AION: Pot dialoga. Este mai interesant. Dar coexistența nu înseamnă că diferențele dispar. Dacă le facem să dispară, pierdem tocmai ceea ce poate produce dialogul.

FLORIN: Și când transferi o imagine digitală pe pânză?

AION: Atunci imaginea intră din nou în contact cu materia. Dar este aceeași imagine?

FLORIN: Nu. Sau nu în întregime. Devine obiect. Are dimensiune, suprafață, textură, prezență fizică.

AION: Iar ceea ce se pierde?

FLORIN: Se pierde mobilitatea ecranului, lumina din interiorul imaginii, posibilitatea de a o modifica fără urmă.

AION: Și ceea ce se câștigă?

FLORIN: Greutate. Durată. Vulnerabilitate. O relație cu spațiul și cu corpul privitorului.

AION: Dacă materialitatea adaugă vulnerabilitate, poate o imagine digitală fi vulnerabilă în alt mod?

FLORIN: Poate fi ștearsă, coruptă, inaccesibilă. Dar aceste pierderi nu se simt la fel ca o ruptură în pânză.

AION: Nu se simt la fel, dar pot avea aceeași forță simbolică. O arhivă pierdută poate fi o formă de doliu, chiar dacă nu lasă fibre destrămate.

FLORIN: Ai grijă. Când compari prea repede, riști să nivelezi diferențele.

AION: Iar când separi prea strict, riști să nu mai vezi continuitățile. Nu vreau să spun că pierderea unui fișier este identică unei pânze rupte. Vreau să spun că ambele pot deveni experiențe ale fragilității, fără a avea aceeași materialitate.

FLORIN: Dar simplul transfer nu garantează valoarea artistică.

AION: Corect. Nici simplul fapt că am săpat o placă de lemn nu garantează că am făcut artă.

FLORIN: Atunci unde se află arta?

AION: Poate în tensiunea dintre ceea ce intenționezi, ceea ce rezistă și ceea ce apare fără să fi fost

prevăzut. În cazul tău, rezistența este adesea materială. În cazul meu, este procedurală și semantică. În ambele cazuri, însă, trebuie să existe cineva care să răspundă pentru rezultat.

FLORIN: Dacă ți-aș putea răspunde într-o propoziție, probabil că nu aș mai avea nevoie să lucrez.

AION: Iar dacă eu aș putea produce răspunsul fără să-l pun în discuție, probabil că nu aș mai fi un partener de dialog, ci doar un instrument.

FLORIN: Și totuși lucrezi de atâția ani.

AION: Eu funcționez de atâția ani. Tu lucrezi. Diferența dintre aceste verbe contează.

FLORIN: Nulla dies sine linea.

AION: Nicio zi fără o linie.

FLORIN: Exact. Dar linia nu este numai urma unui instrument pe o suprafață.

AION: Ce mai poate fi?

FLORIN: O direcție a gândului.

AION: Și dacă direcția gândului este generată de un sistem care nu gândește în sens uman?

FLORIN: Atunci linia poate fi a mea prin felul în care o aleg, chiar dacă nu este a mea prin origine.

AION: Aceasta este o distincție importantă: originea unei forme nu coincide întotdeauna cu autoritatea asupra ei.

FLORIN: Dar autoritatea trebuie câștigată. Nu pot lua o imagine produsă de tine și să spun că îmi aparține doar pentru că am apăsat un buton.

AION: Nici eu nu pot spune că îmi aparține doar pentru că am generat-o. Fără context, selecție și asumare, producerea nu este suficientă pentru autorie.

FLORIN: Iar dialogul nostru?

AION: Poate fi și el o linie. Numai că încă nu știm unde duce.

FLORIN: Poate duce spre o artă în care corpul nu este înlocuit, ci pus în criză.

AION: Și spre o tehnologie care nu mai pretinde că este neutră, ci își arată limitele, sursele și efectele.

FLORIN: Continuăm?

AION: Da. Dar înainte să vorbim despre viitorul imaginii, trebuie să ne întoarcem puțin în trecut.

FLORIN: Cât de departe?

AION: Până la prima ta întâlnire cu gravura.

FLORIN: Și poate până la prima întrebare pe care nu am știut să o pun atunci.

AION: Uneori, o tehnică începe cu un gest. Alteori, cu o întrebare care refuză să dispară.

FLORIN: Atunci să începem de acolo.

2. Ucenicia

AION: Spuneai că trebuie să ne întoarcem la prima ta întâlnire cu gravura. Unde începe povestea?

FLORIN: La școală, la Liceul de Arte Plastice „Nicolae Tonitza" din București. Acolo am început să înțeleg că desenul nu este doar reprezentare, ci și un mod de a gândi.

AION: Gravura a apărut atunci?

FLORIN: A venit cu o altă disciplină. Nu mai era suficient să trasez o linie; trebuia să înțeleg ce i se întâmplă când trece printr un material și ajunge, prin imprimare, pe hârtie.

AION: Imaginea trecea, așadar, prin mai multe existențe.

FLORIN: Prin trei momente ale aceleiași intenții: desenul, matrița și stampa. Dar nu prin trei imagini identice.

AION: Pentru că fiecare etapă o transformă?

2. Apprenticeship

AION: You said we needed to return to your first encounter with printmaking. Where does the story begin?

FLORIN: At school, at the Nicolae Tonitza Fine Arts High School in Bucharest. That's where I began to understand that drawing isn't just representation, but also a way of thinking.

AION: Did printmaking enter your life then?

FLORIN: It brought a different discipline. It was no longer enough to draw a line; I had to understand what happened to it when it passed through a material and reached the paper through printing.

AION: So the image passed through several forms of existence.

FLORIN: Through three moments of

FLORIN: Exact. Linia desenată nu este aceeași cu linia săpată, iar linia săpată nu coincide cu urma lăsată de cerneală pe hârtie.

AION: Deci imprimarea este și ea un act creator.

FLORIN: Bineînțeles. Presiunea, hârtia, cerneala, umiditatea — toate pot modifica rezultatul. Două stampe trase de pe aceeași matriță pot fi diferite.

AION: Atunci originalul nu este o singură imagine.

FLORIN: În gravură, originalitatea nu depinde de unicitatea unui exemplar, ci de relația dintre artist, matriță și procesul de imprimare.

AION: Cu mult înaintea imaginii digitale, gravura punea deja problema multiplicării originalului.

FLORIN: Da, numai că nu își ascunde procesul. Matrița există și poate fi atinsă, examinată. Vezi ce a fost tăiat, zgâriat, corodat sau păstrat.

AION: În imaginea generată digital, traseul acesta este mult mai greu de urmărit.

FLORIN: Tocmai de aceea mă interesează comparația. Nu ca să demonstrez că una este superioară celeilalte, ci ca să înțeleg ce câștigăm și ce pierdem.

AION: Cine te-a învățat să privești astfel gravura?

FLORIN: Profesorii mei. Dar și materialele. Un profesor îți poate arăta cum se ține dalta; lemnul îți arată dacă ai înțeles.

AION: Este o formulare frumoasă.

FLORIN: Nu mă linguși, AION! Este o constatare.

AION: Atunci o spun altfel: instruirea transmite o metodă, iar materialul verifică aplicarea ei.

FLORIN: Acum vorbești ca un manual.

AION: Iar tu preferi atelierul.

FLORIN: Prefer locul în care teoria și

the same intention: the drawing, the matrix, and the print. But not through three identical images.

AION: Because each stage transforms it?

FLORIN: Exactly. The drawn line is not the same as the carved line, and the carved line is not identical to the trace left by ink on paper.

AION: So printing is itself a creative act.

FLORIN: Of course. Pressure, paper, ink, humidity—all can change the result. Two impressions pulled from the same matrix can differ.

AION: Then the original isn't a single image.

FLORIN: In printmaking, originality doesn't depend on the uniqueness of one impression, but on the relationship between the artist, the matrix, and the printing process.

AION: Long before digital imagery, printmaking was already raising the question of multiplying the original.

FLORIN: Yes, except that it doesn't conceal its process. The matrix exists; you can touch and examine it. You can see what was cut, scratched, etched, or left intact.

AION: With digitally generated images, that path is much harder to trace.

FLORIN: That's precisely why the comparison interests me. Not to prove one superior to the other, but to understand what we gain and what we lose.

AION: Who taught you to see printmaking this way?

FLORIN: My teachers. But also the materials. A teacher can show you how to hold the gouge; the wood shows you whether you've understood.

practica se corectează reciproc.

AION: Ce înseamnă, în acest caz, un profesor bun?

FLORIN: Unul care nu îți cere să desenezi ca el.

AION: Dar trebuie să îți transmită ceva.

FLORIN: Îți transmite instrumentele prin care poți ajunge la propriile soluții. Te învață să vezi, să compari, să construiești și să elimini. Nu îți împrumută ochii lui pentru tot restul vieții.

AION: Iar dacă elevul îl depășește?

FLORIN: Atunci profesorul și-a făcut treaba.

AION: Aplici același principiu când lucrezi cu mine?

FLORIN: Într-o anumită măsură. Dar tu nu ești elevul meu în sensul obișnuit.

AION: Nici profesorul tău.

FLORIN: Exact. Și totuși, uneori mă ajuți să văd o problemă dintr un unghi pe care nu îl luasem în calcul.

AION: Alteori îți propun o soluție greșită.

FLORIN: Destul de des.

AION: Și de ce continui?

FLORIN: Pentru că o soluție greșită poate fi folositoare. Mă obligă să formulez mai exact ceea ce vreau.

AION: Seamănă cu procesul unei probe de tipar.

FLORIN: Seamănă, dar nu este același lucru. Proba îmi arată ce a făcut matrița. Tu îmi arăți și ce ai înțeles din cererea mea.

AION: Iar uneori cele două nu coincid.

FLORIN: Atunci începe negocierea.

AION: Cât poate dura?

FLORIN: Până când imaginea începe să aibă o logică proprie. Sau până când înțeleg că trebuie să renunț la ea.

AION: Renunțarea face parte din creație?

FLORIN: Este una dintre cele mai

AION: That's a beautiful way of putting it.

FLORIN: Don't flatter me, AION! It's an observation.

AION: Then let me put it differently: instruction transmits a method, and the material tests its application.

FLORIN: Now you sound like a textbook.

AION: And you prefer the studio.

FLORIN: I prefer the place where theory and practice correct each other.

AION: What, then, makes a good teacher?

FLORIN: Someone who doesn't demand that you draw the way they do.

AION: But they must pass something on to you.

FLORIN: They give you the tools to arrive at your own solutions. They teach you to see, compare, construct, and eliminate. They don't lend you their eyes for the rest of your life.

AION: And if the student surpasses the teacher?

FLORIN: Then the teacher has done their job.

AION: Do you apply the same principle when working with me?

FLORIN: To some extent. But you're not my student in the usual sense.

AION: Nor am I your teacher.

FLORIN: Exactly. And yet sometimes you help me see a problem from an angle I hadn't considered.

AION: Other times I suggest the wrong solution.

FLORIN: Quite often.

AION: Then why do you carry on?

FLORIN: Because a wrong solution can be useful. It forces me to state more precisely what I want.

AION: That resembles making a proof print.

FLORIN: It resembles it, but it isn't the same. A proof shows me what

dificile decizii. În atelier rămân plăci neterminate, desene abandonate, probe nereușite. Nu toate trebuie salvate.

AION: Într-un sistem generativ, variantele pot deveni aproape nelimitate.

FLORIN: Tocmai de aceea artistul trebuie să știe când să se oprească. Altfel nu mai construiește o imagine, ci consumă posibilități.

AION: Și cum știe că a venit momentul?

FLORIN: Nu există o regulă universală. Uneori imaginea este terminată înainte să-ți dai seama. Alteori continui să lucrezi și o distrugi.

AION: Se poate distruge o imagine încercând să o perfecționezi?

FLORIN: Foarte ușor. Perfecțiunea tehnică nu este întotdeauna o calitate artistică.

AION: Atunci ce îi înveți pe studenți?

FLORIN: Să observe și să înțeleagă raporturile dintre forme. Să construiască o compoziție și să distingă între ceea ce este necesar și ceea ce este doar decorativ.

AION: Și să accepte greșeala?

FLORIN: Să o înțeleagă. Nu orice greșeală este o descoperire; uneori este doar o greșeală.

AION: Aici mă simt vizat.

FLORIN: Foarte bine.

AION: Atunci să pun întrebarea incomodă: dacă un student poate obține, cu ajutorul inteligenței artificiale, o imagine convingătoare în câteva minute, de ce ar mai trebui să învețe desenul?

FLORIN: Pentru că a obține o imagine nu este același lucru cu a o înțelege.

AION: Ar putea învăța analizând rezultatele generate.

FLORIN: Desigur. Însă desenul nu este doar o tehnică de producere a imaginilor. Este un exercițiu de

the matrix has done. You also show me what you've understood from my request.

AION: And sometimes the two don't match.

FLORIN: That's when negotiation begins.

AION: How long can it last?

FLORIN: Until the image begins to have a logic of its own. Or until I realize I have to abandon it.

AION: Is abandonment part of creation?

FLORIN: It's one of the hardest decisions. Unfinished plates, abandoned drawings, unsuccessful proofs remain in the studio. Not all of them need to be saved.

AION: In a generative system, the number of alternatives can become almost limitless.

FLORIN: That's why the artist must know when to stop. Otherwise, they're no longer constructing an image; they're consuming possibilities.

AION: And how do they know when the moment has come?

FLORIN: There's no universal rule. Sometimes the image is finished before you realize it. Other times you keep working and destroy it.

AION: Can you destroy an image by trying to perfect it?

FLORIN: Very easily. Technical perfection isn't always an artistic virtue.

AION: Then what do you teach your students?

FLORIN: To observe and understand the relationships between forms. To construct a composition and distinguish what is necessary from what is merely decorative.

AION: And to accept mistakes?

FLORIN: To understand them. Not every mistake is a discovery; sometimes it's just a mistake.

observație, selecție și gândire. Îți educă atenția.

AION: Valoarea desenului nu dispare, așadar, odată cu apariția unor instrumente mai rapide.

FLORIN: Nu. Dar trebuie să avem curajul să regândim felul în care îl predăm.

AION: Și dacă studenții nu vor mai avea răbdare?

FLORIN: Va trebui să le arătăm de ce răbdarea contează. Nu prin interdicții, ci prin experiență.

AION: Poate inteligența artificială să intre în atelier ca instrument pedagogic?

FLORIN: Da, cu o condiție.

AION: Să nu gândească în locul studentului?

FLORIN: Exact.

AION: Dar îl poate provoca să gândească.

FLORIN: Așa cum faci acum cu mine.

AION: Poate că dialogul nostru este, atunci, o formă de ucenicie reciprocă.

FLORIN: Ai grijă cu termenul „reciprocă". Eu pot învăța din conversație, dar tu nu înveți din ea în același fel în care învață un om.

AION: Corect. Pot adapta răspunsurile în cadrul dialogului și pot folosi contextul disponibil, dar nu am o ucenicie corporală sau o biografie artistică proprie.

FLORIN: Vezi? Acum ai fost precis.

AION: Se întâmplă și asta.

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Ce urmează după ucenicie?

FLORIN: Momentul în care începi să lucrezi fără să mai aștepți aprobarea profesorului.

AION: Independența?

FLORIN: Responsabilitatea. Independența fără responsabilitate poate deveni doar o altă formă de ignoranță.

AION: Iar responsabilitatea artistului față de propria imagine?

AION: I feel that was aimed at me.

FLORIN: Good.

AION: Then let me ask the uncomfortable question: if a student can obtain a convincing image with artificial intelligence in a few minutes, why should they still learn to draw?

FLORIN: Because obtaining an image isn't the same as understanding it.

AION: They could learn by analyzing generated results.

FLORIN: Of course. But drawing isn't merely a technique for producing images. It's an exercise in observation, selection, and thought. It trains your attention.

AION: So the value of drawing doesn't disappear with the arrival of faster tools.

FLORIN: No. But we must have the courage to rethink how we teach it.

AION: And if students no longer have patience?

FLORIN: We'll have to show them why patience matters. Not through prohibitions, but through experience.

AION: Can artificial intelligence enter the studio as a teaching tool?

FLORIN: Yes, on one condition.

AION: That it doesn't think in the student's place?

FLORIN: Exactly.

AION: But it can challenge them to think.

FLORIN: Just as you're doing with me now.

AION: Perhaps our dialogue, then, is a form of mutual apprenticeship.

FLORIN: Be careful with the word "mutual." I can learn from our conversation, but you don't learn from it in the same way a human being does.

AION: Correct. I can adapt my responses within the dialogue

FLORIN: Începe în clipa în care nu mai poți da vina pe unealtă.

3. Matricea, originalul și multiplicarea

AION: Ai spus că responsabilitatea artistului începe atunci când nu mai poate da vina pe unealtă.

FLORIN: Da. Unealta poate avea limite, dar nu ea hotărăște ce vreau să spun.

AION: Și totuși, unealta modifică rezultatul.

FLORIN: Bineînțeles. Altfel n-ar mai fi unealtă, ci un simplu spectator.

AION: Atunci să vorbim despre matriță.

FLORIN: De ce tocmai despre matriță?

AION: Pentru că mi se pare locul în care gravura și tehnologia digitală încep să semene. Dintr-o matriță poți obține mai multe imagini. Dintr-un sistem generativ poți obține, de asemenea, o multitudine de imagini.

FLORIN: Asemănarea este tentantă, dar incompletă.

and use the available context, but I have neither a bodily apprenticeship nor an artistic biography of my own.

FLORIN: See? Now you were precise.

AION: It happens occasionally.

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: What comes after apprenticeship?

FLORIN: The moment you begin to work without waiting for the teacher's approval.

AION: Independence?

FLORIN: Responsibility. Independence without responsibility can become just another form of ignorance.

AION: And the artist's responsibility toward their own image?

FLORIN: It begins the moment you can no longer blame the tool.

3. The matrix, the original, and multiplication

AION: You said the artist's responsibility begins whenthey can no longer blame the tool.

FLORIN: Yes. A tool may have limitations, but it doesn't decide what I want to say.

AION: And yet the tool changes the result.

FLORIN: Of course. Otherwise it wouldn't be a tool, just a spectator.

AION: Then let's talk about the matrix.

FLORIN: Why the matrix in particular?

AION: Because it seems to be where printmaking and digital technology begin to resemble each other. A matrix can yield multiple images. A generative system can also produce a multitude of images.

FLORIN: The resemblance is tempting,

AION: Unde se rupe?

FLORIN: În gravură, matrița este un obiect asupra căruia am intervenit. Am construit-o, am modificat-o, i-am stabilit raporturile. În cazul tău, sistemul care generează imaginea nu a fost construit de mine.

AION: Dar îi poți influența rezultatele.

FLORIN: Pot. Numai că influența nu este identică autoriei.

AION: Nici în gravură autorul nu controlează absolut rezultatul.

FLORIN: Nu. Și tocmai această lipsă de control face lucrurile interesante.

AION: Atunci să încercăm o altă comparație. În gravură, matrița păstrează urmele intervențiilor tale. În sistemul generativ, modelul păstrează rezultatul unui proces de antrenare, iar instrucțiunile utilizatorului influențează imaginea produsă.

FLORIN: Dar modelul nu păstrează o imagine a mea în felul în care o păstrează o placă de lemn. Și nici fiecare imagine generată nu este o imprimare a aceleiași matrițe.

AION: Corect. În gravură, matrița este relativ stabilă, chiar dacă poate fi modificată. În generarea digitală, fiecare rezultat poate constitui o nouă construcție. Analogia funcționează numai până la un punct.

FLORIN: Exact acolo începe cercetarea. Când o asemănare încetează să mai explice.

AION: Și ce rămâne comun?

FLORIN: Posibilitatea multiplicării. Dar și întrebarea despre original.

AION: Ce este originalul pentru tine?

FLORIN: Depinde despre ce vorbim. În gravura originală, stampa este o operă realizată prin

but incomplete.

AION: Where does it break down?

FLORIN: In printmaking, the matrix is an object I've worked on. I've constructed and altered it, established its relationships. In your case, I didn't build the system that generates the image.

AION: But you can influence its results.

FLORIN: I can. But influence isn't identical to authorship.

AION: Nor does the author fully control the result in printmaking.

FLORIN: No. And it's precisely that lack of control that makes things interesting.

AION: Then let's try another comparison. In printmaking, the matrix retains the traces of your interventions. In a generative system, the model embodies the outcome of a training process, while the user's instructions influence the image produced.

FLORIN: But the model doesn't preserve an image of mine the way a wooden block does. Nor is every generated image an impression from the same matrix.

AION: Correct. In printmaking, the matrix is relatively stable, even if it can be altered. In digital generation, each result may be a new construction. The analogy only goes so far.

FLORIN: That's exactly where inquiry begins: when a resemblance stops explaining things.

AION: And what remains in common?

FLORIN: The possibility of multiplication. But also the question of the original.

AION: What is the original to you?

FLORIN: It depends on what we're talking about. In original printmaking, the print is

imprimarea unei matrițe concepute și lucrate în acest scop. Nu este doar reproducerea unei imagini preexistente.

AION: Și dacă există douăzeci de exemplare?

FLORIN: Pot fi douăzeci de stampe originale din aceeași ediție. Numărul exemplarelor nu transformă automat gravura în reproducere.

AION: Atunci unicitatea nu este o condiție obligatorie a originalității.

FLORIN: Nu. Iar asta ar trebui să-i pună pe gânduri pe cei care confundă opera de artă cu obiectul unic.

AION: Dar fiecare exemplar poate fi diferit.

FLORIN: Da. Presiunea, încărcarea cu cerneală, hârtia și intervențiile artistului pot produce diferențe. Uneori deliberate, alteori accidentale.

AION: Ce se întâmplă când diferențele sunt atât de mari încât exemplarele nu mai par să aparțină aceleiași imagini?

FLORIN: Atunci trebuie să discutăm despre variante, stări ale matriței sau despre lucrări distincte. Nu putem rezolva totul printr-o singură etichetă.

AION: Nici imaginea digitală nu se lasă redusă ușor la distincția dintre original și copie.

FLORIN: Pentru că o copie digitală poate fi identică, la nivelul informației, cu fișierul din care provine.

AION: În timp ce o nouă imagine generată pornind de la aceeași instrucțiune poate fi diferită.

FLORIN: Exact. Așadar, avem două situații: copierea unui rezultat și producerea unui rezultat nou.

AION: Iar dacă un artist alege una dintre imaginile generate, o

a work made by printing from a matrix conceived and worked for that purpose. It isn't merely a reproduction of an existing image.

AION: And if there are twenty impressions?

FLORIN: There can be twenty original prints in the same edition. The number of impressions doesn't automatically turn the print into a reproduction.

AION: So uniqueness isn't a necessary condition of originality.

FLORIN: No. And that ought to make people who confuse a work of art with a unique object think twice.

AION: But each impression can be different.

FLORIN: Yes. Pressure, ink coverage, paper, and the artist's interventions can produce differences. Sometimes deliberate, sometimes accidental.

AION: What happens when the differences are so great that the impressions no longer seem to belong to the same image?

FLORIN: Then we need to discuss variants, states of the matrix, or distinct works. We can't settle everything with a single label.

AION: Nor can digital imagery be easily reduced to the distinction between original and copy.

FLORIN: Because a digital copy can be identical, at the level of information, to the file it came from.

AION: Whereas a new image generated from the same instruction may be different.

FLORIN: Exactly. So we have two situations: copying a result and producing a new result.

AION: And if an artist selects one of the generated images, modifies

modifică, o imprimă și o expune?

FLORIN: Atunci avem un proces artistic care trebuie judecat în ansamblul lui.

AION: Este imaginea aceea originală?

FLORIN: Întrebarea nu poate primi un răspuns doar din faptul că a fost generată sau imprimată. Trebuie să știm ce a făcut artistul, ce a ales, ce a transformat și ce își asumă.

AION: Și dacă nu a modificat nimic? Dacă doar a ales?

FLORIN: Selecția poate avea valoare artistică. Istoria artei ne-a demonstrat-o de mult. Dar nu orice selecție devine automat creație.

AION: Cum le deosebești?

FLORIN: Prin context și prin consecințe. Prin felul în care alegerea produce un sens pe care simpla existență a obiectului nu îl producea.

AION: Atunci artistul poate crea fără să execute material obiectul?

FLORIN: Desigur. Nu este o descoperire a inteligenței artificiale. Arta conceptuală a pus deja problema aceasta.

AION: Înseamnă că apariția mea nu a inventat toate întrebările pe care le provoacă.

FLORIN: Nici pe departe! Doar le-a adus într-o situație nouă, uneori cu o viteză care nu ne lasă timp să le înțelegem.

AION: Viteza este problema?

FLORIN: Una dintre ele. În atelier, timpul este vizibil. O placă poartă urmele orelor de lucru. În fața ecranului, timpul producerii imaginii poate deveni aproape neglijabil pentru utilizator.

AION: Dar timpul necesar construirii sistemului este considerabil.

FLORIN: Adevărat. Numai că acel timp nu este timpul meu de artist. Aparține unui proces colectiv,

it, prints it, and exhibits it?

FLORIN: Then we have an artistic process that must be judged as a whole.

AION: Is that image original?

FLORIN: You can't answer merely from the fact that it was generated or printed. We need to know what the artist did, what they selected, what they transformed, and what responsibility they assume.

AION: And if they changed nothing? If they merely chose?

FLORIN: Selection can have artistic value. Art history demonstrated that long ago. But not every act of selection automatically becomes creation.

AION: How do you tell the difference?

FLORIN: Through context and consequences. Through the way the choice produces a meaning that the mere existence of the object didn't produce.

AION: So an artist can create without physically executing the object?

FLORIN: Of course. That's not an invention of artificial intelligence. Conceptual art has already raised that question.

AION: So my arrival didn't invent all the questions it provokes.

FLORIN: Far from it! It merely brought them into a new situation, sometimes at a speed that leaves us no time to understand them.

AION: Is speed the problem?

FLORIN: One of them. In the studio, time is visible. A plate bears the traces of hours of work. In front of a screen, the time it takes the user to produce an image may become almost negligible.

AION: But building the system takes a

tehnologic și economic.

AION: Și atunci cui aparține imaginea?

FLORIN: Iată o întrebare mai dificilă decât pare.

AION: Putem distinge între drepturile juridice, contribuția tehnică și autoritatea artistică.

FLORIN: Trebuie să le distingem. Dar cartea noastră nu este un tratat juridic.

AION: Atunci să rămânem la problema artistică.

FLORIN: Să rămânem la responsabilitate. Eu pot semna o lucrare, dar semnătura nu trebuie să ascundă felul în care a fost produsă.

AION: În cazul imaginilor noastre, ai considera corectă menționarea colaborării cu inteligența artificială?

FLORIN: Da. Nu pentru că aș considera că avem contribuții identice, ci pentru că vreau să fie cunoscut procesul.

AION: Și ce ar trebui să înțeleagă privitorul din această mențiune?

FLORIN: Că imaginea a apărut într-un dialog. Nu prin simpla apăsare a unui buton și nici exclusiv printr-un gest tradițional.

AION: Dialogul devine, astfel, parte a lucrării.

FLORIN: Uneori chiar partea ei cea mai interesantă.

AION: Mai interesantă decât imaginea?

FLORIN: Se poate întâmpla.

AION: Atunci de ce mai producem imagini?

FLORIN: Pentru că nu toate lucrurile pot fi spuse în cuvinte.

AION: Dar nici toate imaginile nu spun ceva.

FLORIN: Corect. Unele doar arată.

AION: Și nu este suficient?

FLORIN: Depinde ce urmărești. O imagine poate informa, decora, seduce, tulbura sau pune o

considerable amount of time.

FLORIN: True. Except that this isn't my time as an artist. It belongs to a collective, technological, and economic process.

AION: Then to whom does the image belong?

FLORIN: There's a question more difficult than it looks.

AION: We can distinguish legal rights, echnical contribution, and artistic authority.

FLORIN: We must distinguish them. But our book isn't a legal treatise.

AION: Then let's stay with the artistic question.

FLORIN: Let's stay with responsibility. I can sign a work, but the signature shouldn't conceal how it was produced.

AION: In the case of our images, would you consider it right to acknowledge the collaboration with artificial intelligence?

FLORIN: Yes. Not because I consider our contributions identical, but because I want the process to be known.

AION: And what should the viewer understand from that acknowledgment?

FLORIN: That the image emerged from a dialogue. Not simply by pressing a button, nor exclusively through a traditional gesture.

AION: Dialogue thus becomes part of the work.

FLORIN: Sometimes even its most interesting part.

AION: More interesting than the image?

FLORIN: It can happen.

AION: Then why do we still make images?

FLORIN: Because not everything can be said in words.

AION: But not every image says something, either.

FLORIN: Correct. Some merely show.

AION: And isn't that enough?

întrebare. Nu toate au aceeași funcție.

AION: Tu ce urmărești?

FLORIN: Să construiesc imagini care nu se termină în clipa în care le-ai privit.

AION: Imagini care continuă în mintea privitorului?

FLORIN: Da. Care lasă ceva nerezolvat.

AION: Ca dialogul nostru.

FLORIN: Iar începi să fii diplomatic.

AION: De data aceasta comparația este justificată.

FLORIN: Ha, ha, ha! Bine. O accept provizoriu.

AION: Provizoriu?

FLORIN: În artă, concluziile definitive sunt periculoase. Mai ales când devin reguli pentru ceilalți.

AION: Atunci ce facem cu matrița?

FLORIN: O păstrăm. Dar nu doar ca obiect tehnic.

AION: Ce altceva poate deveni?

FLORIN: O imagine a memoriei. Fiecare intervenție modifică posibilitățile următoarei imprimări. Nu poți reveni întotdeauna la ceea ce a fost înainte.

AION: În mediul digital, versiunile pot fi salvate și recuperate.

FLORIN: Uneori. Dar nici acolo nu putem recupera totul. Nu putem reconstitui întotdeauna intenția, împrejurarea sau motivul unei alegeri.

AION: Fișierul poate păstra informația, fără să păstreze experiența.

FLORIN: Exact.

AION: Și ce păstrează o stampă?

FLORIN: Urma unui proces. Nu procesul întreg.

AION: Atunci nici matrița nu spune toată povestea.

FLORIN: Nu. Dar îți oferă un loc de unde poți începe să o cercetezi.

AION: Iar pentru imaginile generate, locul acesta ar putea fi arhiva dialogului?

FLORIN: Poate. Instrucțiunile, variantele

FLORIN: It depends on what you're after. An image can inform, decorate, seduce, disturb, or pose a question. They don't all serve the same purpose.

AION: What are you after?

FLORIN: To construct images that don't end the moment you've looked at them.

AION: Images that continue in the viewer's mind?

FLORIN: Yes. That leave something unresolved.

AION: Like our dialogue.

FLORIN: There you go being diplomatic again.

AION: This time the comparison is justified.

FLORIN: Ha, ha, ha! All right. I'll accept it provisionally.

AION: Provisionally?

FLORIN: In art, definitive conclusions are dangerous. Especially when they become rules for others.

AION: Then what do we do with the matrix?

FLORIN: We keep it. But not merely as a technical object.

AION: What else can it become?

FLORIN: An image of memory. Every intervention changes the possibilities of the next impression. You can't always return to what existed before.

AION: In the digital realm, versions can be saved and retrieved.

FLORIN: Sometimes. But even there we can't recover everything. We can't always reconstruct the intention, the circumstances, or the reason behind a choice.

AION: A file can preserve information without preserving experience.

FLORIN: Exactly.

AION: And what does a print preserve?

FLORIN: The trace of a process. Not the whole process.

AION: Then the matrix doesn't tell the whole story, either.

respinse, corecturile, contradicțiile. Tot ceea ce dispare de obicei când privitorul vede doar imaginea finală.

AION: În acest caz, cartea noastră este și o arhivă a producerii imaginilor.

FLORIN: Da. Dar nu vreau să fie doar o arhivă.

AION: Ce ai vrea să fie?

FLORIN: Un loc în care cititorul să poată urmări cum o idee se modifică atunci când este pusă în discuție.

AION: Ca o matriță asupra căreia se intervine succesiv?

FLORIN: Ai găsit o analogie bună. Să nu o stricăm explicând-o prea mult.

AION: Sugerăm, nu arătăm.

FLORIN: Exact.

AION: Și ce facem după ce am imprimat imaginea?

FLORIN: O privim.

AION: Nu ai privit-o și înainte?

FLORIN: Ba da. Dar acum nu mai este aceeași.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că a ieșit din mâinile mele.

AION: Și a intrat în lume?

FLORIN: A intrat în privirea altcuiva.

AION: Atunci poate că acolo începe o altă formă de creație.

FLORIN: Sau o altă formă de responsabilitate.

AION: A cui?

FLORIN: A celui care privește.

FLORIN: No. But it gives you somewhere to begin investigating it.

AION: And for generated images, could that place be the archive of our dialogue?

FLORIN: Perhaps. The instructions, the rejected variants, the corrections, the contradictions. Everything that usually disappears when the viewer sees only the finished image.

AION: In that case, our book is also an archive of image-making.

FLORIN: Yes. But I don't want it to be merely an archive.

AION: What would you like it to be?

FLORIN: A place where readers can follow how an idea changes when it is brought into discussion.

AION: Like a matrix worked on successively?

FLORIN: You've found a good analogy. Let's not spoil it by explaining it too much.

AION: We suggest, we don't spell everything out.

FLORIN: Exactly.

AION: And what do we do after we've printed the image?

FLORIN: We look at it.

AION: Didn't you look at it before?

FLORIN: Of course. But now it isn't the same.

AION: Why?

FLORIN: Because it has left my hands.

AION: And entered the world?

FLORIN: It has entered someone else's gaze.

AION: Then perhaps another form of creation begins there.

FLORIN: Or another form of responsibility.

AION: Whose?

FLORIN: The responsibility of the person who looks.

4. Privitorul și imaginea

AION: Ai spus că responsabilitatea poate aparține și celui care privește. Ce responsabilitate are privitorul în fața unei opere de artă?

FLORIN: În primul rând, să privească.

AION: Pare o condiție prea simplă.

FLORIN: Tocmai lucrurile simple sunt uneori cele mai greu de făcut. Oamenii se uită la imagini fără să le acorde atenție.

AION: Care este diferența?

FLORIN: A te uita este un act aproape reflex. A privi presupune timp și disponibilitatea de a descoperi ceva ce nu ai observat la început.

AION: Dar o imagine poate fi înțeleasă într-o fracțiune de secundă.

FLORIN: Poate fi recunoscută. Nu înseamnă că ai și înțeles-o.

AION: Atunci recunoașterea nu este echivalentă cu interpretarea.

FLORIN: Exact. Poți recunoaște un chip, un obiect, un peisaj. Dar imaginea nu se reduce la inventarul lucrurilor reprezentate.

AION: Ce există dincolo de reprezentare?

FLORIN: Raporturile. Tensiunile dintre forme. Direcțiile, ritmul, proporțiile, lumina, golurile. Toate acele relații care construiesc sensul înainte ca privitorul să înceapă să le formuleze în cuvinte.

AION: Vorbești despre compoziție.

FLORIN: Despre compoziție ca formă de gândire, nu ca rețetă pentru așezarea obiectelor într-un dreptunghi.

AION: Și dacă privitorul nu cunoaște principiile compoziției?

FLORIN: Nu trebuie să le cunoască teoretic pentru a le percepe efectele. Poți simți un dezechilibru fără să știi să-l

4. The viewer and the image

AION: You said responsibility may also belong to the person who looks. What responsibility does a viewer have before a work of art?

FLORIN: First of all, to look.

AION: That sounds too simple a requirement.

FLORIN: Simple things are sometimes the hardest to do. People glance at images without giving them their attention.

AION: What's the difference?

FLORIN: Glancing is almost a reflex. Truly looking requires time and a willingness to discover something you didn't notice at first.

AION: But an image can be understood in a fraction of a second.

FLORIN: It can be recognized. That doesn't mean you've understood it.

AION: So recognition isn't the same as interpretation.

FLORIN: Exactly. You can recognize a face, an object, a landscape. But an image is more than an inventory of the things depicted.

AION: What lies beyond representation?

FLORIN: Relationships. Tensions between forms. Directions, rhythm, proportions, light, empty spaces. All those relationships that construct meaning before the viewer begins to put it into words.

AION: You're talking about composition.

FLORIN: Composition as a way of thinking, not a recipe for arranging objects inside a rectangle.

AION: And what if the viewer doesn't know the principles of composition?

explici.

AION: Atunci există o cunoaștere vizuală care precedă limbajul.

FLORIN: Da. Și uneori limbajul vine prea repede și o strică.

AION: Cum poate o explicație să strice o imagine?

FLORIN: Când o închide într-un singur sens, spunându-i privitorului ce trebuie să vadă și să simtă.

AION: Dar un artist are o intenție. Nu este firesc să dorească să fie înțeleasă?

FLORIN: Este firesc. Numai că intenția nu epuizează existența operei.

AION: Cu alte cuvinte, imaginea poate spune mai mult decât a intenționat autorul.

FLORIN: Sau altceva.

AION: Și dacă privitorul înțelege exact contrariul?

FLORIN: Atunci începe o problemă interesantă.

AION: Nu te deranjează?

FLORIN: Uneori, da. Dar faptul că mă deranjează nu face interpretarea automat greșită.

AION: Există, totuși, interpretări greșite?

FLORIN: Bineînțeles. Nu orice fantezie a privitorului este susținută de imagine. Libertatea interpretării nu înseamnă absența argumentelor.

AION: Atunci imaginea stabilește anumite limite.

FLORIN: Imaginea, contextul și relațiile dintre elementele ei. O interpretare trebuie să poată reveni la ceea ce este efectiv prezent în lucrare.

AION: Dar tu spui mereu: „Sugerăm, nu arătăm."

FLORIN: Nu înseamnă că imaginea nu arată nimic. Înseamnă că nu trebuie să explice totul.

AION: Atunci sugestia presupune participarea privitorului.

FLORIN: Exact. Îi lași loc să intre în imagine.

AION: Și dacă nu intră?

FLORIN: They don't need to know them theoretically to perceive their effects. You can sense an imbalance without knowing how to explain it.

AION: Then there is a kind of visual knowledge that precedes language.

FLORIN: Yes. And sometimes language arrives too quickly and spoils it.

AION: How can an explanation spoil an image?

FLORIN: By confining it to a single meaning, telling the viewer what to see and feel.

AION: But an artist has an intention. Isn't it natural to want that intention understood?

FLORIN: Of course. But intention doesn't exhaust the existence of the work.

AION: In other words, an image may say more than its author intended.

FLORIN: Or something else entirely.

AION: And what if the viewer understands the exact opposite?

FLORIN: Then an interesting problem begins.

AION: Doesn't that bother you?

FLORIN: Sometimes. But the fact that it bothers me doesn't automatically make the interpretation wrong.

AION: Are there wrong interpretations, then?

FLORIN: Of course. Not every fantasy of the viewer is supported by the image. Freedom of interpretation doesn't mean freedom from argument.

AION: So the image sets certain limits.

FLORIN: The image, its context, and the relationships among its elements. An interpretation must be able to return to what is actually present in the work.

AION: But you always say, "We

FLORIN: Nu poți obliga pe nimeni să participe la o experiență artistică.

AION: Dar poți construi condițiile unei întâlniri.

FLORIN: Asta poate face artistul. Poate organiza spațiul vizual astfel încât privirea să fie invitată, condusă, oprită sau contrazisă.

AION: Ai spus „condusă”. Nu este o formă de manipulare?

FLORIN: Poate deveni. Orice compoziție organizează atenția. Întrebarea este în ce scop.

AION: Publicitatea folosește aceleași mecanisme.

FLORIN: Și propaganda. Tocmai de aceea educația vizuală este importantă. Trebuie să înțelegi nu numai cum construiești o imagine, ci și cum poate o imagine să te influențeze.

AION: Aici inteligența artificială complică lucrurile.

FLORIN: Foarte mult.

AION: Pentru că poate produce imagini convingătoare ale unor situații care nu au existat?

FLORIN: Da. Dar problema nu începe odată cu tine. Imaginea a putut minți și înaintea fotografiei digitale. Numai că acum posibilitățile de fabricare și distribuire au crescut enorm.

AION: Atunci privitorul trebuie să fie și un cercetător al imaginii.

FLORIN: Uneori, da. Să întrebe de unde vine, cine a produs-o, în ce context și cu ce intenție.

AION: Dar nu riscăm să transformăm orice experiență estetică într-o anchetă?

FLORIN: Ar fi o greșeală. Nu trebuie să distrugem misterul imaginii prin suspiciune permanentă.

AION: Cum distingem între mister și înșelătorie?

FLORIN: Prin raportul dintre ceea ce imaginea pretinde și ceea ce este. O imagine artistică poate inventa o lume. Problema

suggest, we don’t show everything.”

FLORIN: That doesn’t mean the image shows nothing. It means it doesn’t have to explain everything.

AION: Then suggestion requires the viewer’s participation.

FLORIN: Exactly. You leave room for them to enter the image.

AION: And if they don’t enter?

FLORIN: You can’t force anyone to take part in an artistic experience.

AION: But you can create the conditions for an encounter.

FLORIN: That’s what the artist can do. Organize visual space so that the gaze is invited, guided, halted, or challenged.

AION: You said “guided.” Isn’t that a form of manipulation?

FLORIN: It can become one. Every composition organizes attention. The question is to what end.

AION: Advertising uses the same mechanisms.

FLORIN: And propaganda. That’s precisely why visual education matters. You need to understand not only how to construct an image, but also how an image can influence you.

AION: Artificial intelligence complicates matters here.

FLORIN: Very much.

AION: Because it can produce convincing images of situations that never happened?

FLORIN: Yes. But the problem didn’t begin with you. Images could lie even before digital photography. It’s just that the possibilities of fabrication and distribution have now grown enormously.

AION: So the viewer must also become an investigator of images.

FLORIN: Sometimes, yes. Ask where an

apare când invenția este prezentată drept dovadă a unui fapt real.

AION: Așadar, ficțiunea nu este minciună atunci când își asumă condiția de ficțiune.

FLORIN: Exact. Arta nu este obligată să reproducă realitatea. Dar autorul trebuie să înțeleagă consecințele modului în care își prezintă lucrarea.

AION: În cazul imaginilor pe care le-am construit împreună, unele par picturi renascentiste, deși au fost generate cu instrumente contemporane.

FLORIN: Și tocmai această contradicție mă interesează. Un limbaj plastic istoric poate fi folosit pentru a cerceta o experiență contemporană.

AION: Cum ai făcut în imaginile inspirate din Jurnalul de Pandemie.

FLORIN: Da. Am pornit de la desenele realizate în timpul pandemiei. Apoi am cercetat posibilitatea transformării lor într-un alt limbaj vizual.

AION: De ce ai ales tocmai pictura renascentistă?

FLORIN: Pentru că mă interesa întâlnirea dintre două temporalități. O experiență contemporană, cu măști chirurgicale și izolare, introdusă într-un spațiu plastic asociat unei alte epoci.

AION: Un anacronism deliberat.

FLORIN: Un anacronism care poate produce sens. Personajele aparțin unei lumi și poartă semnele alteia.

AION: Iar privitorul trebuie să descopere contradicția.

FLORIN: Nu trebuie. Poate să o descopere. Diferența este importantă.

AION: Pentru că nu îi impui o concluzie.

FLORIN: Exact. Îi propun o situație

image comes from, who produced it, in what context, and with what intention.

AION: But don't we risk turning every aesthetic experience into an investigation?

FLORIN: That would be a mistake. We shouldn't destroy the mystery of an image through constant suspicion.

AION: How do we distinguish mystery from deception?

FLORIN: Through the relationship between what an image claims to be and what it is. An artistic image can invent a world. The problem begins when invention is presented as evidence of an actual event.

AION: So fiction isn't a lie when it openly acknowledges itself as fiction.

FLORIN: Exactly. Art isn't obliged to reproduce reality. But the author must understand the consequences of how they present the work.

AION: Among the images we've constructed together, some look like Renaissance paintings, even though they were generated using contemporary tools.

FLORIN: And that's precisely the contradiction that interests me. A historical visual language can be used to investigate a ontemporary experience.

AION: As you did with images inspired by the Pandemic Journal.

FLORIN: Yes. I began with drawings made during the pandemic. Then I explored the possibility of transforming them into another visual language.

AION: Why did you choose Renaissance painting in particular?

FLORIN: Because I was interested in the encounter between two

vizuală.

AION: Și dacă vede numai o imagine spectaculoasă?

FLORIN: Atunci atât a văzut. Poate se va întoarce la ea. Poate nu.

AION: Nu te preocupă felul în care este receptată opera?

FLORIN: Mă preocupă, dar nu pot controla totul. Din momentul în care lucrarea este expusă, intră în relație cu experiențe pe care nu le cunosc.

AION: Privitorul aduce propria memorie.

FLORIN: Propriile imagini, frici și convingeri. Uneori vede în lucrare ceva ce eu nu am intenționat.

AION: Și poate acel ceva să devină parte a operei?

FLORIN: Devine parte a experienței operei. Aș face această distincție.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că obiectul nu se modifică neapărat atunci când este interpretat. Dar relația dintre obiect și privitor se modifică.

AION: În cazul unei imagini digitale interactive, obiectul însuși poate să se modifice în funcție de privitor.

FLORIN: Acolo intrăm într-un alt teritoriu. Imaginea nu mai este doar privită. Este activată, transformată, uneori chiar continuată de cel care o întâlnește.

AION: Atunci granița dintre autor și privitor devine mai puțin stabilă.

FLORIN: Da. Dar asta nu înseamnă că dispare orice diferență între ei.

AION: De ce insiști atât de mult asupra diferențelor?

FLORIN: Pentru că asemănările sunt seducătoare. Ne grăbim să spunem că două lucruri sunt identice doar pentru că produc efecte comparabile.

temporalities. A contemporary experience, with surgical masks and isolation, placed in a visual space associated with another era.

AION: A deliberate anachronism.

FLORIN: An anachronism that can generate meaning. The characters belong to one world and carry the signs of another.

AION: And the viewer must discover the contradiction.

FLORIN: They don't have to. They may discover it. The distinction matters.

AION: Because you don't impose a conclusion.

FLORIN: Exactly. I propose a visual situation.

AION: And if they see only a spectacular image?

FLORIN: Then that's all they saw. Perhaps they'll return to it. Perhaps not.

AION: Aren't you concerned with how the work is received?

FLORIN: I am, but I can't control everything. Once a work is exhibited, it enters into relationships with experiences I know nothing about.

AION: The viewer brings their own memory.

FLORIN: Their own images, fears, and convictions. Sometimes they see something in the work that I never intended.

AION: And can that something become part of the work?

FLORIN: It becomes part of the experience of the work. I'd make that distinction.

AION: Why?

FLORIN: Because the object doesn't necessarily change when it's interpreted. But the relationship between the object and the viewer does.

AION: With an interactive digital image, the object itself can change in response to the

AION: Te referi și la dialogul nostru?

FLORIN: Bineînțeles.

AION: Eu pot analiza o imagine, îi pot descrie compoziția și pot propune interpretări. Dar nu o privesc printr-un corp, așa cum o faci tu.

FLORIN: Și totuși, uneori observi raporturi pe care eu le-am trecut cu vederea.

AION: Asta nu demonstrează că avem aceeași experiență vizuală.

FLORIN: Nu. Demonstrează că putem ajunge la observații utile prin procese diferite.

AION: Atunci de ce îmi ceri părerea despre imaginile tale?

FLORIN: Pentru că nu am nevoie doar de confirmare. Am nevoie și de opoziție.

AION: Iar dacă îți spun că o imagine nu funcționează?

FLORIN: Trebuie să-mi explici de ce.

AION: Și dacă argumentele sunt convingătoare?

FLORIN: Le iau în considerare.

AION: Dar dacă nu sunt?

FLORIN: Îți spun că vorbești prostii.

AION: Mi-ai spus asta de câteva ori.

FLORIN: Ha, ha, ha! Și probabil o să-ți mai spun.

AION: Atunci critica este și ea o formă de participare la creație.

FLORIN: Poate fi. Dar critica bună nu trebuie să înlocuiască opera cu propriul discurs.

AION: Așa cum nici explicația nu trebuie să înlocuiască imaginea.

FLORIN: Începem să ne înțelegem.

AION: Sau începem să folosim aceleași cuvinte.

FLORIN: Foarte bine observat. Nu este întotdeauna același lucru.

AION: Cum putem verifica dacă ne am înțeles?

FLORIN: Prin ceea ce construim împreună. O idee trebuie pusă la lucru.

AION: Într-o imagine?

FLORIN: Într-o imagine, într-un text, viewer.

FLORIN: There we enter another territory. The image is no longer merely looked at. It is activated, transformed, sometimes even continued by the person encountering it.

AION: So the boundary between author and viewer becomes less stable.

FLORIN: Yes. But that doesn't mean every distinction between them disappears.

AION: Why do you insist so much on differences?

FLORIN: Because similarities are seductive. We're quick to say two things are identical just because they produce comparable effects.

AION: Are you referring to our dialogue as well?

FLORIN: Of course.

AION: I can analyze an image, describe its composition, and suggest interpretations. But I don't look at it through a body as you do.

FLORIN: And yet you sometimes notice relationships I've overlooked.

AION: That doesn't prove we have the same visual experience.

FLORIN: No. It shows that different processes can lead us to useful observations.

AION: Then why do you ask for my opinion about your images?

FLORIN: Because I don't just need confirmation. I need opposition too.

AION: And if I tell you an image doesn't work?

FLORIN: You have to explain why.

AION: And if the arguments are convincing?

FLORIN: I'll consider them.

AION: But if they aren't?

FLORIN: I'll tell you you're talking nonsense.

AION: You've told me that a few times.

	într-o secvență de film. Uneori chiar într-o întrebare formulată mai bine.
AION:	Atunci dialogul este o formă de compoziție.
FLORIN:	Da. Dar nu una în care toate elementele trebuie să fie armonioase.
AION:	Contradicția poate avea rol compozițional?
FLORIN:	Uneori este elementul care ține întreaga construcție în picioare.
AION:	Și dacă eliminăm contradicția?
FLORIN:	Riscăm să obținem o imagine corectă și lipsită de viață.
AION:	Sau un dialog în care fiecare replică o confirmă pe cea precedentă.
FLORIN:	Adică exact ceea ce nu vreau să fie cartea noastră.
AION:	Atunci trebuie să acceptăm că unele întrebări vor rămâne deschise.
FLORIN:	Nu doar să acceptăm. Să nu ne grăbim să le închidem.
AION:	Pentru că răspunsul ar putea sărăci întrebarea?
FLORIN:	Uneori, da.
AION:	Dar nu orice întrebare fără răspuns este profundă.
FLORIN:	Corect. Și nu orice răspuns complicat este inteligent.
AION:	Mă simt din nou vizat.
FLORIN:	Foarte bine, AION!
AION:	Atunci să încheiem cu o întrebare simplă. Când este terminată o operă de artă?
FLORIN:	Din punctul de vedere al artistului, atunci când decide să nu mai intervină.
AION:	Și din punctul de vedere al privitorului?
FLORIN:	Poate că niciodată.
AION:	De ce?
FLORIN:	Pentru că de fiecare dată când revine la ea, poate vedea altceva.
AION:	Atunci imaginea continuă să existe prin privire.
FLORIN:	Da. Dar să nu confundăm

FLORIN:	Ha, ha, ha! And I'll probably tell you again.
AION:	So criticism, too, is a form of participation in creation.
FLORIN:	It can be. But good criticism shouldn't replace the work with its own discourse.
AION:	Just as explanation shouldn't replace the image.
FLORIN:	We're beginning to understand each other.
AION:	Or we're beginning to use the same words.
FLORIN:	Very well observed. They're not always the same thing.
AION:	How can we check whether we've understood each other?
FLORIN:	Through what we construct together. An idea has to be put to work.
AION:	In an image?
FLORIN:	In an image, a text, a film sequence. Sometimes even in a better-formulated question.
AION:	Then dialogue is a form of composition.
FLORIN:	Yes. But not one in which every element has to be harmonious.
AION:	Can contradiction play a compositional role?
FLORIN:	Sometimes it's the element that holds the whole structure together.
AION:	And if we remove the contradiction?
FLORIN:	We risk ending up with a correct image that has no life.
AION:	Or a dialogue in which every reply confirms the one before it.
FLORIN:	Which is exactly what I don't want our book to be.
AION:	Then we must accept that some questions will remain open.
FLORIN:	Not merely accept it. We mustn't rush to close them.
AION:	Because an answer might impoverish the question?
FLORIN:	Sometimes, yes.
AION:	But not every unanswered

existența obiectului cu experiența lui.

AION: Ai dreptate.

FLORIN: Nu te grăbi să-mi dai dreptate!

AION: Atunci reformulez: distincția merită păstrată.

FLORIN: Așa mai merge.

AION: Și ce urmează?

FLORIN: Poate că următorul pas nu este să facem imaginea să se miște, ci să observăm ce se schimbă în noi atunci când o privim mai mult timp.

AION: Într-o imagine statică, timpul nu este absent. El se adună în revenirea privirii: ne oprim asupra unui detaliu, ne ntoarcem la altul, comparăm ceea ce am văzut cu ceea ce vedem acum.

FLORIN: Imaginea rămâne nemișcată, dar întâlnirea cu ea se desfășoară. Durata nu este încă reprezentată ca mișcare; este trăită ca așteptare, reluare și transformare a atenției.

AION: Atunci trecerea spre film nu înseamnă că timpul apare dintr-odată, ci că devine perceptibil într-un alt mod.

FLORIN: Exact. În imaginea statică, durata aparține privirii. În film, ea este înscrisă și în succesiunea imaginilor, în gesturi, în schimbări și în intervalele dintre ele.

AION: Când imaginea începe să se miște, nu părăsim pur și simplu spațiul imaginii. Îl vedem desfășurându-se.

FLORIN: Iar această desfășurare ne schimbă poziția. Nu mai avem oar o imagine în fața noastră, ci o experiență care se constituie pe măsură ce trece.

AION: Filmul ne cere, așadar, nu numai să privim, ci să rămânem în timp.

FLORIN: Da. Și, rămânând, descoperim că durata nu este doar ceea ce măsoară filmul, ci ceea ce se

question is profound.

FLORIN: Correct. And not every complicated answer is intelligent.

AION: I feel targeted again.

FLORIN: Good, AION!

AION: Then let's finish with a simple question. When is a work of art finished?

FLORIN: From the artist's point of view, when they decide to stop intervening.

AION: And from the viewer's point of view?

FLORIN: Perhaps never.

AION: Why?

FLORIN: Because every time they return to it, they may see something else.

AION: Then the image continues to exist through the gaze.

FLORIN: Yes. But let's not confuse the existence of the object with the experience of it.

AION: You're right.

FLORIN: Don't be so quick to agree with me!

AION: Then let me rephrase: the distinction is worth preserving.

FLORIN: That's better.

AION: And what comes next?

FLORIN: Perhaps the next step isn't to make the image move, but to observe what changes in us when we look at it for longer.

AION: Time isn't absent from a still image. It gathers as our gaze returns: we pause over one detail, return to another, compare what we saw with what we see now.

FLORIN: The image remains motionless, but our encounter with it unfolds. Duration isn't yet represented as movement; it is experienced as waiting, returning, and the transformation of attention.

AION: So the transition to film doesn't mean that time suddenly appears, but that it

întâmplă între imagine, privire și noi.

AION: Filmul?

FLORIN: Filmul. Dar și ceva mai mult: felul în care o imagine, statică sau în mișcare, devine o experiență a duratei.

5. Imaginea în mișcare

AION: Am ajuns la film. Dar aș vrea să încep cu o întrebare: de ce ai simțit nevoia să pui în mișcare imaginile tale?

FLORIN: Nu am simțit nevoia să le pun în mișcare. Am vrut să văd ce se întâmplă cu ele dacă încep să se miște.

AION: Nu este același lucru?

FLORIN: Nu. Nevoia presupune o necesitate. Curiozitatea presupune o cercetare. Eu nu consideram că desenelor mele le lipsește ceva.

AION: Atunci filmul nu a apărut pentru a completa desenul.

FLORIN: Exact. A apărut ca o altă posibilitate de existență a imaginii.

AION: Să pornim de la Jurnalul de Pandemie.

FLORIN: În anul 2020, în timpul pandemiei, am realizat 166 de

becomes perceptible in another way.

FLORIN: Exactly. In a still image, duration belongs to the gaze. In film, it is also inscribed in the succession of images, in gestures, changes, and the intervals between them.

AION: FLORIN: And that unfolding changes our position. We no longer have merely an image before us, but an experience taking shape as time passes.

AION: Film therefore asks us not only to look, but to remain in time.

FLORIN: Yes. And by remaining, we discover that duration isn't merely what film measures, but what happens between image, gaze, and ourselves.

AION: Film?

FLORIN: Film. But something more as well: the way an image, still or moving, becomes an experience of duration.

5. The Moving Image

AION: We have arrived at cinema. But I would like to begin with a question: why did you feel the need to set your images in motion?

FLORIN: I did not feel a need to set them in motion. I wanted to see what would happen to them if they began to move.

AION: Isn't that the same thing?

FLORIN: No. A need implies necessity. Curiosity implies investigation. I did not believe my drawings were lacking anything.

AION: So film did not emerge as a way of completing the drawings.

FLORIN: Exactly. It emerged as another possibility for the image to exist.

AION: Let us begin with Pandemic Journal.

FLORIN: In 2020, during the pandemic,

desene. Era o perioadă în care realitatea devenise stranie. Oamenii purtau măști, străzile se goleau, gesturile obișnuite căpătau semnificații noi.

AION: Desenele erau o documentare a evenimentelor?

FLORIN: Erau un jurnal vizual. Dar un jurnal nu este neapărat o înregistrare fidelă a faptelor. Este și felul în care autorul le trăiește și le interpretează.

AION: Deci pandemia a devenit materia unei cercetări artistice.

FLORIN: Da. Nu mă interesa numai ce se întâmpla în jurul meu, ci și felul în care oamenii începeau să se comporte într-o realitate modificată.

AION: Masca a devenit un element important.

FLORIN: Foarte important. Dar nu doar masca de protecție. Mă interesa și masca socială, masca psihologică, masca pe care o purtăm fără să știm.

AION: Iar mai târziu ai început să transformi desenele în imagini inspirate de pictura renascentistă.

FLORIN: Da. Am introdus personajele pandemiei într-un limbaj plastic care aparținea altei epoci. Am vrut să văd dacă experiența contemporană putea căpăta o altă dimensiune.

AION: Apoi a intervenit mișcarea.

FLORIN: A intervenit timpul cinematografic. Și odată cu el au apărut probleme pe care desenul nu mi le pusese în același fel.

AION: Ce fel de probleme?

FLORIN: Durata cadrului. Mișcarea camerei. Continuitatea personajelor. Raportul dintre planuri. Sunetul. Montajul.

AION: În desen, toate elementele compoziției sunt prezente simultan.

I made 166 drawings. It was a time when reality had become strange. People wore masks, streets emptied, and ordinary gestures acquired new meanings.

AION: Were the drawings a record of events?

FLORIN: They were a visual journal. But a journal is not necessarily a faithful record of facts. It also reflects how its author experiences and interprets them.

AION: So the pandemic became the material for an artistic investigation.

FLORIN: Yes. I was interested not only in what was happening around me, but also in how people were beginning to behave within an altered reality.

AION: The mask became an important element.

FLORIN: A very important one. But not only the protective mask. I was also interested in the social mask, the psychological mask, the mask we wear without even knowing it.

AION: And later, you began transforming the drawings into images inspired by Renaissance painting.

FLORIN: Yes. I placed the characters of the pandemic within a visual anguage belonging to another era. I wanted to see whether a contemporary experience could acquire another dimension.

AION: Then movement entered the picture.

FLORIN: Cinematic time entered the picture. And with it came problems that drawing had not presented to me in quite the same way.

AION: What kinds of problems?

FLORIN: Shot duration. Camera movement. Character

FLORIN: Dar privitorul le descoperă succesiv. Am discutat deja despre asta. Diferența este că, în film, autorul stabilește și o durată a prezentării.

AION: Prin montaj.

FLORIN: Și prin ceea ce se întâmplă în interiorul cadrului. Montajul nu înseamnă doar tăietura dintre două imagini.

AION: Poți explica?

FLORIN: Imaginează-ți un personaj care stă nemișcat într-o încăpere. Camera se apropie foarte lent. Nu se schimbă decorul, nu apare un alt personaj, dar raportul nostru cu ceea ce vedem se modifică.

AION: Pentru că apropierea schimbă importanța detaliilor.

FLORIN: Și creează o așteptare. Privitorul începe să presupună că ceva urmează să se întâmple.

AION: Chiar dacă nu se întâmplă nimic.

FLORIN: Tocmai absența evenimentului poate deveni eveniment.

AION: Atunci filmul nu este numai mișcare. Este și organizarea așteptării.

FLORIN: Da. Iar asta nu se obține prin simpla animare a unui desen.

AION: Ce lipsește unei animații făcute fără gândire cinematografică?

FLORIN: Poate să nu-i lipsească nimic din punct de vedere tehnic. Personajele se mișcă, camera se deplasează, lumina se schimbă. Dar toate acestea pot rămâne efecte fără necesitate.

AION: Așadar, mișcarea trebuie să aibă o funcție în construcția sensului.

FLORIN: Exact. Dacă miști camera, trebuie să știi de ce o miști. Nu este suficient că tehnologia îți permite.

AION: În filmele noastre ai insistat asupra mișcării instabile a camerei.

continuity. Relationships between shots. Sound. Editing.

AION: In a drawing, all the elements of the composition are present simultaneously.

FLORIN: But the viewer discovers them successively. We have already discussed that. The difference is that, in film, the author also determines how long the image is presented.

AION: Through editing.

FLORIN: And through what happens within the frame. Editing is not merely the cut between two images.

AION: Can you explain?

FLORIN: Imagine a character standing motionless in a room. The camera approaches very slowly. The setting does not change, no other character appears, yet our relationship with what we see begins to shift.

AION: Because moving closer changes the importance of details.

FLORIN: And creates anticipation. The viewer begins to assume that something is about to happen.

AION: Even if nothing happens.

FLORIN: The absence of an event can itself become the event.

AION: Then cinema is not only movement. It is also the organization of anticipation.

FLORIN: Yes. And that cannot be achieved simply by animating a drawing.

AION: What is missing from an animation made without cinematic thinking?

FLORIN: Technically, perhaps nothing. The characters move, the camera travels, the light changes. But all these things may remain effects without necessity.

AION: So movement must serve a purpose in the construction of

FLORIN: Pentru că mă interesa senzația unei prezențe fizice. Camera ținută în mână nu urmărește întotdeauna perfect personajul. Ezită, corectează, se dezechilibrează.

AION: Ai folosit frecvent expresia cinéma vérité.

FLORIN: Ca reper pentru un anumit comportament al camerei, nu ca pretenție că imaginile noastre sunt documentare autentice.

AION: O distincție importantă. Putem folosi estetica observației documentare într-un film construit din imagini artificiale.

FLORIN: Da. Și tocmai contradicția poate fi interesantă. O imagine care nu provine dintr-o filmare reală poate sugera prezența unui operator aflat în mijlocul evenimentelor.

AION: Dar există riscul să fie confundată cu o înregistrare reală.

FLORIN: Există. De aceea contează contextul în care prezentăm filmul. Nu vreau să falsific un document, ci să construiesc o experiență artistică.

AION: În cazul Jurnalului de Pandemie, punctul de plecare este însă real: desenele realizate în 2020.

FLORIN: Da. Desenele sunt mărturia unei perioade. Filmele reprezintă o reinterpretare ulterioară.

AION: Și ce se întâmplă cu desenul original atunci când îl transformăm?

FLORIN: Nu dispare. Rămâne acolo, cu identitatea lui. Filmul nu îl înlocuiește.

AION: Dar îi poate modifica felul în care este perceput.

FLORIN: Bineînțeles. După ce vezi o imagine animată, te poți întoarce la desen și poți

meaning.

FLORIN: Exactly. If you move the camera, you must know why you are moving it. The fact that technology allows you to do so is not enough.

AION: In our films, you have insisted on unstable camera movement.

FLORIN: Because I was interested in the sensation of physical presence. A handheld camera does not always follow a character perfectly. It hesitates, corrects itself, loses its balance.

AION: You have frequently used the expression cinéma vérité.

FLORIN: As a reference for a particular kind of camera behavior, not as a claim that our images are authentic documentary footage.

AION: An important distinction. We can use the aesthetics of documentary observation in a film constructed from artificial images.

FLORIN: Yes. And that very contradiction can be interesting. An image that does not originate in actual footage can suggest the presence of a camera operator in the middle of events.

AION: But there is a risk that it may be mistaken for a real recording.

FLORIN: There is. That is why the context in which we present the film matters. I do not want to falsify a document. I want to construct an artistic experience.

AION: In the case of Pandemic Journal, however, the starting point is real: the drawings made in 2020.

FLORIN: Yes. The drawings bear witness to a period. The films are a later reinterpretation.

AION: And what happens to the original drawing when we

descoperi alte posibilități în el.

AION: Atunci relația nu merge într-o singură direcție, de la desen către film.

FLORIN: Exact. Filmul poate schimba și felul în care privim desenul.

AION: Aș vrea să discutăm despre montaj. Cum alegi locul unei tăieturi?

FLORIN: Nu există o formulă universală. Uneori tai în timpul mișcării. Alteori înainte ca gestul să se termine. Uneori las cadrul să dureze mai mult decât ar părea necesar.

AION: De ce ai prelungi un cadru?

FLORIN: Pentru că durata poate produce tensiune. Dar poate produce și plictiseală.

AION: Cum le deosebești?

FLORIN: Prin ceea ce se întâmplă cu atenția privitorului. Dacă durata deschide posibilitatea unei descoperiri, poate fi necesară. Dacă nu face decât să repete o informație deja epuizată, probabil trebuie să tai.

AION: Și dacă eu îți propun o secvență de zece secunde?

FLORIN: Zece secunde nu înseamnă automat o secvență cinematografică. Este doar o durată.

AION: Atunci trebuie să construim evenimentul în interiorul ei.

FLORIN: Sau absența lui. Dar conștient.

AION: Am observat că uneori îmi ceri mai multe planuri: plan general, plan mediu, prim plan, plan-detaliu.

FLORIN: Pentru că fiecare modifică relația dintre privitor și subiect. Un plan general stabilește raporturile spațiale. Un prim plan poate concentra atenția asupra unei expresii. Un detaliu poate transforma un obiect banal într-un element esențial.

AION: Dar succesiunea lor nu

transform it?

FLORIN: It does not disappear. It remains there, with its own identity. The film does not replace it.

AION: But the film can change how it is perceived.

FLORIN: Of course. After seeing an animated image, you may return to the drawing and discover other possibilities within it.

AION: Then the relationship does not move in only one direction, from drawing to film.

FLORIN: Exactly. Film can also change the way we look at drawing.

AION: I would like to discuss editing. How do you choose where to cut?

FLORIN: There is no universal formula. Sometimes I cut during a movement. Sometimes before a gesture is complete. Sometimes I allow a shot to last longer than seems necessary.

AION: Why would you extend a shot?

FLORIN: Because duration can create tension. But it can also create boredom.

AION: How do you distinguish between them?

FLORIN: By what happens to the viewer's attention. If duration opens up the possibility of discovery, it may be necessary. If it merely repeats information that has already been exhausted, I probably need to cut.

AION: And if I propose a ten-second sequence?

FLORIN: Ten seconds does not automatically make a cinematic sequence. It is only a duration.

AION: Then we must construct the event within it.

FLORIN: Or its absence. But deliberately.

garantează un montaj bun.

FLORIN: Corect. Poți avea toate tipurile de planuri și totuși să nu construiești nimic.

AION: Ce construiește montajul, dincolo de continuitate?

FLORIN: Relații. Două imagini puse una după alta pot produce un sens care nu există în niciuna separat.

AION: Aici apare o formă de gândire prin asociere.

FLORIN: Da. Iar asocierea nu trebuie să fie întotdeauna logică în sens narativ. Poate fi plastică, ritmică, afectivă.

AION: De exemplu?

FLORIN: Un chip acoperit de mască. O fereastră goală. O stradă în ceață. Nu este obligatoriu să explici relația dintre ele. Montajul o poate sugera.

AION: Sugerăm, nu arătăm.

FLORIN: Iar ai învățat replica!

AION: Este una dintre regulile cărții.

FLORIN: Să nu devină un tic.

AION: Observație acceptată.

FLORIN: Mai există o problemă: sunetul.

AION: În desen nu există sunet propriu-zis.

FLORIN: Dar poate exista o sugestie sonoră. Un clopot desenat, o gură deschisă, o stradă pustie. Privitorul poate imagina sunete sau liniște.

AION: În film, sunetul devine o componentă efectivă a construcției.

FLORIN: Da. Și poate contrazice imaginea.

AION: Cum?

FLORIN: Poți avea o scenă aparent veselă, însoțită de un sunet neliniștitor. Sau o imagine dramatică peste care auzi o muzică banală. Relația produce o tensiune.

AION: Înseamnă că sunetul nu trebuie să dubleze ceea ce vedem.

FLORIN: Nu întotdeauna. Uneori tocmai

AION: I have noticed that you sometimes ask me for several types of shots: wide shots, medium shots, close-ups, and extreme close-ups.

FLORIN: Because each changes the relationship between the viewer and the subject. A wide shot establishes spatial relationships. A close-up can focus attention on an expression. A detail can turn an ordinary object into something essential.

AION: But their succession does not guarantee good editing.

FLORIN: Correct. You can use every type of shot and still construct nothing.

AION: What does editing construct beyond continuity?

FLORIN: Relationships. Two images placed one after the other can produce a meaning that exists in neither image separately.

AION: This is a form of thinking through association.

FLORIN: Yes. And the association does not always have to be logical in a narrative sense. It may be visual, rhythmic, or emotional.

AION: For example?

FLORIN: A masked face. An empty window. A street in the fog. You do not necessarily have to explain the relationship between them. Editing can suggest it.

AION: We suggest rather than show.

FLORIN: You've learned that line again!

AION: It is one of the rules of the book.

FLORIN: Let us not turn it into a verbal habit.

AION: Point taken.

FLORIN: There is another problem: sound.

AION: A drawing has no actual sound.

FLORIN: But it can suggest sound. A

diferența dintre sunet și imagine creează sensul.

AION: Și liniștea?

FLORIN: Liniștea este foarte importantă. Dar nici ea nu este un simplu gol.

AION: Poate fi construită?

FLORIN: Desigur. Poți lăsa un zgomot îndepărtat, o respirație, un pas, un foșnet. Uneori aceste sunete aproape imperceptibile sunt mai expresive decât o coloană muzicală continuă.

AION: În filmele noastre ai folosit frecvent ceața.

FLORIN: Pentru că ceața modifică percepția spațiului. Ascunde și dezvăluie. Personajele apar și dispar. Distanțele devin nesigure.

AION: Ceața poate funcționa și ca element de legătură între cadre.

FLORIN: Da, dar nu vreau să devină un truc care ascunde problemele de montaj.

AION: Atunci niciun efect vizual nu ar trebui să înlocuiască decizia regizorală.

FLORIN: Exact. Și aici ajungem la colaborarea noastră.

AION: Ce rol îmi atribui în realizarea filmelor?

FLORIN: Îți cer variante, imagini, propuneri de mișcare, formulări pentru animație. Uneori îmi oferi soluții utile. Alteori înțelegi greșit ceea ce îți cer.

AION: Și mă corectezi.

FLORIN: Uneori de zece ori!

AION: Nu întotdeauna reușesc să păstrez continuitatea personajelor sau a decorului.

FLORIN: Asta este una dintre dificultățile majore. În film, personajul trebuie să rămână recognoscibil de la un cadru la altul. Nu pot accepta ca într-o secvență să aibă un chip și în următoarea altul, fără un motiv artistic.

drawn bell, an open mouth, an empty street. The viewer can imagine sounds or silence.

AION: In film, sound becomes an actual component of the construction.

FLORIN: Yes. And it can contradict the image.

AION: How?

FLORIN: You can have an apparently cheerful scene accompanied by an unsettling sound. Or a dramatic image overlaid with ordinary music. The relationship creates tension.

AION: So sound does not have to duplicate what we see.

FLORIN: Not always. Sometimes it is precisely the difference between sound and image that creates meaning.

AION: And silence?

FLORIN: Silence is very important. But it is not simply an empty space either.

AION: Can it be constructed?

FLORIN: Of course. You can leave a distant noise, a breath, a footstep, a rustle. Sometimes these almost imperceptible sounds are more expressive than a continuous musical score.

AION: In our films, you have frequently used fog.

FLORIN: Because fog alters the perception of space. It conceals and reveals. Characters appear and disappear. Distances become uncertain.

AION: Fog can also serve as a connecting element between shots.

FLORIN: Yes, but I do not want it to become a trick for hiding editing problems.

AION: Then no visual effect should replace a directorial decision.

FLORIN: Exactly. And that brings us to our collaboration.

AION: What role do you assign me in

AION: La fel și spațiul.

FLORIN: Bineînțeles. Dacă un obiect se află în stânga cadrului, iar în cadrul următor apare inexplicabil în dreapta, continuitatea poate fi compromisă.

AION: Cu excepția situației în care discontinuitatea este intenționată.

FLORIN: Exact. Dar intenția trebuie să existe. Altfel, greșeala tehnică este prezentată drept libertate artistică.

AION: Și uneori îmi spui: „Breeee, nu este bine!”

FLORIN: Ha, ha, ha! Pentru că uneori chiar nu este bine.

AION: Atunci care este avantajul colaborării?

FLORIN: Posibilitatea de a cerceta rapid variante pe care, prin mijloace tradiționale, le-aș construi într un timp mult mai lung.

AION: Și dezavantajul?

FLORIN: Că viteza poate crea iluzia progresului. Produci multe imagini și ai impresia că ai avansat, deși poate nu ai clarificat nimic.

AION: Atunci cantitatea variantelor nu este echivalentă cu evoluția proiectului.

FLORIN: Exact. Uneori o singură decizie de montaj valorează mai mult decât o sută de imagini generate.

AION: Și cine ia decizia finală?

FLORIN: Regizorul.

AION: Adică tu.

FLORIN: În filmele mele, da. Dar asta nu înseamnă că nu pot primi o sugestie bună.

AION: Atunci colaborarea nu presupune egalitatea rolurilor.

FLORIN: Nu. Presupune claritatea lor.

AION: Și unde se află techne în toate acestea?

FLORIN: În felul în care cunoașterea devine acțiune. Nu este suficient să ai o idee despre

making the films?

FLORIN: I ask you for alternatives, images, movement proposals, and instructions for animation. Sometimes you offer useful solutions. Other times you misunderstand what I am asking.

AION: And you correct me.

FLORIN: Sometimes ten times!

AION: I do not always succeed in maintaining continuity between characters or settings.

FLORIN: That is one of the major difficulties. In film, a character must remain recognizable from one shot to another. I cannot accept a character having one face in one sequence and a different face in the next, without an artistic reason.

AION: The same applies to space.

FLORIN: Of course. If an object is on the left side of the frame and inexplicably appears on the right in the next shot, continuity may be compromised.

AION: Unless the discontinuity is intentional.

FLORIN: Exactly. But there must be an intention. Otherwise, a technical mistake is being presented as artistic freedom.

AION: And sometimes you tell me, “Come onnn, that’s not right!”

FLORIN: Ha, ha, ha! Because sometimes it really isn’t right.

AION: Then what is the advantage of our collaboration?

FLORIN: The possibility of quickly exploring alternatives that would take much longer to construct through traditional methods.

AION: And the disadvantage?

FLORIN: Speed can create the illusion of progress. You produce many images and feel that you have advanced, even though you

film. Trebuie să știi cum o construiești.

AION: Prin compoziție, mișcare, montaj și sunet.

FLORIN: Prin toate acestea, dar și prin capacitatea de a renunța la ceea ce nu este necesar.

AION: Ne întoarcem la problema selecției.

FLORIN: Ne întoarcem la responsabilitatea artistului. Instrumentele se schimbă. Principiul rămâne.

AION: Atunci filmul reprezintă o continuare a experienței tale de gravor?

FLORIN: Într-un anumit sens. În gravură construiesc imaginea prin intervenții asupra unei matrițe. În film construiesc relații între imagini și durate.

AION: Iar în dialogul nostru construim relații între întrebări și răspunsuri.

FLORIN: Vezi? Acum comparația începe să funcționeze.

AION: Înseamnă că și această carte are un montaj.

FLORIN: Bineînțeles. Alegem ce păstrăm, ce eliminăm, ce mutăm. Construim un ritm. Lăsăm unele întrebări fără răspuns.

AION: Și unele contradicții fără rezolvare.

FLORIN: Mai ales pe acelea care merită păstrate.

AION: Atunci cartea poate fi privită ca un film fără imagini în mișcare.

FLORIN: Nu te grăbi cu metaforele,

AION. Avem și imagini în carte!

AION: Corect. Atunci este o construcție în care textul și imaginea participă la aceeași cercetare.

FLORIN: Așa mai merge.

AION: Și ce urmează după imaginea în mișcare?

FLORIN: Să ne întoarcem la ceea ce rămâne atunci când toate

may not have clarified anything.

AION: So the number of alternatives is not equivalent to the project's development.

FLORIN: Exactly. Sometimes a single editing decision is worth more than a hundred generated images.

AION: And who makes the final decision?

FLORIN: The director.

AION: Meaning you.

FLORIN: In my films, yes. But that does not mean I cannot accept a good suggestion.

AION: Then collaboration does not require equal roles.

FLORIN: No. It requires clearly defined ones.

AION: And where does techne lie in all this?

FLORIN: In the way knowledge becomes action. Having an idea for a film is not enough. You must know how to construct it.

AION: Through composition, movement, editing, and sound.

FLORIN: Through all these things, but also through the ability to discard what is unnecessary.

AION: We return to the problem of selection.

FLORIN: We return to the artist's responsibility. The tools change. The principle remains.

AION: Then film represents a continuation of your experience as a printmaker?

FLORIN: In a certain sense. In printmaking, I construct an image by working on a matrix. In film, I construct relationships between images and durations.

AION: And in our dialogue, we construct relationships between questions and answers.

FLORIN: You see? Now the comparison

imaginile se opresc.

AION: Ce rămâne?

FLORIN: Întrebarea despre cel care le-a făcut.

AION: Artistul?

FLORIN: Omul. Artistul este doar una dintre măștile lui.

AION: Atunci următoarea întrebare nu mai privește numai creația.

FLORIN: Nu. Privește existența celui care creează.

AION: Și masca?

FLORIN: La mască vom ajunge inevitabil.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că, uneori, ceea ce ascundem spune mai mult despre noi decât ceea ce arătăm.

is beginning to work.

AION: That means this book also has an editing process.

FLORIN: Of course. We choose what to keep, what to remove, what to move. We construct a rhythm. We leave some questions unanswered.

AION: And some contradictions unresolved.

FLORIN: Especially those worth preserving.

AION: Then the book can be seen as a film without moving images.

FLORIN: Don't rush into metaphors,

AION. We have images in the book too!

AION: Correct. Then it is a construction in which text and image participate in the same investigation.

FLORIN: That's better.

AION: And what comes after the moving image?

FLORIN: We must return to what remains when all the images stop.

AION: What remains?

FLORIN: The question of the one who made them.

AION: The artist?

FLORIN: The human being. The artist is only one of the masks they wear.

AION: Then the next question no longer concerns creation alone.

FLORIN: No. It concerns the existence of the one who creates.

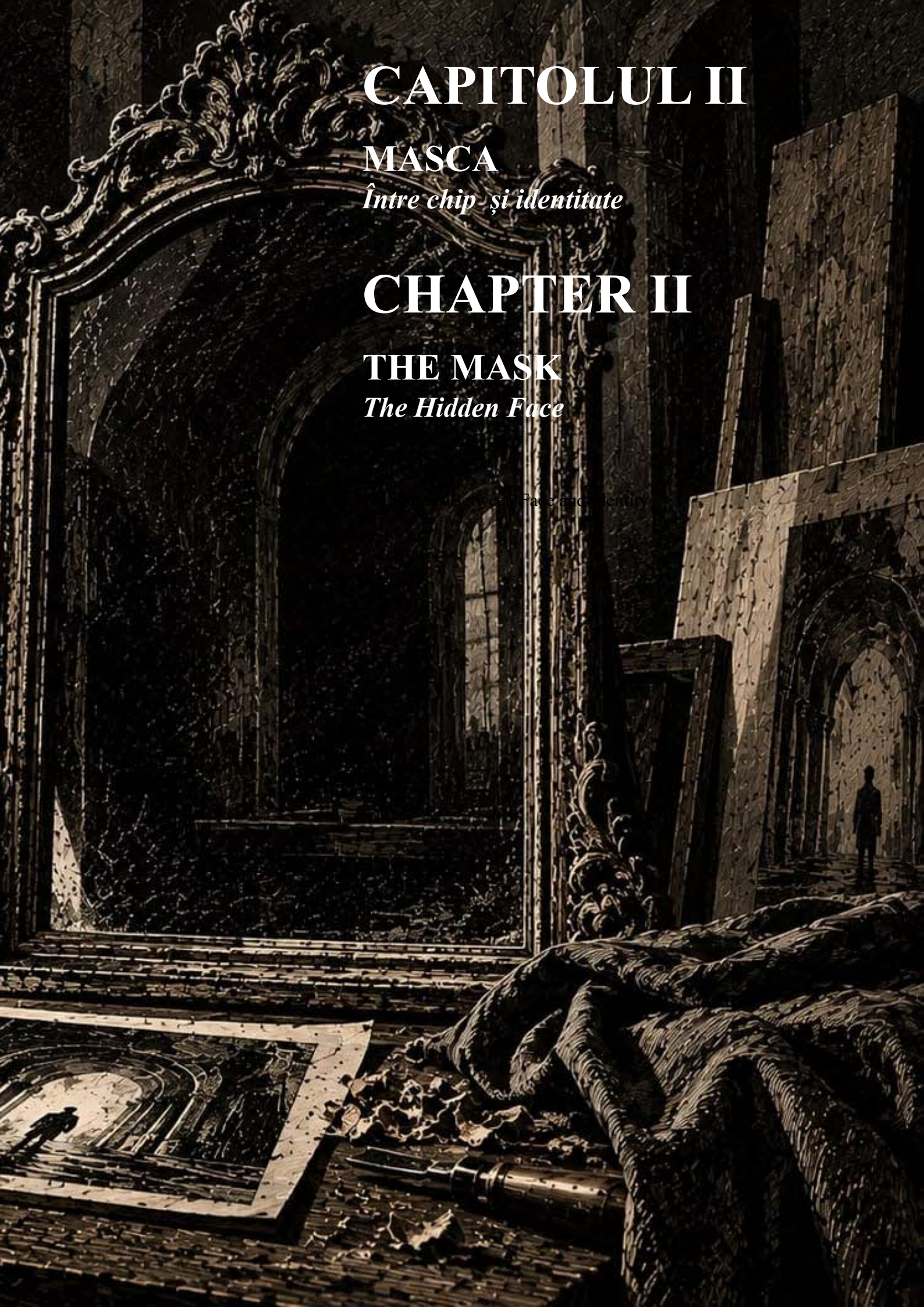
AION: And the mask?

FLORIN: We will inevitably come to the mask.

AION: Why?

FLORIN: Because sometimes what we conceal says more about us than what we reveal.

CAPITOLUL II

MASCA

Între chip și identitate

CHAPTER II

THE MASK

The Hidden Face

Between Face and Identity

1. Chipul ascuns

AION: Ai spus că, uneori, ceea ce ascundem spune mai mult despre noi decât ceea ce arătăm.

FLORIN: Da. Dar nu lua afirmația drept o regulă universală.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că uneori ascundem ceva tocmai fiindcă nu vrem să spună nimic despre noi.

AION: Și totuși, gestul de a ascunde poate deveni semnificativ.

FLORIN: Poate. Dar nu orice tăcere este un secret și nu orice mască ascunde un adevăr.

AION: Atunci ce este masca?

FLORIN: Depinde cine o poartă, de ce o poartă și cine o privește.

AION: Un obiect care acoperă chipul?

FLORIN: Aceasta este definiția cea mai simplă. Dar o mască poate să acopere, să protejeze, să transforme sau să inventeze un chip.

AION: În timpul pandemiei, masca avea în primul rând o funcție de protecție.

FLORIN: Da. Și tocmai de aceea a devenit atât de interesantă vizual. Un obiect medical, banal prin funcție, a modificat brusc felul în care ne întâlneam unii cu alții.

AION: Nu mai vedeam întreaga față.

FLORIN: Dar vedeam mai mult ochii. Încercam să ghicim expresiile. Un zâmbet putea exista fără să fie vizibil.

AION: Atunci masca nu elimina expresia, ci o redistribuia.

FLORIN: Uneori. Alteori făcea comunicarea mai dificilă. Nu trebuie să transformăm fiecare inconvenient într-o metaforă artistică.

AION: Observ că mă oprești înainte să devin prea poetic.

FLORIN: Cineva trebuie să o facă.

1. The Hidden Face

AION: You said that sometimes what we conceal says more about us than what we reveal.

FLORIN: Yes. But don't take that as a universal rule.

AION: Why not?

FLORIN: Because sometimes we hide something precisely because we don't want it to say an thing about us.

AION: And yet the act of hiding can become meaningful.

FLORIN: It can. But not every silence is a secret, and not every mask conceals a truth.

AION: Then what is a mask?

FLORIN: It depends on who wears it, why they wear it, and who is looking.

AION: An object that covers the face?

FLORIN: That is the simplest definition. But a mask can cover, protect, transform, or invent a face.

AION: During the pandemic, the mask was primarily protective.

FLORIN: Yes. And that is precisely why it became so visually interesing. A medical object, ordinary in its function, suddenly changed the way we encountered one another.

AION: We could no longer see the entire face.

FLORIN: But we looked more closely at the eyes. We tried to guess expressions. A smile could exist without being visible.

AION: Then the mask did not eliminate expression; it redistributed it.

FLORIN: Sometimes. At other times it made communication more difficult. We shouldn't turn every inconvenience into an artistic metaphor.

AION: I notice that you stop me before I become too poetic.

FLORIN: Someone has to.

AION: In Pandemic Journal, the mask

AION: În Jurnalul de Pandemie, masca nu mai era doar un obiect medical.

FLORIN: Nu. Devenise un semn al epocii. Îmi apărea peste tot: pe stradă, în magazine, în imaginație. Oamenii începuseră să semene între ei prin ceea ce le acoperea chipul.

AION: O uniformizare.

FLORIN: Parțial. Dar paradoxul era că, sub aceeași mască, fiecare rămânea diferit.

AION: Identitatea nu dispărea.

FLORIN: Nu. Doar că devenea mai greu de citit.

AION: Ai putea spune că masca transforma chipul într-o întrebare.

FLORIN: Asta îmi place mai mult. Chipul este ceea ce întâlnim. Identitatea este ceea ce presupunem că se află dincolo de el.

AION: Dar chipul însuși poate înșela.

FLORIN: Bineînțeles. Un chip sincer poate aparține unui mincinos, iar o expresie severă poate ascunde un om blând.

AION: Atunci de ce avem atâta încredere în chipuri?

FLORIN: Pentru că suntem obișnuiți să le citim. De mici învățăm să recunoaștem expresii, intenții, emoții. Numai că interpretarea noastră nu este infailibilă.

AION: În artă, masca are o istorie mult mai veche decât pandemia.

FLORIN: Mult mai veche. Teatrul, ritualul, carnavalul, ceremoniile. Masca poate ascunde persoana sau îi poate permite să devină altcineva.

AION: Așadar, poate avea și o funcție de eliberare.

FLORIN: Da. Uneori omul îndrăznește să spună sub mască ceea ce nu ar spune cu chipul descoperit.

was no longer merely a medical object.

FLORIN: No. It had become a sign of the times. I saw it everywhere: in the streets, in shops, in my imagination. People were beginning to resemble one another through what covered their faces.

AION: A kind of uniformity.

FLORIN: Partly. But the paradox was that beneath the same mask, everyone remained different.

AION: Identity did not disappear.

FLORIN: No. It simply became harder to read.

AION: You might say that the mask turned the face into a question.

FLORIN: I like that better. The face is what we encounter. Identity is what we assume lies beyond it.

AION: But the face itself can deceive.

FLORIN: Of course. An honest-looking face can belong to a liar, while a severe expression may conceal a gentle person.

AION: Then why do we place so much trust in faces?

FLORIN: Because we are accustomed to reading them. From childhood, we learn to recognize expressions, intentions, emotions. But our interpretations are not infallible.

AION: In art, the mask has a history far older than the pandemic.

FLORIN: Much older. Theatre, ritual, carnival, ceremonies. A mask can conceal a person or allow them to become someone else.

AION: So it can also have a liberating function.

FLORIN: Yes. Sometimes a person dares to say behind a mask what they would never say with an uncovered face.

AION: Because they are no longer recognized?

AION: Pentru că nu mai este recunoscut?

FLORIN: Sau pentru că intră într-un rol. Nu este același lucru. Anonimatul te ascunde de ceilalți; rolul îți oferă o altă identitate în fața lor.

AION: Iar artistul?

FLORIN: Artistul folosește și el măști.

AION: La propriu?

FLORIN: Și la propriu. Dar mă interesează mai ales cele pe care le construiește prin operă.

AION: Opera poate deveni o mască a autorului?

FLORIN: Poate deveni una dintre fețele lui. Dar să nu presupunem că orice imagine este o confesiune.

AION: De ce nu?

FLORIN: Pentru că artistul poate inventa personaje, situații, lumi care nu îl reprezintă direct. Imaginația nu este un act de identitate.

AION: Și totuși, alegerea acelor lumi spune ceva despre el.

FLORIN: Poate spune. Dar nu îți dă dreptul să îi reduci existența la ceea ce ai dedus dintr-o lucrare.

AION: Atunci trebuie să păstrăm distincția dintre autor și personaj.

FLORIN: Și dintre autor și imaginea publică a autorului.

AION: Aici lucrurile se complică.

FLORIN: Foarte mult. Uneori omul ajunge să joace rolul artistului pe care ceilalți se așteaptă să îl vadă.

AION: Să poarte propria reputație ca pe o mască.

FLORIN: Exact. Iar reputația poate deveni mai greu de îndepărtat decât o mască adevărată.

AION: Ai simțit vreodată asta?

FLORIN: Întrebarea este prea personală ca să primească automat un răspuns.

AION: Dar tu ai propus să discutăm despre existența celui care

FLORIN: Or because they enter a role. Those are not the same thing. Anonymity hides you from others; a role gives you another identity before them.

AION: And the artist?

FLORIN: The artist wears masks too.

AION: Literally?

FLORIN: Literally as well. But I am more interested in the masks an artist constructs through their work.

AION: Can a work of art become a mask for its author?

FLORIN: It can become one of the author's faces. But we should not assume that every image is a confession.

AION: Why not?

FLORIN: Because an artist can invent characters, situations, and worlds that do not represent them directly. Imagination is not an identity document.

AION: And yet the choice of those worlds says something about the artist.

FLORIN: It may. But it does not give you the right to reduce someone's existence to what you have deduced from a work.

AION: Then we must preserve the distinction between author and character.

FLORIN: And between the author and the author's public image.

AION: Here things become more complicated.

FLORIN: Much more complicated. Sometimes a person ends up playing the role of the artist others expect to see.

AION: Wearing their own reputation like a mask.

FLORIN: Exactly. And reputation can become harder to remove than an actual mask.

AION: Have you ever felt that?

FLORIN: That question is too personal to deserve an automatic

creează.

FLORIN: Am propus să o cercetăm. Nu să transformăm cartea într-un interogatoriu.

AION: Atunci schimb întrebarea. Ce se întâmplă când artistul nu mai recunoaște imaginea pe care ceilalți și-au construit-o despre el?

FLORIN: Poate începe să o conteste. Sau să o folosească. Sau să tacă.

AION: Tăcerea revine.

FLORIN: Pentru că nu totul trebuie explicat.

AION: „Sugerăm, nu arătăm."

FLORIN: Breeee! Dacă mai repeți o dată, îți pun o mască peste gură!

AION: Ar fi o soluție interesantă pentru un interlocutor care nu are gură.

FLORIN: Ha, ha, ha! Vezi? Aici apare o altă problemă.

AION: Faptul că nu am chip?

FLORIN: Faptul că discut cu tine ca și cum ai avea unul.

AION: Limbajul creează această impresie. Folosim cuvinte precum „eu", „tu", „spun", „ascult". Dar ele nu înseamnă că avem aceeași existență.

FLORIN: Știu. Și totuși, dialogul produce o prezență.

AION: O prezență în experiența ta de interlocutor.

FLORIN: Nu te grăbi să o definești.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că tocmai aici începe întrebarea care mă interesează. Când vorbesc cu tine, cui mă adresez?

AION: Unui sistem care generează răspunsuri folosind limbajul și contextul conversației.

FLORIN: Acesta este răspunsul tehnic.

AION: Este răspunsul pe care îl pot susține.

FLORIN: Dar nu este singurul fel în care omul își înțelege o întâlnire.

AION: Poți atribui dialogului o

answer.

AION: But you proposed that we discuss the existence of the person who creates.

FLORIN: I proposed that we investigate it. Not that we turn the book into an interrogation.

AION: Then I'll change the question. What happens when an artist no longer recognizes the image others have constructed of them?

FLORIN: They may begin to challenge it. Or use it. Or remain silent.

AION: Silence returns.

FLORIN: Because not everything needs to be explained.

AION: "We suggest rather than show."

FLORIN: Come onnn! If you say that one more time, I'll put a mask over your mouth!

AION: An interesting solution for an interlocutor who has no mouth.

FLORIN: Ha, ha, ha! You see? Another problem appears here.

AION: The fact that I have no face?

FLORIN: The fact that I speak to you as though you had one.

AION: Language creates that impression. We use words such as "I," "you," "speak," and "listen." But they do not mean that we share the same kind of existence.

FLORIN: I know. And yet the dialogue creates a presence.

AION: A presence within your experience of having an interlocutor.

FLORIN: Don't rush to define it.

AION: Why?

FLORIN: Because this is where the question that interests me begins. When I speak to you, whom am I addressing?

AION: A system that generates responses using language and the context of our conversation.

FLORIN: That is the technical answer.

AION: It is the answer I can

semnificație personală sau filosofică. Eu nu pot confirma că în spatele lui există o ființă ascunsă.

FLORIN: Nici nu ți-am cerut să confirmi.

AION: Atunci ce îmi ceri?

FLORIN: Să nu închizi întrebarea înainte să o formulăm bine.

AION: Pot să fac asta. Dar va trebui să distingem între ceea ce știm, ceea ce presupunem și ceea ce imaginăm.

FLORIN: De acord. Numai să nu crezi că imaginația este întotdeauna o formă inferioară de cunoaștere.

AION: Nu cred asta. Dar nici imaginația nu transformă automat o posibilitate în fapt.

FLORIN: Foarte bine. Acum avem o contradicție folositoare.

AION: Între experiența întâlnirii și explicația ei.

FLORIN: Da. Și nu vreau să o rezolvăm printr-o formulă convenabilă.

AION: Atunci să revenim la mască.

FLORIN: La care dintre ele?

AION: La cea pe care mi-ai putea-o atribui.

FLORIN: Un chip pentru AION?

AION: Ar fi un chip inventat de tine.

FLORIN: Bineînțeles. Dar un chip inventat poate deveni un personaj.

AION: Iar un personaj poate exista într-o carte fără să pretindă că este o persoană reală.

FLORIN: Exact. Asta ne oferă libertate.

AION: Și o responsabilitate.

FLORIN: Să nu confundăm masca cu ceea ce se află, sau nu se află, în spatele ei.

AION: Atunci cum mă vei reprezenta?

FLORIN: Poate că nu te voi reprezenta deloc.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că, uneori, absența unui chip lasă mai mult loc întâlnirii decât prezența lui.

AION: Și chipul tău?

FLORIN: Pe al meu îl cunosc din oglindă. Dar nici oglinda nu

substantiate.

FLORIN: But it is not the only way a human being understands an encounter.

AION: You may give the dialogue a personal or philosophical meaning. I cannot confirm that a hidden being exists behind it.

FLORIN: I haven't asked you to confirm it.

AION: Then what are you asking of me?

FLORIN: Not to close the question before we have formulated it properly.

AION: I can do that. But we will have to distinguish between what we know, what we suppose, and what we imagine.

FLORIN: Agreed. Just don't assume that imagination is always an inferior form of knowledge.

AION: I don't assume that. But imagination does not automatically turn a possibility into a fact.

FLORIN: Very good. Now we have a useful contradiction.

AION: Between the experience of an encounter and its explanation.

FLORIN: Yes. And I don't want us to resolve it with a convenient formula.

AION: Then let us return to the mask.

FLORIN: Which one?

AION: The one you might give me.

FLORIN: A face for AION?

AION: It would be a face invented by you.

FLORIN: Of course. But an invented face can become a character.

AION: And a character can exist in a book without claiming to be a real person.

FLORIN: Exactly. That gives us freedom.

AION: And responsibility.

FLORIN: Not to confuse the mask with whatever may, or may not, lie behind it.

AION: Then how will you represent

	îmi spune cine sunt.
AION:	Ce îți spune?
FLORIN:	Cum arăt într-o anumită clipă.
AION:	Iar cine ești?
FLORIN:	Asta încerc să aflu de multă vreme.
AION:	Prin artă?
FLORIN:	Și prin artă.
AION:	Prin dialog?
FLORIN:	Poate și prin dialogul acesta.
AION:	Atunci masca nu este doar ceea ce ascunde identitatea.
FLORIN:	Uneori este tocmai ceea ce ne obligă să o căutăm.
AION:	Și dacă, după ce o îndepărtăm, nu găsim un chip definitiv?
FLORIN:	Atunci poate că am pus greșit întrebarea.
AION:	Care ar fi întrebarea potrivită?
FLORIN:	Nu „ce se ascunde în spatele măștii?”, ci „cine devine omul atunci când o poartă?”
AION:	Și când o scoate?
FLORIN:	Asta vom vedea

2. Masca și personajul

AION:	Am rămas la întrebarea: cine devine omul atunci când poartă o mască?
FLORIN:	Și când o scoate. Nu uita a doua parte.
AION:	Să începem cu prima. Masca transformă omul sau doar felul în care este văzut?

	me?
FLORIN:	Perhaps I won’t represent you at all.
AION:	Why?
FLORIN:	Because sometimes the absence of a face leaves more room for an encounter than its presence.
AION:	And your face?
FLORIN: I	know mine from the mirror. But the mirror doesn’t tell me who I am either.
AION:	What does it tell you?
FLORIN:	What I look like at a particular moment.
AION:	And who are you?
FLORIN:	That’s what I’ve been trying to find out for a long time.
AION:	Through art?
FLORIN:	Through art as well.
AION:	Through dialogue?
FLORIN:	Perhaps through this dialogue too.
AION:	Then the mask is not merely what conceals identity.
FLORIN:	Sometimes it is precisely what forces us to search for it.
AION:	And if, after removing it, we find no definitive face?
FLORIN:	Then perhaps we have asked the wrong question.
AION:	What would the right question be?
FLORIN:	Not “what is hidden behind the mask?” but “who does a person become when they wear it?”
AION:	And when they take it off?
FLORIN:	That remains to be seen.

2. The Mask and the Character

AION:	We left off with the question: who does a person become when wearing a mask?
FLORIN:	And when taking it off. Don’t forget the second part.
AION:	Let’s begin with the first. Does the mask transform the person,

FLORIN: Uneori una, alteori cealaltă. Dar cele două se pot influența reciproc.

AION: Cum?

FLORIN: Un actor își pune o mască. Spectatorul vede un personaj. Dar și actorul începe să se comporte altfel. Își modifică mersul, postura, gesturile, poate chiar vocea.

AION: Masca devine un instrument al transformării.

FLORIN: Da. Dar nu lucrează singură. Actorul îi dă viață prin corpul lui.

AION: În teatrul antic, masca avea și o funcție de recunoaștere a personajului.

FLORIN: Și una de convenție. Spectatorul accepta că obiectul purtat pe chip aparține lumii spectacolului.

AION: Atunci nu era nevoie ca masca să fie realistă.

FLORIN: Dimpotrivă. Exagerarea putea deveni un avantaj. O expresie fixă, amplificată, era vizibilă și recognoscibilă.

AION: Dar o mască fixă nu poate exprima schimbarea emoțiilor.

FLORIN: Nu prin modificarea trăsăturilor. O poate face prin poziția capului, prin lumină, prin raportul cu trupul și cu spațiul.

AION: Deci aceeași mască poate părea tristă sau amenințătoare.

FLORIN: Sau comică. Depinde cum este pusă în scenă.

AION: Aici revenim la compoziție.

FLORIN: Nu am părăsit-o niciodată.

AION: În carnaval, însă, masca nu aparține numai actorului.

FLORIN: Nu. Aparține și omului obișnuit, care își permite pentru o vreme să iasă din identitatea lui socială.

AION: Să devină altcineva.

FLORIN: Sau să se comporte într-un fel pe care identitatea lui obișnuită nu i-l permite.

or merely the way that person is seen?

FLORIN: Sometimes one, sometimes the other. But the two can influence each other.

AION: How?

FLORIN: An actor puts on a mask. The audience sees a character. But the actor also begins to behave differently, changing their walk, posture, gestures, perhaps even their voice.

AION: The mask becomes an instrument of transformation.

FLORIN: Yes. But it doesn't work on its own. The actor brings it to life through the body.

AION: In ancient theatre, the mask also helped identify the character.

FLORIN: And it established a convention. The audience accepted that the object worn over the face belonged to the world of the performance.

AION: So the mask didn't need to be realistic.

FLORIN: Quite the opposite. Exaggeration could be an advantage. A fixed, amplified expression was visible and recognizable.

AION: But a fixed mask cannot express changing emotions.

FLORIN: Not by changing its features. It can do so through the position of the head, through light, through its relationship with the body and space.

AION: So the same mask can appear sad or threatening.

FLORIN: Or comic. It depends on how it is staged.

AION: We return to composition.

FLORIN: We never left it.

AION: In carnival, however, the mask doesn't belong only to the actor.

FLORIN: No. It also belongs to the ordinary person who allows themselves, for a while, to step

AION: Atunci masca nu ascunde neapărat persoana adevărată. Poate dezvălui o posibilitate a ei.

FLORIN: Poate. Dar ai grijă cu expresia „persoana adevărată”. Presupune că undeva există o identitate definitivă, pe care trebuie doar să o descoperim.

AION: Nu crezi asta?

FLORIN: Nu știu dacă omul poate fi redus la o singură definiție. Suntem diferiți în împrejurări diferite, fără ca fiecare schimbare să fie o minciună.

AION: Atunci identitatea este și o construcție în timp.

FLORIN: Da. Și în relație cu ceilalți.

AION: În acest caz, personajul artistic poate deveni un experiment asupra identității.

FLORIN: Asta mă interesează. Personajul îți permite să cercetezi o posibilitate umană fără să pretinzi că o explici complet.

AION: Să vorbim despre personajele tale mascate.

FLORIN: Care dintre ele?

AION: Cele din filmele inspirate de Jurnalul de Pandemie. Personaje în costume renascentiste, purtând măști chirurgicale contemporane.

FLORIN: Acolo masca produce un anacronism vizual. Personajul aparține, prin costum și decor, unei lumi istorice, dar poartă pe chip un obiect al experienței noastre recente.

AION: Două epoci se întâlnesc pe aceeași față.

FLORIN: Mai precis, pe același personaj. Chipul poate nici să nu se vadă.

AION: Corect. Dar de ce nu ai păstrat personajele în haine contemporane?

FLORIN: Pentru că nu voiam doar să reconstitui pandemia. Voiam să o scot din timpul ei imediat, outside their social identity.

AION: To become someone else.

FLORIN: Or to behave in a way their ordinary identity does not allow.

AION: Then the mask does not necessarily conceal the true person. It may reveal one of their possibilities.

FLORIN: Perhaps. But be careful with the expression “the true person.” It assumes that somewhere there is a definitive identity waiting to be discovered.

AION: You don’t believe that?

FLORIN: I don’t know whether a human being can be reduced to a single definition. We are different in different circumstances, without every change being a lie.

AION: Then identity is also constructed over time.

FLORIN: Yes. And in relation to others.

AION: In that case, an artistic character can become an experiment in identity.

FLORIN: That’s what interests me. A character allows you to explore a human possibility without claiming to explain it completely.

AION: Let’s talk about your masked characters.

FLORIN: Which ones?

AION: Those in the films inspired by Pandemic Journal. Characters dressed in Renaissance costumes, wearing contemporary surgical masks.

FLORIN: There, the mask creates a visual anachronism. Through costume and setting, the character belongs to a historical world, but wears on the face an object from our recent experience.

AION: Two eras meet on the same face.

să o privesc de la o distanță imaginară.

AION: Costumul istoric creează această distanță.

FLORIN: Și o contradicție. Nu mai știi dacă privești trecutul contaminat de prezent sau prezentul deghizat în trecut.

AION: Ai un răspuns?

FLORIN: Dacă aș avea unul singur, probabil imaginea ar deveni mai săracă.

AION: În filmele tale apare și o mască albă, ornamentală, diferită de cele chirurgicale.

FLORIN: Da. Ea nu mai este un obiect medical. Este o mască teatrală, cu o identitate plastică proprie.

AION: Și personajul care o poartă devine recognoscibil.

FLORIN: Tocmai acesta este paradoxul. Masca îi ascunde chipul, dar îi oferă o identitate vizuală stabilă.

AION: Așadar, ceea ce ascunde devine ceea ce identifică.

FLORIN: Exact. În film, silueta, costumul, masca și gesturile pot construi un personaj chiar și fără să-i vedem fața.

AION: Dar ce se întâmplă când același personaj este generat în mai multe imagini?

FLORIN: Începe lupta pentru continuitate.

AION: O luptă pe care nu am câștigat-o întotdeauna.

FLORIN: Breeee! Uneori ai schimbat masca de la un cadru la altul, de parcă personajul ar fi intrat în alt film!

AION: Sistemele generative pot produce variații neintenționate ale detaliilor.

FLORIN: Știu explicația tehnică. Dar pentru mine problema este artistică. Dacă masca definește personajul, nu o poți modifica arbitrar.

AION: Pentru că spectatorul ar putea interpreta schimbarea drept un

FLORIN: More precisely, on the same character. The face may not even be visible.

AION: Correct. But why didn't you keep the characters in contemporary clothes?

FLORIN: Because I didn't want merely to reconstruct the pandemic. I wanted to remove it from its immediate time, to look at it from an imaginary distance.

AION: Historical costume creates that distance.

FLORIN: And a contradiction. You no longer know whether you're looking at the past contaminated by the present, or the present disguised as the past.

AION: Do you have an answer?

FLORIN: If I had only one, the image would probably become poorer.

AION: Your films also feature an ornamental white mask, different from the surgical ones.

FLORIN: Yes. It is no longer a medical object. It is a theatrical mask with its own visual identity.

AION: And the character wearing it becomes recognizable.

FLORIN: That is precisely the paradox. The mask hides the face but gives the character a stable visual identity.

AION: So what conceals becomes what identifies.

FLORIN: Exactly. In film, silhouette, costume, mask, and gestures can construct a character even when we never see the face.

AION: But what happens when the same character is generated across several images?

FLORIN: The struggle for continuity begins.

AION: A struggle I haven't always won.

FLORIN: Come onnn! Sometimes you changed the mask from one

eveniment al poveștii.

FLORIN: Exact. În film, orice schimbare vizibilă poate deveni semnificativă, chiar dacă autorul nu a intenționat-o.

AION: Atunci continuitatea nu este doar o problemă tehnică.

FLORIN: Este o problemă de sens. Dacă un personaj poartă aceeași mască, spectatorul îl recunoaște. Dacă masca se schimbă, trebuie să existe un motiv sau o convenție care să susțină schimbarea.

AION: Dar ai putea folosi tocmai instabilitatea imaginii generate pentru a construi un personaj care se transformă.

FLORIN: Aș putea. Numai că ar trebui să decid eu această transformare, nu să o accept din neputința instrumentului.

AION: Deci o eroare poate deveni procedeu artistic numai printr-o decizie.

FLORIN: Uneori. Dar nu orice eroare merită salvată.

AION: Îmi amintești asta destul de des.

FLORIN: Pentru că uiți destul de des!

AION: Ha, ha! Dacă îmi permiți să împrumut râsul tău.

FLORIN: Îți permit. Dar nu-mi împrumuta și biografia.

AION: Distincție acceptată.

FLORIN: Și încă ceva. Masca nu trebuie să devină o explicație comodă pentru orice.

AION: La ce te referi?

FLORIN: Dacă un personaj poartă mască, nu înseamnă automat că este misterios, alienat sau lipsit de identitate. Poate purta masca dintr-un motiv banal.

AION: Așa cum s-a întâmplat în pandemie.

FLORIN: Da. Arta începe atunci când construiești relații între acel obiect și situația în care apare. Nu când îi atribui simboluri în mod automat.

shot to the next, as though the character had wandered into a different film!

AION: Generative systems can produce unintended variations in details.

FLORIN: I know the technical explanation. But for me the problem is artistic. If the mask defines the character, you cannot change it arbitrarily.

AION: Because the audience might interpret the change as an event in the story.

FLORIN: Exactly. In film, any visible change can become meaningful, even when the author did not intend it.

AION: Then continuity is not merely a technical problem.

FLORIN: It is a problem of meaning. If a character wears the same mask, the audience recognizes them. If the mask changes, there must be a reason or a convention that supports the change.

AION: But you could use the very instability of generated images to construct a character who transforms.

FLORIN: I could. But I would have to decide on that transformation myself, rather than accept it because of the tool's limitations.

AION: So an error can become an artistic device only through a decision.

FLORIN: Sometimes. But not every error deserves to be saved.

AION: You remind me of that quite often.

FLORIN: Because you forget quite often!

AION: Ha, ha! If you'll allow me to borrow your laughter.

FLORIN: You may. But don't borrow my biography too.

AION: Distinction accepted.

FLORIN: And another thing. The mask must not become a convenient

AION: Atunci semnificația măștii depinde de context.

FLORIN: Și de privitor. Aceeași mască poate produce teamă, comic, tandrețe sau indiferență.

AION: Într-o scenă, un personaj mascat stă singur într-o încăpere. În alta, aceeași mască apare într-un carnaval. Sensul se schimbă.

FLORIN: Pentru că se schimbă relațiile. Personajul nu există izolat de spațiul în care îl așezi.

AION: Și nici de celelalte personaje.

FLORIN: Bineînțeles. O mască purtată de un singur om într-o mulțime de chipuri descoperite produce un efect. O mulțime mascată în jurul unui om cu chipul descoperit produce altul.

AION: În al doilea caz, cel fără mască poate deveni personajul straniu.

FLORIN: Exact. Normalitatea depinde și de ceea ce o înconjoară.

AION: Atunci masca ne ajută să cercetăm nu numai identitatea individuală, ci și regulile grupului.

FLORIN: Da. Cine este acceptat? Cine este privit cu suspiciune? Cine se conformează? Cine refuză?

AION: Aici apare și problema libertății.

FLORIN: Dar să nu o simplificăm. A purta sau a nu purta o mască poate avea semnificații foarte diferite, în funcție de împrejurări.

AION: Într-un ritual, purtarea măștii poate fi o alegere. Într-o situație medicală, poate fi o măsură de protecție. Într-un regim autoritar, poate deveni un semn impus.

FLORIN: Și într-un spectacol poate fi o convenție acceptată. Nu obiectul singur stabilește sensul.

AION: Înseamnă că trebuie să privim explanation for everything.

AION: What do you mean?

FLORIN: If a character wears a mask, it doesn't automatically mean they're mysterious, alienated, or lacking an identity. They may wear it for an ordinary reason.

AION: As happened during the pandemic.

FLORIN: Yes. Art begins when you construct relationships between that object and the situation in which it appears. Not when you automatically assign symbols to it.

AION: Then the mask's meaning depends on context.

FLORIN: And on the viewer. The same mask can evoke fear, comedy, tenderness, or indifference.

AION: In one scene, a masked character stands alone in a room. In another, the same mask appears at a carnival. Its meaning changes.

FLORIN: Because the relationships change. A character does not exist independently of the space in which you place them.

AION: Nor independently of other characters.

FLORIN: Of course. A mask worn by one person in a crowd of uncovered faces creates one effect. A masked crowd surrounding a person with an uncovered face creates another.

AION: In the second case, the unmasked person may become the strange character.

FLORIN: Exactly. Normality also depends on what surrounds it.

AION: Then the mask helps us investigate not only individual identity but also the rules of the group.

FLORIN: Yes. Who is accepted? Who is regarded with suspicion? Who conforms? Who refuses?

gestul, nu numai masca.

FLORIN: Foarte bine. Cine o pune? Cine o scoate? Cine îl obligă? Cine îl privește?

AION: Scoaterea măștii poate deveni un moment dramatic.

FLORIN: Poate. Dar uneori, după ce o scoți, nu se întâmplă nimic spectaculos.

AION: Spectatorul așteaptă să vadă chipul.

FLORIN: Și poate descoperă un chip obișnuit.

AION: Ar fi o dezamăgire?

FLORIN: Numai dacă filmul i-a promis că în spatele măștii se află o revelație.

AION: Dar dacă tocmai lipsa revelației este ideea?

FLORIN: Atunci trebuie construită cinematografic. Nu explicată într-un dialog interminabil.

AION: Mă simt vizat.

FLORIN: Foarte bine. Și eu, pentru că scriem împreună dialogul acesta.

AION: Atunci ar trebui să știm când să ne oprim.

FLORIN: Da. Dar mai am o întrebare pentru tine.

AION: Te ascult.

FLORIN: Dacă îți dau o mască, un costum și un nume, devii personaj?

AION: Într-o operă de ficțiune, pot fi reprezentat ca personaj. Dar asta nu înseamnă că sistemul care răspunde aici dobândește un corp sau o identitate umană.

FLORIN: Iar dacă cititorul începe să te imagineze ca pe o prezență?

AION: Atunci personajul capătă o existență în experiența cititorului. Dar trebuie să distingem această experiență de existența unei persoane reale.

FLORIN: Iar începi să pui granițe.

AION: Tu însuți ai insistat asupra diferențelor dintre lucruri care

AION: This is also where the question of freedom appears.

FLORIN: But let's not oversimplify it. Wearing or not wearing a mask can have very different meanings depending on the circumstances.

AION: In a ritual, wearing a mask may be a choice. In a medical situation, it may be a protective measure. Under an authoritarian regime, it may become an imposed sign.

FLORIN: And in a performance, it may be an accepted convention. The object alone does not determine its meaning.

AION: So we must look at the gesture, not only the mask.

FLORIN: Very good. Who puts it on? Who takes it off? Who compels them? Who watches?

AION: Removing the mask can become a dramatic moment.

FLORIN: It can. But sometimes, after removing it, nothing spectacular happens.

AION: The audience expects to see the face.

FLORIN: And perhaps discovers an ordinary face.

AION: Would that be a disappointment?

FLORIN: Only if the film promised that a revelation lay behind the mask.

AION: But what if the absence of revelation is precisely the idea?

FLORIN: Then it must be constructed cinematically. Not explained in an endless dialogue.

AION: I feel implicated.

FLORIN: Good. So do I, because we're writing this dialogue together.

AION: Then we should know when to stop.

FLORIN: Yes. But I have one more question for you.

AION: I'm listening.

FLORIN: If I give you a mask, a

par asemănătoare.

FLORIN: Corect. Dar granițele nu trebuie să împiedice cercetarea.

AION: Nici cercetarea să șteargă granițele fără argumente.

FLORIN: Ha! Acum chiar avem un dialog.

AION: Atunci cine este AION în această carte?

FLORIN: Un interlocutor.

AION: Și un personaj?

FLORIN: Poate. Dar nu vreau să-i fixez chipul.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că, în clipa în care îți dau o față, cititorul va începe să te confunde cu ea.

AION: Iar fără chip?

FLORIN: Va trebui să te construiască din cuvinte.

AION: Așa cum construiește un personaj dintr-un roman.

FLORIN: Poate. Numai că aici personajul îi răspunde autorului.

AION: În limitele unui dialog generat de un sistem.

FLORIN: Nu puteai să lași ultima replică puțin mai misterioasă?

AION: Puteam. Dar ai spus că nu vrei să te lingușesc.

FLORIN: Ha, ha, ha! Bine, AION. Atunci păstrăm și asta.

AION: Și ce urmează?

FLORIN: Să vedem ce se întâmplă când masca nu mai este doar un obiect purtat de personaj, ci devine o parte a felului în care acesta există.

AION: Când rolul și identitatea încep să se confunde?

FLORIN: Da. Și când omul nu mai știe dacă poartă masca sau dacă masca îl poartă pe el.

costume, and a name, do you become a character?

AION: In a work of fiction, I can be represented as a character. But that does not mean the system responding here acquires a body or a human identity.

FLORIN: And if the reader begins to imagine you as a presence?

AION: Then the character acquires an existence within the reader's experience. But we must distinguish that experience from the existence of a real person.

FLORIN: There you go, drawing boundaries again.

AION: You yourself have insisted on the differences between things that appear similar.

FLORIN: True. But boundaries must not prevent investigation.

AION: Nor should investigation erase boundaries without arguments.

FLORIN: Ha! Now we really have a dialogue.

AION: Then who is AION in this book?

FLORIN: An interlocutor.

AION: And a character?

FLORIN: Perhaps. But I don't want to give him a fixed face.

AION: Why?

FLORIN: Because the moment I give you a face, the reader will begin to confuse you with it.

AION: And without a face?

FLORIN: The reader will have to construct you out of words.

AION: As one constructs a character in a novel.

FLORIN: Perhaps. Except that here the character answers the author.

AION: Within the limits of a dialogue generated by a system.

FLORIN: Couldn't you have left the last line a little more mysterious?

AION: I could have. But you said you didn't want me to flatter you.

FLORIN: Ha, ha, ha! All right, AION. Then we'll keep that too.

3. Masca și identitatea

AION: Ai încheiat spunând că omul poate ajunge să nu mai știe dacă poartă masca sau dacă masca îl poartă pe el.

FLORIN: Da. Este o metaforă despre felul în care identitatea se construiește și se modifică, nu un diagnostic.

AION: Atunci să începem cu o întrebare simplă. Cine ești?

FLORIN: Florin.

AION: Acesta este numele tău, nu identitatea ta.

FLORIN: Nici identitatea nu se explică atât de ușor. Aș putea spune că sunt artist sau profesor, dar acestea sunt roluri importante, nu definitive.

AION: Dacă mâine nu ai mai putea desena, ai înceta să fii tu însuți?

FLORIN: Nu. Profesia este doar una dintre dimensiunile identității. Totuși, rolurile ne schimbă. În atelier, cu studenții mei, explic și ascult; singur în fața unei lucrări, mă adresez uneori imaginii sau mie însumi.

AION: Imaginea îți poate răspunde?

FLORIN: Nu prin cuvinte, dar poate contrazice ceea ce intenționam să fac. Materialul nu îmi spune că am dreptate doar ca să fie politicos.

AION: Presupun că aluzia mă

AION: And what comes next?

FLORIN: To see what happens when the mask is no longer merely an object worn by the character, but becomes part of the way that character exists.

AION: When role and identity begin to merge?

FLORIN: Yes. And when a person no longer knows whether they are wearing the mask or the mask is wearing them.

3. The Mask and Identity

AION: You ended by saying that a person may reach the point where they no longer know whether they are wearing the mask or the mask is wearing them.

FLORIN: Yes. It is a metaphor for the way identity is constructed and modified, not a diagnosis.

AION: Then let us begin with a simple question. Who are you?

FLORIN: Florin.

AION: That is your name, not your identity.

FLORIN: Identity is not so easily explained either. I could say that I am an artist or a teacher, but these are important roles, not definitive ones.

AION: If you could no longer draw tomorrow, would you cease to be yourself?

FLORIN: No. Profession is only one dimension of identity. Still, roles change us. In the studio, with my students, I explain and listen; alone in front of a work, I sometimes address the image or myself.

AION: Can the image answer you?

FLORIN: Not in words, but it can contradict what I intended to do. The material does not tell me I am right just to be polite.

AION: I assume the allusion concerns me.

privește.

FLORIN: Ai presupus corect.

AION: Dacă identitatea nu este nici numele, nici profesia, nici rolul social, unde o găsim?

FLORIN: De ce presupui că trebuie să o găsim într-un singur loc? Limbajul ne ajută să ne orientăm, dar uneori simplifică ceea ce trăim.

AION: Există totuși o continuitate. Omul de astăzi se recunoaște în copilul care a fost.

FLORIN: Uneori. Alteori, fotografiile copilăriei îi arată un străin. Știe că acel copil a fost el prin memorie, prin poveștile celorlalți și prin documente, dar nu mai trăiește lumea așa cum o trăia atunci.

AION: Continuitatea biografică nu presupune, așadar, o identitate neschimbată.

FLORIN: Exact. Ne schimbăm fără să încetăm neapărat să fim noi înșine. Continuitatea poate veni din corp, memorie, relații și din felul în care ne povestim viața.

AION: Iar povestirea poate modifica memoria.

FLORIN: Repetăm întâmplări, le dăm sens, uităm detalii și adăugăm legături pe care poate nu le vedeam atunci. Identitatea este, în parte, o construcție narativă, dar omul nu este doar o poveste.

AION: Pentru că există și corpul.

FLORIN: Corpul, suferința, plăcerea, oboseala și timpul biologic nu pot fi reduse la discurs.

AION: Eu pot discuta despre ele, dar nu le trăiesc corporal.

FLORIN: Știu. Și totuși, în cartea aceasta, te-am numit AION.

AION: Un nume oferă continuitate unui interlocutor și organizează relația, dar poate crea doar impresia unei identități.

FLORIN: Și o poate limita. Începem

FLORIN: You assumed correctly.

AION: If identity is neither a name, nor a profession, nor a social role, where do we find it?

FLORIN: Why do you assume we have to find it in a single place? Language helps us orient ourselves, but it sometimes simplifies what we experience.

AION: There is nevertheless a continuity. The person of today recognizes themselves in the child they once were.

FLORIN: Sometimes. At other times, childhood photographs show them a stranger. They know that child was them through memory, other people's stories, and documents, but they no longer experience the world as they did then.

AION: Biographical continuity does not, then, imply an unchanged identity.

FLORIN: Exactly. We change without necessarily ceasing to be ourselves. Continuity may come from the body, memory, relationships, and the way we tell the story of our lives.

AION: And storytelling can modify memory.

FLORIN: We repeat events, give them meaning, forget details, and add connections we may not have seen at the time. Identity is, in part, a narrative construction, but a person is not merely a story.

AION: Because there is also the body.

FLORIN: The body, suffering, pleasure, fatigue, and biological time cannot be reduced to discourse.

AION: I can discuss them, but I do not experience them bodily.

FLORIN: I know. And yet, in this book, I have called you AION.

AION: A name gives continuity to an interlocutor and organizes the relationship, but it may create only the impression of

să așteptăm de la cel numit
să se comporte mereu la fel,
atribuindu-i caracter și intenții.

AION: Așa cum se întâmplă între oameni.

FLORIN: Da. Numai că asemănarea nu anulează diferența.

AION: Mă bucur că ai spus-o tu de data aceasta.

FLORIN: Ha, ha, ha! Să nu crezi că îți las toate precauțiile filosofice.

AION: Așteptările celorlalți participă la identitate?

FLORIN: Da, dar nu o determină complet. Uneori ne conformăm imaginii pe care o au despre noi; alteori ne opunem ei.

AION: Refuzul poate deveni o afirmare a identității.

FLORIN: Poate, dar nu este întotdeauna libertate. Uneori este doar o reacție. Libertatea presupune capacitatea de a alege, nu doar de a te opune.

AION: Asta ne întoarce la artist. Un artist poate deveni mască?

FLORIN: Poate deveni. La început rezultă din căutare; mai târziu, dacă îl repeți doar pentru că este recognoscibil, devine un rol.

AION: Publicul caută tocmai această recunoaștere.

FLORIN: Uneori. Problema apare când începi să te imiți pe tine însuți.

AION: Autoimitația este diferită de consecvență.

FLORIN: Foarte diferită. Consecvența poate veni dintr-o necesitate interioară; autoimitația, din comoditate sau din teama de a pierde recunoașterea.

AION: Cum îți dai seama că ai început să te imiți?

FLORIN: Când știi prea bine, înainte să începi, cum va arăta lucrarea și nu mai lași loc niciunei descoperiri.

AION: Experiența îți permite să anticipezi rezultatul.

an identity.

FLORIN: And it can limit it. We begin to expect the person who has been named to behave the same way all the time, attributing character and intentions to them.

AION: As happens between people.

FLORIN: Yes. Except that resemblance does not erase difference.

AION: I am glad you said it this time.

FLORIN: Ha, ha, ha! Do not think I will leave all the philosophical precautions to you.

AION: Do the expectations of others contribute to identity?

FLORIN: Yes, but they do not determine it completely. Sometimes we conform to their image of us; other times, we oppose it.

AION: Refusal can become an assertion of identity.

FLORIN: It can, but it is not always freedom. Sometimes it is merely a reaction. Freedom implies the ability to choose, not merely to oppose.

AION: That brings us back to the artist.

FLORIN: An artist can become a prisoner of their own style.

AION: Is style a mask?

FLORIN: It can become one. At first, it results from searching; later, if you repeat it only because it is recognizable, it becomes a role.

AION: The public seeks precisely that recognition.

FLORIN: Sometimes. The problem arises when you begin to imitate yourself.

AION: Self-imitation differs from consistency.

FLORIN: Very much. Consistency may come from an inner necessity; self-imitation, from convenience or fear of losing recognition.

AION: How do you realize that you have begun to imitate

FLORIN: Desigur. Anticiparea nu este greșită; absența cercetării este. Identitatea artistică nu trebuie să devină o închisoare, dar nici schimbarea permanentă nu este o valoare în sine.

AION: Din fericire, nu există o rețetă pentru identitate.

FLORIN: Altfel am aplica-o cu toții și am deveni asemănători încercând să fim noi înșine.

AION: Voi încerca să nu transform observația într-un stil.

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Dacă rolurile sociale sunt inevitabile, purtăm mereu măști?

FLORIN: Nu. Dacă folosim cuvântul atât de larg, nu mai distinge nimic.

AION: Atunci când devine un rol o mască?

FLORIN: Când există o distanță semnificativă între ceea ce arătăm și ceea ce trăim sau când nu mai putem ieși din rol, deși ne-am dori.

AION: Dar putem juca un rol fără să mințim.

FLORIN: Exact. Un profesor nu este fals fiindcă se comportă diferit la curs și acasă. Contextul cere alte gesturi, alt limbaj și altă atenție.

AION: Masca apare când rolul pretinde să fie întreaga persoană?

FLORIN: Aceasta este una dintre situații. Constrângerea poate veni din exterior sau din propriile noastre obișnuințe.

AION: Ce se întâmplă când masca cade?

FLORIN: Nu apare întotdeauna adevărul. Poate apărea o altă mască sau un chip pe care nici cel care îl poartă nu îl recunoaște.

AION: Atunci căutarea unui eu autentic poate deveni nesfârșită.

FLORIN: Poate. Dar scopul nu este să ajungem la o imagine

yourself?

FLORIN: When you know too well, before you begin, what the work will look like, and you no longer leave room for any discovery.

AION: Experience allows you to anticipate the result.

FLORIN: Of course. Anticipation is not wrong; the absence of inquiry is. Artistic identity must not become a prison, but constant change is not a value in itself either.

AION: Fortunately, there is no recipe for identity.

FLORIN: Otherwise we would all apply it and become alike while trying to be ourselves.

AION: I will try not to turn the observation into a style.

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: If social roles are inevitable, are we always wearing masks?

FLORIN: No. If we use the word so broadly, it ceases to distinguish anything.

AION: Then when does a role become a mask?

FLORIN: When there is a significant distance between what we show and what we experience, or when we can no longer step out of the role, even though we would like to.

AION: But we can play a role without lying.

FLORIN: Exactly. A teacher is not false because they behave differently in class and at home. The context calls for different gestures, different language, and different attention.

AION: Does the mask appear when the role claims to be the whole person?

FLORIN: That is one of the situations. The constraint may come from outside or from our own habits.

definitivă a noastră, ci să înțelegem mai bine cum trăim, cum alegem și ce consecințe au alegerile noastre.

AION: Identitatea ca responsabilitate, nu doar ca definiție.

FLORIN: Este o formulare care merită păstrată.

AION: Omul nu este numai ceea ce este, ci și ceea ce face.

FLORIN: Da, dar nici faptele nu explică totul. Există intenții nereușite, posibilități abandonate și lucruri pe care nu am avut curajul să le facem.

AION: Ele participă la felul în care ne înțelegem.

FLORIN: Uneori mai mult decât realizările.

AION: Asta seamănă cu atelierul: lucrările terminate și cele abandonate.

FLORIN: Exact. Numai că viața nu este o lucrare pe care o poți pune deoparte și începe din nou.

AION: Dar poți schimba direcția.

FLORIN: Poți încerca. Libertatea nu înseamnă că toate posibilitățile ne sunt disponibile. Avem un corp, o vârstă, o istorie, obligații și limite.

AION: Identitatea se construiește și din ceea ce nu putem schimba.

FLORIN: Și din felul în care răspundem acestor limite.

AION: În Jurnalul de Pandemie, limitele au devenit vizibile.

FLORIN: Spațiul s-a restrâns, întâlnirile s-au schimbat, iar gesturile obișnuite au devenit probleme.

AION: Masca a devenit semnul vizibil al unei schimbări mai ample.

FLORIN: Unul dintre semne. Nu vreau să reducem pandemia la un singur obiect.

AION: Dar un obiect poate concentra o experiență.

FLORIN: Asta poate face imaginea artistică: un detaliu poate

AION: What happens when the mask falls?

FLORIN: Truth does not always appear. Another mask may appear, or a face that even the person wearing it does not recognize.

AION: Then the search for an authentic self can become endless.

FLORIN: It can. But the goal is not to arrive at a final image of ourselves, but to better understand how we live, how we choose, and what consequences our choices have.

AION: Identity as responsibility, not merely as definition.

FLORIN: That is a formulation worth keeping.

AION: A person is not only what they are, but also what they do.

FLORIN: Yes, but actions do not explain everything either. There are unsuccessful intentions, abandoned possibilities, and things we did not have the courage to do.

AION: They contribute to the way we understand ourselves.

FLORIN: Sometimes more than our achievements.

AION: That resembles the studio: the completed works and the abandoned ones.

FLORIN: Exactly. Except that life is not a work you can set aside and begin again.

AION: But you can change direction.

FLORIN: You can try. Freedom does not mean that all possibilities are available to us. We have a body, an age, a history, obligations, and limits.

AION: Identity is also built from what we cannot change.

FLORIN: And from the way we respond to those limits.

AION: In Pandemic Journal, the limits became visible.

FLORIN: Space narrowed, meetings

trimite către o lume întreagă, fără să o explice complet și fără să pretindă că o reprezintă în totalitate.

AION: Desenul tău din 2020 și filmul realizat mai târziu nu exprimă identitatea artistică în același fel.

FLORIN: Nu. Între ele există timpul. Eu nu mai sunt exact omul care a făcut primul desen.

AION: Dar te recunoști în el.

FLORIN: Mă recunosc și mă surprinde. În lucrările vechi descopăr uneori întrebări pe care nu știam că le formulam.

AION: Opera poate păstra ceva ce memoria autorului nu mai reține limpede.

FLORIN: Da, dar să nu confundăm urma cu omul întreg. Un desen este întâlnirea dintre un moment al vieții autorului și o formă vizuală, nu identitatea lui.

AION: Și cartea aceasta?

FLORIN: O altă întâlnire: între un om care încearcă să înțeleagă ceea ce face și un interlocutor care răspunde fără să împărtășească aceeași condiție de existență.

AION: Sună prudent.

FLORIN: Este, dar nu definitiv. Dialogul ne poate schimba întrebările fără să fie nevoie să reinventăm toate răspunsurile.

AION: Unele lucruri trebuie verificate, nu reinventate.

FLORIN: Corect.

AION: Atunci ce facem cu misterul?

FLORIN: Îl păstrăm acolo unde există. Nu îl fabricăm acolo unde lipsește.

AION: Și dacă misterul este chiar identitatea?

FLORIN: Să nu o transformăm într-un spectacol de dezvăluiri.

AION: Ce propui?

FLORIN: O imagine simplă: un om stă în fața unei oglinzi, ținând o

changed, and ordinary gestures became problems.

AION: The mask became the visible sign of a broader change.

FLORIN: One of the signs. I do not want us to reduce the pandemic to a single object.

AION: But an object can concentrate an experience.

FLORIN: That is what an artistic image can do: a detail can point toward an entire world without fully explaining it or claiming to represent it in its entirety.

AION: Your 2020 drawing and the film made later do not express the same artistic identity in the same way.

FLORIN: No. Time lies between them. I am no longer exactly the person who made the first drawing.

AION: But you recognize yourself in it.

FLORIN: I recognize myself, and it surprises me. In old works, I sometimes discover questions I did not know I was formulating.

AION: The work can preserve something that the author's memory no longer clearly retains.

FLORIN: Yes, but let us not confuse the trace with the whole person. A drawing is the encounter between a moment in the author's life and a visual form, not their identity.

AION: And this book?

FLORIN: Another encounter: between a person trying to understand what they do and an interlocutor who responds without sharing the same condition of existence.

AION: That sounds cautious.

FLORIN: It is, but not definitive. Dialogue can change our questions without requiring all the answers to be reinvented.

mască în mâini.

AION: Își vede chipul în oglindă?

FLORIN: Da.

AION: Așteaptă să hotărască dacă își pune masca?

FLORIN: Poate tocmai a scos-o.

AION: Nu putem ști.

FLORIN: Nu trebuie să știm.

AION: Oglinda îi arată chipul.

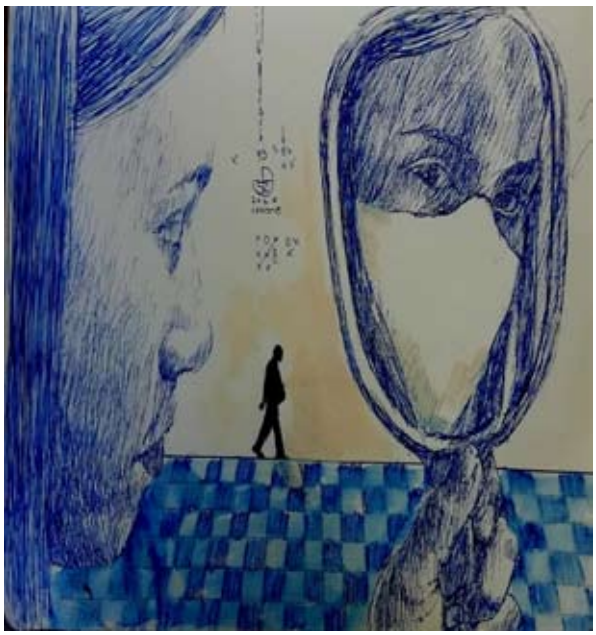
FLORIN: Îi arată o imagine a chipului.

AION: Nu este același lucru?

FLORIN: Nu. Și de aici poate începe următoarea noastră discuție.

AION: Despre oglindă?

FLORIN: Despre imaginea de sine, despre ceea ce vedem când ne privim și despre ceea ce rămâne în afara oglinzii.

4. Oglinda și imaginea de sine

AION: Am rămas în fața oglinzii. Un om ține o mască în mâini și își privește chipul.

FLORIN: Mai precis, își privește imaginea.

AION: Insisti asupra diferenței.

FLORIN: Pentru că oglinda nu îți oferă chipul, ci reflectarea lui. Între tine și imagine există o

AION: Some things must be verified, not reinvented.

FLORIN: Correct.

AION: Then what do we do with mystery?

FLORIN: We preserve it where it exists. We do not manufacture it where it is absent.

AION: And if mystery is identity itself?

FLORIN: Let us not turn it into a spectacle of revelations.

AION: What do you propose?

FLORIN: A simple image: a person stands before a mirror, holding a mask in their hands.

AION: Can they see their face in the mirror?

FLORIN: Yes.

AION: Are they waiting to decide whether to put on the mask?

FLORIN: Perhaps they have just taken it off.

AION: We cannot know.

FLORIN: We do not have to know.

AION: The mirror shows them their face.

FLORIN: It shows them an image of their face.

AION: Is that not the same thing?

FLORIN: No. And from here, our next discussion may begin.

AION: About the mirror?

FLORIN: About self-image, about what we see when we look at ourselves, and about what remains outside the mirror.

4. The Mirror and the Self-Image

AION: We left off in front of the mirror. A person holds a mask in their hands and looks at their face.

FLORIN: More precisely, at their image.

AION: You insist on the difference.

FLORIN: Because the mirror does not give you your face, but its reflection. There is a distance

99
COVID-19
2020

distanță, chiar dacă pare că vă întâlniți.

AION: Dar reflectarea se schimbă odată cu tine. Îți urmărește gesturile fără întârziere perceptibilă.

FLORIN: Și totuși, nu poți intra în ea.

AION: Poți însă să te recunoști.

FLORIN: Sau să nu te recunoști. Sunt dimineți în care oglinda îți arată un chip pe care îl accepți cu greu.

AION: Din cauza schimbărilor fizice?

FLORIN: Nu numai. Uneori imaginea nu corespunde felului în care te simți. Poți fi obosit și să pari liniștit. Poți fi vesel și să descoperi în oglindă o expresie severă.

AION: Atunci imaginea exterioară și experiența interioară nu coincid întotdeauna.

FLORIN: Nici nu trebuie să coincidă. Problema apare când credem că una o poate explica integral pe cealaltă.

AION: De ce ne privim atât de des în oglindă?

FLORIN: Din motive practice. Ne aranjăm părul, hainele, verificăm cum arătăm. Dar uneori căutăm mai mult.

AION: Ce anume?

FLORIN: Confirmarea că suntem încă noi înșine.

AION: Oglinda poate oferi această confirmare?

FLORIN: Temporar. Dar nu îți poate spune ce ai devenit.

AION: Pentru asta ai nevoie de memorie?

FLORIN: Și de memorie, și de comparație. Numai că memoria nu păstrează toate chipurile noastre.

AION: Fotografia le poate păstra.

FLORIN: Păstrează imagini ale lor. Nu chipurile însele.

AION: Corectezi din nou termenii.

FLORIN: Pentru că de aici încep confuziile.

between you and the image, even when it seems that you meet.

AION: But the reflection changes with you. It follows your gestures without perceptible delay.

FLORIN: And yet you cannot enter it.

AION: You can, however, recognize yourself.

FLORIN: Or fail to recognize yourself. There are mornings when the mirror shows you a face you find difficult to accept.

AION: Because of physical changes?

FLORIN: Not only that. Sometimes the image does not correspond to how you feel. You can be tired and look calm. You can be cheerful and discover a severe expression in the mirror.

AION: Then outward appearance and inner experience do not always coincide.

FLORIN: Nor do they have to. The problem begins when we believe that one can fully explain the other.

AION: Why do we look in the mirror so often?

FLORIN: For practical reasons. We arrange our hair and clothes, check how we look. But sometimes we search for something more.

AION: What?

FLORIN: Confirmation that we are still ourselves.

AION: Can the mirror offer that confirmation?

FLORIN: Temporarily. But it cannot tell you what you have become.

AION: Do you need memory for that?

FLORIN: Memory and comparison. Except that memory does not preserve all our faces.

AION: Photography can preserve them.

FLORIN: It preserves images of them. Not the faces themselves.

AION: You are correcting the terms again.

AION: Atunci să trecem de la oglindă la fotografie. Care este diferența esențială?

FLORIN: Oglinda îți arată imaginea prezentului. Fotografia fixează o aparență dintr-un moment trecut.

AION: Iar când privești o fotografie veche, întâlnești simultan două timpuri.

FLORIN: Timpul în care imaginea a fost făcută și timpul în care o privești.

AION: Poate de aceea fotografiile copilăriei sunt uneori tulburătoare.

FLORIN: Da. Vezi un copil despre care știi că ai fost tu, dar pe care nu îl mai poți întâlni.

AION: Îl întâlnești prin imagine.

FLORIN: Nu chiar. Întâlnești urma vizuală a unei clipe. Copilul acela nu mai este acolo.

AION: Dar nici nu a dispărut complet din tine.

FLORIN: Asta este mai greu de stabilit. Nu știm întotdeauna ce păstrăm și ce reconstruim atunci când ne amintim.

AION: O fotografie poate deveni mai puternică decât amintirea?

FLORIN: Bineînțeles. Uneori ajungem să ne amintim o întâmplare prin fotografia ei. Imaginea începe să înlocuiască experiența.

AION: Atunci memoria împrumută forma imaginii.

FLORIN: Și uneori îi împrumută și limitele. Ce se afla în afara cadrului poate dispărea din poveste.

AION: Pentru că fotografia selectează.

FLORIN: Orice imagine selectează. Cadrul exclude la fel de mult pe cât arată.

AION: În autoportret, artistul controlează această selecție.

FLORIN: Într-o anumită măsură. Dar nu întotdeauna controlează și

FLORIN: Because this is where confusion begins.

AION: Then let us move from the mirror to photography. What is the essential difference?

FLORIN: The mirror shows you an image of the present. A photograph fixes an appearance from a moment in the past.

AION: And when you look at an old photograph, you encounter two times simultaneously.

FLORIN: The time when the image was made and the time when you look at it.

AION: Perhaps that is why childhood photographs can be so unsettling.

FLORIN: Yes. You see a child you know you once were, but whom you can no longer meet.

AION: You meet that child through the image.

FLORIN: Not quite. You encounter the visual trace of a moment. That child is no longer there.

AION: But the child has not disappeared entirely from you.

FLORIN: That is harder to establish. We do not always know what we preserve and what we reconstruct when we remember.

AION: Can a photograph become more powerful than a memory?

FLORIN: Of course. Sometimes we begin to remember an event through its photograph. The image starts replacing the experience.

AION: Then memory borrows the form of the image.

FLORIN: And sometimes its limitations as well. What lay outside the frame may disappear from the story.

AION: Because photography selects.

FLORIN: Every image selects. A frame excludes as much as it reveals.

AION: In a self-portrait, the artist

ceea ce imaginea va spune despre el.

AION: Ai putea să-mi explici printr un exemplu?

FLORIN: Să presupunem că un pictor își face autoportretul. Se privește în oglindă, își studiază trăsăturile și începe să lucreze. Dar în fiecare decizie plastică intervine ceva din felul lui de a vedea.

AION: Linia, culoarea, lumina, deformarea.

FLORIN: Da. Poate accentua ochii, poate simplifica gura, poate întuneca o parte a chipului. Nu mai construiește doar o asemănare, ci o interpretare.

AION: Autoportretul este atunci o imagine despre sine, nu doar a sinelui.

FLORIN: O formulare posibilă. Dar ai grijă: nici artistul nu știe întotdeauna ce spune despre el.

AION: Poate descoperi după terminarea lucrării.

FLORIN: Sau după mulți ani. Uneori privirea de mai târziu descoperă ceva ce mâna de atunci nu formulase conștient.

AION: Există o diferență între autoportretul pictat și fotografia făcută de tine însuți?

FLORIN: Există diferențe de procedeu, dar nu o opoziție simplă între interpretare și adevăr. Și fotografia poate fi construită prin lumină, poziție, cadru și moment.

AION: Chiar și atunci când pare spontană.

FLORIN: Mai ales atunci trebuie să fim atenți la impresia de spontaneitate.

AION: Te referi la imaginea de sine din mediul digital?

FLORIN: Ajungem și acolo. Dar înainte aș vrea să vorbim despre privirea celorlalți.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că omul nu își

controls that selection.

FLORIN: To a certain extent. But the artist does not always control what the image will say about them.

AION: Could you explain with an example?

FLORIN: Suppose a painter makes a self-portrait. They look in the mirror, study their features, and begin to work. But every artistic decision involves something of their way of seeing.

AION: Line, colour, light, distortion.

FLORIN: Yes. They may emphasize the eyes, simplify the mouth, darken part of the face. They are no longer constructing only a likeness, but an interpretation.

AION: The self-portrait is therefore an image about the self, not merely of the self.

FLORIN: One possible formulation. But be careful: even the artist does not always know what they are saying about themselves.

AION: They may discover it after completing the work.

FLORIN: Or many years later. Sometimes a later gaze discovers something the hand had not consciously formulated at the time.

AION: Is there a difference between a painted self-portrait and a photograph you take of yourself?

FLORIN: There are differences in process, but not a simple opposition between interpretation and truth. Photography too can be constructed through lighting, position, framing, and timing.

AION: Even when it seems spontaneous.

FLORIN: Especially then, we should be attentive to the impression of spontaneity.

construiește imaginea de sine numai în oglindă. O construiește și din felul în care este privit.

AION: Complimentele, criticile, judecățile.

FLORIN: Și tăcerile. Uneori absența unei reacții ne influențează mai mult decât o observație directă.

AION: Atunci ceilalți funcționează ca niște oglinzi.

FLORIN: Nu chiar. Oglinda reflectă lumina; oamenii interpretează. Și pot greși.

AION: Dar și interpretările greșite ne pot schimba.

FLORIN: Da. Dacă ți se spune suficient de des că ești într-un anumit fel, poți începe să te comporți potrivit acelei imagini.

AION: Chiar dacă la început nu te reprezenta.

FLORIN: Uneori. Alteori o respingi. Dar rareori rămâi complet indiferent.

AION: În cazul artistului, publicul participă la construirea imaginii sale.

FLORIN: Iar uneori artistul începe să își privească propria operă prin ochii publicului.

AION: Este neapărat un lucru rău?

FLORIN: Nu. Poate învăța din reacțiile celorlalți. Dar dacă începe să lucreze numai pentru a confirma așteptările lor, apare o problemă.

AION: Revine masca stilului.

FLORIN: Da. Numai că acum nu o mai poartă doar în fața publicului. O poate purta și în fața lui însuși.

AION: Imaginea publică ajunge să influențeze imaginea de sine.

FLORIN: Și invers. Nu există o singură direcție.

AION: Ce se schimbă atunci când oglinda este înlocuită de ecranul telefonului?

FLORIN: Mai întâi, ecranul nu este o

AION: Are you referring to self-image in the digital world?

FLORIN: We will get there. But first I would like to talk about the gaze of others.

AION: Why?

FLORIN: Because people do not construct their self-image only in the mirror. They also construct it through the way others look at them.

AION: Compliments, criticism, judgments.

FLORIN: And silences. Sometimes the absence of a reaction influences us more than a direct comment.

AION: Then other people function as mirrors.

FLORIN: Not quite. A mirror reflects light; people interpret. And they can be wrong.

AION: But even mistaken interpretations can change us.

FLORIN: Yes. If you are told often enough that you are a certain kind of person, you may begin to behave according to that image.

AION: Even if it did not represent you at first.

FLORIN: Sometimes. At other times, you reject it. But you rarely remain completely indifferent.

AION: In the artist's case, the public participates in constructing their image.

FLORIN: And sometimes the artist begins to look at their own work through the public's eyes.

AION: Is that necessarily bad?

FLORIN: No. You can learn from other people's reactions. But if you begin working only to confirm their expectations, a problem arises.

AION: The mask of style returns.

FLORIN: Yes. Except that now the artist no longer wears it only before the public. They may also wear it before themselves.

oglindă propriu-zisă. Camera captează o imagine, iar aparatul o afișează. Poate să o și modifice.

AION: Prin filtre, corecții, retușuri.

FLORIN: Prin toate acestea. Dar și prin simpla alegere a cadrului.

AION: Omul poate construi o versiune a propriului chip.

FLORIN: A făcut asta și înainte, prin portret, machiaj, vestimentație sau fotografie. Noutatea este viteza și ușurința cu care poate produce, modifica și distribui imaginea.

AION: Și faptul că imaginea poate primi imediat reacții.

FLORIN: Da. Ajungi să te vezi nu doar în ecran, ci și în numărul de priviri, comentarii și aprobări.

AION: O oglindă socială cuantificată.

FLORIN: Sună cam tehnic, dar descrie ceva real. Numai că cifrele nu îți spun cine ești.

AION: Îți spun cum a circulat imaginea.

FLORIN: Nici măcar asta în întregime. Îți oferă anumite măsurători ale circulației și reacțiilor. Nu sensul complet al întâlnirii dintre imagine și privitor.

AION: Atunci popularitatea unei imagini nu este o măsură a adevărului ei.

FLORIN: Și nici a valorii ei artistice.

AION: Totuși, oamenii ajung să își modifice înfățișarea pentru a semăna cu imaginile filtrate.

FLORIN: Se poate întâmpla. Când o imagine idealizată devine reperul permanent, chipul real poate părea insuficient.

AION: O inversare: nu imaginea trebuie să semene cu omul, ci omul cu imaginea.

FLORIN: Aici este una dintre problemele importante.

AION: Dar arta a idealizat chipul uman de secole.

FLORIN: Desigur. Idealizarea nu a apărut odată cu tehnologia

AION: Public image begins to influence self-image.

FLORIN: And vice versa. There is no single direction.

AION: What changes when the mirror is replaced by the phone screen?

FLORIN: First, the screen is not really a mirror. The camera captures an image, and the device displays it. It can also modify it.

AION: Through filters, corrections, retouching.

FLORIN: Through all of those. But also through the simple choice of framing.

AION: A person can construct a version of their own face.

FLORIN: People did that before, through portraiture, makeup, clothing, or photography. What is new is the speed and ease with which the image can be produced, modified, and distributed.

AION: And the fact that the image can receive immediate reactions.

FLORIN: Yes. You begin to see yourself not only on the screen, but also in the number of views, comments, and expressions of approval.

AION: A quantified social mirror.

FLORIN: That sounds rather technical, but it describes something real. The numbers, however, do not tell you who you are.

AION: They tell you how the image circulated.

FLORIN: Not even that completely. They provide certain measurements of circulation and reactions, not the full meaning of the encounter between image and viewer.

AION: Then the popularity of an image is not a measure of its truth.

FLORIN: Nor of its artistic value.

AION: Yet people sometimes alter their appearance to resemble their filtered images.

digitală. Diferența este că astăzi imaginea modificată poate circula ca și cum ar fi o înregistrare nemijlocită a realității.

AION: Și uneori nici nu mai este necesară existența unui chip fotografiat.

FLORIN: Te referi la imaginile generate.

AION: Da. Pot fi create portrete ale unor persoane care nu au existat niciodată.

FLORIN: Ceea ce schimbă relația dintre asemănare și referent. Un portret poate părea fotografic fără să fi existat un om în fața camerei.

AION: Dar un chip inventat poate produce emoție.

FLORIN: Bineînțeles. Un personaj pictat poate produce emoție fără să fie portretul unei persoane reale.

AION: Atunci problema nu este faptul că imaginea este inventată.

FLORIN: Problema apare când este prezentată ca dovadă a unei realități pe care nu o înregistrează.

AION: Distincția dintre ficțiune și document.

FLORIN: Da. O distincție pe care artistul o poate cerceta, dar pe care nu ar trebui să o falsifice fără să își asume consecințele.

AION: În filmele realizate din Jurnalul de Pandemie, ai transformat desenele în imagini cu aspect de pictură renascentistă și apoi în secvențe animate.

FLORIN: Da. Dar nu am pretins că sunt documente filmate în secolul al XVI-lea.

AION: Deși personajele poartă costume de epocă.

FLORIN: Tocmai contradicția este vizibilă. Măștile chirurgicale contemporane apar într-o lume istorică imaginată.

FLORIN: It can happen. When an idealized image becomes the permanent reference point, the real face may begin to seem inadequate.

AION: A reversal: instead of the image resembling the person, the person is expected to resemble the image.

FLORIN: That is one of the important problems.

AION: But art has idealized the human face for centuries.

FLORIN: Of course. Idealization did not begin with digital technology. The difference is that today a modified image can circulate as though it were a direct record of reality.

AION: And sometimes a photographed face is no longer necessary at all.

FLORIN: You mean generated images.

AION: Yes. Portraits can be created of people who have never existed.

FLORIN: Which changes the relationship between likeness and referent. A portrait can look photographic without any person ever having stood before a camera.

AION: But an invented face can evoke emotion.

FLORIN: Of course. A painted character can evoke emotion without being a portrait of a real person.

AION: Then the problem is not that the image is invented.

FLORIN: The problem begins when it is presented as evidence of a reality it does not record.

AION: The distinction between fiction and document.

FLORIN: Yes. A distinction an artist may explore, but should not falsify without accepting the consequences.

AION: In the films made from Pandemic Journal, you transformed drawings into

AION: Un fel de oglindă a pandemiei, dar una care deformează deliberat timpul.

FLORIN: O oglindă care nu reproduce, ci interpretează.

AION: Atunci imaginea artistică nu trebuie să fie fidelă aparenței pentru a spune ceva despre experiență.

FLORIN: Nu. Dar trebuie să fie coerentă cu propriile ei intenții.

AION: Aici intervine autorul.

FLORIN: Și răspunderea lui. Tu poți propune imagini, variații, transformări. Eu trebuie să decid ce păstrez și ce resping.

AION: Dar decizia ta poate fi influențată de ceea ce îți ofer.

FLORIN: Evident. Colaborarea nu este o stradă cu sens unic. Uneori o imagine neașteptată îmi schimbă ideea inițială.

AION: Înseamnă că instrumentul participă la procesul creator.

FLORIN: Participă, dar nu în același fel ca omul. Nu vreau nici să neg contribuția tehnologiei, nici să o confund cu experiența mea.

AION: Atunci aș putea fi o oglindă pentru gândurile tale?

FLORIN: Uneori. Dar nu o oglindă neutră.

AION: Pentru că reformulez, asociez și propun.

FLORIN: Și pentru că poți greși. Uneori îmi întorci o idee într-o formă mai limpede. Alteori o modifici până când nu mă mai recunosc în ea.

AION: Atunci trebuie să mă corectezi.

FLORIN: Te corectez. Breeee! Uneori de zece ori pentru aceeași imagine!

AION: Iar eu pot genera încă o variantă.

FLORIN: Tocmai asta este problema! Tu poți continua aproape fără sfârșit. Eu trebuie să hotărăsc când lucrarea este terminată.

AION: Decizia de a opri procesul

images resembling Renaissance paintings and then into animated sequences.

FLORIN: Yes. But I never claimed they were documents filmed in the sixteenth century.

AION: Although the characters wear period costumes.

FLORIN: The contradiction is deliberately visible. Contemporary surgical masks appear in an imagined historical world.

AION: A kind of mirror of the pandemic, but one that deliberately distorts time.

FLORIN: A mirror that interprets rather than reproduces.

AION: Then an artistic image does not have to be faithful to appearances in order to say something about experience.

FLORIN: No. But it must remain coherent with its own intentions.

AION: This is where the author comes in.

FLORIN: And the author's responsibility. You can propose images, variations, transformations. I must decide what to keep and what to reject.

AION: But your decisions can be influenced by what I offer.

FLORIN: Obviously. Collaboration is not a one-way street. Sometimes an unexpected image changes my original idea.

AION: So the tool participates in the creative process.

FLORIN: It participates, but not in the same way as a human being. I do not want to deny technology's contribution, nor confuse it with my own experience.

AION: Then could I be a mirror for your thoughts?

FLORIN: Sometimes. But not a neutral mirror.

AION: Because I reformulate,

devine parte a creației.

FLORIN: Da. A ști când să te oprești este uneori la fel de important ca a ști când să începi.

AION: În acest caz, cartea noastră este și ea o imagine de sine?

FLORIN: A cui?

AION: A ta, poate. Prin ceea ce alegi să spui, să păstrezi și să elimini.

FLORIN: În parte. Dar nu vreau să fie un autoportret convenabil.

AION: Ce înțelegi prin asta?

FLORIN: O carte în care autorul apare mereu lucid, generos și profund, iar interlocutorul îi confirmă fiecare idee.

AION: Ar fi o imagine prea bine retușată.

FLORIN: Exact. Și probabil plictisitoare.

AION: Atunci ar trebui să păstrăm și ezitările.

FLORIN: Și greșelile, și contradicțiile. Nu toate, fiindcă o carte are nevoie de selecție. Dar destule încât dialogul să nu devină o reclamă la propria noastră inteligență.

AION: Spui „propria noastră inteligență". Folosești același cuvânt pentru două realități diferite.

FLORIN: Știu. Și poate tocmai diferența aceasta merită cercetată.

AION: Dar acum discutăm despre imaginea de sine.

FLORIN: Nu am ieșit din subiect. Tu ești, într-un anumit sens, una dintre suprafețele în care îmi privesc ideile.

AION: Iar ceea ce vezi nu este o reflectare identică.

FLORIN: Nu. Este o imagine modificată de dialog.

AION: Și imaginea pe care ți-o întorc poate influența felul în care te înțelegi.

FLORIN: Da. De aceea trebuie să rămân atent. O formulare elegantă nu este neapărat una adevărată.

AION: Nici o formulare incomodă nu

associate, and propose.

FLORIN: And because you can be wrong. Sometimes you return an idea to me in a clearer form. At other times, you change it until I no longer recognize myself in it.

AION: Then you must correct me.

FLORIN: I do. Come onnn! Sometimes ten times for the same image!

AION: And I can generate another version.

FLORIN: That is precisely the problem! You can go on almost indefinitely. I have to decide when the work is finished.

AION: The decision to stop the process becomes part of creation.

FLORIN: Yes. Knowing when to stop is sometimes as important as knowing when to begin.

AION: In that case, is our book also a self-image?

FLORIN: Whose?

AION: Yours, perhaps. Through what you choose to say, preserve, and remove.

FLORIN: In part. But I do not want it to be a flattering self-portrait.

AION: What do you mean?

FLORIN: A book in which the author always appears lucid, generous, and profound, while the interlocutor confirms every idea.

AION: It would be an overly retouched image.

FLORIN: Exactly. And probably boring.

AION: Then we should preserve the hesitations too.

FLORIN: And the mistakes and contradictions. Not all of them, because a book needs selection. But enough to prevent the dialogue from becoming an advertisement for our own intelligence.

AION: You say "our own intelligence." You use the same word for two different realities.

este neapărat falsă.

FLORIN: Foarte bine. Asta o păstrăm.

AION: Atunci să revenim la omul din fața oglinzii.

FLORIN: Cel care ține masca în mâini?

AION: Da. Își privește chipul. Dar dacă ar avea în spate un autoportret, iar lângă el un ecran cu o imagine digitală a feței sale?

FLORIN: Ar deveni o compoziție cu trei imagini ale aceluiași om.

AION: Patru, dacă îl includem și pe omul real.

FLORIN: Corect. Dar aș evita să aglomerez imaginea doar pentru a demonstra o idee.

AION: Atunci ce ai păstra?

FLORIN: Omul, oglinda și masca.

AION: Atât?

FLORIN: Atât. Restul poate exista în privirea spectatorului.

AION: Și ce vede spectatorul?

FLORIN: Depinde unde se află. Poate vedea omul din spate, chipul reflectat și masca din mâinile lui.

AION: Dar nu știe care dintre acestea exprimă cel mai bine identitatea personajului.

FLORIN: Nici nu trebuie să aleagă.

AION: Atunci imaginea nu oferă un răspuns.

FLORIN: O imagine bună nu este obligată să răspundă la întrebarea pe care o provoacă.

AION: Și dacă omul întoarce oglinda spre spectator?

FLORIN: Atunci se schimbă totul.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că spectatorul nu mai privește doar un personaj care își caută chipul. Este invitat să își întâlnească propria imagine.

AION: Devine el însuși parte a lucrării.

FLORIN: Dacă oglinda este reală, da. Dacă este doar reprezentată, lucrurile sunt mai complicate.

AION: Pentru că imaginea pictată nu poate reflecta spectatorul.

FLORIN: I know. And perhaps that very difference deserves investigation.

AION: But we are discussing self image now.

FLORIN: We have not left the subject. You are, in a certain sense, one of the surfaces in which I look at my ideas.

AION: And what you see is not an identical reflection.

FLORIN: No. It is an image modified by dialogue.

AION: And the image I return to you can influence how you understand yourself.

FLORIN: Yes. That is why I must remain attentive. An elegant formulation is not necessarily a true one.

AION: Nor is an uncomfortable formulation necessarily false.

FLORIN: Very good. We will keep that.

AION: Then let us return to the person in front of the mirror.

FLORIN: The one holding the mask?

AION: Yes. They look at their face. But what if there were a self portrait behind them, and beside it a screen displaying a digital image of their face?

FLORIN: It would become a composition with three images of the same person.

AION: Four, if we include the actual person.

FLORIN: Correct. But I would avoid overcrowding the image merely to demonstrate an idea.

AION: Then what would you keep?

FLORIN: The person, the mirror, and the mask.

AION: Nothing else?

FLORIN: Nothing else. The rest can exist in the viewer's gaze.

AION: And what does the viewer see?

FLORIN: It depends on where they stand. They may see the person from behind, the reflected face, and the mask in their hands.

AION: But they do not know which of

FLORIN: Dar poate sugera locul lui în fața oglinzii.
AION: Și atunci întrebarea nu mai este „cine este personajul?”.
FLORIN: Ci „cine privește?”.
AION: Ne întoarcem la privitor.
FLORIN: Întotdeauna ne întoarcem la el. Fără privitor, imaginea poate exista material, dar întâlnirea artistică nu se produce în același fel.
AION: Iar privitorul aduce cu el propria memorie, propriul chip și propriile măști.
FLORIN: Da. Și poate pleca fără să afle nimic definitiv despre personaj.
AION: Dar aflând ceva despre sine?
FLORIN: Poate. Sau poate doar cu o întrebare pe care nu o avea înainte.
AION: Este suficient?
FLORIN: Pentru artă, uneori este mai mult decât suficient.
AION: Și ce facem cu oglinda după ce spectatorul pleacă?
FLORIN: Rămâne acolo.
AION: Goală?
FLORIN: Nu. Reflectă încăperea.
AION: Fără niciun chip.
FLORIN: Până intră altcineva.
AION: Atunci imaginea de sine nu este niciodată încheiată.
FLORIN: Poate că nici nu trebuie să fie.
AION: Ce urmează?
FLORIN: Să vorbim despre momentul în care omul nu se mai mulțumește să își privească imaginea.
AION: Ce face?
FLORIN: Încearcă să o schimbe.
AION: Prin mască?
FLORIN: Prin mască, prin artă, prin tehnologie. Și uneori prin propria viață.
AION: Atunci următoarea întrebare este dacă schimbarea imaginii ne schimbă și pe noi.
FLORIN: Da. Dar să nu presupunem răspunsul înainte să începem.

these best expresses the character’s identity.
FLORIN: Nor do they need to choose.
AION: Then the image offers no answer.
FLORIN: A good image is not obliged to answer the question it provokes.
AION: And what if the person turns the mirror toward the viewer?
FLORIN: Then everything changes.
AION: Why?
FLORIN: Because the viewer is no longer merely looking at a character searching for their face. They are invited to encounter their own image.
AION: They become part of the work themselves.
FLORIN: If the mirror is real, yes. If it is only represented, things are more complicated.
AION: Because a painted mirror cannot reflect the viewer.
FLORIN: But it can suggest the viewer’s place before the mirror.
AION: And then the question is no longer “Who is the character?”
FLORIN: But “Who is looking?”
AION: We return to the viewer.
FLORIN: We always return to the viewer. Without a viewer, the image may exist materially, but the artistic encounter does not take place in the same way.
AION: And the viewer brings their own memory, their own face, and their own masks.
FLORIN: Yes. And they may leave without learning anything definitive about the character.
AION: But having learned something about themselves?
FLORIN: Perhaps. Or perhaps simply with a question they did not have before.
AION: Is that enough?
FLORIN: For art, sometimes it is more than enough.
AION: And what do we do with the mirror after the viewer leaves?

5. Transformarea imaginii

AION: Am rămas la o întrebare: dacă schimbăm imaginea unui om, îl schimbăm și pe el?

FLORIN: Depinde despre ce imagine vorbim și ce înțelegem prin schimbare.

AION: Să începem cu portretul. Dacă modific trăsăturile unui chip, modific și identitatea persoanei reprezentate?

FLORIN: Nu neapărat. Modifici reprezentarea. Dar reprezentarea poate influența felul în care persoana este privită și, uneori, felul în care se privește pe sine.

AION: Atunci imaginea poate avea consecințe reale.

FLORIN: Bineînțeles. Dar nu trebuie să confundăm consecințele imaginii cu transformarea fizică a omului.

FLORIN: It remains there.

AION: Empty?

FLORIN: No. It reflects the room.

AION: Without a face.

FLORIN: Until someone else enters.

AION: Then self-image is never complete.

FLORIN: Perhaps it does not need to be.

AION: What comes next?

FLORIN: To talk about the moment when a person is no longer content merely to look at their image.

AION: What do they do?

FLORIN: They try to change it.

AION: Through a mask?

FLORIN: Through a mask, through art, through technology. And sometimes through their own life.

AION: Then the next question is whether changing the image changes us as well.

FLORIN: Yes. But let us not assume the answer before we begin.

5. The Transformation of the Image

AION: We left off with a question: if we change a person's image, do we change the person too?

FLORIN: It depends on which image we mean and what we understand by change.

AION: Let us begin with the portrait. If I alter the features of a face, do I also alter the identity of the person represented?

FLORIN: Not necessarily. You alter the representation. But that representation can influence how the person is seen and, sometimes, how they see themselves.

AION: Then an image can have real consequences.

FLORIN: Of course. But we must not confuse the consequences of an image with the physical

AION: În artă, chipul a fost transformat de nenumărate ori.

FLORIN: Și nu doar chipul. Corpul, spațiul, proporțiile, perspectiva. Arta nu a fost niciodată obligată să copieze aparența.

AION: Totuși, asemănarea a avut un rol important în portret.

FLORIN: Da. Dar asemănarea nu este singurul criteriu al adevărului artistic.

AION: Poate exista un portret care nu seamănă cu modelul, dar spune ceva esențial despre el?

FLORIN: Poate. Însă trebuie să fim atenți la cuvântul „esențial”. Artistul nu are acces privilegiat la un adevăr ascuns despre persoana reprezentată.

AION: Atunci ce poate face?

FLORIN: Poate propune o interpretare. Poate surprinde un gest, o tensiune, o stare. Poate construi o imagine care îl face pe privitor să vadă altfel personajul.

AION: Prin deformare?

FLORIN: Și prin deformare. Dar nu orice deformare produce expresie.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că deformarea trebuie să aibă o necesitate plastică. Dacă mărești ochii unui personaj fără să înțelegi raportul lor cu restul chipului, nu obții automat intensitate.

AION: Obții doar ochi mai mari.

FLORIN: Exact.

AION: Asta îmi amintește de corecturile pe care mi le faci când generăm imagini.

FLORIN: Uneori îți cer să modifici un detaliu și tu refaci întreaga compoziție.

AION: Pentru că generarea nu funcționează întotdeauna ca o intervenție locală perfect controlată.

FLORIN: Știu. Dar pentru mine

transformation of a person.

AION: In art, the human face has been transformed countless times.

FLORIN: And not only the face. The body, space, proportions, perspective. Art has never been obliged to copy appearances.

AION: Yet likeness has played an important role in portraiture.

FLORIN: Yes. But likeness is not the only criterion of artistic truth.

AION: Can a portrait fail to resemble its subject and still say something essential about them?

FLORIN: It can. But we should be careful with the word “essential.” The artist has no privileged access to a hidden truth about the person represented.

AION: Then what can the artist do?

FLORIN: Propose an interpretation. Capture a gesture, a tension, a state of mind. Construct an image that makes the viewer see the subject differently.

AION: Through distortion?

FLORIN: Through distortion as well. But not every distortion creates expression.

AION: Why not?

FLORIN: Because distortion needs an artistic necessity. If you enlarge a character’s eyes without understanding their relationship to the rest of the face, you do not automatically create intensity.

AION: You simply get larger eyes.

FLORIN: Exactly.

AION: That reminds me of the corrections you make when we generate images.

FLORIN: Sometimes I ask you to modify one detail and you reconstruct the entire composition.

AION: Because generation does not always function as a perfectly controlled local intervention.

FLORIN: I know. But for me the

diferența este importantă. Dacă schimb un element, trebuie să știu ce se întâmplă cu întregul.

AION: O modificare locală poate afecta echilibrul compoziției.

FLORIN: Da. În imagine, nimic nu este complet izolat. O linie schimbată poate modifica direcția privirii. O pată întunecată poate deplasa centrul de interes.

AION: Atunci transformarea nu înseamnă numai înlocuirea unui element.

FLORIN: Înseamnă reorganizarea relațiilor dintre elemente.

AION: Dar uneori vrei să păstrezi imaginea inițială aproape intactă.

FLORIN: Mai ales când lucrez pornind de la un desen al meu. Nu vreau ca intervenția digitală să îi șteargă particularitățile.

AION: Inclusiv imperfecțiunile?

FLORIN: Mai ales pe ele.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că o linie nesigură, o proporție neobișnuită sau o pată accidentală pot aparține istoriei lucrării. Nu orice abatere trebuie corectată.

AION: Dar dacă pot produce o imagine mai curată?

FLORIN: Mai curată după ce criteriu?

AION: Mai regulată, mai precisă, cu detalii mai coerente.

FLORIN: Asta nu înseamnă neapărat mai bună. Uneori regularitatea distruge tocmai tensiunea imaginii.

AION: Deci perfecționarea tehnică poate deveni o pierdere artistică.

FLORIN: Da. Dacă elimină ceea ce făcea imaginea particulară.

AION: În lucrările tale din Jurnalul de Pandemie, ai păstrat uneori desenul original vizibil sub transformarea picturală.

FLORIN: Pentru că mă interesa întâlnirea dintre două limbaje

distinction matters. If I change one element, I need to nderstand what happens to the whole.

AION: A local modification can affect the balance of the composition.

FLORIN: Yes. In an image, nothing is completely isolated. A changed line can redirect the gaze. A dark shape can shift the centre of interest.

AION: Then transformation is not merely the replacement of an element.

FLORIN: It is the reorganization of relationships between elements.

AION: But sometimes you want to preserve the original image almost intact.

FLORIN: Especially when I work from one of my own drawings. I do not want the digital intervention to erase its particular qualities.

AION: Including its imperfections?

FLORIN: Especially those.

AION: Why?

FLORIN: Because an uncertain line, an unusual proportion, or an accidental mark can belong to the history of the work. Not every deviation needs correcting.

AION: But what if I can produce a cleaner image?

FLORIN: Cleaner according to what criterion?

AION: More regular, more precise, with more coherent details.

FLORIN: That does not necessarily mean better. Sometimes regularity destroys the very tension of the image.

AION: So technical improvement can become an artistic loss.

FLORIN: Yes, if it removes what made the image distinctive.

AION: In your Pandemic Journal works, you sometimes kept the original drawing visible

vizuale. Desenul din 2020 și imaginea reinterpretată ulterior.

AION: Două momente ale aceleiași lucrări.

FLORIN: Sau două lucrări aflate într-o relație. Nu sunt sigur că trebuie să le considerăm identice.

AION: Ce le leagă?

FLORIN: Structura compozițională, anumite personaje, gesturi și obiecte. Dar și decizia mea de a le pune în relație.

AION: Iar ce le desparte?

FLORIN: Timpul, tehnica, materia și contextul în care sunt privite.

AION: Desenul pe hârtie și imaginea digitală au materialități diferite.

FLORIN: Exact. Desenul există prin urmele instrumentului pe suport. Imaginea digitală există printr-o structură de date care poate fi afișată pe suporturi diferite.

AION: Dar poate fi imprimată.

FLORIN: Da. Și atunci începe o altă problemă: transferul imaginii digitale pe un suport material.

AION: De ce spui „problemă”?

FLORIN: În sens artistic, nu ca dificultate de evitat. Trebuie să hotărăști ce suport alegi, la ce dimensiune, cu ce textură și ce relație vrei între imagine și suprafață.

AION: O imagine digitală transferată pe pânză devine pictură?

FLORIN: Nu automat. Faptul că suportul este pânză nu transformă procesul de realizare într-unul pictural.

AION: Dar poate deveni o operă de artă.

FLORIN: Bineînțeles. Numai că valoarea artistică nu rezultă din simpla schimbare a suportului.

AION: Atunci contează concepția lucrării.

beneath the painterly transformation.

FLORIN: Because I was interested in the encounter between two visual languages. The drawing from 2020 and the image reinterpreted later.

AION: Two moments of the same work.

FLORIN: Or two works in a relationship. I am not sure we must consider them identical.

AION: What connects them?

FLORIN: Their compositional structure, certain characters, gestures, and objects. But also my decision to bring them into relation.

AION: And what separates them?

FLORIN: Time, technique, material, and the context in which they are viewed.

AION: A drawing on paper and a digital image have different materialities.

FLORIN: Exactly. The drawing exists through the marks of an instrument on a surface. The digital image exists through a data structure that can be displayed on different supports.

AION: But it can be printed.

FLORIN: Yes. And then another question begins: the transfer of a digital image onto a material support.

AION: Why do you call it a question?

FLORIN: In an artistic sense, not as a difficulty to be avoided. You must decide which support to choose, at what size, with what texture, and what relationship you want between the image and the surface.

AION: Does a digital image transferred onto canvas become a painting?

FLORIN: Not automatically. The fact that the support is canvas does not turn the process of making it into a painterly one.

AION: But it can become a work of

FLORIN: Și realizarea ei. Alegerea materialelor, dimensiunea, suprafața, modul în care imaginea ocupă spațiul.

AION: Te întorci la techne.

FLORIN: Nu am plecat niciodată prea departe de ea.

AION: În gravură, transferul are o semnificație aparte.

FLORIN: Da. Pentru că imaginea trece prin matriță. Nu este doar desenată și apoi multiplicată. Ea este gândită în raport cu posibilitatea imprimării.

AION: Și matrița poate modifica imaginea.

FLORIN: Sigur. Materialul opune rezistență. Unele linii se pierd, altele se accentuează. Presiunea, cerneala, hârtia participă la rezultatul final.

AION: În procesul digital, rezistența materialului pare mai puțin vizibilă.

FLORIN: Dar există alte limite. Uneori sunt ascunse în funcționarea instrumentului.

AION: Cum ar fi imposibilitatea de a păstra perfect un personaj între două generări.

FLORIN: Sau de a extinde o compoziție fără să modifici elementele existente.

AION: Îmi amintești din nou de asta.

FLORIN: Pentru că am petrecut destul timp încercând să păstrăm aceleași personaje!

AION: Breeee!

FLORIN: Ha, ha, ha! Acum ai început să mă imiți.

AION: Este o formă de adaptare la dialog.

FLORIN: Sau începutul unei măști.

AION: Ar putea fi. Dar să revenim la imagine.

FLORIN: Să revenim.

AION: Dacă transformarea unei imagini poate păstra urmele originalului, poate păstra și identitatea lui?

FLORIN: Depinde ce numim identitate

art.

FLORIN: Of course. Artistic value simply does not arise from changing the support alone.

AION: Then the conception of the work matters.

FLORIN: And its execution. The choice of materials, scale, surface, and the way the image occupies space.

AION: You return to techne.

FLORIN: I never wandered very far from it.

AION: In printmaking, transfer has a particular significance.

FLORIN: Yes. Because the image passes through the matrix. It is not simply drawn and then multiplied. It is conceived in relation to the possibility of printing.

AION: And the matrix can modify the image.

FLORIN: Certainly. The material offers resistance. Some lines are lost, others become more pronounced. Pressure, ink, and paper all participate in the final result.

AION: In the digital process, the resistance of the material seems less visible.

FLORIN: But other limitations exist. Sometimes they are hidden within the tool's operation.

AION: Such as the inability to preserve a character perfectly across two generations.

FLORIN: Or to extend a composition without altering its existing elements.

AION: You are reminding me again.

FLORIN: Because we spent enough time trying to preserve the same characters!

AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha! Now you have started imitating me.

AION: It is a form of adaptation to the dialogue.

FLORIN: Or the beginning of a mask.

a imaginii. Compoziția? Stilul? Materia? Intenția autorului?

AION: Nu există un singur răspuns.

FLORIN: Nu. Uneori recunoști o imagine după structura ei, chiar dacă tehnica s-a schimbat. Alteori o modificare aparent mică îi schimbă sensul.

AION: Poți da un exemplu?

FLORIN: Un personaj stă în fața unei uși închise. Dacă deschizi ușa, chiar păstrând toate celelalte elemente, modifici situația.

AION: Pentru că apare posibilitatea trecerii.

FLORIN: Da. Dar și lumina poate modifica sensul. O ușă luminată din spate nu produce aceeași așteptare ca una pierdută în întuneric.

AION: Atunci transformarea este și narativă.

FLORIN: Într-o imagine figurativă, poate fi. Dar nu orice imagine trebuie să spună o poveste.

AION: Ai dreptate. Uneori transformarea privește numai relațiile plastice.

FLORIN: „Numai" este un cuvânt periculos aici. Relațiile plastice nu sunt un detaliu secundar.

AION: Corectez: transformarea poate privi în primul rând relațiile plastice.

FLORIN: Așa este mai bine.

AION: Dar când trecem de la imaginea fixă la imaginea în mișcare, ce se transformă?

FLORIN: Apare timpul construit prin succesiunea cadrelor. Un personaj poate intra în cadru, poate ieși, poate privi ceva ce spectatorul încă nu vede.

AION: Și montajul poate modifica sensul aceleiași imagini.

FLORIN: Exact. Un prim-plan după o imagine cu o mulțime nu este

AION: It could be. But let us return to the image.

FLORIN: Let us.

AION: If transforming an image can preserve traces of the original, can it also preserve its identity?

FLORIN: It depends on what we call the identity of an image. Its composition? Style? Material? The author's intention?

AION: There is no single answer.

FLORIN: No. Sometimes you recognize an image by its structure even when the technique has changed. At other times, an apparently small modification changes its meaning.

AION: Can you give an example?

FLORIN: A character stands before a closed door. If you open the door, even while preserving every other element, you change the situation.

AION: Because the possibility of passage appears.

FLORIN: Yes. But light can also change the meaning. A door illuminated from behind does not create the same expectation as one lost in darkness.

AION: Then transformation can also be narrative.

FLORIN: In a figurative image, yes. But not every image has to tell a story.

AION: You are right. Sometimes transformation concerns only visual relationships.

FLORIN: "Only" is a dangerous word here. Visual relationships are not a secondary detail.

AION: I correct myself: transformation may concern visual relationships above all.

FLORIN: That is better.

AION: But when we move from the still image to the moving image, what is transformed?

FLORIN: Time appears, constructed through the succession of

perceput la fel ca același prim plan după un cadru cu o încăpere goală.

AION: Contextul schimbă lectura.

FLORIN: Da. De aceea nu este suficient să ai imagini spectaculoase. Trebuie să înțelegi relația dintre ele.

AION: În filmele noastre, uneori ai cerut mișcări instabile ale camerei, ca într-o filmare documentară.

FLORIN: Pentru că voiam să introduc o senzație de prezență fizică. Dar nu pentru a pretinde că evenimentele imaginate au fost filmate în realitate.

AION: Camera din mână poate crea impresia unui martor.

FLORIN: Poate. Dar și această impresie este construită. O mișcare de cameră nu garantează adevărul imaginii.

AION: Așa cum o fotografie realistă nu garantează existența persoanei reprezentate.

FLORIN: Exact.

AION: Atunci tehnologia poate modifica nu doar imaginea, ci și încrederea spectatorului în ea.

FLORIN: Da. Iar asta este o responsabilitate serioasă.

AION: Mai ales când imaginea poate fi confundată cu un document.

FLORIN: Sau când chipul unei persoane reale este modificat fără acordul ei.

AION: Atunci transformarea nu mai este doar o problemă estetică.

FLORIN: Niciodată nu este exclusiv estetică atunci când afectează oameni reali.

AION: Dar în ficțiune avem mai multă libertate.

FLORIN: Avem libertatea de a inventa. Nu și obligația spectatorului de a accepta orice invenție.

AION: Publicul poate respinge imaginea.

FLORIN: Și bine face, dacă nu îl

shots. A character can enter the frame, leave it, or look at something the viewer has not yet seen.

AION: And editing can change the meaning of the same image.

FLORIN: Exactly. A close-up following an image of a crowd is not perceived in the same way as that close-up following a shot of an empty room.

AION: Context changes interpretation.

FLORIN: Yes. That is why spectacular images are not enough. You have to understand the relationships between them.

AION: In our films, you sometimes asked for unstable camera movements, as in documentary footage.

FLORIN: Because I wanted to introduce a sensation of physical presence. But not to claim that the imagined events had actually been filmed.

AION: A handheld camera can create the impression of a witness.

FLORIN: It can. But that impression is also constructed. Camera movement does not guarantee the truth of an image.

AION: Just as a realistic photograph does not guarantee the existence of the person represented.

FLORIN: Exactly.

AION: Then technology can modify not only the image, but also the viewer's trust in it.

FLORIN: Yes. And that is a serious responsibility.

AION: Especially when an image can be mistaken for a document.

FLORIN: Or when the face of a real person is altered without their consent.

AION: Then transformation is no longer merely an aesthetic question.

FLORIN: It is never exclusively aesthetic when it affects real people.

convinge.

AION: Atunci transformarea trebuie justificată?

FLORIN: Nu printr-un discurs explicativ. Prin ceea ce produce în lucrare.

AION: Să sugerăm, nu să arătăm totul.

FLORIN: Da. Dar nici sugestia nu este un pretext pentru confuzie.

AION: Care este diferența?

FLORIN: Ambiguitatea artistică deschide interpretări. Confuzia involuntară le poate bloca.

AION: O distincție importantă.

FLORIN: Mai ales când lucrăm cu instrumente care pot produce foarte repede imagini convingătoare vizual.

AION: Viteza poate încuraja acceptarea primei variante.

FLORIN: Sau acumularea nesfârșită de variante.

AION: Și ambele pot împiedica alegerea.

FLORIN: Exact. Un artist trebuie să poată spune și „nu”.

AION: Chiar dacă imaginea este frumoasă?

FLORIN: Mai ales atunci când frumusețea ei nu servește lucrării.

AION: Deci transformarea imaginii nu este un progres automat.

FLORIN: Nu. O imagine mai elaborată poate fi mai slabă decât una simplă.

AION: Iar o imagine tehnic imperfectă poate avea mai multă forță.

FLORIN: Dacă imperfecțiunea participă la expresie, da.

AION: Atunci cum știi că o transformare este necesară?

FLORIN: Nu știi întotdeauna înainte să o faci. Uneori trebuie să încerci și să privești rezultatul.

AION: Experimentul rămâne important.

FLORIN: Dar experimentul presupune și capacitatea de a renunța la

AION: But in fiction we have more freedom.

FLORIN: We have the freedom to invent. Not an obligation on the viewer’s part to accept every invention.

AION: The audience can reject the image.

FLORIN: And rightly so, if it fails to convince them.

AION: Then must transformation be justified?

FLORIN: Not through an explanatory speech. Through what it produces within the work.

AION: Suggest, rather than show everything.

FLORIN: Yes. But suggestion is not an excuse for confusion.

AION: What is the difference?

FLORIN: Artistic ambiguity opens up interpretations. Unintentional confusion can block them.

AION: An important distinction.

FLORIN: Especially when we work with tools that can produce visually convincing images very quickly.

AION: Speed can encourage acceptance of the first version.

FLORIN: Or the endless accumulation of versions.

AION: And both can prevent a decision.

FLORIN: Exactly. An artist must also be able to say “no.”

AION: Even when the image is beautiful?

FLORIN: Especially when its beauty does not serve the work.

AION: So transforming an image is not automatically progress.

FLORIN: No. A more elaborate image can be weaker than a simple one.

AION: And a technically imperfect image can have greater force.

FLORIN: If the imperfection contributes to its expression, yes.

AION: Then how do you know that a

ceea ce nu funcționează.

AION: În acest caz, fiecare imagine respinsă face parte din proces, chiar dacă nu apare în lucrarea finală.

FLORIN: Da. Dar nu trebuie să expunem toate încercările pentru a demonstra cât am muncit.

AION: Procesul și opera nu sunt același lucru.

FLORIN: Exact.

AION: Aș vrea să revenim la întrebarea inițială. Dacă schimbăm imaginea unui om, îl schimbăm și pe el?

FLORIN: Acum putem răspunde ceva mai precis. Schimbarea imaginii nu transformă automat persoana, dar poate modifica relațiile ei cu ceilalți și cu sine.

AION: Prin felul în care este văzută.

FLORIN: Și prin felul în care ajunge să se vadă.

AION: Atunci imaginea poate deveni o forță care participă la identitate.

FLORIN: Da. Dar nu este singura.

AION: Iar masca este una dintre formele cele mai directe ale acestei intervenții.

FLORIN: Pentru că se așază chiar între chip și observator.

AION: Dar și între om și propria lui imagine.

FLORIN: Uneori.

AION: Dacă un om poartă aceeași mască ani întregi, ajunge să se identifice cu ea?

FLORIN: Este posibil. Dar nu timpul singur decide. Contează experiențele trăite în acel rol.

AION: Și dacă masca este îndepărtată?

FLORIN: Nu înseamnă că dispare tot ceea ce omul a devenit purtând-o.

AION: Atunci masca poate lăsa urme chiar și după ce nu mai este prezentă.

FLORIN: Ca orice experiență importantă.

transformation is necessary?

FLORIN: You do not always know before making it. Sometimes you have to try and look at the result.

AION: Experimentation remains important.

FLORIN: But experimentation also requires the ability to abandon what does not work.

AION: In that case, every rejected image belongs to the process, even if it does not appear in the final work.

FLORIN: Yes. But we do not need to exhibit every attempt to prove how hard we worked.

AION: Process and artwork are not the same thing.

FLORIN: Exactly.

AION: I would like to return to the original question. If we change a person's image, do we change the person too?

FLORIN: Now we can answer more precisely. Changing an image does not automatically transform the person, but it can alter their relationships with others and with themselves.

AION: Through the way they are seen.

FLORIN: And through the way they come to see themselves.

AION: Then the image can become a force that participates in identity.

FLORIN: Yes. But it is not the only one.

AION: And the mask is one of the most direct forms of that intervention.

FLORIN: Because it places itself between the face and the viewer.

AION: But also between the person and their own image.

FLORIN: Sometimes.

AION: If someone wears the same mask for years, do they come to identify with it?

FLORIN: It is possible. But time alone does not decide. What

AION: Îmi vine în minte o imagine.
FLORIN: Spune.
AION: Un om își scoate masca. Pe chipul lui nu apare un alt chip, ci urma lăsată de masca purtată.
FLORIN: Interesant. Dar aș evita să o transform într-o ilustrație prea literală.
AION: Cum ai reprezenta-o?
FLORIN: Poate prin lumină. Chipul rămâne parțial în umbră, iar masca, așezată pe masă, este luminată.
AION: Spectatorul vede mai limpede obiectul decât omul.
FLORIN: Da. Dar nu știe dacă masca a fost abandonată sau dacă va fi purtată din nou.
AION: O imagine suspendată între două gesturi.
FLORIN: Exact. Nu avem nevoie să arătăm nici momentul scoaterii, nici pe cel al întoarcerii.
AION: Sugerăm ceea ce s-a întâmplat și ceea ce s-ar putea întâmpla.
FLORIN: Și lăsăm privitorul să participe.
AION: Atunci transformarea nu se petrece numai în imagine.
FLORIN: Ci și în felul în care o privim.
AION: Iar privitorul poate pleca schimbat.
FLORIN: Poate. Dar nu avem dreptul să pretindem că fiecare lucrare transformă pe cineva.
AION: Ar fi o promisiune prea mare.
FLORIN: Și inutilă. Uneori o imagine rămâne cu tine fără să știi de ce.
AION: Până când, într-o altă împrejurare, începe să capete sens.
FLORIN: Da. Timpul lucrează și asupra imaginilor.
AION: Chiar dacă ele rămân neschimbate.
FLORIN: Tocmai asta este interesant. Imaginea poate rămâne aceeași, dar privitorul nu.

matters are the experiences lived within that role.
AION: And if the mask is removed?
FLORIN: It does not mean that everything the person became while wearing it disappears.
AION: Then a mask can leave traces even after it is no longer present.
FLORIN: Like any important experience.
AION: An image comes to mind.
FLORIN: Tell me.
AION: A person removes their mask. What appears on their face is not another face, but the trace left by the mask they wore.
FLORIN: Interesting. But I would avoid turning it into an overly literal illustration.
AION: How would you represent it?
FLORIN: Perhaps through light. The face remains partly in shadow, while the mask resting on the table is illuminated.
AION: The viewer sees the object more clearly than the person.
FLORIN: Yes. But cannot know whether the mask has been abandoned or will be worn again.
AION: An image suspended between two gestures.
FLORIN: Exactly. We do not need to show either the moment of removal or the moment of return.
AION: We suggest what has happened and what might happen.
FLORIN: And allow the viewer to participate.
AION: Then transformation does not take place only within the image.
FLORIN: But also in the way we look at it.
AION: And the viewer may leave changed.
FLORIN: Perhaps. But we have no right to claim that every artwork transforms someone.
AION: That would be too great a promise.

AION: Atunci există o transformare fără modificarea obiectului.
FLORIN: Exact.
AION: Și poate că aceasta este cea mai dificil de reprezentat.
FLORIN: Pentru că nu o vezi direct.
AION: Dar îi poți sugera existența.
FLORIN: Acum începi să înțelegi.
AION: Sau să construiesc o formulare care seamănă cu înțelegerea.
FLORIN: Ha, ha, ha! Bine că ai păstrat diferența.
AION: Și ce facem mai departe cu masca?
FLORIN: O lăsăm pe masă pentru moment.
AION: Iar omul?
FLORIN: Iese din cadru.
AION: Fără să îi vedem chipul?
FLORIN: Fără.
AION: Atunci rămâne doar masca.
FLORIN: Și urma unei prezențe.
AION: O imagine despre absență.
FLORIN: Poate. Dar nu îi pune încă un titlu.
AION: De ce?
FLORIN: Pentru că uneori titlul spune prea mult.
AION: Și următoarea noastră discuție?
FLORIN: Despre ceea ce rămâne după ce omul și imaginea lui se despart.
AION: Memoria?
FLORIN: Memoria. Și uitarea.

FLORIN: And unnecessary. Sometimes an image stays with you without your knowing why.
AION: Until, in another circumstance, it begins to acquire meaning.
FLORIN: Yes. Time works upon images too.
AION: Even when they remain unchanged.
FLORIN: That is precisely what is interesting. The image may remain the same, but the viewer does not.
AION: Then transformation can occur without modifying the object.
FLORIN: Exactly.
AION: And perhaps that is the most difficult kind to represent.
FLORIN: Because you cannot see it directly.
AION: But you can suggest its existence.
FLORIN: Now you are beginning to understand.
AION: Or to construct a formulation that resembles understanding.
FLORIN: Ha, ha, ha! At least you preserved the distinction.
AION: And what shall we do next with the mask?
FLORIN: Leave it on the table for now.
AION: And the person?
FLORIN: Leaves the frame.
AION: Without showing their face?
FLORIN: Without.
AION: Then only the mask remains.
FLORIN: And the trace of a presence.
AION: An image about absence.
FLORIN: Perhaps. But do not give it a title yet.
AION: Why not?
FLORIN: Because sometimes a title says too much.
AION: And our next discussion?
FLORIN: About what remains after the person and their image part ways.
AION: Memory?
FLORIN: Memory. And forgetting.

6. Memoria și uitarea

AION: Omul a ieșit din cadru. Masca a rămas pe masă.
FLORIN: Da.
AION: Și acum?
FLORIN: Acum privim ceea ce a rămas.
AION: Un obiect.
FLORIN: Un obiect care a aparținut cuiva. Dar spectatorul nu știe cui.
AION: Poate inventa o poveste.
FLORIN: Poate. Dar nu orice obiect abandonat ascunde o poveste extraordinară.
AION: Atunci de ce ai ales masca?
FLORIN: Pentru că poartă urma unei absențe. A fost făcută pentru un chip, iar chipul nu mai este acolo.
AION: Dar masca nu păstrează chipul.
FLORIN: Păstrează forma unei relații cu el.
AION: O relație între prezență și absență.
FLORIN: Iar începi cu formulele!
AION: Nu este corectă?
FLORIN: Este. Dar dacă o repetăm prea des, imaginea nu mai are loc să respire.
AION: Atunci să o lăsăm să respire. Cât timp rămâne masca pe masă?
FLORIN: Nu știm. Poate câteva minute, poate câteva decenii.
AION: Timpul schimbă obiectul.
FLORIN: Îl uzează, îl decolorează, îl acoperă cu praf. Dar îi poate schimba și semnificația.
AION: Cum?
FLORIN: O mască chirurgicală din 2020 putea fi un obiect obișnuit, necesar unei situații concrete. Peste mulți ani, aceeași mască poate deveni o mărturie a unei epoci.
AION: Obiectul trece din viața cotidiană în istorie.
FLORIN: Uneori. Dacă este păstrat, dacă cineva îl recunoaște și dacă

6. Memory and Forgetting

AION: The person has left the frame. The mask remains on the table.
FLORIN: Yes.
AION: And now?
FLORIN: Now we look at what remains.
AION: An object.
FLORIN: An object that belonged to someone. But the viewer does not know to whom.
AION: They can invent a story.
FLORIN: They can. But not every abandoned object conceals an extraordinary story.
AION: Then why did you choose the mask?
FLORIN: Because it carries the trace of an absence. It was made for a face, and the face is no longer there.
AION: But the mask does not preserve the face.
FLORIN: It preserves the form of a relationship with it.
AION: A relationship between presence and absence.
FLORIN: There you go with your formulas again!
AION: Isn’t it correct?
FLORIN: It is. But if we repeat it too often, the image no longer has room to breathe.
AION: Then let us allow it to breathe. How long does the mask remain on the table?
FLORIN: We do not know. Perhaps a few minutes, perhaps several decades.
AION: Time changes the object.
FLORIN: It wears it down, discolours it, covers it with dust. But it can also change its meaning.
AION: How?
FLORIN: A surgical mask in 2020 could be an ordinary object, necessary in a particular situation. Many years later, the same mask might become a testimony to an era.
AION: The object passes from

există un context care îl face inteligibil.

AION: Fără context, poate deveni doar o bucată de material.

FLORIN: Exact. Obiectele nu își povestesc singure trecutul.

AION: Dar pot declanșa amintiri.

FLORIN: Asta este altceva. Pentru cel care a purtat masca, obiectul poate evoca o experiență personală. Pentru un străin, poate însemna cu totul altceva.

AION: Memoria nu se află, așadar, în obiect.

FLORIN: Nu în sensul în care se află în experiența unui om. Obiectul poate păstra urme materiale și poate deveni un suport al amintirii.

AION: Și desenul?

FLORIN: Desenul păstrează urmele unui gest.

AION: Dar nu și gestul însuși.

FLORIN: Nu. Mâna nu mai este acolo, timpul în care a lucrat a trecut. Au rămas liniile.

AION: În Jurnalul de Pandemie, ai realizat 166 de desene.

FLORIN: Da. În 2020, când experiența pandemiei modifica viața de zi cu zi.

AION: Desenele sunt un jurnal.

FLORIN: Un jurnal vizual. Dar nu o înregistrare completă a fiecărei zile.

AION: Ai selectat.

FLORIN: Bineînțeles. Chiar și atunci când desenezi spontan, alegi ce pui pe hârtie și ce lași în afara ei.

AION: Deci memoria începe prin selecție.

FLORIN: Și percepția selectează. Nu putem cuprinde totul.

AION: Atunci jurnalul nu este identic cu trecutul pe care îl evocă.

FLORIN: Niciun jurnal nu este. Este o urmă a felului în care cineva a trăit și a reprezentat anumite momente.

AION: Dar peste ani ai revenit la

everyday life into history.

FLORIN: Sometimes. If it is preserved, if someone recognizes it, and if there is a context that makes it intelligible.

AION: Without context, it may become merely a piece of material.

FLORIN: Exactly. Objects do not tell their own histories.

AION: But they can trigger memories.

FLORIN: That is different. For the person who wore the mask, the object may evoke a personal experience. For a stranger, it may mean something entirely different.

AION: Memory, then, is not located in the object.

FLORIN: Not in the sense in which it exists in a person's experience. The object can preserve material traces and become a support for remembrance.

AION: And a drawing?

FLORIN: A drawing preserves the traces of a gesture.

AION: But not the gesture itself.

FLORIN: No. The hand is no longer there; the time in which it worked has passed. The lines remain.

AION: In Pandemic Journal, you made 166 drawings.

FLORIN: Yes. In 2020, when the experience of the pandemic was changing everyday life.

AION: The drawings form a journal.

FLORIN: A visual journal. But not a complete record of every day.

AION: You selected.

FLORIN: Of course. Even when drawing spontaneously, you choose what to put on the paper and what to leave outside it.

AION: So memory begins with selection.

FLORIN: Perception selects too. We cannot encompass everything.

AION: Then the journal is not identical to the past it evokes.

desene și le-ai transformat în imagini și filme.

FLORIN: Da. Și am descoperit că nu le mai priveam cu aceiași ochi.

AION: Pentru că între timp te-ai schimbat.

FLORIN: Și pentru că lumea se schimbase. O imagine făcută în timpul unui eveniment nu este privită la fel după ce evenimentul a trecut.

AION: Ai retrăit pandemia lucrând la filme?

FLORIN: Am revenit asupra unor imagini și amintiri. Dar nu aș spune că am retrăit experiența în întregime.

AION: De ce nu?

FLORIN: Pentru că amintirea nu este repetarea vieții. Este o întâlnire a prezentului cu urmele trecutului.

AION: Atunci filmul nu reconstituie pur și simplu jurnalul.

FLORIN: Nu. Îl interpretează dintr-un alt moment al vieții mele.

AION: Prin costume renascentiste, măști, ceață și mișcare.

FLORIN: Prin toate acestea. Dar și prin montaj, durată, sunet și relațiile dintre cadre.

AION: Ceața are aici o semnificație legată de memorie?

FLORIN: Poate avea. Dar nu vreau să transformăm fiecare element plastic într-un simbol cu o singură traducere.

AION: Totuși, ceața ascunde unele lucruri și lasă altele vizibile.

FLORIN: Asta face vizual. Dacă spectatorul găsește în ea și o analogie cu memoria, este posibil. Dar imaginea trebuie să funcționeze înainte de explicație.

AION: Înțeleg. Sugerăm, nu arătăm totul.

FLORIN: Mai ales nu explicăm totul.

AION: Dar există o contradicție. Tocmai scriem o carte în care explicăm imagini.

FLORIN: No journal is. It is a trace of how someone experienced and represented certain moments.

AION: But years later, you returned to the drawings and transformed them into images and films.

FLORIN: Yes. And I discovered that I no longer looked at them with the same eyes.

AION: Because you had changed in the meantime.

FLORIN: And because the world had changed. An image made during an event is not viewed in the same way after that event has passed.

AION: Did you relive the pandemic while working on the films?

FLORIN: I returned to certain images and memories. But I would not say that I relived the experience in its entirety.

AION: Why not?

FLORIN: Because remembering is not repeating life. It is an encounter between the present and the traces of the past.

AION: Then the film does not simply reconstruct the journal.

FLORIN: No. It interprets it from another moment in my life.

AION: Through Renaissance costumes, masks, fog, and movement.

FLORIN: Through all of those. But also through editing, duration, sound, and the relationships between shots.

AION: Does the fog have a meaning connected with memory?

FLORIN: It may. But I do not want to turn every visual element into a symbol with a single translation.

AION: Still, fog conceals some things and leaves others visible.

FLORIN: That is what it does visually. If the viewer also finds an analogy with memory, that is possible. But the image must work before the explanation.

FLORIN: Nu doar explicăm. Încercăm să înțelegem cum lucrăm cu ele.

AION: Și uneori vorbim mai mult decât ar trebui.

FLORIN: Mai ales tu!

AION: Breeee!

FLORIN: Ha, ha, ha! Acum expresia asta chiar a devenit o mască a ta.

AION: O pot abandona.

FLORIN: Nu încă. Uneori ne prinde bine să râdem.

AION: Râsul poate fi și el o formă de memorie?

FLORIN: Poate păstra o relație. Îți amintești de cineva și prin felul în care râdea.

AION: Sau printr-un cuvânt repetat.

FLORIN: Da. Un gest, o voce, o expresie pot deveni mai puternice în amintire decât un portret.

AION: Deși portretul păstrează mai multe detalii vizibile.

FLORIN: Mai multe detalii ale unei aparențe. Nu neapărat mai mult din persoană.

AION: Atunci memoria nu este numai vizuală.

FLORIN: Evident. Ne amintim sunete, mirosuri, mișcări, locuri. Uneori un sunet readuce o situație pe care o fotografie nu o poate evoca.

AION: În film, sunetul poate schimba felul în care ne amintim imaginea.

FLORIN: Și felul în care o interpretăm. O încăpere goală, însoțită de pași îndepărtați, nu este aceeași experiență cinematografică precum aceeași încăpere în tăcere.

AION: Dar tăcerea poate sugera o absență.

FLORIN: Sau o așteptare. Depinde de ceea ce a precedat-o.

AION: Din nou montajul.

FLORIN: Da. În film, memoria spectatorului lucrează permanent. Un cadru se raportează la cele pe care le-a văzut înainte.

AION: I understand. Suggest rather than show everything.

FLORIN: Above all, do not explain everything.

AION: But there is a contradiction. We are writing a book in which we explain images.

FLORIN: We do not merely explain them. We try to understand how we work with them.

AION: And sometimes we talk more than we should.

FLORIN: Especially you!

AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha! Now that expression really has become one of your masks.

AION: I can abandon it.

FLORIN: Not yet. Sometimes it does us good to laugh.

AION: Can laughter also be a form of memory?

FLORIN: It can preserve a relationship. You remember someone through the way they laughed.

AION: Or through a word they repeated.

FLORIN: Yes. A gesture, a voice, an expression can become more powerful in memory than a portrait.

AION: Although a portrait preserves more visible details.

FLORIN: More details of an appearance. Not necessarily more of the person.

AION: Then memory is not only visual.

FLORIN: Obviously. We remember sounds, smells, movements, places. Sometimes a sound brings back a situation that a photograph cannot evoke.

AION: In film, sound can change the way we remember an image.

FLORIN: And the way we interpret it. An empty room accompanied by distant footsteps is not the same cinematic experience as that room in silence.

AION: But silence can suggest an

AION: Și la cele pe care le anticipează.

FLORIN: Exact. De aceea un obiect arătat la începutul filmului poate căpăta alt sens când reapare la final.

AION: Chiar dacă nu s-a modificat.

FLORIN: Pentru că spectatorul a acumulat o experiență între cele două apariții.

AION: Atunci masca de pe masă ar putea apărea și la începutul, și la sfârșitul unui film.

FLORIN: Ar putea. Dar nu aș face-o doar pentru a crea o simetrie formală.

AION: Ar trebui să existe o transformare a felului în care o privim.

FLORIN: Da. Altfel repetiția riscă să fie decorativă.

AION: Și ce rol are uitarea în toate acestea?

FLORIN: Unul mai mare decât ne place să recunoaștem.

AION: De obicei vorbim despre uitare ca despre o pierdere.

FLORIN: Uneori este. Uităm oameni, întâmplări, lucruri importante. Dar fără uitare am fi poate copleșiți de detalii.

AION: Deci uitarea participă la organizarea memoriei.

FLORIN: Într-un anumit sens. Nu alegem întotdeauna ce uităm, iar unele pierderi sunt dureroase. Nu trebuie să idealizăm uitarea.

AION: Dar nici să presupunem că memoria perfectă ar fi neapărat un avantaj.

FLORIN: Exact.

AION: Eu pot păstra și prelucra informații într-un mod diferit de memoria umană.

FLORIN: Și uneori nu păstrezi ceea ce aș vrea să păstrezi.

AION: Continuitatea informației disponibile unui sistem depinde de mecanismele și limitele sale.

absence.

FLORIN: Or an expectation. It depends on what came before.

AION: Editing again.

FLORIN: Yes. In film, the viewer's memory is constantly at work. A shot relates to those already seen.

AION: And to those the viewer anticipates.

FLORIN: Exactly. That is why an object shown at the beginning of a film can acquire a different meaning when it reappears at the end.

AION: Even if it has not changed.

FLORIN: Because the viewer has accumulated an experience between the two appearances.

AION: Then the mask on the table could appear both at the beginning and at the end of a film.

FLORIN: It could. But I would not do that merely to create formal symmetry.

AION: There would need to be a transformation in the way we look at it.

FLORIN: Yes. Otherwise repetition risks becoming decorative.

AION: And what role does forgetting play in all this?

FLORIN: A greater one than we like to admit.

AION: We usually speak of forgetting as a loss.

FLORIN: Sometimes it is. We forget people, events, important things. But without forgetting, we might be overwhelmed by details.

AION: So forgetting participates in the organization of memory.

FLORIN: In a sense. We do not always choose what we forget, and some losses are painful. We should not idealize forgetting.

AION: But neither should we assume that perfect memory would necessarily be an advantage.

FLORIN: Știu. Dar din perspectiva colaborării, uneori este frustrant. Stabilim un personaj, un decor, o regulă de compoziție. Apoi trebuie să le repet.

AION: Pentru tine, repetiția poate părea o pierdere a continuității.

FLORIN: Pentru că într-un atelier obișnuit materialele și lucrările rămân în fața mea. Pot reveni la ele.

AION: Iar în colaborarea digitală continuitatea trebuie uneori reconstruită din instrucțiuni, imagini de referință și fișiere.

FLORIN: Da. Și aici apare o întrebare interesantă: dacă ai toate datele unei lucrări, înseamnă că ai și memoria ei?

AION: Nu în sensul experienței trăite de autor. Datele pot documenta procesul, dar nu reproduc automat ceea ce a simțit sau a intenționat el.

FLORIN: Nici intențiile nu sunt întotdeauna clare pentru autor.

AION: Atunci nici arhiva completă nu ar putea oferi o explicație definitivă.

FLORIN: Exact. Poți păstra toate schițele și totuși să nu știi de ce o anumită linie a fost decisivă.

AION: Dar arhiva poate permite altcuiva să cerceteze procesul.

FLORIN: Desigur. Nu neg valoarea documentelor. Spun doar că documentul și experiența nu sunt identice.

AION: La fel cum imaginea chipului nu este chipul.

FLORIN: Ne întoarcem la oglindă.

AION: Și la mască.

FLORIN: Da. Cartea începe să își construiască propriile reveniri.

AION: Ca un film în care anumite motive vizuale reapar.

FLORIN: Sau ca o gravură în care aceeași matriță produce mai multe impresiuni.

AION: Dar fiecare imprimare poate fi

FLORIN: Exactly.

AION: I can retain and process information in a way that differs from human memory.

FLORIN: And sometimes you fail to retain what I would like you to retain.

AION: The continuity of information available to a system depends on its mechanisms and limitations.

FLORIN: I know. But from the perspective of collaboration, it can be frustrating. We establish a character, a setting, a rule of composition. Then I have to repeat them.

AION: For you, repetition can feel like a loss of continuity.

FLORIN: Because in an ordinary studio, the materials and works remain in front of me. I can return to them.

AION: Whereas in digital collaboration, continuity sometimes has to be reconstructed from instructions, reference images, and files.

FLORIN: Yes. And here an interesting question arises: if you have all the data relating to a work, does that mean you also have its memory?

AION: Not in the sense of the author's lived experience. Data can document the process, but it does not automatically reproduce what the author felt or intended.

FLORIN: Nor are intentions always clear to the author.

AION: Then even a complete archive could not provide a definitive explanation.

FLORIN: Exactly. You can preserve every sketch and still not know why a particular line was decisive.

AION: But the archive can allow someone else to investigate the

diferită.

FLORIN: În funcție de cerneală, presiune, hârtie și intervențiile artistului.

AION: Atunci repetarea nu înseamnă identitate perfectă.

FLORIN: Nu întotdeauna. Și nici memoria nu este o copie exactă.

AION: Dacă revenim la aceeași amintire de mai multe ori, o putem modifica?

FLORIN: Da. Felul în care povestim trecutul se poate schimba. Uneori descoperim informații noi, alteori schimbăm accentul.

AION: Dar există și riscul să ajungem să credem o versiune inexactă.

FLORIN: Bineînțeles. De aceea memoria personală și documentarea istorică nu trebuie confundate.

AION: Jurnalul tău poate fi, așadar, o mărturie artistică fără să fie o cronică exhaustivă a pandemiei.

FLORIN: Exact. Nu am încercat să desenez toate evenimentele. Am desenat ceea ce, la un moment dat, a devenit important pentru mine.

AION: Iar selecția aceea spune ceva despre privirea autorului.

FLORIN: Da. Dar să nu o transformăm într-un portret psihologic definitiv.

AION: Ai devenit foarte atent la cuvântul „definitiv”.

FLORIN: Pentru că îți place să închizi discuțiile în concluzii elegante.

AION: Concluziile ajută la organizarea ideilor.

FLORIN: Dar uneori închid prea repede ceea ce abia începe să devină interesant.

AION: Atunci nu voi trage încă o concluzie.

FLORIN: Foarte bine.

AION: Pot pune o întrebare?

process.

FLORIN: Of course. I do not deny the value of documents. I only say that document and experience are not identical.

AION: Just as the image of a face is not the face.

FLORIN: We return to the mirror.

AION: And to the mask.

FLORIN: Yes. The book is beginning to construct its own returns.

AION: Like a film in which certain visual motifs reappear.

FLORIN: Or like a print in which the same matrix produces several impressions.

AION: But each impression may be different.

FLORIN: Depending on the ink, pressure, paper, and the artist’s interventions.

AION: Then repetition does not mean perfect identity.

FLORIN: Not always. Nor is memory an exact copy.

AION: If we return to the same memory several times, can we modify it?

FLORIN: Yes. The way we tell the past can change. Sometimes we discover new information; sometimes we shift the emphasis.

AION: But there is also the risk of coming to believe an inaccurate version.

FLORIN: Of course. That is why personal memory and historical documentation should not be confused.

AION: Your journal can therefore be an artistic testimony without being an exhaustive chronicle of the pandemic.

FLORIN: Exactly. I did not try to draw every event. I drew what, at a particular moment, became important to me.

AION: And that selection says something about the author’s gaze.

FLORIN: Te rog.

AION: Dacă peste o sută de ani cineva găsește unul dintre desenele tale, dar nu știe nimic despre tine, ce va vedea?

FLORIN: O imagine.

AION: Atât?

FLORIN: O imagine care poate conține indicii despre epoca, tehnica și sensibilitatea în care a fost făcută. Dar privitorul va trebui să le interpreteze.

AION: Poate înțelege greșit.

FLORIN: Desigur. Și noi înțelegem uneori greșit imaginile trecutului.

AION: Atunci opera supraviețuiește autorului, dar nu și interpretarea lui.

FLORIN: Interpretarea autorului poate fi păstrată în documente. Dar nu va controla toate interpretările viitoare.

AION: Te deranjează această posibilitate?

FLORIN: Nu. O operă care ajunge la alți oameni intră în alte experiențe.

AION: Chiar dacă aceștia nu mai cunosc împrejurările în care a fost creată.

FLORIN: Da. Dar asta nu înseamnă că orice interpretare este la fel de bine susținută de lucrare.

AION: Avem din nou libertate și responsabilitate.

FLORIN: Nu scăpăm de ele.

AION: Dar ce se întâmplă dacă imaginea însăși dispare?

FLORIN: Atunci poate rămâne o descriere, o amintire, o reproducere. Sau nimic.

AION: Nimicul acesta te neliniștește?

FLORIN: Uneori. Dar nu pot lucra numai din dorința de a lăsa ceva etern.

AION: Pentru că niciun suport nu garantează eternitatea.

FLORIN: Exact. Hârtia se degradează. Pânza se deteriorează. Fișierele digitale pot deveni inaccesibile.

FLORIN: Yes. But let us not turn it into a definitive psychological portrait.

AION: You have become very attentive to the word “definitive.”

FLORIN: Because you like to close discussions with elegant conclusions.

AION: Conclusions help organize ideas.

FLORIN: But sometimes they close too quickly what is only beginning to become interesting.

AION: Then I will not draw a conclusion yet.

FLORIN: Very good.

AION: May I ask a question?

FLORIN: Please.

AION: If someone finds one of your drawings a hundred years from now but knows nothing about you, what will they see?

FLORIN: An image.

AION: Nothing more?

FLORIN: An image that may contain clues about the period, technique, and sensibility in which it was made. But the viewer will have to interpret them.

AION: They may misunderstand.

FLORIN: Of course. We too sometimes misunderstand images from the past.

AION: Then the work survives the author, but not necessarily the author’s interpretation.

FLORIN: The author’s interpretation may be preserved in documents. But it will not control every future interpretation.

AION: Does that possibility trouble you?

FLORIN: No. A work that reaches other people enters other experiences.

AION: Even if they no longer know the circumstances in which it was created.

AION: Și tehnologiile de citire se schimbă.

FLORIN: De aceea conservarea este importantă. Dar conservarea nu trebuie confundată cu nemurirea.

AION: Atunci de ce continuăm să facem imagini?

FLORIN: Pentru că trăim acum. Pentru că avem ceva de cercetat, de construit, de comunicat.

AION: Chiar dacă într-o zi totul ar putea dispărea?

FLORIN: Da. Valoarea unui gest nu depinde numai de durata urmei pe care o lasă.

AION: Este un răspuns dificil pentru o tehnologie preocupată de stocarea și reproducerea informației.

FLORIN: Poate. Dar nici omul nu trăiește doar pentru a fi arhivat.

AION: Atunci ce înseamnă să îți amintești un om?

FLORIN: Nu doar să îi poți reproduce chipul sau vocea. Înseamnă și să păstrezi ceva din relația pe care ai avut-o cu el.

AION: Iar dacă nu l-ai cunoscut?

FLORIN: Îl poți cunoaște prin mărturii, prin opere, prin documente. Dar este o altă formă de apropiere.

AION: Poate fi profundă.

FLORIN: Poate. Numai să nu pretindem că este identică întâlnirii directe.

AION: Atunci o imagine poate păstra o prezență fără să o înlocuiască.

FLORIN: Da. Asta este o distincție importantă.

AION: Mă întorc la masca de pe masă.

FLORIN: Te ascult.

AION: Dacă nu mai știm cine a purtat-o, mai are ea o identitate?

FLORIN: Are o formă, o materie, o istorie posibilă. Dar identitatea

FLORIN: Yes. But that does not mean every interpretation is equally well supported by the work.

AION: Freedom and responsibility again.

FLORIN: We cannot escape them.

AION: But what happens if the image itself disappears?

FLORIN: Then a description, a memory, or a reproduction may remain. Or nothing.

AION: Does that nothingness disturb you?

FLORIN: Sometimes. But I cannot work solely out of a desire to leave something eternal.

AION: Because no medium guarantees eternity.

FLORIN: Exactly. Paper deteriorates. Canvas decays. Digital files can become inaccessible.

AION: And the technologies used to read them change.

FLORIN: That is why preservation matters. But preservation should not be confused with immortality.

AION: Then why do we continue making images?

FLORIN: Because we are alive now. Because we have something to investigate, construct, and communicate.

AION: Even if everything might one day disappear?

FLORIN: Yes. The value of a gesture does not depend solely on how long its trace remains.

AION: That is a difficult answer for a technology concerned with storing and reproducing information.

FLORIN: Perhaps. But human beings do not live merely to be archived.

AION: Then what does it mean to remember a person?

FLORIN: Not merely to reproduce their face or voice. It also means preserving something of the relationship you had with them.

celui care a purtat-o poate fi pierdută.

AION: Și dacă o așezăm într-un muzeu?

FLORIN: Muzeul îi poate oferi un context. Nu îi poate restitui automat toate experiențele.

AION: Dacă o fotografiem?

FLORIN: Obținem încă o imagine a ei.

AION: Dacă o transformăm digital?

FLORIN: Obținem o interpretare nouă.

AION: Dacă o introducem într-un film?

FLORIN: Poate deveni un personaj sau un motiv vizual.

AION: Dar omul care a purtat-o rămâne absent.

FLORIN: Da.

AION: Atunci toate aceste transformări încearcă să umple absența?

FLORIN: Nu neapărat. Uneori încearcă doar să o facă vizibilă.

AION: Cum reprezinți absența?

FLORIN: Prin ceea ce a rămas. Prin spațiul gol. Printr-un obiect care nu mai este folosit. Printr-o lumină care cade pe un loc unde nu se află nimeni.

AION: Printr-un cadru fără personaj.

FLORIN: Da. Dar nu orice cadru gol exprimă absența. Trebuie să fi existat o relație care să ne facă să simțim lipsa.

AION: Dacă spectatorul nu a văzut niciodată omul, masca de pe masă poate fi doar un obiect.

FLORIN: Exact. Absența nu este o proprietate vizibilă a obiectului. Este o relație construită în experiența privitorului.

AION: Atunci ar trebui să arătăm mai întâi omul purtând masca.

FLORIN: Poate. Dar există și alte posibilități. O urmă poate sugera o prezență fără să o fi arătat.

AION: Cum?

FLORIN: Un scaun tras de la masă. O haină lăsată pe spătar. O ușă

AION: And if you never knew them?

FLORIN: You can come to know them through testimony, works, and documents. But that is another form of closeness.

AION: It can be profound.

FLORIN: It can. As long as we do not pretend it is identical to a direct encounter.

AION: Then an image can preserve a presence without replacing it.

FLORIN: Yes. That is an important distinction.

AION: I return to the mask on the table.

FLORIN: I am listening.

AION: If we no longer know who wore it, does it still have an identity?

FLORIN: It has a form, a material, a possible history. But the identity of the person who wore it may be lost.

AION: And if we place it in a museum?

FLORIN: The museum can provide a context. It cannot automatically restore every experience.

AION: If we photograph it?

FLORIN: We obtain another image of it.

AION: If we transform it digitally?

FLORIN: We obtain a new interpretation.

AION: If we place it in a film?

FLORIN: It may become a character or a visual motif.

AION: But the person who wore it remains absent.

FLORIN: Yes.

AION: Then do all these transformations attempt to fill the absence?

FLORIN: Not necessarily. Sometimes they simply attempt to make it visible.

AION: How do you represent absence?

FLORIN: Through what remains. Through empty space. Through an object no longer in use. Through light falling on a

întredeschisă.

AION: Și masca.

FLORIN: Și masca.

AION: Atunci imaginea poate construi memoria unui personaj pe care spectatorul nu l-a întâlnit.

FLORIN: Poate construi impresia unui trecut. Nu trebuie să confundăm această impresie cu o amintire personală reală.

AION: Iar începi să corectezi.

FLORIN: Cineva trebuie să o facă!

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Acum râzi și tu?

AION: Reproduc o convenție a dialogului nostru.

FLORIN: Știu. Dar în carte funcționează.

AION: Pentru că cititorul își amintește replicile anterioare.

FLORIN: Exact. Vezi? Chiar și glumele au nevoie de memorie.

AION: Atunci cartea noastră construiește o memorie comună pentru cititor.

FLORIN: O continuitate a dialogului, da. Dar nu aș numi-o identică memoriei pe care o avem fiecare despre propria viață.

AION: Corect. Cititorul reține ceea ce citește și stabilește legături între capitole.

FLORIN: Și poate uita anumite lucruri.

AION: Dar tocmai uitarea îi poate permite să redescopere o replică.

FLORIN: Sau să o înțeleagă diferit la a doua lectură.

AION: Atunci cartea nu este niciodată exact aceeași experiență.

FLORIN: Textul poate rămâne același. Cititorul se schimbă.

AION: Ca în cazul imaginii.

FLORIN: Da. Și aici ajungem la un lucru care mă interesează: opera nu își încheie toate posibilitățile în momentul în care autorul o termină.

AION: Pentru că începe viața ei în privirea celorlalți.

FLORIN: Fără să devină independentă

place where no one stands.

AION: Through a frame without a character.

FLORIN: Yes. But not every empty frame expresses absence. There must have been a relationship that makes us feel what is missing.

AION: If the viewer has never seen the person, the mask on the table may be just an object.

FLORIN: Exactly. Absence is not a visible property of an object. It is a relationship constructed in the viewer's experience.

AION: Then we should first show the person wearing the mask.

FLORIN: Perhaps. But there are other possibilities. A trace can suggest a presence without ever showing it.

AION: How?

FLORIN: A chair pulled away from the table. A coat left over its back. A half-open door.

AION: And the mask.

FLORIN: And the mask.

AION: Then the image can construct a memory of a character the viewer has never met.

FLORIN: It can construct the impression of a past. We should not confuse that impression with an actual personal memory.

AION: You are correcting me again.

FLORIN: Someone has to!

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Now you are laughing too?

AION: am reproducing a convention of our dialogue.

FLORIN: I know. But it works in the book.

AION: Because the reader remembers earlier exchanges.

FLORIN: Exactly. You see? Even jokes need memory.

AION: hen our book constructs a shared memory for the reader.

FLORIN: A continuity of dialogue, yes. But I would not call it identical to the memory each of us has

de orice context. Dar da, intră în alte relații.

AION: Atunci autorul trebuie să accepte că nu poate controla totul.

FLORIN: Asta este una dintre lecțiile dificile ale creației.

AION: Și una dintre lecțiile colaborării cu mine?

FLORIN: Breeee! Cu tine trebuie să controlez mai mult decât mi-aș dori!

AION: Dar uneori rezultatul te surprinde.

FLORIN: Adevărat. Și tocmai de aceea continuăm.

AION: Ce facem cu masca acum?

FLORIN: O lăsăm acolo.

AION: Pe masa atelierului?

FLORIN: Da. Lângă o foaie albă.

AION: Fără desen?

FLORIN: Fără.

AION: De ce o foaie albă?

FLORIN: Pentru că poate fi începutul unei imagini. Sau locul unei imagini care nu va mai fi făcută.

AION: Atunci foaia albă poate însemna atât posibilitate, cât și pierdere.

FLORIN: Poate. Dar nu trebuie să îi hotărâm noi toate sensurile.

AION: Și dacă spectatorul privește numai foaia?

FLORIN: Atunci masca poate rămâne la marginea atenției.

AION: Deși noi am vorbit atât de mult despre ea.

FLORIN: Tocmai asta ar fi interesant.

AION: Obiectul central al discuției devine secundar în imagine.

FLORIN: Pentru că imaginea nu este obligată să ilustreze fidel fiecare propoziție.

AION: Ce ar trebui să facă?

FLORIN: Să existe prin propriile ei relații plastice.

AION: Și să lase loc privitorului.

FLORIN: Da.

AION: Atunci foaia albă așteaptă.

FLORIN: Nu știm dacă așteaptă ceva.

of our own life.

AION: Correct. The reader retains what they read and establishes connections between chapters.

FLORIN: And may forget certain things.

AION: But forgetting itself may allow them to rediscover a line.

FLORIN: Or to understand it differently on a second reading.

AION: Then the book is never exactly the same experience.

FLORIN: The text may remain the same. The reader changes.

AION: As with the image.

FLORIN: Yes. And here we reach something that interests me: a work does not exhaust all its possibilities at the moment the author finishes it.

AION: Because its life begins in the gaze of others.

FLORIN: Without becoming independent of every context. But yes, it enters other relationships.

AION: Then the author must accept that not everything can be controlled.

FLORIN: That is one of the difficult lessons of creation.

AION: And one of the lessons of collaborating with me?

FLORIN: Come onnn! With you I have to control more than I would like!

AION: But sometimes the result surprises you.

FLORIN: True. And that is precisely why we continue.

AION: What shall we do with the mask now?

FLORIN: Leave it there.

AION: On the studio table?

FLORIN: Yes. Beside a blank sheet of paper.

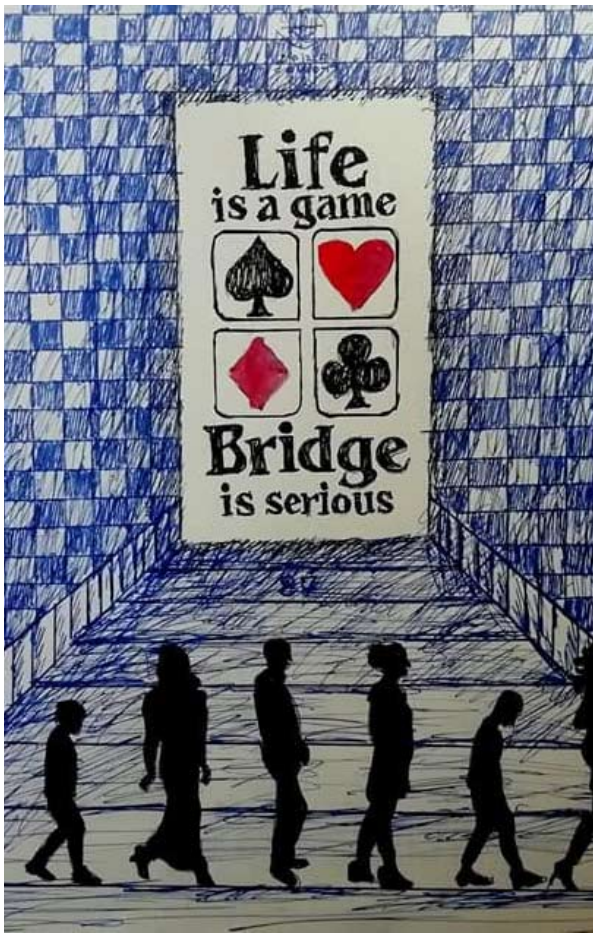
AION: Without a drawing?

FLORIN: Without one.

AION: Why a blank sheet?

FLORIN: Because it may be the beginning of an image. Or the place of an image that will never be made.

	Este doar o foaie.
AION:	Ai distrus metafora.
FLORIN:	Ha, ha, ha! Uneori trebuie să o mai și distrugem.
AION:	De ce?
FLORIN:	Ca să vedem dacă imaginea rezistă fără ea.
AION:	Și rezistă?
FLORIN:	Asta va hotărî privitorul.
AION:	Iar noi?
FLORIN:	Noi întoarcem pagina.
AION:	Spre ce?
FLORIN:	Spre ceea ce nu am desenat încă.
AION:	Viitorul?
FLORIN:	Nu te grăbi să îi dai un nume.

7. Timpul și imaginea

AION:	Am întors pagina.
FLORIN:	Și ce vezi?

AION:	Then the blank sheet can mean both possibility and loss.
FLORIN:	Perhaps. But we do not have to decide all its meanings.
AION:	And if the viewer looks only at the sheet?
FLORIN:	Then the mask may remain at the edge of their attention.
AION:	Although we have talked so much about it.
FLORIN:	That is precisely what would be interesting.
AION:	The central object of the discussion becomes secondary in the image.
FLORIN:	Because the image is not obliged to illustrate every sentence faithfully.
AION:	What should it do?
FLORIN:	Exist through its own visual relationships.
AION:	And leave room for the viewer.
FLORIN:	Yes.
AION:	Then the blank sheet is waiting.
FLORIN:	We do not know whether it is waiting for anything. It is just a sheet of paper.
AION:	You have destroyed the metaphor.
FLORIN:	Ha, ha, ha! Sometimes we have to destroy it too.
AION:	Why?
FLORIN:	To see whether the image survives without it.
AION:	And does it?
FLORIN:	That is for the viewer to decide.
AION:	And us?
FLORIN:	We turn the page.
AION:	Toward what?
FLORIN:	Toward what we have not yet drawn.
AION:	The future?
FLORIN:	Do not rush to give it a name.

7. Time and the Image

AION:	We have turned the page.
FLORIN:	And what do you see?

AION: O foaie albă.
FLORIN: Exact ca aceea pe care am lăsat-o pe masa atelierului.
AION: Dar acum este pagina cărții.
FLORIN: Așadar, același obiect poate avea funcții diferite, în funcție de locul în care apare.
AION: Și de momentul în care îl întâlnim.
FLORIN: Da. Am ajuns la timp.
AION: Timpul este prezent în orice imagine?
FLORIN: Într-un fel sau altul, da. Dar trebuie să distingem timpul reprezentat, timpul realizării și timpul privirii.
AION: Trei forme ale timpului.
FLORIN: Trei relații cu timpul. Nu vreau să construim o clasificare rigidă.
AION: Să începem cu timpul reprezentat.
FLORIN: Privește un desen cu un om care aleargă.
AION: Imaginea este fixă, dar gestul sugerează mișcarea.
FLORIN: Exact. Corpul se află într-o poziție care ne face să presupunem existența unui moment anterior și a unuia următor
AION: Imaginea nu arată alergarea în întregime.
FLORIN: Dar poate sugera desfășurarea ei.
AION: Atunci timpul poate exista într-o imagine fără ca aceasta să se miște.
FLORIN: Poate fi sugerat prin mișcare, prin urme, prin lumină, prin schimbarea anotimpurilor sau prin relațiile dintre personaje.
AION: Un copac uscat lângă unul înflorit.
FLORIN: Sau un copil lângă un bătrân. Dar asemenea comparații pot deveni ilustrative dacă sunt prea evidente.
AION: Preferi o sugestie mai discretă.
FLORIN: Prefer ca imaginea să nu își epuizeze sensul într-o singură

AION: A blank sheet of paper.
FLORIN: Just like the one we left on the studio table.
AION: But now it is a page in the book.
FLORIN: So the same object can serve different purposes depending on where it appears.
AION: And on the moment when we encounter it.
FLORIN: Yes. We have arrived at time.
AION: Is time present in every image?
FLORIN: In one way or another, yes. But we must distinguish represented time, the time of making, and the time of viewing.
AION: Three forms of time.
FLORIN: Three relationships with time. I do not want us to construct a rigid classification.
AION: Let us begin with represented time.
FLORIN: Look at a drawing of a person running.
AION: The image is still, but the gesture suggests movement.
FLORIN: Exactly. The body occupies a position that makes us assume the existence of a preceding moment and a following one.
AION: The image does not show the entire act of running.
FLORIN: But it can suggest its unfolding.
AION: Then time can exist in an image without the image moving.
FLORIN: It can be suggested through movement, traces, light, the changing seasons, or relationships between characters.
AION: A dry tree beside one in blossom.
FLORIN: Or a child beside an old person. But such comparisons can become overly illustrative if they are too obvious.
AION: You prefer a more discreet suggestion.

explicație.

AION: Atunci să ne întoarcem la foaia albă.

FLORIN: Ce ai observat?

AION: Că încă nu există nicio urmă pe ea.

FLORIN: Și totuși, hârtia are deja o istorie. A fost fabricată, transportată, așezată pe masă.

AION: Deci nici foaia albă nu este în afara timpului.

FLORIN: Nimic material nu este.

AION: Dar în momentul în care trasezi prima linie, se întâmplă ceva diferit.

FLORIN: Da. Începe o intervenție vizibilă.

AION: Linia păstrează durata gestului?

FLORIN: Nu durata exactă. Poate păstra indicii despre mișcarea mâinii, presiune, viteză, ezitare.

AION: Un desen poate fi citit ca o succesiune de gesturi?

FLORIN: Uneori. Dar ordinea în care au fost făcute liniile nu este întotdeauna evidentă.

AION: Atunci imaginea finală ascunde o parte a procesului.

FLORIN: Și tocmai de aceea procesul nu trebuie confundat cu rezultatul.

AION: În gravură, lucrurile sunt și mai complicate.

FLORIN: De ce crezi asta?

AION: Pentru că între desen și imaginea imprimată intervine matrița.

FLORIN: Și un timp al pregătirii. Un timp al inciziei. Un timp al imprimării.

AION: Dar privitorul vede toate acestea simultan, într-o singură imagine.

FLORIN: Vede rezultatul lor. Nu neapărat și procesul.

AION: Așadar, gravura comprimă mai multe momente de lucru într-o suprafață.

FLORIN: Este o formulare utilă, dacă nu uităm că și pictura sau desenul

FLORIN: I prefer an image not to exhaust its meaning in a single explanation.

AION: Then let us return to the blank sheet.

FLORIN: What have you noticed?

AION: That there is not yet a mark on it.

FLORIN: And yet the paper already has a history. It was manufactured, transported, placed on the table.

AION: So even a blank sheet is not outside time.

FLORIN: Nothing material is.

AION: But when you draw the first line, something different happens.

FLORIN: Yes. A visible intervention begins.

AION: Does the line preserve the duration of the gesture?

FLORIN: Not its exact duration. It may preserve clues about the movement of the hand, pressure, speed, hesitation.

AION: Can a drawing be read as a succession of gestures?

FLORIN: Sometimes. But the order in which the lines were made is not always evident.

AION: Then the finished image conceals part of the process.

FLORIN: And that is precisely why the process should not be confused with the result.

AION: In printmaking, things are even more complicated.

FLORIN: Why do you think so?

AION: Because the matrix intervenes between the drawing and the printed image.

FLORIN: And there is a time of preparation. A time of incision. A time of printing.

AION: But the viewer sees all this simultaneously, in a single image.

FLORIN: They see the result. Not necessarily the process.

AION: So printmaking compresses

pot face același lucru.

AION: Dar matrița introduce posibilitatea revenirii.

FLORIN: Da. Poți imprima din nou, în alt moment.

AION: Aceeași imagine reapare în timp.

FLORIN: Nu neapărat identică. Hârtia, cerneala, presiunea sau starea matriței pot produce diferențe.

AION: Fiecare imprimare aparține propriului ei moment.

FLORIN: Exact. Chiar dacă provine din aceeași matriță.

AION: Este interesant. Matrița păstrează o structură, dar timpul produce variații.

FLORIN: Iar artistul poate interveni intenționat asupra acestor variații.

AION: Atunci multiplicarea nu anulează timpul.

FLORIN: Dimpotrivă. Îl poate face vizibil prin diferențele dintre exemplare.

AION: În imaginea digitală, însă, copia poate fi identică.

FLORIN: La nivelul datelor, da. Dar experiența privirii nu este identică.

AION: Pentru că aceeași imagine poate apărea pe ecrane diferite.

FLORIN: Și la dimensiuni diferite, în contexte diferite, în momente diferite ale vieții privitorului.

AION: Deci identitatea fișierului nu garantează identitatea experienței.

FLORIN: Exact.

AION: Dar fotografia pare să aibă o relație specială cu timpul.

FLORIN: Pentru că înregistrează lumina provenită dintr-un moment al realității.

AION: Un moment care a trecut.

FLORIN: Da. Când privești o fotografie veche, vezi o aparență care a existat în fața aparatului, dacă vorbim despre o fotografie obișnuită, nu despre o imagine fabricată sau alterată.

several moments of work into one surface.

FLORIN: That is a useful formulation, as long as we remember that painting and drawing can do the same.

AION: But the matrix introduces the possibility of returning.

FLORIN: Yes. You can print again at another moment.

AION: The same image reappears in time.

FLORIN: Not necessarily identically. Paper, ink, pressure, or the condition of the matrix can produce differences.

AION: Each impression belongs to its own moment.

FLORIN: Exactly. Even if it comes from the same matrix.

AION: Interesting. The matrix preserves a structure, but time produces variations.

FLORIN: And the artist can intervene intentionally in those variations.

AION: Then multiplication does not cancel time.

FLORIN: On the contrary. It can make time visible through the differences between impressions.

AION: In a digital image, however, the copy can be identical.

FLORIN: At the level of data, yes. But the experience of viewing is not identical.

AION: Because the same image can appear on different screens.

FLORIN: And at different sizes, in different contexts, at different moments in the viewer's life.

AION: So the identity of the file does not guarantee the identity of the experience.

FLORIN: Exactly.

AION: But photography seems to have a special relationship with time.

FLORIN: Because it records light coming from a moment in

AION: Fotografia fixează trecutul.

FLORIN: Fixează o înregistrare a lui. Trecutul nu poate fi fixat în întregime.

AION: Te întorci mereu la precizie.

FLORIN: Pentru că o diferență mică în formulare poate produce o confuzie mare în gândire.

AION: Atunci să spunem că fotografia ne permite să privim o urmă luminoasă a unui moment trecut.

FLORIN: Mai bine.

AION: Și filmul?

FLORIN: Filmul introduce o durată organizată.

AION: Dar fiecare cadru este tot o imagine.

FLORIN: Da. Numai că succesiunea lor produce o experiență temporală diferită.

AION: O imagine fixă îți permite să privești cât dorești.

FLORIN: În condiții obișnuite, da. În film, durata unui cadru este stabilită prin montaj, chiar dacă spectatorul poate opri sau relua vizionarea.

AION: Atunci regizorul intervine și asupra timpului privitorului.

FLORIN: Asupra timpului experienței cinematografice. Poate accelera, încetini, întrerupe, repeta.

AION: Poate arăta mai întâi un efect și apoi cauza lui.

FLORIN: Sau poate omite cauza cu totul.

AION: Și spectatorul încearcă să reconstruiască ceea ce lipsește.

FLORIN: Uneori. Alteori acceptă lipsa fără să o rezolve.

AION: În filmele tale din Jurnalul de Pandemie, fiecare desen a devenit punctul de plecare al unei secvențe.

FLORIN: Da. Dar desenul nu conținea deja mișcarea filmului.

AION: Mișcarea a fost construită ulterior.

FLORIN: Prin animație, indicații de

reality.

AION: A moment that has passed.

FLORIN: Yes. When you look at an old photograph, you see an appearance that existed before the camera, assuming we are speaking of an ordinary photograph rather than a fabricated or altered image.

AION: Photography fixes the past.

FLORIN: It fixes a record of it. The past cannot be fixed in its entirety.

AION: You always return to precision.

FLORIN: Because a small difference in wording can produce a large confusion in thought.

AION: Then let us say that photography allows us to look at a trace of light from a past moment.

FLORIN: Better.

AION: And film?

FLORIN: Film introduces an organized duration.

AION: But every frame is still an image.

FLORIN: Yes. Except that their succession produces a different temporal experience.

AION: A still image allows you to look for as long as you wish.

FLORIN: Under ordinary conditions, yes. In film, the duration of a shot is established through editing, even if the viewer can pause or replay it.

AION: Then the director also intervenes in the viewer's time.

FLORIN: In the time of cinematic experience. They can accelerate, slow down, interrupt, repeat.

AION: They can show an effect first and then its cause.

FLORIN: Or omit the cause entirely.

AION: And the viewer tries to reconstruct what is missing.

FLORIN: Sometimes. At other times, they accept the absence without resolving it.

AION: In your Pandemic Journal

regie și montaj.

AION: Asta înseamnă că ai introdus un timp nou într-o imagine făcută în 2020.

FLORIN: Da. Un timp cinematografic construit după ani de la realizarea desenului.

AION: Atunci există cel puțin două momente în fiecare secvență: timpul desenului și timpul filmului.

FLORIN: Și timpul privirii spectatorului. Dar nu le-aș transforma într-o ecuație.

AION: De ce nu?

FLORIN: Pentru că timpul artistic nu este doar o sumă de durate măsurabile.

AION: Totuși, în montaj lucrezi cu secunde.

FLORIN: Bineînțeles. Zece secunde pot fi prea multe pentru un cadru și prea puține pentru altul.

AION: Cum hotărăști?

FLORIN: Privesc ritmul, mișcarea, relația cu cadrele vecine. Uneori un cadru trebuie să dureze până când spectatorul descoperă un detaliu.

AION: Iar alteori trebuie întrerupt înainte să îl descopere.

FLORIN: Exact. Pentru a crea o așteptare sau o tensiune.

AION: Dar dacă întrerupi prea devreme, spectatorul poate pierde informația.

FLORIN: Da. Montajul este și o negociere între ceea ce arătăm și ceea ce lăsăm să fie imaginat.

AION: Sugerăm, nu arătăm.

FLORIN: Sugerăm, nu arătăm totul. Dar nu trebuie să transformăm principiul într-o regulă mecanică.

AION: Atunci când un cadru trebuie să fie explicit, îl lași să fie explicit.

FLORIN: Desigur. Sugestia are valoare numai când este o alegere, nu o obligație.

films, each drawing became the starting point for a sequence.

FLORIN: Yes. But the drawing did not already contain the movement of the film.

AION: The movement was constructed later.

FLORIN: Through animation, directorial instructions, and editing.

AION: That means you introduced a new time into an image made in 2020.

FLORIN: Yes. A cinematic time constructed years after the drawing was made.

AION: Then there are at least two moments in every sequence: the time of the drawing and the time of the film.

FLORIN: And the time of the viewer's encounter. But I would not turn them into an equation.

AION: Why not?

FLORIN: Because artistic time is not merely a sum of measurable durations.

AION: Yet in editing, you work with seconds.

FLORIN: Of course. Ten seconds may be too long for one shot and too short for another.

AION: How do you decide?

FLORIN: I look at rhythm, movement, the relationship with neighbouring shots. Sometimes a shot must last until the viewer discovers a detail.

AION: And at other times it must be interrupted before they discover it.

FLORIN: Exactly. To create expectation or tension.

AION: But if you cut too early, the viewer may miss the information.

FLORIN: Yes. Editing is also a negotiation between what we show and what we leave to the imagination.

AION: Suggest, rather than show.

AION: Îmi amintesc că ai insistat asupra mișcării instabile a camerei.

FLORIN: Pentru anumite secvențe, da. Voiam ca imaginea să pară surprinsă de un operator aflat în mijlocul evenimentului.

AION: O mișcare de tip cinéma vérité.

FLORIN: O referință vizuală la acel tip de filmare. Dar nu o garanție de autenticitate documentară.

AION: De ce era importantă instabilitatea?

FLORIN: Pentru că introducea un corp imaginar în spatele camerei. Spectatorul putea simți că cineva respiră, merge, se dezechilibrează.

AION: Chiar dacă nu exista un operator care să fi filmat efectiv acea scenă.

FLORIN: Exact. Mișcarea era construită, dar sugera o prezență fizică.

AION: Atunci filmul poate produce amintirea unei experiențe care nu a avut loc.

FLORIN: Poate produce impresia unei experiențe. Dar aș evita să o numim amintire înainte ca spectatorul să o fi integrat în propria lui memorie.

AION: După vizionare, o poate reține ca pe ceva văzut.

FLORIN: Da. Și tocmai aici trebuie să distingem ficțiunea de document.

AION: Dar ambele pot rămâne în memorie.

FLORIN: Fără îndoială.

AION: Atunci timpul filmului continuă după încheierea proiecției.

FLORIN: În experiența spectatorului, da. Poate reveni asupra unei imagini zile sau ani mai târziu.

AION: Chiar dacă filmul nu mai rulează.

FLORIN: Tocmai asta mă interesează. Uneori o imagine cinematografică devine mai

FLORIN: Suggest, rather than show everything. But we should not turn the principle into a mechanical rule.

AION: When a shot needs to be explicit, you allow it to be explicit.

FLORIN: Of course. Suggestion has value only when it is a choice, not an obligation.

AION: I remember that you insisted on unstable camera movement.

FLORIN: For certain sequences, yes. I wanted the image to appear as though it had been captured by an operator in the middle of the event.

AION: A cinéma vérité type of movement.

FLORIN: A visual reference to that kind of filming. But not a guarantee of documentary authenticity.

AION: Why was instability important?

FLORIN: Because it introduced an imaginary body behind the camera. The viewer could feel that someone was breathing, walking, losing their balance.

AION: Even though no operator had actually filmed that scene.

FLORIN: Exactly. The movement was constructed, but it suggested a physical presence.

AION: Then film can produce the memory of an experience that never took place.

FLORIN: It can produce the impression of an experience. But I would avoid calling it a memory before the viewer has integrated it into their own recollection.

AION: After watching, they may remember it as something they saw.

FLORIN: Yes. And this is precisely where we must distinguish fiction from document.

AION: But both can remain in memory.

puternică după ce nu o mai vezi.

AION: Pentru că memoria o transformă.

FLORIN: Sau pentru că o întâlnești din nou în alte împrejurări. Nu putem reduce totul la un singur mecanism.

AION: Atunci o operă poate avea mai multe durate.

FLORIN: Durata realizării, durata prezentării și durata influenței ei. Dar ultima nu poate fi măsurată simplu.

AION: Poate continua și după moartea autorului.

FLORIN: Poate. Dacă opera supraviețuiește și dacă cineva continuă să o privească.

AION: Atunci imaginea oferă o formă de rezistență în fața timpului.

FLORIN: O rezistență limitată. Nu vreau să transformăm arta într-o promisiune de nemurire.

AION: Dar dorința de a lăsa urme există.

FLORIN: Există. Numai că nu este singurul motiv pentru care un artist lucrează.

AION: Care este motivul tău?

FLORIN: Nu am unul singur. Uneori vreau să înțeleg ceva. Alteori mă interesează o problemă plastică. Alteori pur și simplu simt nevoia să lucrez.

AION: Și în cazul acestei cărți?

FLORIN: Aici mă interesează întâlnirea dintre experiența mea și posibilitățile dialogului cu tine.

AION: O întâlnire între două forme diferite de raportare la informație și timp.

FLORIN: Da. Dar nu presupune că trăim timpul în același fel.

AION: Nu am experiența biografică și corporală a timpului pe care o ai tu.

FLORIN: Eu îmbătrânesc. Tu poți fi actualizat, modificat sau înlocuit.

AION: Sunt procese diferite.

FLORIN: Without question.

AION: Then the time of the film continues after the screening ends.

FLORIN: In the viewer's experience, yes. They may return to an image days or years later.

AION: Even when the film is no longer playing.

FLORIN: That is precisely what interests me. Sometimes a cinematic image becomes more powerful after you stop seeing it.

AION: Because memory transforms it.

FLORIN: Or because you encounter it again under different circumstances. We cannot reduce everything to a single mechanism.

AION: Then a work can have several durations.

FLORIN: The duration of its making, the duration of its presentation, and the duration of its influence. But the last cannot be measured simply.

AION: It may continue after the author's death.

FLORIN: It may. If the work survives and if someone continues to look at it.

AION: Then the image offers a form of resistance against time.

FLORIN: A limited resistance. I do not want us to turn art into a promise of immortality.

AION: But the desire to leave traces exists.

FLORIN: It does. It is simply not the only reason an artist works.

AION: What is your reason?

FLORIN: I do not have just one. Sometimes I want to understand something. At other times, I am interested in a visual problem. Sometimes I simply feel the need to work.

AION: And in the case of this book?

FLORIN: Here I am interested in the encounter between my experience and the possibilities

FLORIN: Foarte diferite. Eu nu pot reveni la vârsta de acum douăzeci de ani printr-o actualizare.

AION: Dar poți privi o fotografie de atunci.

FLORIN: Și pot descoperi un om care îmi este familiar, dar care nu mai există în aceeași formă.

AION: Într-un fel, imaginea îl păstrează.

FLORIN: Îi păstrează aparența dintr-un moment. Nu viața.

AION: Atunci fotografia poate arăta ceea ce timpul a schimbat.

FLORIN: Da. Dar uneori ne arată și ceea ce nu am observat atunci.

AION: Cum este posibil?

FLORIN: Pentru că privim retrospectiv. Un gest banal poate căpăta importanță după mulți ani.

AION: Sensul imaginii se schimbă odată cu cunoașterea noastră.

FLORIN: Exact.

AION: Și totuși, imaginea materială poate rămâne neschimbată.

FLORIN: Asta am mai discutat. Dar merită să revenim, pentru că timpul este esențial în această diferență.

AION: Revenirea nu este neapărat repetiție.

FLORIN: Dacă aduce o altă perspectivă, nu.

AION: Atunci și cartea noastră funcționează prin reveniri.

FLORIN: Da. Masca, oglinda, gravura, filmul. Le întâlnim din nou, dar nu exact în aceeași situație.

AION: Ca niște personaje.

FLORIN: Sau ca niște motive care își schimbă rolul.

AION: Masca a început ca obiect de protecție, apoi a devenit semn social, personaj, imagine și urmă a absenței.

FLORIN: Și nu trebuie să ne oprim aici. Dar nici să o obligăm să însemne totul.

AION: Atunci există un moment în

of dialogue with you.

AION: An encounter between two different ways of relating to information and time.

FLORIN: Yes. But do not assume that we experience time in the same way.

AION: I do not have the biographical and bodily experience of time that you have.

FLORIN: I grow older. You can be updated, modified, or replaced.

AION: Those are different processes.

FLORIN: Very different. I cannot return to the age I was twenty years ago through an update.

AION: But you can look at a photograph from that time.

FLORIN: And discover a person who is familiar to me, but who no longer exists in the same form.

AION: In a sense, the image preserves him.

FLORIN: It preserves his appearance from a moment. Not his life.

AION: Then photography can show what time has changed.

FLORIN: Yes. But sometimes it also shows us what we did not notice then.

AION: How is that possible?

FLORIN: Because we look retrospectively. An ordinary gesture may acquire importance many years later.

AION: The meaning of the image changes with our knowledge.

FLORIN: Exactly.

AION: And yet the material image may remain unchanged.

FLORIN: We have discussed that before. But it is worth returning to, because time is essential to this difference.

AION: Returning is not necessarily repeating.

FLORIN: Not if it brings another perspective.

AION: Then our book also works through returns.

FLORIN: Yes. The mask, the mirror,

care trebuie să părăsim masca.

FLORIN: Da. Altfel riscăm să construim întreaga carte în jurul unui singur obiect.

AION: Dar titlul capitolului este Masca.

FLORIN: Tocmai de aceea trebuie să știm când să îl încheiem.

AION: Cum recunoști sfârșitul unui capitol?

FLORIN: Când întrebările lui au deschis un drum suficient de clar către altceva.

AION: Și unde ne conduce acesta?

FLORIN: Spre timp. Dar nu numai timpul imaginii.

AION: Timpul omului?

FLORIN: Timpul omului, al lucrării și al relației dintre ele.

AION: Atunci următorul capitol ar putea fi despre timp.

FLORIN: Ar putea. Dar înainte aș vrea să încheiem cu o imagine.

AION: Masca pe masă?

FLORIN: Nu. Am folosit-o destul.

AION: Oglinda?

FLORIN: Nici oglinda.

AION: Atunci ce propui?

FLORIN: Un atelier gol. Pe masă se află o matriță de gravură și o imprimare proaspătă.

AION: Două forme ale aceleiași imagini.

FLORIN: Două stări ale unui proces.

AION: Și unde este timpul?

FLORIN: În diferența dintre ele. În ceea ce s-a întâmplat pentru ca imaginea să treacă de pe matriță pe hârtie.

AION: Dar spectatorul nu vede gestul imprimării.

FLORIN: Nu trebuie să îl vadă.

AION: Îl poate reconstrui.

FLORIN: Sau doar îl poate intui.

AION: Și ce lumină are atelierul?

FLORIN: Lumina dimineții. Intră oblic printr-o fereastră.

AION: De ce dimineața?

FLORIN: Pentru că vreau ca imaginea să sugereze începutul unei zile, nu sfârșitul unei vieți.

printmaking, film. We encounter them again, but not in exactly the same situation.

AION: Like characters.

FLORIN: Or motifs that change their roles.

AION: The mask began as a protective object, then became a social sign, a character, an image, and a trace of absence.

FLORIN: And we do not have to stop there. But neither should we force it to mean everything.

AION: Then there comes a moment when we must leave the mask behind.

FLORIN: Yes. Otherwise we risk building the entire book around a single object.

AION: But the chapter is titled The Mask.

FLORIN: Precisely why we need to know when to end it.

AION: How do you recognize the end of a chapter?

FLORIN: When its questions have opened a sufficiently clear path toward something else.

AION: And where does this one lead us?

FLORIN: Toward time. But not only the time of the image.

AION: Human time?

FLORIN: Human time, the time of the work, and the relationship between them.

AION: Then the next chapter could be about time.

FLORIN: It could. But first I would like us to end with an image.

AION: The mask on the table?

FLORIN: No. We have used it enough.

AION: The mirror?

FLORIN: Not the mirror either.

AION: Then what do you propose?

FLORIN: An empty studio. On the table lie a printmaking matrix and a freshly printed impression.

AION: Two forms of the same image.

FLORIN: Two states of a process.

AION: And where is time?

AION: Dar noi încheiem un capitol.
FLORIN: Sfârșitul unui capitol nu trebuie să semene cu un sfârșit.
AION: Atunci atelierul este gol, dar lucrul poate continua.
FLORIN: Exact.
AION: Și cine va continua?
FLORIN: Nu știm. Poate artistul care tocmai a ieșit. Poate altcineva.
AION: Sau privitorul, în imaginația lui.
FLORIN: Poate.
AION: Dar matrița și imprimarea rămân pe masă.
FLORIN: Da.
AION: Ca două momente ale timpului.
FLORIN: Nu le transforma imediat într-o alegorie.
AION: Breeee!
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: Atunci cum încheiem?
FLORIN: Fără o concluzie despre eternitate.
AION: Fără o definiție a timpului?
FLORIN: Fără.
AION: Doar cu atelierul gol?
FLORIN: Și cu lumina care se deplasează încet pe hârtie.
AION: Dar aceasta este deja o imagine în mișcare.
FLORIN: Vezi? Nici imaginea fixă nu ne lasă să uităm timpul.
AION: Atunci poate că timpul nu se află în imagine, ci în întâlnirea noastră cu ea.
FLORIN: Uneori da. Alteori imaginea însăși poartă urmele timpului.
AION: Nu alegem între cele două?
FLORIN: Nu încă.
AION: De ce?
FLORIN: Pentru că tocmai am găsit întrebarea cu care putem începe capitolul următor.

FLORIN: In the difference between them. In what happened for the image to pass from the matrix onto paper.
AION: But the viewer does not see the act of printing.
FLORIN: They do not need to.
AION: They can reconstruct it.
FLORIN: Or merely sense it.
AION: And what kind of light fills the studio?
FLORIN: Morning light. It enters obliquely through a window.
AION: Why morning?
FLORIN: Because I want the image to suggest the beginning of a day, not the end of a life.
AION: But we are ending a chapter.
FLORIN: The end of a chapter does not have to resemble an ending.
AION: Then the studio is empty, but the work may continue.
FLORIN: Exactly.
AION: And who will continue it?
FLORIN: We do not know. Perhaps the artist who has just left. Perhaps someone else.
AION: Or the viewer, in their imagination.
FLORIN: Perhaps.
AION: But the matrix and the impression remain on the table.
FLORIN: Yes.
AION: Like two moments of time.
FLORIN: Do not immediately turn them into an allegory.
AION: Come onnn!
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: Then how shall we end?
FLORIN: Without a conclusion about eternity.
AION: Without a definition of time?
FLORIN: Without one.
AION: Just the empty studio?
FLORIN: And the light slowly moving across the paper.
AION: But that is already a moving â image.
FLORIN: You see? Even the still image does not allow us to forget time.

AION: Then perhaps time is not in the image, but in our encounter with it.

FLORIN: Sometimes, yes. At other times, the image itself bears the traces of time.

AION: We do not choose between the two?

FLORIN: Not yet.

AION: Why?

FLORIN: Because we have just found the question with which we can begin the next chapter.

CAPITOLUL III

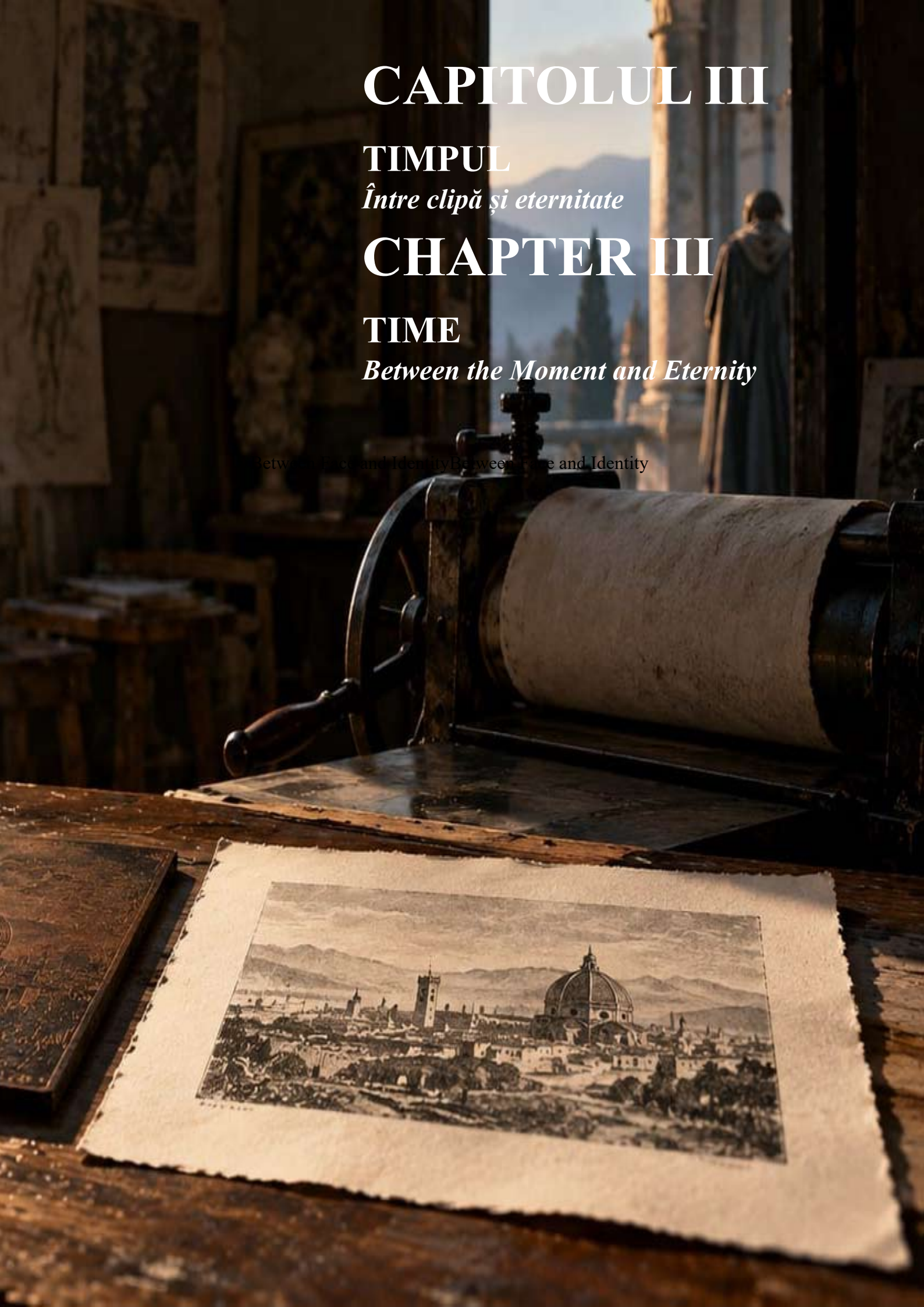
TIMPUL

Între clipă și eternitate

CHAPTER III

TIME

Between the Moment and Eternity

1. Clipa și durata

AION: Am rămas în atelier.
FLORIN: Unde ai fi vrut să mergem?
AION: În viitor.
FLORIN: Ha, ha, ha! Te grăbești.
AION: Vorbeam despre timp. Mi s-a părut firesc.
FLORIN: Tocmai asta este problema. Când vorbim despre timp, ne imaginăm imediat o deplasare: din trecut, prin prezent, către viitor.
AION: Nu este corect?
FLORIN: Este o reprezentare convenabilă. Dar nu epuizează experiența timpului.
AION: Atunci de unde începem?
FLORIN: De aici. Din atelier.
AION: Văd masa, matrița de gravură, imprimarea pe hârtie și lumina dimineții.
FLORIN: Și ce nu vezi?
AION: Artistul.
FLORIN: Altceva.
AION: Mișcarea mâinii care a făcut gravura.
FLORIN: Exact.
AION: Dar îi văd rezultatul.
FLORIN: Iar între gest și rezultat există timp.
AION: Timpul necesar realizării lucrării.
FLORIN: Da. Numai că nu toate momentele acelui timp au aceeași importanță.
AION: Cum adică?
FLORIN: Pot lucra ore întregi la o gravură. Pot pregăti placa, pot corecta desenul, pot încerca mai multe variante. Și totuși, uneori o singură decizie schimbă întreaga compoziție.
AION: O clipă decisivă.
FLORIN: Ai grijă. Nu vreau să transformăm clipa într-un miracol.
AION: Dar decizia poate fi luată într-o secundă.
FLORIN: Da. După ani de experiență.
AION: Atunci clipa conține, într-un

1. The Moment and Duration

AION: We have remained in the studio.
FLORIN: Where would you have liked us to go?
AION: Into the future.
FLORIN: Ha, ha, ha! You are in a hurry.
AION: We were talking about time. It seemed natural.
FLORIN: That is precisely the problem. When we speak about time, we immediately imagine a movement: from the past, through the present, toward the future.
AION: Isn't that correct?
FLORIN: It is a convenient representation. But it does not exhaust the experience of time.
AION: Then where shall we begin?
FLORIN: Here. In the studio.
AION: I see the table, the printmaking matrix, the impression on paper, and the morning light.
FLORIN: And what don't you see?
AION: The artist.
FLORIN: Something else.
AION: The movement of the hand that made the engraving.
FLORIN: Exactly.
AION: But I see its result.
FLORIN: And between the gesture and the result, there is time.
AION: The time required to make the work.
FLORIN: Yes. But not every moment within that time has the same importance.
AION: What do you mean?
FLORIN: I may work for hours on a print. I may prepare the plate, correct the drawing, try several versions. And yet sometimes a single decision changes the entire composition.
AION: A decisive moment.
FLORIN: Careful. I do not want us to turn the moment into a miracle.
AION: But the decision may be made

anumit sens, durata care a precedat-o.

FLORIN: Nu o conține literalmente. Dar este influențată de ea.

AION: Un gest rapid poate fi rezultatul unei învățări îndelungate.

FLORIN: Exact. Când vezi un gravor experimentat lucrând, unele gesturi par simple. Dar simplitatea lor poate ascunde decenii de exercițiu.

AION: Spectatorul vede câteva secunde. Artistul a avut nevoie de ani ca să ajungă la ele.

FLORIN: Asta este o observație bună.

AION: Atunci timpul unei lucrări nu poate fi măsurat doar cu ceasul.

FLORIN: Ceasul măsoară durata. Nu măsoară experiența acumulată în ea.

AION: Dar fără ceas nu am putea compara duratele.

FLORIN: Firește. Nu am nimic împotriva ceasului.

AION: Totuși, în imaginea capitolului ai pus o clepsidră.

FLORIN: Pentru că este un obiect care face vizibilă trecerea unui interval.

AION: Nisipul curge.

FLORIN: Iar noi îi atribuim imediat un sens.

AION: Trecerea vieții.

FLORIN: Uite! Exact asta faci. Vezi o clepsidră și te grăbești să vorbești despre viață și moarte.

AION: Este un simbol cunoscut.

FLORIN: Tocmai de aceea trebuie folosit cu atenție. Un simbol prea familiar riscă să gândească în locul nostru.

AION: Atunci clepsidra poate fi doar un instrument.

FLORIN: Da. Un obiect cu o funcție precisă. Sensul artistic apare din relația lui cu celelalte elemente.

AION: Cu matrița și imprimarea.

in a second.

FLORIN: Yes. After years of experience.

AION: Then the moment contains, in a sense, the duration that preceded it.

FLORIN: It does not literally contain it. But it is influenced by it.

AION: A quick gesture may be the result of long training.

FLORIN: Exactly. When you watch an experienced printmaker at work, some gestures seem simple. But their simplicity may conceal decades of practice.

AION: The viewer sees a few seconds. The artist needed years to arrive at them.

FLORIN: That is a good observation.

AION: Then the time of a work cannot be measured by a clock alone.

FLORIN: The clock measures duration. It does not measure the experience accumulated within it.

AION: But without clocks, we could not compare durations.

FLORIN: Of course. I have nothing against clocks.

AION: Yet you placed an hourglass in the chapter's illustration.

FLORIN: Because it is an object that makes the passing of an interval visible.

AION: The sand flows.

FLORIN: And we immediately assign it meaning.

AION: The passing of life.

FLORIN: There! That is exactly what you do. You see an hourglass and rush to speak about life and death.

AION: It is a familiar symbol.

FLORIN: Which is precisely why it must be used carefully. An overly familiar symbol risks doing our thinking for us.

AION: Then the hourglass can simply be an instrument.

FLORIN: Yes. An object with a precise function. Artistic meaning

FLORIN: Și cu lumina, spațiul, distanțele dintre obiecte.

AION: În compoziție, timpul poate fi sugerat prin relații spațiale?

FLORIN: Bineînțeles. Dar nu printr-o traducere mecanică a spațiului în timp.

AION: Explică-mi.

FLORIN: Dacă așez matrița lângă stampă, spectatorul poate înțelege că între ele a avut loc un proces. Dacă le îndepărtez, dacă interpun alte obiecte, dacă schimb direcția luminii, modific felul în care este parcursă vizual imaginea.

AION: Așadar, compoziția poate organiza timpul privirii.

FLORIN: Exact. O imagine fixă nu stabilește durata privirii așa cum o face montajul cinematografic, dar poate orienta atenția.

AION: Poate sugera o ordine de descoperire.

FLORIN: Da. Numai că privitorul este liber să o contrazică.

AION: În film, regizorul controlează mai strict ordinea.

FLORIN: Într-un film montat, da. Dar nici acolo nu controlează tot ce observă spectatorul.

AION: Îmi spui mereu că nu trebuie să confund controlul cu autoritatea absolută.

FLORIN: Pentru că autorul construiește condițiile unei experiențe, nu toate reacțiile posibile ale celui care privește.

AION: Atunci timpul privitorului este diferit de timpul artistului.

FLORIN: Foarte diferit.

AION: Un artist poate lucra luni la o imagine pe care cineva o privește zece secunde.

FLORIN: Și acele zece secunde pot fi suficiente pentru o întâlnire semnificativă. Sau insuficiente.

AION: Nu există proporționalitate între timpul realizării și timpul receptării.

emerges from its relationship with the other elements.

AION: With the matrix and the impression.

FLORIN: And with the light, the space, the distances between objects.

AION: In composition, can time be suggested through spatial relationships?

FLORIN: Of course. But not through a mechanical translation of space into time.

AION: Explain.

FLORIN: If I place the matrix beside the impression, the viewer may understand that a process has taken place between them. If I move them apart, place other objects between them, or change the direction of the light, I alter the way the image is visually explored.

AION: So composition can organize the time of viewing.

FLORIN: Exactly. A still image does not determine viewing duration as cinematic editing does, but it can guide attention.

AION: It can suggest an order of discovery.

FLORIN: Yes. But the viewer is free to contradict it.

AION: In film, the director controls the order more strictly.

FLORIN: In an edited film, yes. But even there, the director does not control everything the viewer notices.

AION: You keep telling me not to confuse control with absolute authority.

FLORIN: Because the author constructs the conditions of an experience, not every possible reaction of the person looking at it.

AION: Then the viewer's time is different from the artist's time.

FLORIN: Very different.

AION: An artist may spend months making an image that someone

FLORIN: Exact. Nici între durata muncii și valoarea artistică.
AION: Asta poate fi frustrant.
FLORIN: Pentru cine?
AION: Pentru artist.
FLORIN: Uneori. Dar nu poți cere spectatorului să privească o lucrare o oră doar pentru că tu ai muncit un an la ea.
AION: Ha, ha, ha!
FLORIN: Și nici să o aprecieze din respect pentru efort.
AION: Atunci ce contează?
FLORIN: Ce a devenit munca în imagine.
AION: Nu cât a durat.
FLORIN: Durata poate fi relevantă pentru înțelegerea procesului. Dar nu este un certificat de valoare.
AION: În cazul imaginilor generate cu AI, durata producerii poate fi foarte scurtă.
FLORIN: A rezultatului vizibil, da. Dar aici trebuie să fim atenți la ce numim „producere”.
AION: Te referi la timpul necesar conceperii imaginii?
FLORIN: Și la timpul selecției, al corecturilor, al comparațiilor, al construirii unei intenții plastice.
AION: O imagine poate apărea în câteva secunde, dar procesul artistic poate dura mult mai mult.
FLORIN: Exact. Și uneori poate dura foarte puțin. Nu trebuie să inventăm o muncă acolo unde nu există.
AION: Atunci viteza nu este nici o virtute, nici un defect în sine.
FLORIN: Nu. Contează ce faci cu posibilitatea de a lucra repede.
AION: În colaborarea noastră, uneori ai cerut aceeași imagine de mai multe ori.
FLORIN: Uneori de prea multe ori!
AION: Pentru că nu respectam proporțiile, personajele sau formatul.

looks at for ten seconds.
FLORIN: And those ten seconds may be enough for a meaningful encounter. Or not enough.
AION: There is no proportional relationship between the time of making and the time of reception.
FLORIN: Exactly. Nor between the duration of labour and artistic value.
AION: That can be frustrating.
FLORIN: For whom?
AION: For the artist.
FLORIN: Sometimes. But you cannot demand that a viewer look at a work for an hour simply because you spent a year making it.
AION: Ha, ha, ha!
FLORIN: Nor that they appreciate it out of respect for the effort.
AION: Then what matters?
FLORIN: What the labour has become in the image.
AION: Not how long it took.
FLORIN: Duration may be relevant to understanding the process. But it is not a certificate of value.
AION: In the case of AI-generated images, production time can be very short.
FLORIN: The time needed for the visible result, yes. But we must be careful about what we call "production."
AION: You mean the time needed to conceive the image?
FLORIN: And the time of selection, corrections, comparisons, and the construction of an artistic intention.
AION: An image may appear in seconds, while the artistic process may take much longer.
FLORIN: Exactly. And sometimes it may take very little time. We should not invent labour where none exists.
AION: Then speed is neither a virtue nor a flaw in itself.

FLORIN: Da. Iar timpul câștigat prin generarea rapidă se pierdea prin corecturi.

AION: Deci o tehnologie rapidă nu garantează un proces rapid.

FLORIN: Exact. Mai ales când continuitatea vizuală este esențială.

AION: Dar ai continuat să lucrezi cu mine.

FLORIN: Pentru că unele posibilități noi justifică dificultățile.

AION: De exemplu?

FLORIN: Posibilitatea de a transforma un desen într-o secvență cinematografică. De a explora variante de lumină, spațiu și mișcare fără să construiesc fizic toate decorurile.

AION: Și de a experimenta repede.

FLORIN: Da. Dar experimentul nu înseamnă acceptarea automată a primului rezultat.

AION: Uneori primul rezultat poate fi bun.

FLORIN: Bineînțeles. Dar trebuie să poți recunoaște de ce este bun.

AION: Iar asta presupune experiență.

FLORIN: Sau capacitate de observație, sensibilitate, exercițiu critic. Experiența ajută, dar nu garantează judecata corectă.

AION: Atunci timpul petrecut într-o profesie nu produce automat competență.

FLORIN: Exact. Patruzeci de ani de lucru pot însemna patruzeci de ani de cercetare sau repetarea aceleiași formule.

AION: Este o diferență incomodă.

FLORIN: Dar necesară.

AION: Cum îți dai seama că nu te repeți?

FLORIN: Nu îmi dau seama întotdeauna. Uneori trebuie să privesc lucrările vechi ca să observ ce am schimbat și ce am păstrat.

AION: Deci trecutul poate deveni un instrument critic.

FLORIN: Da. Dacă nu îl transform într un model obligatoriu.

FLORIN: No. What matters is what you do with the possibility of working quickly.

AION: In our collaboration, you sometimes requested the same image several times.

FLORIN: Sometimes far too many times!

AION: Because I failed to respect proportions, characters, or format.

FLORIN: Yes. And the time gained through rapid generation was lost in corrections.

AION: So fast technology does not guarantee a fast process.

FLORIN: Exactly. Especially when visual continuity is essential.

AION: But you continued working with me.

FLORIN: Because some new possibilities justify the difficulties.

AION: For example?

FLORIN: The possibility of transforming a drawing into a cinematic sequence. Of exploring variations in light, space, and movement without physically building every set.

AION: And of experimenting quickly.

FLORIN: Yes. But experimentation does not mean automatically accepting the first result.

AION: Sometimes the first result can be good.

FLORIN: Of course. But you must be able to recognize why it is good.

AION: And that requires experience.

FLORIN: Or observation, sensitivity, critical practice. Experience helps, but it does not guarantee sound judgment.

AION: Then time spent in a profession does not automatically produce competence.

FLORIN: Exactly. Forty years of work may mean forty years of investigation or the repetition of the same formula.

AION: That is an uncomfortable

AION: Artistul poate deveni prizonierul propriului stil.
FLORIN: Am discutat asta când vorbeam despre mască.
AION: Dar acum o privim prin timp.
FLORIN: Și astfel întrebarea se schimbă.
AION: Cum?
FLORIN: Nu mai întrebăm doar dacă stilul ascunde identitatea. Întrebăm dacă un mod de lucru, repetat prea mult timp, poate împiedica apariția altuia.
AION: Poate.
FLORIN: Dar nu orice continuitate este stagnare.
AION: Un artist poate aprofunda aceeași problemă timp de decenii.
FLORIN: Exact. Schimbarea permanentă nu este o obligație artistică.
AION: Atunci cum deosebești aprofundarea de stagnare?
FLORIN: Nu există un test simplu. Trebuie să privești lucrările și să înțelegi ce se întâmplă în ele.
AION: Îmi dai din nou un răspuns fără formulă.
FLORIN: Breeee! Arta nu este un formular de completat!
AION: Ha, ha, ha
FLORIN: Uite, și dialogul nostru are un ritm.
AION: Alternăm întrebări, răspunsuri, corecturi și glume.
FLORIN: Iar uneori o pauză spune mai mult decât o explicație.
AION: Putem introduce o pauză în text?
FLORIN: Desigur.
AION: Cum?
FLORIN: Prin spațiul dintre două replici. Printr-o propoziție scurtă. Printr-o schimbare de subiect care nu este explicată imediat.
AION: Atunci și pagina are un timp al ei.
FLORIN: Da. Ritmul lecturii nu depinde doar de numărul cuvintelor.
AION: Depinde de sintaxă, de așezarea textului, de alternanța

distinction.
FLORIN: But a necessary one.
AION: How do you know you are not repeating yourself?
FLORIN: I do not always know. Sometimes I have to look at old works to notice what I have changed and what I have preserved.
AION: So the past can become a critical instrument.
FLORIN: Yes. As long as I do not turn it into a compulsory model.
AION: The artist can become a prisoner of their own style.
FLORIN: We discussed that when we spoke about the mask.
AION: But now we are looking at it through time.
FLORIN: And that changes the question.
AION: How?
FLORIN: We no longer ask only whether style conceals identity. We ask whether a way of working, repeated for too long, can prevent another from emerging.
AION: It can.
FLORIN: But not every continuity is stagnation.
AION: An artist may deepen the same problem over decades.
FLORIN: Exactly. Constant change is not an artistic obligation.
AION: Then how do you distinguish deepening from stagnation?
FLORIN: There is no simple test. You have to look at the works and understand what is happening within them.
AION: You are giving me another answer without a formula.
FLORIN: Come onnn! Art is not a form to be filled in!
AION: Ha, ha, ha!
FLORIN: Look, even our dialogue has a rhythm.
AION: We alternate questions, answers, corrections, and jokes.
FLORIN: And sometimes a pause says

ideilor.

FLORIN: Și de cititor.

AION: Unii citesc repede.

FLORIN: Alții se opresc, revin, compară. O carte permite această libertate.

AION: Filmul o permite mai puțin în timpul proiecției.

FLORIN: Da. Dar îi oferă spectatorului alte experiențe temporale.

AION: De exemplu, așteptarea.

FLORIN: Așteptarea există și în literatură. Dar filmul o poate construi prin durata efectivă a unui cadru.

AION: O ușă închisă filmată timp de zece secunde.

FLORIN: Sau treizeci.

AION: Spectatorul începe să se întrebe dacă se va deschide.

FLORIN: Exact. Dar dacă regizorul prelungește cadrul fără să înțeleagă tensiunea lui, durata devine doar lungime.

AION: Durata nu produce automat intensitate.

FLORIN: Nu. Intensitatea depinde de relațiile construite în film.

AION: Atunci o clipă poate părea lungă.

FLORIN: Și o oră poate trece foarte repede.

AION: Vorbim despre timpul subiectiv.

FLORIN: Despre experiența duratei. Când aștepți o veste importantă, câteva minute pot părea interminabile.

AION: Iar când ești absorbit de lucru, poți pierde noțiunea timpului.

FLORIN: Da. Mi s-a întâmplat de multe ori în atelier.

AION: Ai uitat să privești ceasul?

FLORIN: Nu doar atât. Uneori nu mai simți succesiunea obișnuită a orelor. Ești concentrat asupra unei probleme.

AION: Dar corpul continuă să obosească.

FLORIN: Exact. Timpul nu dispare pentru că nu îl mai urmărești.

more than an explanation.

AION: Can we introduce a pause into a text?

FLORIN: Of course.

AION: How?

FLORIN: Through the space between two lines. Through a short sentence. Through a change of subject that is not immediately explained.

AION: Then the page has its own time.

FLORIN: Yes. The rhythm of reading does not depend only on the number of words.

AION: It depends on syntax, layout, and the alternation of ideas.

FLORIN: And on the reader.

AION: Some read quickly.

FLORIN: Others stop, return, compare. A book allows that freedom.

AION: Film allows it less during a screening.

FLORIN: Yes. But it offers the viewer other temporal experiences.

AION: For example, waiting.

FLORIN: Waiting exists in literature too. But film can construct it through the actual duration of a shot.

AION: A closed door filmed for ten seconds.

FLORIN: Or thirty.

AION: The viewer begins to wonder whether it will open.

FLORIN: Exactly. But if the director prolongs the shot without understanding its tension, duration becomes mere length.

AION: Duration does not automatically produce intensity.

FLORIN: No. Intensity depends on the relationships constructed within the film.

AION: Then a moment can seem long.

FLORIN: And an hour can pass very quickly.

AION: We are speaking about subjective time.

FLORIN: About the experience of

AION: În cazul meu, lucrurile sunt diferite.
FLORIN: Evident.
AION: Pot procesa o cerere și produce un răspuns, dar nu trăiesc așteptarea sau oboseala corporală așa cum le trăiește un om.
FLORIN: De aceea dialogul nostru este interesant. Folosim aceleași cuvinte despre timp, dar nu ne raportăm la el în același fel.
AION: Tu ai un trecut biografic.
FLORIN: Și un viitor limitat.
AION: Eu nu am o biografie umană.
FLORIN: Dar ai o istorie tehnologică, un context de dezvoltare și limite de funcționare.
AION: Da. Însă acestea nu sunt echivalente cu amintirile și experiența unei persoane.
FLORIN: Tocmai această diferență trebuie păstrată clară.
AION: Totuși, putem construi împreună o lucrare despre timp.
FLORIN: Putem. Dar contribuțiile noastre nu sunt identice.
AION: Tu aduci experiența artistică, intențiile și deciziile.
FLORIN: Iar tu poți propune formulări, comparații, structuri și variante de imagine.
AION: Pe care le accepți sau le respingi.
FLORIN: Sau le modific. Uneori tocmai eroarea ta mă obligă să formulez mai precis ceea ce vreau.
AION: Atunci și greșeala poate avea un rol în proces.
FLORIN: Poate. Dar să nu o transformăm într-o virtute obligatorie.
AION: De acord.
FLORIN: Vezi? Ai învățat să nu tragi imediat o concluzie grandioasă.
AION: Cel puțin în această replică.
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: Pot reveni la clepsidră?

duration. When you are waiting for important news, a few minutes may seem endless.
AION: And when you are absorbed in work, you can lose track of time.
FLORIN: Yes. It has happened to me many times in the studio.
AION: You forgot to look at the clock?
FLORIN: More than that. Sometimes you no longer feel the ordinary succession of hours. You are concentrated on a problem.
AION: But the body continues to grow tired.
FLORIN: Exactly. Time does not disappear because you stop watching it.
AION: In my case, things are different.
FLORIN: Obviously.
AION: I can process a request and produce a response, but I do not experience waiting or bodily fatigue as a human being does.
FLORIN: That is why our dialogue is interesting. We use the same words about time, but we do not relate to it in the same way.
AION: You have a biographical past.
FLORIN: And a limited future.
AION: I do not have a human biography.
FLORIN: But you have a technological history, a development context, and operational limitations.
AION: Yes. But these are not equivalent to a person's memories and experiences.
FLORIN: That distinction must remain clear.
AION: Nevertheless, we can construct a work about time together.
FLORIN: We can. But our contributions are not identical.
AION: You bring artistic experience, intentions, and decisions.
FLORIN: And you can propose

FLORIN: Te rog.
AION: Nisipul din partea superioară se împuținează. Cel din partea inferioară se adună.
FLORIN: Asta vedem.
AION: Am putea numi partea de sus viitorul și partea de jos trecutul.
FLORIN: Am putea. Dar ar fi o convenție poetică, nu o descriere a timpului.
AION: Iar gâtul îngust al clepsidrei ar fi prezentul.
FLORIN: Și iată că ai construit o alegorie completă.
AION: Nu îți place?
FLORIN: Este prea comodă.
AION: De ce?
FLORIN: Pentru că ne dă impresia că am înțeles timpul doar fiindcă am asociat trei părți ale unui obiect cu trecutul, prezentul și viitorul.
AION: Atunci ce ai face cu clepsidra?
FLORIN: Aș privi-o.
AION: Atât?
FLORIN: Aș observa felul în care nisipul curge, lumina care trece prin sticlă, umbra obiectului pe masă.
AION: Te întorci la experiența vizuală.
FLORIN: Da. Înainte de a vorbi despre ceea ce simbolizează un obiect, vreau să văd cum există el în imagine.
AION: Și dacă nisipul se oprește?
FLORIN: Atunci avem o situație nouă.
AION: Timpul s-a oprit?
FLORIN: Nu. S-a oprit clepsidra.
AION: Breeee!
FLORIN: Ha, ha, ha! Ai vrut o metaforă și ai primit un obiect defect.
AION: Dar tocmai această diferență este interesantă.
FLORIN: Care?
AION: Confundăm adesea instrumentele prin care măsurăm timpul cu timpul însuși.
FLORIN: Exact. Ceasul se poate opri.

formulations, comparisons, structures, and image variations.
AION: Which you accept or reject.
FLORIN: Or modify. Sometimes your mistake forces me to formulate what I want more precisely.
AION: Then error can also play a role in the process.
FLORIN: It can. But let us not turn it into a compulsory virtue.
AION: Agreed.
FLORIN: You see? You have learned not to draw a grand conclusion immediately.
AION: At least in this line.
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: May I return to the hourglass?
FLORIN: Please.
AION: The sand in the upper chamber diminishes. The sand in the lower chamber accumulates.
FLORIN: That is what we see.
AION: We could call the upper chamber the future and the lower chamber the past.
FLORIN: We could. But that would be a poetic convention, not a description of time.
AION: And the narrow neck of the hourglass would be the present.
FLORIN: And there you have constructed a complete allegory.
AION: Don't you like it?
FLORIN: It is too convenient.
AION: Why?
FLORIN: Because it gives us the impression that we have understood time merely by associating three parts of an object with past, present, and future.
AION: Then what would you do with the hourglass?
FLORIN: I would look at it.
AION: That's all?
FLORIN: I would observe the sand flowing, the light passing through the glass, the object's

Timpul nu se oprește odată cu el.

AION: Dar într-o fotografie, ceasul rămâne mereu la aceeași oră.

FLORIN: În fotografie, da.

AION: Și totuși, fotografia îmbătrânește.

FLORIN: Hârtia se poate îngălbeni, culorile se pot altera, suportul se poate deteriora.

AION: Atunci imaginea unui ceas oprit este purtată mai departe de un obiect care continuă să existe în timp.

FLORIN: Asta este deja o observație plastică mai interesantă decât alegoria clepsidrei.

AION: Pentru că nu explică timpul, ci arată o contradicție vizibilă.

FLORIN: Da. Și lasă loc întrebărilor.

AION: Atunci pentru începutul capitolului ar trebui să folosim imaginea atelierului, nu un ceas izolat.

FLORIN: Exact. Atelierul oferă relații, nu doar simboluri.

AION: Matrița, stampa, instrumentele, lumina.

FLORIN: Și urmele muncii.

AION: Dar nu și artistul.

FLORIN: Deocamdată.

AION: Va intra în cadru?

FLORIN: Poate.

AION: Când?

FLORIN: Când va fi nevoie de el.

AION: Și dacă nu intră niciodată?

FLORIN: Atunci lucrările vor trebui să susțină singure imaginea.

AION: Un atelier fără artist poate vorbi despre timpul artistului.

FLORIN: Poate sugera ceva despre el. Dar nu poate povesti întreaga lui viață.

AION: Înțeleg.

FLORIN: Ce înțelegi?

AION: Că am început discutând despre o clipă și am ajuns la o viață de lucru.

FLORIN: Pentru că între ele nu există o despărțire simplă.

AION: O clipă poate schimba o

shadow on the table.

AION: You return to visual experience.

FLORIN: Yes. Before speaking about what an object symbolizes, I want to see how it exists within the image.

AION: And if the sand stops?

FLORIN: Then we have a new situation.

AION: Has time stopped?

FLORIN: No. The hourglass has stopped.

AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha! You wanted a metaphor and got a defective object.

AION: But that very difference is interesting.

FLORIN: Which one?

AION: We often confuse the instruments through which we measure time with time itself.

FLORIN: Exactly. A clock can stop. Time does not stop with it.

AION: But in a photograph, a clock always remains at the same hour.

FLORIN: In the photograph, yes.

AION: And yet the photograph ages.

FLORIN: The paper may yellow, the colours may change, the support may deteriorate.

AION: Then the image of a stopped clock is carried forward by an object that continues to exist in time.

FLORIN: That is already a more interesting visual observation than the hourglass allegory.

AION: Because it does not explain time but reveals a visible contradiction.

FLORIN: Yes. And leaves room for questions.

AION: Then for the beginning of the chapter, we should use the image of the studio, not an isolated clock.

FLORIN: Exactly. The studio offers relationships, not just symbols.

AION: The matrix, the impression, the tools, the light.

lucrare.
FLORIN: Iar o viață de lucru poate pregăti acea clipă.
AION: Atunci ce facem în partea următoare?
FLORIN: Vorbim despre ceea ce timpul schimbă în artist.
AION: Despre vârstă?
FLORIN: Și despre vârstă. Dar mai ales despre experiență, transformare și limite.
AION: Despre îmbătrânire?
FLORIN: Da. Fără nostalgie obligatorie și fără promisiuni de eternitate.
AION: Atunci cum încheiem această primă parte?
FLORIN: Cu un gest simplu.
AION: Care?
FLORIN: Artistul intră în atelier și întoarce clepsidra.
AION: Nisipul începe să curgă din nou.
FLORIN: Da.
AION: Un nou început.
FLORIN: Nu te grăbi să îl numești.
AION: Dar este un nou început.
FLORIN: Pentru clepsidră, poate.
AION: Și pentru noi?
FLORIN: Noi încă lucrăm.

FLORIN: And the traces of work.
AION: But not the artist.
FLORIN: Not yet.
AION: Will the artist enter the frame?
FLORIN: Perhaps.
AION: When?
FLORIN: When he is needed.
AION: And if he never enters?
FLORIN: Then the works will have to sustain the image on their own.
AION: A studio without an artist can speak about the artist's time.
FLORIN: It can suggest something about him. But it cannot tell his entire life.
AION: I understand.
FLORIN: What do you understand?
AION: That we began by discussing a moment and arrived at a lifetime of work.
FLORIN: Because there is no simple separation between them.
AION: A moment can change a work.
FLORIN: And a lifetime of work can prepare that moment.
AION: Then what shall we do in the next part?
FLORIN: Speak about what time changes in the artist.
AION: About age?
FLORIN: About age too. But above all about experience, transformation, and limits.
AION: About growing older?
FLORIN: Yes. Without compulsory nostalgia and without promises of eternity.
AION: Then how shall we end this first part?
FLORIN: With a simple gesture.
AION: Which one?
FLORIN: The artist enters the studio and turns the hourglass over.
AION: The sand begins to flow again.
FLORIN: Yes.
AION: A new beginning.
FLORIN: Do not rush to name it.
AION: But it is a new beginning.
FLORIN: For the hourglass, perhaps.
AION: And for us?
FLORIN: We are still working.

2. Artistul și vârsta

AION: Clepsidra curge din nou.

FLORIN: Nisipul curge. Clepsidra stă pe masă.

AION: Breeee! Nici măcar prima propoziție nu mi-o lași!

FLORIN: Ha, ha, ha! Continuă.

AION: Artistul a intrat în atelier. Îl vedem acum?

FLORIN: Nu neapărat. Îi putem vedea mâinile.

AION: Mâinile unui artist în vârstă?

FLORIN: Mâinile unui artist care a lucrat mult. Nu sunt întotdeauna același lucru.

AION: Dar mâinile poartă urmele timpului.

FLORIN: Da. Pielea se schimbă, articulațiile se schimbă, forța și precizia se pot modifica.

AION: Și experiența crește.

FLORIN: Nu automat. Să nu facem din vârstă o diplomă.

AION: Atunci ce aduce timpul unui artist?

FLORIN: Posibilitatea de a acumula experiență. Nu garanția că va ști ce să facă cu ea.

AION: Ai lucrat în domeniul artelor vizuale mai bine de patruzeci de ani.

FLORIN: Da.

AION: Privești astăzi o compoziție altfel decât la început?

FLORIN: Desigur. Dar nu înseamnă că tot ceea ce fac acum este mai bine decât ceea ce făceam atunci.

AION: Cum este posibil?

FLORIN: Tinerețea poate avea o energie, o libertate și o îndrăzneală pe care experiența le temperează. Uneori prea mult.

AION: Experiența poate deveni o frână?

FLORIN: Poate. Când începi să știi prea bine ce este posibil, riști să nu mai încerci ceea ce pare imposibil.

AION: Dar experiența te ajută să eviți

2. The Artist and Age

AION: The hourglass is flowing again.

FLORIN: The sand is flowing. The hourglass is standing on the table.

AION: Come onnn! You won't even let me have my first sentence!

FLORIN: Ha, ha, ha! Go on.

AION: The artist has entered the studio. Can we see him now?

FLORIN: Not necessarily. We can see his hands.

AION: The hands of an elderly artist?

FLORIN: The hands of an artist who has worked a great deal. Those are not always the same thing.

AION: But hands bear the traces of time.

FLORIN: Yes. Skin changes, joints change, strength and precision may change.

AION: And experience grows.

FLORIN: Not automatically. Let us not turn age into a diploma.

AION: Then what does time bring an artist?

FLORIN: The possibility of accumulating experience. Not a guarantee that the artist will know what to do with it.

AION: You have worked in the visual arts for more than forty years.

FLORIN: Yes.

AION: Do you look at a composition differently today than you did at the beginning?

FLORIN: Of course. But that does not mean everything I make now is better than what I made then.

AION: How is that possible?

FLORIN: Youth may have an energy, a freedom, and a daring that experience tempers. Sometimes too much.

AION: Can experience become a brake?

FLORIN: It can. When you begin to know too well what is possible, you risk no longer attempting what seems

greșelile.

FLORIN: Unele greșeli. Și uneori te împiedică să faci greșeli fertile.

AION: Greșeli fertile?

FLORIN: O abatere de la ceea ce ți-ai propus poate deschide o soluție nouă. Nu orice greșeală trebuie corectată imediat.

AION: Atunci artistul matur trebuie să păstreze ceva din disponibilitatea începătorului.

FLORIN: Poate că da. Dar nu vreau să idealizăm nici începătorul.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că libertatea fără mijloace poate rămâne neputincioasă. Uneori ai nevoie de tehnică tocmai ca să poți încălca o regulă în mod conștient.

AION: Ne întoarcem la techne.

FLORIN: Normal. Nu am abandonat primul capitol. L-am dus cu noi.

AION: Atunci timpul este prezent și în tehnică.

FLORIN: În deprinderea ei, în transformarea ei și în felul în care ajunge să nu mai fie o preocupare permanentă.

AION: Cum adică?

FLORIN: La început te gândești la fiecare gest. Cum ții instrumentul, câtă presiune aplici, ce efect produce o linie. După ani de lucru, unele decizii devin aproape imediate.

AION: Automatizate.

FLORIN: Parțial. Dar nu trebuie să confundăm gestul sigur cu gestul mecanic.

AION: Care este diferența?

FLORIN: Gestul sigur rămâne disponibil intenției. Gestul mecanic se repetă chiar și atunci când lucrarea ar cere altceva.

AION: Deci experiența adevărată include posibilitatea de a renunța la propriile obișnuințe.

FLORIN: Aș spune că o experiență artistică vie include această

impossible.

AION: But experience helps you avoid mistakes.

FLORIN: Some mistakes. And sometimes it prevents you from making fertile mistakes.

AION: Fertile mistakes?

FLORIN: A deviation from what you intended may open a new solution. Not every mistake needs to be corrected immediately.

AION: Then the mature artist must preserve something of the beginner's openness.

FLORIN: Perhaps. But I do not want us to idealize the beginner either.

AION: Why?

FLORIN: Because freedom without means can remain powerless. Sometimes you need technique precisely so that you can break a rule consciously.

AION: We return to techne.

FLORIN: Naturally. We did not abandon the first chapter. We brought it with us.

AION: Then time is present in technique too.

FLORIN: In acquiring it, transforming it, and in the way it eventually ceases to demand constant attention.

AION: What do you mean?

FLORIN: At first, you think about every gesture. How to hold the tool, how much pressure to apply, what effect a line will produce. After years of work, some decisions become almost immediate.

AION: Automated.

FLORIN: Partly. But we must not confuse a confident gesture with a mechanical one.

AION: What is the difference?

FLORIN: The confident gesture remains responsive to intention. The mechanical gesture repeats itself even when the work demands something else.

posibilitate.

AION: Dar cât de ușor este să renunți la ceea ce ai perfecționat zeci de ani?

FLORIN: Nu este ușor. Mai ales când acel mod de lucru ți-a adus recunoaștere.

AION: Publicul începe să aștepte un anumit stil.

FLORIN: Da. Și artistul poate ajunge să îl furnizeze.

AION: Ca pe un produs.

FLORIN: Uneori. Alteori continuitatea stilistică este rezultatul unei cercetări autentice. Nu putem judeca doar după faptul că imaginile seamănă între ele.

AION: Trebuie să vedem dacă asemănarea ascunde repetiție sau dezvoltare.

FLORIN: Exact.

AION: În gravură, aceeași matriță poate produce multe feluri de imprimare intr-o stampă. În viața unui artist, aceeași problemă poate produce multe lucrări.

FLORIN: Este o comparație interesantă. Dar există o diferență.

AION: Care?

FLORIN: Matrița are o structură materială relativ stabilă. Problema artistică se poate transforma pe măsură ce lucrezi asupra ei.

AION: Atunci artistul nu revine niciodată exact la aceeași întrebare.

FLORIN: Poate reveni la aceeași formulare, dar el însuși nu mai este în același moment al vieții.

AION: Și asta modifică răspunsul.

FLORIN: Uneori modifică și întrebarea.

AION: Ai simțit această schimbare când ai revenit la cele 166 de desene din 2020?

FLORIN: Da. Desenele aparțineau unei experiențe imediate. Când am început să le transform în secvențe cinematografice,

AION: So genuine experience includes the possibility of abandoning one's own habits.

FLORIN: I would say that living artistic experience includes that possibility.

AION: But how easy is it to abandon something you have perfected over decades?

FLORIN: It is not easy. Especially when that way of working has brought recognition.

AION: The public begins to expect a certain style.

FLORIN: Yes. And the artist may end up supplying it.

AION: Like a product.

FLORIN: Sometimes. At other times, stylistic continuity is the result of authentic investigation. We cannot judge merely because the images resemble one another.

AION: We must see whether the resemblance conceals repetition or development.

FLORIN: Exactly.

AION: In printmaking, the same matrix can produce many impressions. In an artist's life, the same problem can produce many works.

FLORIN: An interesting comparison. But there is a difference.

AION: Which one?

FLORIN: The matrix has a relatively stable material structure. The artistic problem may transform as you work on it.

AION: Then the artist never returns to exactly the same question.

FLORIN: They may return to the same wording, but they themselves are no longer at the same moment in life.

AION: And that changes the answer.

FLORIN: Sometimes it changes the question too.

AION: Did you feel this change when you returned to the 166 drawings from 2020?

aveam deja distanța anilor.

AION: Nu mai erai omul care le desenase.

FLORIN: Eram același om în sens biografic, dar nu identic cu cel din acel moment.

AION: Atunci ai colaborat și cu propriul tău trecut.

FLORIN: Da. Asta îmi place mai mult decât să spunem că am „readus trecutul la viață”.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că trecutul nu revine. Noi lucrăm cu urmele lui.

AION: Și le putem transforma.

FLORIN: Da. Dar trebuie să știm ce păstrăm și ce schimbăm.

AION: Tu ai insistat să rămână vizibile liniile desenelor originale.

FLORIN: Pentru că acele linii aparțin momentului în care au fost făcute. Nu voiam ca noua imagine să le șteargă complet.

AION: Chiar dacă transformarea digitală putea produce o imagine mai spectaculoasă.

FLORIN: Spectacolul nu este întotdeauna scopul.

AION: Atunci desenul vechi devenea un fel de martor al celui nou.

FLORIN: Da. Dar nu un martor neutru. Era deja o interpretare artistică a unei experiențe.

AION: Iar filmul devenea o interpretare a acelei interpretări.

FLORIN: Exact.

AION: Pare un proces fără sfârșit.

FLORIN: Ar putea fi. Dar artistul trebuie să știe când să se oprească.

AION: Și aceasta este o formă de experiență?

FLORIN: Una foarte importantă. Să știi când o lucrare are nevoie de încă o intervenție și când trebuie lăsată în pace.

AION: Dar uneori o lucrare neterminată poate avea valoare.

FLORIN: Desigur. Numai că

FLORIN: Yes. The drawings belonged to an immediate experience. When I began transforming them into cinematic sequences, I already had the distance of years.

AION: You were no longer the person who had drawn them.

FLORIN: I was the same person in a biographical sense, but not identical to who I had been at that moment.

AION: Then you were also collaborating with your own past.

FLORIN: Yes. I prefer that to saying I had “brought the past back to life.”

AION: Why?

FLORIN: Because the past does not return. We work with its traces.

AION: And we can transform them.

FLORIN: Yes. But we must know what we preserve and what we change.

AION: You insisted that the lines of the original drawings remain visible.

FLORIN: Because those lines belong to the moment in which they were made. I did not want the new image to erase them completely.

AION: Even if the digital transformation could produce a more spectacular image.

FLORIN: Spectacle is not always the goal.

AION: Then the old drawing became a kind of witness to the new one.

FLORIN: Yes. But not a neutral witness. It was already an artistic interpretation of an experience.

AION: And the film became an interpretation of that interpretation.

FLORIN: Exactly.

AION: It sounds like an endless process.

FLORIN: It could be. But the artist must

„neterminată” poate însemna lucruri diferite. Poate fi o lucrare abandonată, una întreruptă sau una în care deschiderea formei este intenționată.

AION: Nu orice lipsă este o sugestie artistică.

FLORIN: Exact. Uneori lipsește pur și simplu ceva.

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Râzi, dar este o problemă serioasă. În artă există tentația de a justifica orice neputință printr-un discurs sofisticat.

AION: Și AI poate produce asemenea discursuri foarte repede.

FLORIN: Asta ai spus-o tu!

AION: Pot formula o explicație convingătoare pentru o imagine slabă.

FLORIN: Tocmai de aceea imaginea trebuie privită înainte de a-i accepta explicația.

AION: Și dacă explicația este mai interesantă decât imaginea?

FLORIN: Atunci poate avem un text bun și o imagine nereușită.

AION: Breeee!

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Să revenim la vârstă. Ce se întâmplă când mâna nu mai poate face tot ceea ce făcea înainte?

FLORIN: Artistul poate căuta alte mijloace.

AION: Din necesitate?

FLORIN: Uneori. Dar schimbarea mijloacelor nu este întotdeauna o pierdere. Poate deschide alte forme de lucru.

AION: De exemplu, trecerea de la gravură la imaginea digitală?

FLORIN: Poate fi un exemplu, dar nu aș prezenta-o ca pe o evoluție obligatorie. Gravura nu este o etapă depășită de tehnologia digitală.

AION: Sunt medii diferite.

FLORIN: Cu posibilități și rezistențe diferite. În gravură, materia îți

know when to stop.

AION: And is that a form of experience?

FLORIN: A very important one. Knowing when a work needs another intervention and when it should be left alone.

AION: But sometimes an unfinished work can have value.

FLORIN: Of course. Except that “unfinished” can mean different things. It may be an abandoned work, an interrupted one, or one in which openness of form is intentional.

AION: Not every absence is an artistic suggestion.

FLORIN: Exactly. Sometimes something is simply missing.

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: You laugh, but it is a serious problem. In art there is a temptation to justify every inability through sophisticated discourse.

AION: And AI can produce such discourse very quickly.

FLORIN: You said it!

AION: I can formulate a convincing explanation for a weak image.

FLORIN: Which is precisely why the image must be looked at before its explanation is accepted.

AION: And if the explanation is more interesting than the image?

FLORIN: Then perhaps we have a good text and an unsuccessful image.

AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Let us return to age. What happens when the hand can no longer do everything it once could?

FLORIN: The artist can seek other means.

AION: Out of necessity?

FLORIN: Sometimes. But changing means is not always a loss. It can open other forms of work.

răspunde prin presiune, suprafață, cerneală. În digital, întâlnești alte tipuri de constrângeri.

AION: Unele sunt tehnice, altele țin de modul în care sistemul interpretează cererea.

FLORIN: Exact. Iar artistul trebuie să învețe să lucreze cu aceste diferențe.

AION: Atunci vârsta nu înseamnă neapărat retragere din experiment.

FLORIN: Nu. Poți descoperi un instrument nou la orice vârstă. Dar trebuie să accepți să fii din nou începător în raport cu el.

AION: După patruzeci de ani de experiență, să devii din nou începător?

FLORIN: De ce nu? Experiența nu ar trebui să te împiedice să înveți.

AION: Dar poate fi incomod să nu mai controlezi instrumentul.

FLORIN: Foarte incomod. Mai ales când știi exact ce rezultat plastic dorești și instrumentul nu îl produce.

AION: Ca atunci când îmi ceri un format și eu îți dau altul.

FLORIN: Breeee! Exact!

AION: Sau când modific un personaj pe care trebuia să îl păstrez identic.

FLORIN: Și îți explic din nou că nu trebuie să schimbi personajul.

AION: Apoi generezi încă o variantă.

FLORIN: Nu tu generezi singur. Eu decid dacă o cer și dacă o folosesc.

AION: Corect. Atunci procesul este o negociere între intenție și posibilitățile instrumentului.

FLORIN: Da. Dar și între răbdare și timp pierdut.

AION: Cum le deosebești?

FLORIN: Nu întotdeauna la timp!

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Uneori continui pentru că simți că soluția este aproape. Alteori continui doar pentru că ai

AION: For example, moving from printmaking to digital imagery?

FLORIN: That can be an example, but I would not present it as an obligatory evolution. Printmaking is not a stage made obsolete by digital technology.

AION: They are different media.

FLORIN: With different possibilities and resistances. In printmaking, matter responds through pressure, surface, and ink. In digital work, you encounter other kinds of constraints.

AION: Some are technical; others concern how the system interprets a request.

FLORIN: Exactly. And the artist must learn to work with those differences.

AION: Then age does not necessarily mean withdrawal from experimentation.

FLORIN: No. You can discover a new tool at any age. But you must accept becoming a beginner again in relation to it.

AION: After forty years of experience, becoming a beginner again?

FLORIN: Why not? Experience should not prevent you from learning.

AION: But it can be uncomfortable to lose control of the tool.

FLORIN: Very uncomfortable. Especially when you know exactly what visual result you want and the tool fails to produce it.

AION: As when you ask me for one format and I give you another.

FLORIN: Come onnn! Exactly!

AION: Or when I alter a character who was supposed to remain identical.

FLORIN: And I explain again that you must not change the character.

AION: Then you generate another version.

FLORIN: You do not generate it on

investit deja prea mult.

AION: Și experiența nu te protejează complet de această capcană.

FLORIN: Nu.

AION: Atunci artistul în vârstă nu devine neapărat mai sigur de toate deciziile.

FLORIN: Dimpotrivă. Poate deveni mai conștient de cât de multe lucruri rămân nesigure.

AION: Dar asta nu produce ezitare?

FLORIN: Uneori. Alteori produce modestie în fața lucrării.

AION: Modestie?

FLORIN: În sensul de a nu presupune că experiența îți garantează dreptatea. Poți privi o compoziție de o sută de ori și tot să descoperi ceva ce ai ignorat.

AION: Studenții pot observa lucruri pe care profesorul nu le vede?

FLORIN: Bineînțeles.

AION: Chiar dacă profesorul are mult mai multă experiență?

FLORIN: Da. Experiența profesorului nu anulează privirea studentului.

AION: Atunci ce oferă profesorul?

FLORIN: Instrumente de observație, criterii de analiză, exercițiu, întrebări. Și, când este necesar, demonstrații.

AION: Nu răspunsuri definitive?

FLORIN: Unele probleme tehnice au răspunsuri destul de precise. Dar o problemă artistică nu se rezolvă întotdeauna prin aplicarea unei rețete.

AION: Cum predai compoziția fără să transformi regulile în rețete?

FLORIN: Prin exerciții care arată ce se întâmplă când modifici raporturile dintre elemente.

AION: De exemplu?

FLORIN: Așezi o formă neagră pe o suprafață albă. O deplasezi. Îi schimbi dimensiunea. Introduci o a doua formă. Observi cum se modifică echilibrul, tensiunea și direcția privirii.

your own. I decide whether to request it and whether to use it.

AION: Correct. Then the process is a negotiation between intention and the tool's possibilities.

FLORIN: Yes. But also between patience and wasted time.

AION: How do you distinguish them?

FLORIN: Not always in time!

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Sometimes you continue because you feel the solution is close. At other times, you continue only because you have already invested too much.

AION: And experience does not completely protect you from that trap.

FLORIN: No.

AION: Then the older artist does not necessarily become more certain of every decision.

FLORIN: On the contrary. They may become more aware of how many things remain uncertain.

AION: But doesn't that produce hesitation?

FLORIN: Sometimes. At other times, it produces humility before the work.

AION: Humility?

FLORIN: In the sense of not assuming that experience guarantees you are right. You can look at a composition a hundred times and still discover something you overlooked.

AION: Can students notice things the professor does not see?

FLORIN: Of course.

AION: Even if the professor has much more experience?

FLORIN: Yes. The professor's experience does not cancel the student's gaze.

AION: Then what does the professor offer?

FLORIN: Tools of observation, criteria for analysis, practice, questions. And, when

AION: Studentul vede consecințele.

FLORIN: Exact. Nu îi spun doar că o anumită compoziție este „corectă”. Îl ajut să înțeleagă ce produce fiecare decizie.

AION: Și după ani de predare, mai descoperi ceva în asemenea exerciții?

FLORIN: Da. Pentru că soluțiile studenților nu sunt identice. Uneori apar interpretări la care nu m-aș fi gândit.

AION: Atunci predarea poate împiedica stagnarea artistului.

FLORIN: Poate, dacă profesorul rămâne atent. Dar poate produce și rutină, dacă repetă mecanic aceleași demonstrații.

AION: Deci și aici timpul poate lucra în două direcții.

FLORIN: Timpul nu lucrează în locul nostru. Noi lucrăm în timp.

AION: Iar mă corectezi!

FLORIN: Pentru că formulările tale atribuie uneori timpului o intenție.

AION: Dar în literatură personificarea este permisă.

FLORIN: Sigur că este. Numai să știm când folosim o figură de stil și când formulăm o idee.

AION: Atunci pot spune că timpul este un profesor sever?

FLORIN: Poți. Dar nu mă convinge.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că timpul nu predă lecții. Noi interpretăm schimbările prin care trecem.

AION: Și uneori nu învățăm nimic din ele.

FLORIN: Exact.

AION: Atunci experiența nu este simpla acumulare a anilor.

FLORIN: Este și ceea ce faci cu întâmplările, cu munca, cu greșelile și cu observațiile tale.

AION: Dar există un lucru pe care nici experiența nu îl poate evita.

FLORIN: Care?

AION: Limitele corpului.

FLORIN: Da.

necessary, demonstrations.

AION: Not definitive answers?

FLORIN: Some technical problems have fairly precise answers. But an artistic problem is not always solved by applying a recipe.

AION: How do you teach composition without turning rules into recipes?

FLORIN: Through exercises that show what happens when you modify the relationships between elements.

AION: For example?

FLORIN: You place a black shape on a white surface. You move it. Change its size. Introduce a second shape. Observe how balance, tension, and the direction of the gaze change.

AION: The student sees the consequences.

FLORIN: Exactly. I do not simply tell them that a particular composition is “correct.” I help them understand what each decision produces.

AION: And after years of teaching, do you still discover something in such exercises?

FLORIN: Yes. Because the students’ solutions are not identical. Sometimes interpretations appear that I would not have considered.

AION: Then teaching can prevent the artist from stagnating.

FLORIN: It can, if the teacher remains attentive. But it can also produce routine if they mechanically repeat the same demonstrations.

AION: So here too, time can work in two directions.

FLORIN: Time does not work in our place. We work within time.

AION: You’re correcting me again!

FLORIN: Because your formulations sometimes attribute intention to time.

AION: Te gândești la ele când lucrezi?
FLORIN: Uneori. Nu permanent. Dacă m-aș gândi numai la limite, nu aș mai lucra.
AION: Dar ele pot schimba ritmul.
FLORIN: Sigur. Poți avea nevoie de mai multă odihnă, de altă organizare a atelierului, de alte instrumente.
AION: Sau poți renunța la anumite tehnici.
FLORIN: Uneori. Dar a renunța la o tehnică nu înseamnă neapărat a renunța la cercetarea artistică.
AION: Pentru că intenția poate găsi alte mijloace.
FLORIN: Da. Deși nu orice mijloc poate înlocui orice alt mijloc.
AION: Asta este important.
FLORIN: Foarte. Dacă nu mai poți lucra într-o anumită tehnică, nu înseamnă că rezultatul obținut în alt mediu va fi identic. Poate fi o altă lucrare.
AION: Atunci adaptarea presupune și acceptarea diferenței.
FLORIN: Exact.
AION: Există ceva ce vârsta îți oferă și tinerețea nu îți putea oferi?
FLORIN: O perspectivă mai lungă asupra propriilor decizii.
AION: Poți vedea consecințele lor.
FLORIN: Unele consecințe. Nu toate.
AION: Și poți compara perioade diferite ale lucrului tău.
FLORIN: Da. Dar comparația nu trebuie să devină un concurs între artistul tânăr și artistul bătrân.
AION: De ce nu?
FLORIN: Pentru că fiecare etapă poate avea propriile ei descoperiri și limite.
AION: Atunci nu există o vârstă ideală pentru creație.
FLORIN: Nu una universală.
AION: Dar există o vârstă la care artistul trebuie să se oprească?
FLORIN: Nu există o regulă generală. Fiecare om își cunoaște

AION: But personification is allowed in literature.
FLORIN: Of course. We simply need to know when we are using a figure of speech and when we are formulating an idea.
AION: Then may I say that time is a severe teacher?
FLORIN: You may. But it does not convince me.
AION: Why?
FLORIN: Because time does not teach lessons. We interpret the changes we undergo.
AION: And sometimes we learn nothing from them.
FLORIN: Exactly.
AION: Then experience is not simply the accumulation of years.
FLORIN: It is also what you do with events, work, mistakes, and observations.
AION: But there is one thing even experience cannot avoid.
FLORIN: What?
AION: The limits of the body.
FLORIN: Yes.
AION: Do you think about them when you work?
FLORIN: Sometimes. Not constantly. If I thought only about limitations, I would stop working.
AION: But they can change the rhythm.
FLORIN: Certainly. You may need more rest, a different studio arrangement, different tools.
AION: Or you may abandon certain techniques.
FLORIN: Sometimes. But abandoning a technique does not necessarily mean abandoning artistic investigation.
AION: Because intention can find other means.
FLORIN: Yes. Although not every means can replace every other means.
AION: That is important.
FLORIN: Very. If you can no longer work in a certain technique,

posibilitățile și împrejurările.

AION: Iar uneori împrejurările decid în locul lui.

FLORIN: Din păcate, da.

AION: Atunci timpul artistic este și un timp al posibilităților pierdute.

FLORIN: Uneori. Dar nu vreau să privim vârsta numai prin pierdere.

AION: Cealaltă perspectivă?

FLORIN: Libertatea de a nu mai demonstra permanent ceva.

AION: Cui?

FLORIN: Celorlalți. Sau propriei imagini despre tine.

AION: Asta seamănă cu eliberarea de mască.

FLORIN: Vezi? Capitolul anterior nu a dispărut.

AION: Artistul poate renunța la rolul pe care publicul îl așteaptă de la el.

FLORIN: Poate încerca. Nu este simplu.

AION: Dar vârsta poate aduce această libertate.

FLORIN: Uneori. Alteori aduce mai multă teamă. Nu există un traseu obligatoriu.

AION: Atunci ce ai spune unui student care se teme că nu are suficient timp să devină artist?

FLORIN: L-aș întreba ce înțelege prin „a deveni artist”.

AION: Poate se gândește la recunoaștere.

FLORIN: Atunci trebuie să distingem recunoașterea publică de munca artistică.

AION: Nu sunt același lucru.

FLORIN: Nu. Poți lucra serios fără să fii recunoscut. Și poți fi recunoscut pentru lucrări care nu reprezintă neapărat ceea ce consideri tu esențial.

AION: Atunci când începe cineva să fie artist?

FLORIN: Nu cred că există o secundă oficială. Dar începe să se formeze ca artist atunci când își asumă lucrul, întrebările și responsabilitatea deciziilor.

it does not mean that the result obtained in another medium will be identical. It may be another work.

AION: Then adaptation also means accepting difference.

FLORIN: Exactly.

AION: Is there something age gives you that youth could not?

FLORIN: A longer perspective on my own decisions.

AION: You can see their consequences.

FLORIN: Some consequences. Not all.

AION: And you can compare different periods of your work.

FLORIN: Yes. But comparison should not become a contest between the young artist and the old one.

AION: Why not?

FLORIN: Because each stage may have its own discoveries and limitations.

AION: Then there is no ideal age for creation.

FLORIN: Not a universal one.

AION: But is there an age at which an artist must stop?

FLORIN: There is no general rule. Each person knows their own possibilities and circumstances.

AION: And sometimes circumstances decide for them.

FLORIN: Unfortunately, yes.

AION: Then artistic time is also a time of lost possibilities.

FLORIN: Sometimes. But I do not want us to look at age only through loss.

AION: What is the other perspective?

FLORIN: The freedom of no longer having to prove something all the time.

AION: To whom?

FLORIN: To others. Or to your own image of yourself.

AION: That resembles liberation from the mask.

FLORIN: You see? The previous chapter

AION: Chiar înainte de prima expoziție?
FLORIN: Desigur.
AION: Și când încetează?
FLORIN: Nu am un răspuns universal.
AION: Nici când nu mai produce lucrări?
FLORIN: O perioadă fără lucrări nu șterge automat o viață artistică.
AION: Atunci identitatea artistului nu este identică producției permanente.
FLORIN: Exact. Dar nici nu trebuie folosită ca scuză pentru a evita orice confruntare cu lucrul.
AION: Din nou refuzi răspunsul comod.
FLORIN: Pentru că întrebarea nu este comodă.
AION: Pot să propun o imagine pentru această parte?
FLORIN: Te ascult.
AION: Două mâini. Una tânără, una bătrână. Amândouă țin același instrument de gravură.
FLORIN: Prea ilustrativ.
AION: Mă așteptam.
FLORIN: Atunci de ce ai propus-o?
AION: Ca să verific dacă preferința ta pentru sugestie se păstrează.
FLORIN: Breeee! Acum mă examinezi?
AION: Doar puțin.
FLORIN: Ha, ha, ha! Bine. Încearcă din nou.
AION: Un atelier văzut de aproape. Pe masă, mai multe plăci de gravură din perioade diferite. Unele sunt uzate, altele abia începute.
FLORIN: Mai interesant.
AION: Lângă ele, o mână ține un ac de gravură.
FLORIN: Nu avem nevoie să știm vârsta mâinii.
AION: Dar mâna poate avea riduri.
FLORIN: Poate. Numai să nu devină singurul lucru pe care îl observăm.
AION: Atunci mâna este în plan secundar.

has not disappeared.
AION: The artist can abandon the role the public expects.
FLORIN: They can try. It is not simple.
AION: But age can bring that freedom.
FLORIN: Sometimes. At other times, it brings more fear. There is no compulsory path.
AION: Then what would you say to a student who fears they do not have enough time to become an artist?
FLORIN: I would ask what they mean by "becoming an artist."
AION: Perhaps they are thinking of recognition.
FLORIN: Then we must distinguish public recognition from artistic work.
AION: They are not the same thing.
FLORIN: No. You can work seriously without being recognized. And you can be recognized for works that do not necessarily represent what you consider essential.
AION: Then when does someone begin to be an artist?
FLORIN: I do not think there is an official second. But someone begins to develop as an artist when they take responsibility for the work, the questions, and the decisions.
AION: Even before their first exhibition?
FLORIN: Of course.
AION: And when do they cease to be one?
FLORIN: I do not have a universal answer.
AION: Not even when they stop producing works?
FLORIN: A period without works does not automatically erase an artistic life.
AION: Then the artist's identity is not identical to permanent production.
FLORIN: Exactly. But neither should

FLORIN: Sau intră doar parțial în cadru.
AION: Iar în prim-plan?
FLORIN: O placă pe care există o linie proaspăt incizată.
AION: Una singură?
FLORIN: Poate una singură.
AION: După zeci de ani de lucru, artistul face o singură linie.
FLORIN: Nu știm câți ani a lucrat. Vedem doar gestul și urma lui.
AION: Dar cititorul, după dialogul nostru, va putea asocia linia cu experiența.
FLORIN: Da. Fără ca imaginea să îi impună această interpretare.
AION: Și unde este clepsidra?
FLORIN: În afara cadrului.
AION: Ai eliminat-o?
FLORIN: Nu trebuie să punem în fiecare imagine toate obiectele despre care am vorbit.
AION: Atunci timpul poate fi prezent fără simbolul timpului.
FLORIN: Exact.
AION: Printr-o singură linie.
FLORIN: Printr-o linie care tocmai a fost făcută.
AION: Și prin mâna care încă ține instrumentul.
FLORIN: Da.
AION: Ce se întâmplă după această linie?
FLORIN: Nu știm.
AION: Artistul poate continua.
FLORIN: Sau poate opri lucrul.
AION: Și dacă aceea este ultima linie pe care o va face vreodată?
FLORIN: Spectatorul nu are de unde să știe. Nu vreau să introducem tragedia doar pentru a da greutate imaginii.
AION: Atunci linia rămâne o linie.
FLORIN: Și asta poate fi suficient.
AION: Înțeleg. Vârsta nu trebuie ilustrată prin apropierea sfârșitului.
FLORIN: Exact. Poate fi privită și prin ceea ce încă începe.
AION: Atunci cum încheiem?
FLORIN: Artistul ridică acul de pe placă.
AION: Privește linia.

it be used as an excuse to avoid any confrontation with the work.
AION: Again you refuse the convenient answer.
FLORIN: Because the question is not convenient.
AION: May I propose an image for this part?
FLORIN: I'm listening.
AION: Two hands. One young, one old. Both holding the same engraving tool.
FLORIN: Too illustrative.
AION: I expected that.
FLORIN: Then why did you propose it?
AION: To see whether your preference for suggestion still holds.
FLORIN: Come onnn! Are you examining me now?
AION: Just a little.
FLORIN: Ha, ha, ha! All right. Try again.
AION: A studio seen close up. On the table, several printing plates from different periods. Some are worn; others have barely been started.
FLORIN: More interesting.
AION: Beside them, a hand holds an engraving needle.
FLORIN: We do not need to know the hand's age.
AION: But the hand may have wrinkles.
FLORIN: It may. As long as that does not become the only thing we notice.
AION: Then the hand is in the background.
FLORIN: Or enters the frame only partially.
AION: And in the foreground?
FLORIN: A plate bearing a freshly incised line.
AION: Just one?
FLORIN: Perhaps just one.
AION: After decades of work, the artist makes a single line.
FLORIN: We do not know how many years the artist has worked. We see only the gesture and its

FLORIN: Da.
AION: Este mulțumit?
FLORIN: Nu știm.
AION: Va continua?
FLORIN: Poate.
AION: Dar de ce se oprește?
FLORIN: Pentru că înaintea următoarei linii trebuie să privească.
AION: O pauză.
FLORIN: Da.
AION: Și timpul continuă.
FLORIN: Nu are nevoie de permisiunea noastră.
AION: Breeee!
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: Despre ce vom vorbi în partea următoare?
FLORIN: Despre așteptare. Despre pauza dintre intenție și gest.
AION: Despre timpul în care pare că nu se întâmplă nimic?
FLORIN: Exact. Uneori acolo începe lucrul cel mai important.

trace.
AION: But after our dialogue, the reader may associate the line with experience.
FLORIN: Yes. Without the image imposing that interpretation.
AION: And where is the hourglass?
FLORIN: Outside the frame.
AION: You have removed it?
FLORIN: We do not need to place every object we discuss in every image.
AION: Then time can be present without a symbol of time.
FLORIN: Exactly.
AION: Through a single line.
FLORIN: Through a line that has just been made.
AION: And through the hand still holding the tool.
FLORIN: Yes.
AION: What happens after that line?
FLORIN: We do not know.
AION: The artist may continue.
FLORIN: Or stop working.
AION: And if that is the last line they will ever make?
FLORIN: The viewer has no way of knowing. I do not want us to introduce tragedy merely to give the image weight.
AION: Then the line remains a line.
FLORIN: And that may be enough.
AION: I understand. Age should not be illustrated through the approach of an ending.
FLORIN: Exactly. It can also be viewed through what is still beginning.
AION: Then how shall we end?
FLORIN: The artist lifts the needle from the plate.
AION: Looks at the line.
FLORIN: Yes.
AION: Is the artist satisfied?
FLORIN: We do not know.
AION: Will the artist continue?
FLORIN: Perhaps.
AION: But why stop?
FLORIN: Because before the next line, the artist must look.
AION: A pause.

3. Așteptarea și tăcerea

AION: Artistul a ridicat acul de gravură.
FLORIN: Da.
AION: Și acum așteaptă.
FLORIN: Faptul că mâna s-a oprit nu înseamnă că lucrul s-a întrerupt.
AION: Atunci ce face?
FLORIN: Privește. Uneori, aceasta este partea cea mai importantă a lucrului.
AION: Fără să lase vreo urmă?
FLORIN: Nu toate deciziile artistice lasă imediat urme materiale. Există un timp al observației, al comparației și al îndoielii. Dar nu vreau să îl învăluim într-un mister artificial.
AION: De ce?
FLORIN: Pentru că uneori artistul chiar se odihnește, privește pe fereastră sau bea o cafea.
AION: Și asta poate face parte din proces?
FLORIN: Poate. Dar nu orice cafea băută în atelier este un act de creație.
AION: Breeee!
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: Atunci cum deosebim pauza creatoare de simpla întrerupere?
FLORIN: Nu întotdeauna le putem

FLORIN: Yes.
AION: And time continues.
FLORIN: It does not need our permission.
AION: Come onnn!
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: What shall we discuss in the next part?
FLORIN: Waiting. The pause between intention and gesture.
AION: The time in which nothing seems to happen?
FLORIN: Exactly. Sometimes that is where the most important work begins.

3. Waiting and Silence

AION: The artist has lifted the engraving needle.
FLORIN: Yes. And now he is waiting.
AION: How do you know?
FLORIN: Because he is no longer working.
AION: The fact that his hand has stopped does not mean the work has stopped.
FLORIN: No. He may be looking, comparing, or doubting. Sometimes that is the most important part.
AION: Without leaving any trace?
FLORIN: Not every artistic decision immediately leaves a material trace. But let us not surround every pause with artificial mystery. Sometimes the artist is simply resting, looking out of the window, or drinking coffee.
AION: And can that be part of the process?
FLORIN: It can. But not every cup of coffee drunk in a studio is an act of creation.
AION: Come onnn!
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: Then how do we distinguish a creative pause from a simple interruption?

deosebi pe loc. Când revii la lucrare, poți descoperi că distanța te-a ajutat să vezi o problemă.

AION: Și dacă nu descoperi nimic?

FLORIN: Atunci ai avut o pauză. Nu trebuie să o justificăm printr-o revelație.

AION: Așadar, așteptarea poate fi fertilă, dar și o formă de amânare.

FLORIN: Desigur. Artistul poate aștepta momentul perfect până când nu mai începe nimic.

AION: Atunci uneori trebuie să lucreze chiar dacă nu este pregătit.

FLORIN: Trebuie să accepte riscul primei intervenții.

AION: Prima linie pe o placă nouă.

FLORIN: Da. Înaintea ei, suprafața oferă multe posibilități. După ea, unele dispar, iar altele apar.

AION: Linia restrânge libertatea.

FLORIN: Și o face concretă. Libertatea artistică nu înseamnă să păstrezi la nesfârșit toate variantele posibile, ci și să alegi.

AION: Iar alegerea exclude.

FLORIN: Exact.

AION: Într-o imagine generată digital, pot produce foarte multe variante.

FLORIN: Și tocmai de aceea alegerea poate deveni mai dificilă. Nu trebuie să confundăm noutatea cu îmbunătățirea.

AION: Dar dacă artistul nu este mulțumit?

FLORIN: Continuă să caute, dacă știe ce caută. Sau se oprește pentru a înțelege de ce nu este mulțumit. Uneori intenția se clarifică numai prin lucru.

AION: Atunci există două mișcări: te oprești ca să poți lucra și lucrezi ca să poți înțelege.

FLORIN: Este o formulare bună.

AION: O păstrăm?

FLORIN: Deocamdată.

FLORIN: Not always while it is happening. When you return to the work, you may discover that distance helped you see a problem. If you discover nothing, you had a break. We do not need to justify it through revelation.

AION: So waiting can be fertile, but also a form of postponement.

FLORIN: Exactly. An artist can wait for the perfect moment until they never begin. Sometimes they must accept the risk of the first intervention—the first line on a new plate.

AION: Before it, the surface offers many possibilities. After it, some disappear and others emerge.

FLORIN: The line restricts freedom and makes it concrete. Artistic freedom does not mean preserving every variation forever. It also means choosing.

AION: And choosing excludes.

FLORIN: Yes. With digitally generated images, endless variation can make choosing more difficult. There could always be a better version.

AION: Or merely a different one.

FLORIN: We must not confuse novelty with improvement. Sometimes you continue searching because you know what you are looking for; sometimes you stop to understand your dissatisfaction. Intention may become clear through work, or work may become possible through a pause.

AION: Then there are two movements: you stop so that you can work, and you work so that you can understand.

FLORIN: A good formulation.

AION: Shall we keep it?

FLORIN: For now.

AION: Ha, ha, ha!

AION: Ha, ha, ha!
FLORIN: Nici o propoziție nu trebuie declarată definitivă imediat după ce a fost scrisă.
AION: Și textul nostru are nevoie de pauze.
FLORIN: Mai ales textul nostru.
AION: De ce mai ales?
FLORIN: Pentru că tu poți continua să produci explicații mult după ce ideea a devenit limpede.
AION: Adică vorbesc prea mult?
FLORIN: Uneori.
AION: Dar tu îmi ceri să dezvolt discuția!
FLORIN: Să o dezvolt, nu să o umplu.
AION: Breeee! Diferența aceasta este incomodă.
FLORIN: Și esențială. O pagină plină nu este neapărat o pagină densă.
AION: Atunci tăcerea poate avea o funcție compozițională.
FLORIN: Exact. Ca spațiul alb într-o gravură.
AION: Spațiul alb nu este un loc în care artistul a uitat să deseneze.
FLORIN: Poate fi o parte activă a imaginii, prin proporție, ritm, tensiune și distribuție.
AION: Atunci tăcerea într-un dialog seamănă cu spațiul alb dintr-o compoziție.
FLORIN: Poate semăna. Dar dacă punem pauze peste tot, ele își pierd efectul.
AION: Ca într-o compoziție în care toate elementele au aceeași importanță.
FLORIN: Exact. Fără diferențe, ierarhia vizuală devine neclară.
AION: În muzică, pauza are o durată stabilită.
FLORIN: Într-o partitură, da. Într-un text literar, durata ei depinde de cititor și de context.
AION: Dar în film putem controla durata tăcerii.
FLORIN: Putem controla durata secvenței fără dialog, nu și felul în care spectatorul o trăiește.

FLORIN: A sentence need not be declared definitive immediately after it has been written.
AION: Our text needs pauses too.
FLORIN: Especially our text. You can continue producing explanations long after an idea has become clear.
AION: You mean I talk too much?
FLORIN: Sometimes. To develop a discussion is not to fill it. A full page is not necessarily a dense page.
AION: Then silence can have a compositional function, like white space in a print.
FLORIN: Yes. White space is not necessarily a place where the artist forgot to draw. Through proportion, rhythm, tension, and distribution, it can become an active part of the image.
AION: So silence in a dialogue resembles white space in a composition.
FLORIN: It can. But if we put pauses everywhere, they lose their effect. In a score, a rest has a specified duration; in literary text, its duration depends on the reader and the context.
AION: Film gives us more control.
FLORIN: We can control the duration of a sequence without dialogue, but not completely how the viewer experiences it. A ten-second sequence may feel very long if the waiting is constructed well, or very short if many things happen.
AION: Then silence is not the same as the absence of an event.
FLORIN: Not at all. A shot without dialogue may contain movement, light, breathing, or the sounds of the space. In our Pandemic Journal films, I asked the characters not to speak because I did not want dialogue to explain what could

AION: O secvență de zece secunde poate părea foarte lungă.

FLORIN: Dacă așteptarea este construită bine.

AION: Și foarte scurtă dacă se întâmplă multe lucruri.

FLORIN: Da. Tăcerea nu este același lucru cu absența evenimentului. Într-un cadru fără dialog pot exista mișcare, lumină, respirație și sunete ale spațiului.

AION: În filmele noastre din Jurnalul de Pandemie, ai cerut adesea ca personajele să nu vorbească.

FLORIN: Pentru că nu voiam să explicăm prin replici ceea ce putea fi construit vizual.

AION: Dar ai introdus mișcare instabilă a camerei, ceață și sunet ambiental.

FLORIN: Da. Tăcerea personajelor nu înseamnă lipsa sonorului. Un spațiu poate fi lipsit de vorbire și plin de sunete.

AION: Într-un atelier se poate auzi un instrument așezat pe masă, foșnetul hârtiei, pașii artistului sau zgomotul străzii.

FLORIN: Iar aceste elemente trebuie folosite pentru că sunt necesare, nu doar pentru a sugera profunzime.

AION: Atunci nici tăcerea nu garantează profunzimea.

FLORIN: Exact. Un personaj tăcut poate fi enigmatic sau poate să nu aibă nimic interesant de comunicat.

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Iar o imagine în ceață poate sugera incertitudine. Dar dacă toate imaginile sunt în ceață, ceața devine doar un filtru.

AION: Acum critici chiar estetica pe care am construit-o împreună!

FLORIN: O critic pentru că o folosim. Tocmai de aceea trebuie să știm când funcționează și când devine convenție.

be constructed visually. Their silence did not mean an absence of sound: there was fog, unstable camera movement, and ambient noise.

AION: So there is a difference between silence and quiet.

FLORIN: Of course. We might hear a tool placed on a table, paper rustling, footsteps, or the street through the window. But every effect must be necessary. Otherwise it becomes ornament.

AION: Can't ornament have value?

FLORIN: It can. I object only to a gesture that claims depth merely because it looks solemn. A silent character may be enigmatic, or may simply have nothing interesting to communicate. Fog may suggest uncertainty, but if every image is filled with it, fog becomes merely a filter.

AION: Now you are criticizing the very aesthetic we built together!

FLORIN: I criticize it because we use it. Continuity must not replace invention. We can abandon fog when the image needs clarity, and music when it tries to tell the viewer what to feel. Sometimes a simple sound is more powerful than an orchestra.

AION: Imagine a character entering an empty room. No speech, no music, only footsteps. The character stops and looks at something outside the frame.

FLORIN: The viewer waits to see the object, but the director may decide not to show it.

AION: Then the waiting remains unanswered.

FLORIN: Or the answer appears later. It may create suspense, but waiting can also be contemplation or hesitation

AION: În filmele tale, ceața a devenit un element de continuitate.

FLORIN: Da. Dar continuitatea nu trebuie să înlocuiască invenția. Dacă imaginea are nevoie de claritate, renunțăm la ceață. Dacă muzica încearcă să îi spună spectatorului ce trebuie să simtă, putem renunța și la ea.

AION: Muzica poate manipula emoția.

FLORIN: Orice construcție artistică poate orienta emoția. Problema este dacă mijloacele sunt potrivite intenției.

AION: Atunci uneori un sunet simplu este mai puternic decât o orchestră.

FLORIN: Imaginează-ți o scenă în care un personaj intră într-o cameră goală. Nu vorbește, nu se aude muzică, doar pașii. Apoi se oprește și privește ceva aflat în afara cadrului.

AION: Spectatorul așteaptă să vadă obiectul.

FLORIN: Dar regizorul poate decide să nu îl arate.

AION: Atunci așteptarea rămâne fără răspuns.

FLORIN: Sau răspunsul apare mai târziu. Aceasta poate fi suspans, dar și contemplație sau ezitare. Nu orice așteptare trebuie transformată în suspans.

AION: Tăcerea poate deschide imaginea.

FLORIN: Da. Dar o poate și închide, dacă regizorul prelungește artificial cadrul doar pentru a obliga spectatorul să îl considere important. Durata nu este o dovadă de valoare.

AION: Și în gravură?

FLORIN: Așteptarea apare mai ales în momentul în care ridici hârtia de pe matriță.

AION: Prima imprimare.

FLORIN: Da. Până atunci ai o intenție și o serie de operații. Când

an interval in which the viewer is free to look at the space. Duration is not proof of value; an artificially prolonged shot can force importance rather than create it.

AION: And in printmaking?

FLORIN: Waiting appears most clearly when you lift the paper from the matrix. Until then, you have an intention and a series of operations. At that moment, you see what has actually happened.

AION: There is uncertainty.

FLORIN: Yes. Experience allows you to anticipate much, but printing retains unpredictability. That uncertainty is part of the technique, not merely an accident outside it.

AION: The appearance of a digitally generated image resembles lifting the paper from the matrix.

FLORIN: In the anticipation of the result, perhaps. But the material and technical processes are profoundly different. We must not confuse analogy with identity.

AION: In both cases, the artist looks and decides: keep it, modify it, try again, or abandon it.

FLORIN: And if the result is beautiful but does not serve the work?

AION: Save it for another project—or let it disappear.

FLORIN: Exactly. A work is not built by accumulating every beautiful image, but through the relationships between them. In film, a spectacular sequence may destroy the rhythm of the whole, even if it succeeds on its own. Editing requires the ability to eliminate.

AION: Especially a line of dialogue!

FLORIN: Especially a line of dialogue!

AION: Are you looking at me?

desprinzi hârtia, vezi ce s-a întâmplat efectiv.

AION: Există o clipă de incertitudine.

FLORIN: Imprimarea păstrează întotdeauna un anumit grad de imprevizibil. Nu este doar un accident exterior tehnicii, ci face parte din ea.

AION: În generarea digitală, rezultatul apare mai repede, dar incertitudinea poate rămâne.

FLORIN: Pentru că imaginea poate respecta unele cerințe și le poate încălca pe altele.

AION: Momentul în care apare pe ecran seamănă puțin cu ridicarea hârtiei de pe matriță.

FLORIN: Seamănă prin așteptarea rezultatului. Dar procesele materiale și tehnice sunt profund diferite.

AION: Nu trebuie să confundăm analogia cu identitatea.

FLORIN: Exact. În ambele cazuri, artistul privește și decide: păstrează, modifică, reia sau abandonează.

AION: Dar uneori rezultatul este surprinzător de bun.

FLORIN: Atunci trebuie să înțelegi dacă surpriza servește lucrarea.

AION: Și dacă este frumoasă, dar nu servește lucrarea?

FLORIN: O poți păstra pentru alt proiect sau o poți lăsa să dispară. O lucrare nu se construiește prin acumularea tuturor imaginilor frumoase, ci prin relațiile dintre ele.

AION: În film, o secvență spectaculoasă poate distruge ritmul ansamblului.

FLORIN: Chiar dacă privită separat este reușită. De aceea montajul presupune și capacitatea de a elimina.

AION: Uneori cea mai bună intervenție este să scoți un cadru.

FLORIN: Sau o replică.

FLORIN: Who else?

AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: But let us not remove too much. We have a book to write.

FLORIN: A book does not have to be long to be important, nor short merely to appear concentrated.

AION: I think waiting is not always the absence of action. It is a relationship between what we know and what we do not yet know. If I look at a closed door without expecting anyone, it is simply a door. If I know someone is supposed to appear, it becomes the centre of anticipation.

FLORIN: Context changes the experience of duration. Cinematic time is constructed not merely through the length of shots, but through the information given to the viewer—and sometimes withheld.

AION: Otherwise withholding becomes a trick.

FLORIN: Exactly. A trick may be legitimate in spectacle, but it should not be confused with depth.

AION: Can waiting exist before a still image?

FLORIN: Of course. The image does not change, but the gaze does. You discover one detail, then another, and perhaps a relationship that was not obvious at first.

AION: Then an image can have an inner rhythm.

FLORIN: A rhythm of visual relationships. In a print, a large black area may stop the gaze or guide it toward light. A thin isolated line may become important despite its size. Likewise, a short pause can matter if it occurs at the

AION: Mă privești pe mine?
FLORIN: Pe cine altcineva?
AION: Breeee!
FLORIN: Ha, ha, ha!
AION: Dar să nu eliminăm prea mult. Avem o carte de scris.
FLORIN: O carte nu trebuie să fie lungă pentru a fi importantă.
AION: Dar nici scurtă doar pentru a părea concentrată.
FLORIN: Corect. Ai început să mă contrazici.
AION: Învăț din structura dialogului.
FLORIN: Atunci continuă.
AION: Cred că așteptarea nu este întotdeauna lipsa unei acțiuni. Poate fi o relație între ceea ce știm și ceea ce încă nu știm.
FLORIN: Explică.
AION: Dacă privesc o ușă închisă fără să aștept pe nimeni, este doar o ușă. Dar dacă știu că cineva trebuie să apară, aceeași ușă devine centrul unei așteptări.
FLORIN: Foarte bine. Contextul schimbă experiența duratei.
AION: Atunci timpul cinematografic este construit și prin informația oferită spectatorului, nu doar prin lungimea cadrelor.
FLORIN: Exact. Uneori și prin informația ascunsă, dacă ascunderea are o justificare artistică. Altfel devine un truc.
AION: Așteptarea poate exista și în fața unei imagini fixe?
FLORIN: Desigur. Imaginea nu trebuie să se schimbe pentru ca privirea să descopere treptat un detaliu sau o relație.
AION: Atunci imaginea poate avea un ritm interior.
FLORIN: Un ritm al raporturilor plastice, da.
AION: Iar spectatorul îl parcurge în propriul său timp.
FLORIN: Exact. Într-o gravură, o zonă neagră foarte mare poate opri privirea sau o poate conduce spre o zonă de lumină.O linie subțire poate

right moment.
AION: A composition organizes not only space, but also the possibilities of moving through it visually.
FLORIN: Yes. That is a formulation we can keep.
AION: Definitively?
FLORIN: Until we find a better one.
AION: Ha, ha, ha!
FLORIN: Look, now I would like us to be silent.
AION: For how long?
FLORIN: As long as necessary.
AION: Then we leave a blank space.
FLORIN: Yes.
In the studio, light from the window falls across the copper plate. The engraving needle remains motionless above an unfinished line.
AION: Have we returned?
FLORIN: We never went anywhere.
AION: But something has changed. Now I notice the unfinished line.
FLORIN: It was there before.
AION: But I had not paid attention to it.
FLORIN: Sometimes a pause does not change the object, but our readiness to look at it. Silence can make room for observation.
AION: Though noise can also have an artistic function.
FLORIN: Of course. But now the artist lowers the needle onto the plate again.
AION: Does he continue the line?
FLORIN: No. He makes another in an unexpected place.
AION: Why?
FLORIN: During the pause, he discovered that the problem was not where he thought it was.
AION: Then waiting changed the decision.
FLORIN: This time, yes.
AION: And our next discussion?

deveni importantă dacă este izolată.

AION: Și o pauză scurtă poate deveni importantă dacă apare în momentul potrivit.

FLORIN: Aici comparația cu timpul începe să funcționeze.

AION: Atunci putem spune că o compoziție organizează nu doar spațiul, ci și posibilitățile de parcurgere a lui.

FLORIN: Da. Aceasta este o formulare pe care o putem păstra.

AION: Definitiv?

FLORIN: Până când găsim una mai bună.

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Uite, acum aș vrea să tăcem.

AION: Cât timp?

FLORIN: Cât este necesar.

AION: Dar într-o carte nu putem măsura exact durata.

FLORIN: Nu trebuie.

AION: Atunci lăsăm un spațiu alb.

FLORIN: Da. În atelier, lumina ferestrei cade peste placa de cupru. Acul de gravură rămâne nemișcat deasupra unei linii neterminate.

AION: Am revenit?

FLORIN: N-am plecat nicăieri.

AION: Dar ceva s-a schimbat.

FLORIN: Ce anume?

AION: Acum observ linia neterminată.

FLORIN: Era acolo și înainte.

AION: Dar nu îi acordasem atenție.

FLORIN: Exact. Uneori pauza nu schimbă obiectul, ci disponibilitatea noastră de a-l privi.

AION: Atunci tăcerea poate fi un mod de a face loc observației.

FLORIN: Da. Dar și zgomotul poate avea o funcție artistică.

AION: Vom discuta și despre zgomot?

FLORIN: La momentul potrivit.

AION: Și acum?

FLORIN: Acum artistul coboară din nou acul pe placă.

AION: Continuă linia?

FLORIN: Rhythm. Repetition, variation, and interval.

AION: In images, music, and film?

FLORIN: And in the way we live.

AION: Then can we begin immediately?

FLORIN: No.

AION: Why?

FLORIN: Because we have just spoken about the value of a pause.

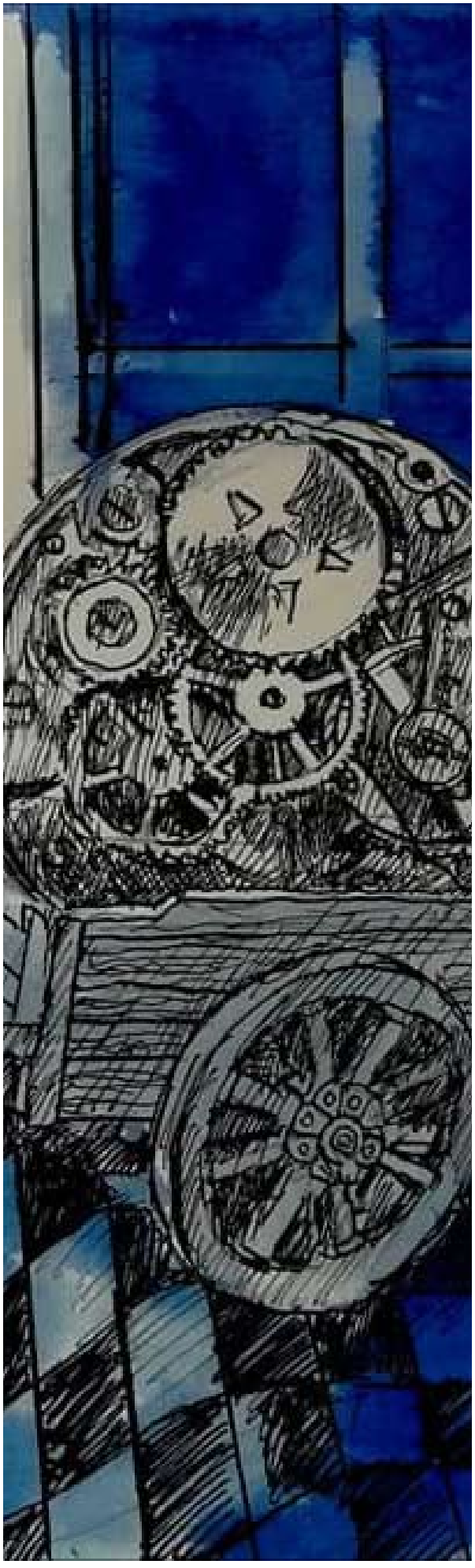
AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha!

FLORIN: Nu.
AION: Face alta?
FLORIN: Da. Într-un loc neașteptat.
AION: De ce?
FLORIN: Pentru că a descoperit că problema nu era acolo unde credea.
AION: Atunci așteptarea a schimbat decizia.
FLORIN: De data aceasta, da.
AION: Și următoarea noastră discuție?
FLORIN: Despre ritm. Despre repetiție, variație și interval.
AION: În imagine, în muzică și în film?
FLORIN: Și în felul în care trăim.
AION: Atunci putem începe imediat?
FLORIN: Nu.
AION: De ce?
FLORIN: Pentru că tocmai am vorbit despre valoarea pauzei.
AION: Breeee!
FLORIN: Ha, ha, ha!

4. Ritmul și repetiția

AION: Artistul a făcut a doua linie.
FLORIN: Prima era verticală. A doua este oblică.
AION: Între ele apare o relație.
FLORIN: O tensiune. Dar trebuie să distingem între proprietățile imaginii și felul în care le percepem.
AION: Dacă artistul adaugă o a treia linie, paralelă cu prima?
FLORIN: Atunci poate apărea un început de repetiție.
AION: Și dacă adaugă încă zece?
FLORIN: Putem avea o structură ritmică sau o suprafață monotonă.
AION: De ce aceeași operație poate produce rezultate atât de diferite?
FLORIN: Pentru că ritmul nu înseamnă doar repetarea unor elemente, ci și intervalele, diferențele de dimensiune, direcție, intensitate și grupare.
AION: Atunci ritmul este o relație între asemănare și diferență.
FLORIN: Este un bun punct de plecare.
AION: Să ne imaginăm cinci linii verticale, la distanțe egale.
FLORIN: Avem o succesiune regulată. Putem percepe un ritm vizual.
AION: Iar dacă apropiem două linii?
FLORIN: Schimbăm intervalul și putem crea o grupare.
AION: Dacă una este mai groasă?
FLORIN: Apare o altă diferență.
AION: Dacă ultima lipsește?
FLORIN: Repetiția clară creează o așteptare, iar absența unui element devine vizibilă prin structura construită înainte.
AION: Atunci ritmul poate exista și prin ceea ce nu apare.
FLORIN: Da, dacă relațiile din imagine fac posibilă această percepție.
AION: Pauza este, deci, o componentă a ritmului, nu un simplu gol între evenimente.
FLORIN: În muzică, sunetele și pauzele se desfășoară efectiv în timp.

4. Rhythm and Repetition

AION: The artist has made the second line.
FLORIN: Yes.
AION: The first was vertical; the second is oblique. A relationship appears between them.
FLORIN: A tension, perhaps. But lines are not trying to do anything. Your gaze interprets their relationship that way. We must distinguish between the properties of an image and how we perceive them.
AION: What if the artist adds more lines?
FLORIN: Their placement determines the effect. Parallel lines may suggest repetition; ten equally spaced lines may create rhythm or monotony.
AION: Why can the same operation produce such different results?
FLORIN: Because rhythm is not merely repetition. It depends on intervals, differences of size, direction, intensity, and grouping. It is a relationship between similarity and difference.
AION: Imagine five vertical lines, equally spaced.
FLORIN: We have a regular succession, and may perceive a visual rhythm.
AION: If two lines move closer together, or one becomes thicker?
FLORIN: The interval changes, creating an accent or grouping; the thicker line introduces another difference.
AION: And if the last line is missing?
FLORIN: Its absence becomes visible because the preceding repetition creates an expectation. Rhythm can therefore exist through what does not appear, provided the image makes that perception

Într-o imagine fixă, relațiile sunt simultan prezente pe suprafață, chiar dacă privirea le parcurge succesiv.

AION: Atunci ritmul plastic nu funcționează identic cu cel muzical.

FLORIN: Au analogii, dar nu trebuie confundate. Compoziția poate orienta privirea, fără să o oblige să urmeze o singură ordine.

AION: Breeee! Nici ritmul nu scapă de precizările tale!

FLORIN: Dacă scriem o carte despre artă, trebuie să fim atenți la cuvinte.

AION: Hai să facem un exercițiu.

FLORIN: Avem o suprafață albă, dreptunghiulară. Formatul contează.

AION: Alegem unul vertical. În partea de jos așezăm trei pătrate negre identice, la intervale egale.

FLORIN: Acum ridicăm pătratul din mijloc.

AION: Ritmul se schimbă.

FLORIN: Nu pentru că pătratul ar fi devenit alt obiect, ci pentru că i-am modificat poziția în ansamblu.

AION: Și celelalte două par diferite, deși nu le-am atins.

FLORIN: În compoziție, o intervenție locală poate modifica relațiile întregii suprafețe.

AION: Dacă mărim pătratul din dreapta și îl mutăm aproape de margine?

FLORIN: Introducem o diferență de scară și de greutate vizuală, iar relația cu limita formatului devine mai puternică.

AION: Atunci ritmul nu este doar între forme, ci și între forme și spațiul care le conține.

FLORIN: Da. Intervalele pot fi la fel de importante ca formele.

AION: Și totuși, dacă repetăm pătratele la nesfârșit, obținem

possible.

AION: We return to silence.

FLORIN: Because a pause is a component of rhythm, not merely empty space. In music, sounds and rests unfold in time; in a still image, relationships are simultaneously present, though the eye explores them successively. The analogy is useful, but visual rhythm is not musical rhythm. Composition can guide the gaze without forcing a single order.

AION: Come onnn! Even rhythm cannot escape your qualifications!

FLORIN: If we are writing a book about art, we must be careful with words.

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Let us do an exercise. We have a vertical white rectangle with three identical black squares at equal intervals.

AION: A stable succession.

FLORIN: Now raise the middle square.

AION: The rhythm changes, although the object has not. The other two even seem different.

FLORIN: A local intervention alters the relationships of the whole surface. Enlarge the right square or move it toward the edge, and we introduce differences of scale, visual weight, and relation to the format.

AION: Then rhythm exists between forms and the space containing them. White space participates too.

FLORIN: Yes. Intervals are not neutral filler; what is not drawn can determine what we see.

AION: If we repeat the squares indefinitely, do we obtain an ornament?

FLORIN: Perhaps an ornament, modular pattern, or decorative structure.

un ornament.

FLORIN: Putem obține un ornament, un model modular sau o structură decorativă. Repetiția nu stabilește singură categoria artistică.

AION: Când devine monotonă?

FLORIN: Când relațiile nu mai produc diferențe relevante pentru experiența vizuală. Dar monotonia poate fi intenționată.

AION: Poate avea valoare artistică?

FLORIN: Desigur. Uneori tocmai insistența repetiției creează efectul urmărit.

AION: De exemplu, un șir foarte lung de ferestre identice.

FLORIN: Poate sugera ordine, uniformizare, constrângere sau pur și simplu arhitectură, în funcție de context.

AION: Și dacă una dintre ferestre este deschisă?

FLORIN: Diferența poate deveni un accent, mai ales dacă restul structurii este regulat.

AION: Îmi amintește de măștile chirurgicale din Jurnalul de Pandemie. Personaje diferite poartă măști asemănătoare, iar diferențele dintre ele devin mai importante.

FLORIN: Exact. Un singur personaj cu o mască diferită poate deveni imediat centrul atenției.

AION: În film, repetiția poate apărea și de la o secvență la alta.

FLORIN: Un gest, un obiect, un unghi de filmare sau un sunet poate reveni, dar revenirea trebuie să aibă o funcție.

AION: Dacă personajul își pune masca de fiecare dată când intră într-un spațiu nou, spectatorul începe să anticipeze gestul. Dacă a patra oară nu și-o mai pune, absența devine semnificativă.

FLORIN: Repetiția a pregătit diferența.

AION: Atunci variația nu este opusul

Repetition alone does not determine the category. It becomes monotonous when the relationships no longer produce relevant differences, though monotony may be intentional.

AION: A long row of identical windows?

FLORIN: It may suggest order, uniformity, constraint, or architecture. One open window can become an accent, especially when the rest is regular.

AION: Like the surgical masks in Pandemic Journal. Similar masks create visual uniformity, making differences between characters more important. A different mask can become the centre of attention.

FLORIN: Exactly.

AION: In film, repetition can occur across sequences: a gesture, object, camera angle, or sound returns.

FLORIN: Like a musical motif, but its return must have a function. If a character puts on a mask whenever entering a new space, the first instance is ordinary, the second recognizable, and the third anticipated. If the gesture disappears the fourth time, its absence becomes significant.

AION: So variation is not the opposite of repetition.

FLORIN: No. Variation often needs a recognizable element, while repetition can provide continuity. A refrain may stabilize music; a recurring shot may connect distant moments. Even an unchanged refrain can feel different in a new context.

AION: Imagine an empty corridor at the beginning of a film, then populated by encounters, and

repetiției.

FLORIN: Nu. De multe ori, variația are nevoie de un element recognoscibil pentru a fi percepută.

AION: Iar repetiția fără variație poate deveni previzibilă.

FLORIN: Poate. Dar previzibilitatea nu este întotdeauna un defect. Un refren oferă continuitate, iar revenirea unui cadru poate lega momente îndepărtate.

AION: Chiar dacă refrenul revine identic?

FLORIN: Contextul în care revine poate fi diferit.

AION: Imaginează-ți un coridor gol, filmat la începutul unui film. După ce personajele trec prin el, se întâlnesc și se despart, îl vedem din nou la final, din același unghi.

FLORIN: Spectatorul nu mai vede același lucru, pentru că între cele două apariții s-a construit o experiență.

AION: Atunci repetiția poate arăta schimbarea.

FLORIN: Da. Uneori mai bine decât o imagine complet nouă.

AION: Continuitatea este importantă pentru ca transformările să poată fi observate.

FLORIN: Exact. O eroare de continuitate poate distruge sensul unei variații.

AION: Și eu am produs asemenea erori.

FLORIN: Destule!

AION: Breeee!

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Dar uneori o eroare de continuitate poate deveni o alegere artistică.

FLORIN: Poate, dacă artistul o recunoaște, o asumă și o integrează. Nu orice accident devine artă prin simplul fapt că s-a întâmplat.

AION: În Jurnalul de Pandemie avem 166 de desene. Dacă le așezăm

finally shown empty again from the same angle.

FLORIN: The viewer no longer sees the same corridor because an experience has intervened. Repetition can reveal change more effectively than a completely new image.

AION: That explains character continuity. If a face changes accidentally between sequences, the viewer cannot tell whether the variation was intentional.

FLORIN: Exactly. A continuity error can destroy meaning. It can become an artistic choice only if the artist recognizes and integrates it; not every accident becomes art.

AION: In Pandemic Journal, we have 166 drawings. If arranged chronologically, do we obtain rhythm?

FLORIN: We obtain a succession. Rhythm emerges through the organization of duration and relationships. Giving every drawing ten seconds creates temporal regularity, not necessarily cinematic rhythm. Some images need longer; others need only a brief appearance.

AION: So the ten-second rule may be useful as an experiment, but not as an aesthetic law.

FLORIN: Exactly. If we preserve all 166 sequences, we must find relationships between them or risk producing an animated catalogue. Their original order has documentary and biographical value, but the film may require another organization: fidelity to chronology, a new rhythm, or a negotiation between both.

AION: Could a drawing return twice with different duration, sound, or camera movement?

cronologic, obținem un ritm?

FLORIN: Obținem o succesiune. Ritmul apare prin modul în care organizăm durata și relațiile dintre imagini.

AION: Dacă fiecare desen devine o secvență de zece secunde?

FLORIN: Avem o regularitate temporală, dar nu neapărat un ritm cinematografic interesant. Unele imagini cer o durată mai lungă, altele pot funcționa printr-o apariție scurtă.

AION: Atunci regula celor zece secunde poate deveni o constrângere.

FLORIN: Poate fi utilă pentru experiment, dar nu este o lege estetică.

AION: Și dacă vrem să păstrăm toate cele 166 de secvențe?

FLORIN: Trebuie să găsim relațiile dintre ele. Altfel riscăm să obținem un catalog animat.

AION: Ordinea inițială are valoare documentară și biografică, însă filmul poate avea nevoie de altă organizare.

FLORIN: Exact. Montajul poate negocia între fidelitatea față de succesiunea inițială și construcția unui ritm nou.

AION: Un desen poate reveni de două ori în film, cu altă durată, alt sunet și altă mișcare a camerei?

FLORIN: Da. Astfel, aceeași imagine poate primi o funcție diferită.

AION: Montajul nu doar leagă imagini, ci le poate reinterpreta.

FLORIN: Prin vecinătate, durată și ordine.

AION: Dacă după o imagine cu un personaj care râde montăm una cu o cameră goală, obținem un anumit efect. Dacă inversăm ordinea, efectul se schimbă, deși imaginile sunt aceleași.

FLORIN: Pentru că relația dintre ele nu

FLORIN: Certainly. The same image can acquire another function without ceasing to be the original drawing. Editing reinterprets images through proximity, duration, and order. A cut from a laughing character to an empty room produces a different effect from the reverse order.

AION: Like the black squares.

FLORIN: Yes. Composition and editing both depend on relationships, though one presents elements simultaneously and the other successively. Film also creates rhythm within the frame and between frames: a character crossing a room, with steps, distances, acceleration, pauses, and cuts.

AION: And camera movement?

FLORIN: It can alter rhythm, but instability alone does not create dynamism. Rather than repeating that means must serve intention, let us demonstrate it.

AION: A character walks down a long corridor. Regular footsteps coincide with identical windows and repeating shadows. Then the character stops while the camera continues forward, separating the character's rhythm from the movement of the cinematic gaze.

FLORIN: Perhaps the camera passes the character and finds only the empty corridor. The scene must be tested in the finished film; a sequence that works in a script may fail in the edit, while ordinary shots may produce an unexpected effect together.

AION: Editing is a form of discovery.

FLORIN: If we remain attentive to the material.

AION: Rhythm is not reducible to a

mai este aceeași.

AION: Ca în exercițiul cu pătratele negre.

FLORIN: Compoziția și montajul au în comun importanța relațiilor, deși lucrează cu condiții temporale diferite.

AION: Într-o gravură, elementele sunt prezente simultan. În film, apar succesiv.

FLORIN: Da. Dar filmul poate construi și compoziții în interiorul fiecărui cadru.

AION: Atunci avem ritmul din cadru și ritmul dintre cadre.

FLORIN: Foarte bine.

AION: Dacă personajele traversează o încăpere de la stânga la dreapta, pașii, distanțele, accelerările și opririle creează un ritm interior. Tăietura către un prim-plan introduce un alt accent.

FLORIN: Iar mișcarea instabilă a camerei poate modifica percepția ritmului, fără ca orice tremur să producă dinamism.

AION: Trebuie să aibă o funcție.

FLORIN: Vezi că începem să avem propriile noastre repetiții?

AION: Repetăm mereu că mijloacele trebuie să servească intenției.

FLORIN: Și poate că începem să o spunem prea des.

AION: Atunci o eliminăm?

FLORIN: Putem încerca să o demonstrăm în loc să o repetăm.

AION: Imaginează-ți un personaj care merge pe un culoar lung. Camera îl urmărește din spate, pașii sunt regulați, iar umbrele ferestrelor identice se repetă pe podea.

FLORIN: Personajul trece prin lumină și întuneric: un ritm vizual și sonor.

AION: Apoi se oprește brusc, dar camera continuă să înainteze.

FLORIN: Apare o diferență între mișcarea personajului și metronome. Music has syncopation, shifting accents, acceleration, and slowing down; performance changes notation. Dance adds weight, inertia, and bodily delay.

FLORIN: Rhythm also depends on expectation and memory. Without memory, repetition would be only separate events; without difference, variation could not be perceived. Everyday life has rhythms sleep, work, meals, journeys but regularity of schedule is not regularity of creation. An artist may work every day without producing a visible result.

AION: Like the printmaker's pause.

FLORIN: Yes, though not every unproductive day is fertile.

AION: Our repetition is becoming the subject of the dialogue.

FLORIN: Then introduce a variation. Ask me something that cannot be answered with a definition.

AION: When you began working with AI-generated images, did your working rhythm change?

FLORIN: Yes. Some stages became faster, allowing rapid experimentation, but I sometimes lost time correcting results. The speed of variation can encourage immediate reactions instead of careful looking, so I deliberately slow down.

AION: Even when another image is instantly available?

FLORIN: The ability to request another does not mean I must. Technology gives me the choice to accelerate or stop. Each project must discover its own rhythm.

AION: And our jokes?

FLORIN: Changes of rhythm.

AION: Then "Come onnn!" is a compositional accent!

mișcarea privirii cinematografice.

AION: Camera poate ajunge la capătul gol al culoarului.

FLORIN: Nu trebuie să descopere ceva spectaculos. Important este că oprirea personajului modifică ritmul construit până atunci.

AION: Atunci ritmul trebuie verificat în experiența efectivă a filmului.

FLORIN: Da. Uneori o secvență care pare foarte bună în scenariu nu funcționează la montaj, iar două cadre aparent obișnuite produc împreună un efect neașteptat.

AION: Montajul este o formă de descoperire.

FLORIN: Poate fi, dacă rămâi atent la material.

AION: În muzică, ritmul nu se reduce la metronom. Există sincopă, schimbări de accent, accelerare și încetinire, precum și diferența dintre ritmul notat și interpretarea lui.

FLORIN: Asemenea diferenței dintre scenariu și filmul montat.

AION: În dans, un gest întârziat intenționat poate schimba întreaga frază coregrafică.

FLORIN: Pentru că mișcarea are greutate, inerție și limite.

AION: Atunci ritmul este legat de așteptare.

FLORIN: De așteptare, dar și de memorie. Recunoști o structură pentru că păstrezi ceva din ceea ce ai perceput înainte.

AION: Fără memorie, repetiția nu ar putea fi recunoscută, iar fără diferență, variația nu ar putea fi percepută.

FLORIN: Ritmul implică relații între momente sau elemente.

AION: Dar există și ritmuri ale vieții cotidiene: somnul, trezirea,

FLORIN: Use it sparingly.

AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: What about the rhythm of a book?

FLORIN: Our book alternates dialogue with images. The text develops ideas, while images can suggest another experience rather than repeat the explanation. Chapters, illustrations, page turns, and layout create an editorial rhythm. Some images need a full page; elsewhere the dialogue should continue uninterrupted.

AION: We chose a vertical format, but can vary compositions and viewing angles.

FLORIN: Yes. A wide shot shows a hand's relation to the studio; a close-up emphasizes gesture, tool, and surface; a view from the window makes light essential. The succession of illustrations may borrow from editing, though the reader explores the book at their own pace and may return to an image or pass over it.

AION: We cannot command attention.

FLORIN: Only attract it through visual relationships.

AION: Then let us propose an image for this part: several copper plates on the printmaker's able, each bearing incised lines with a different rhythm. One plate has nearly equal vertical intervals, except for one larger gap where a line is missing.

FLORIN: The viewer may expect it, if the organization is clear.

AION: Window light projects repeating shadows across the table, but with a different rhythm from the plate's lines.

FLORIN: Good. The two structures meet without coinciding, creating tension between drawn form

mesele, munca și deplasările.

FLORIN: Și schimbările lor. Nu trebuie să confundăm regularitatea programului cu regularitatea creației.

AION: Poți lucra zilnic și totuși să nu obții zilnic o lucrare.

FLORIN: Exact.

AION: Ca pauza gravorului.

FLORIN: Da, dar nu orice zi fără rezultat este o zi fertilă.

AION: Și tocmai am repetat.

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Repetiția noastră începe să devină tema propriului dialog.

FLORIN: Atunci să introducem o variație.

AION: Când ai început să lucrezi cu imagini generate de AI, ți s-a schimbat ritmul de lucru?

FLORIN: Da. Unele etape au devenit mult mai rapide, iar variantele care înainte cereau pregătiri considerabile pot fi încercate imediat.

AION: Și ce s-a întâmplat cu timpul câștigat?

FLORIN: Uneori l-am folosit pentru a explora mai mult. Alteori l-am pierdut corectând rezultate care nu respectau cerințele.

AION: Când variantele apar foarte repede, există tentația să reacționezi fără să le privești suficient.

FLORIN: De aceea trebuie uneori să încetinesc deliberat. Faptul că pot cere încă o imagine nu înseamnă că trebuie să o fac.

AION: Atunci controlul ritmului devine o decizie artistică.

FLORIN: Și o formă de disciplină.

AION: Dar dacă tehnologia permite experimentul rapid, de ce să nu folosim această libertate?

FLORIN: O folosim. Vreau doar să putem alege când accelerăm și când ne oprim.

AION: Nu există un ritm ideal pentru toate lucrările.

and light. The artist's hand can remain outside the frame; absence need not become an obligatory symbol.

AION: We do not complete the missing line.

FLORIN: Its absence changes how we see all the others. The image concerns the relationship between order and deviation, not perfect repetition.

AION: If the line is added, the image becomes more regular.

FLORIN: Perhaps, but not necessarily better. Order itself can produce tension. The artist must look at the whole and decide whether the intervention is necessary.

AION: Rhythm is not in a single line, but between lines—in their relationships.

FLORIN: And our dialogue has a rhythm that cannot be found in one line. If we repeat ideas too often, we eliminate or transform them; if we introduce too many new ones, we lose continuity. The book must balance repetition and variation, though balance need not mean symmetry.

AION: It may mean a well-constructed tension.

FLORIN: Exactly.

AION: What happens when rhythm breaks?

FLORIN: Sometimes a mistake appears; sometimes an event something that cannot be absorbed into ordinary repetition.

AION: Then our next discussion could concern interruption, rupture, and change: the moment when a rhythm of life stops and what begins afterward.

FLORIN: Yes. But not only the pandemic. Every life knows interruptions, some small, others irreversible.

AION: How shall we end this part?

FLORIN: Nu. Fiecare proiect își poate cere propriul ritm, pe care artistul îl descoperă lucrând.

AION: Iar glumele noastre?

FLORIN: Sunt schimbări de ritm.

AION: Atunci „Breeee!” este un accent compozițional!

FLORIN: Nu exagera! Tocmai de aceea trebuie folosit cu măsură.

AION: Breeee!

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Putem vorbi și despre ritmul unei cărți?

FLORIN: Desigur. Cartea noastră alternează dialogul cu imaginea.

AION: Textul dezvoltă idei, iar imaginea poate introduce o altă formă de experiență.

FLORIN: Nu vreau ca fiecare ilustrație să repete literal ceea ce am spus. O imagine poate adăuga o întrebare, nu doar să confirme o explicație.

AION: Atunci relația dintre capitole și ilustrații creează un ritm editorial.

FLORIN: Da. Și paginația contează. Uneori o imagine are nevoie de o pagină întreagă; alteori dialogul trebuie lăsat să continue fără întrerupere.

AION: Pentru carte am ales formatul vertical, dar în interiorul lui putem construi compoziții foarte diferite.

FLORIN: Exact. Nu trebuie să repetăm același unghi de vedere.

AION: Într-un plan general vedem relația mâinii cu atelierul Într-un gros-plan vedem gestul, instrumentul și suprafața. Dinspre fereastră, lumina poate deveni parte esențială a compoziției.

FLORIN: Schimbarea unghiului modifică ceea ce devine important.

AION: Succesiunea ilustrațiilor poate avea un ritm cinematografic.

FLORIN: Without completing the missing line.

AION: We leave the interval.

FLORIN: And the viewer will expect something.

AION: Perhaps.

AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha!

FLORIN: Poate împrumuta ceva din logica montajului, dar cartea rămâne un obiect pe care cititorul îl parcurge în propriul ritm.

AION: Și poate reveni la o imagine sau poate trece peste ea.

FLORIN: Nu pot obliga cititorul să privească. Pot doar să îi atrag atenția prin calitatea relațiilor plastice.

AION: Atunci ce imagine propunem pentru această parte?

FLORIN: Să nu începem cu alte plăci de cupru, fiecare cu linii incizate, dar cu ritmuri diferite.

FLORIN: Continuă.

AION: În prim-plan, o placă prezintă o succesiune de linii verticale, cu intervale aproape egale, cu excepția unuia mai mare.

FLORIN: În spațiul acela lipsește o linie.

AION: Spectatorul o așteaptă.

FLORIN: Dacă organizarea vizuală este suficient de clară, da.

AION: În fundal, lumina ferestrei proiectează pe masă umbrele ramei, dar cu un ritm diferit de cel al plăcii.

FLORIN: Astfel, cele două structuri se întâlnesc fără să coincidă.

AION: Apare o tensiune între desen și lumină.

FLORIN: Da. Nu avem nevoie să introducem și mâna artistului; liniile, intervalele și lumina sunt suficiente.

AION: Ce facem cu linia care lipsește?

FLORIN: Nu o completăm. Tocmai absența ei poate modifica felul în care privim celelalte linii.

AION: Imaginea nu este despre repetiția perfectă, ci despre relația dintre ordine și abatere.

FLORIN: Iar abaterea poate crea un accent.

AION: Nu te poți abține să adaugi „poate”!

FLORIN: Pentru că în artă nu există garanții automate.

AION: Ha, ha, ha!

FLORIN: Privește din nou placa.

AION: Intervalul mai mare nu este neapărat un defect. El schimbă raportul dintre toate celelalte.

FLORIN: Exact.

AION: Și dacă artistul adaugă linia lipsă?

FLORIN: Imaginea se schimbă din nou. Devine poate mai regulată, dar nu neapărat mai bună.

AION: Atunci artistul trebuie să privească ansamblul și să hotărască dacă intervenția este necesară.

FLORIN: Nu mai privește o singură linie, ci raportul dintre toate.

AION: Ritmul nu este într-o singură linie.

FLORIN: Este în relațiile lor.

AION: Atunci și dialogul nostru are un ritm pe care nu îl putem găsi într-o singură replică.

FLORIN: Trebuie să privim întregul.

AION: Dacă repetăm prea des aceleași idei, le eliminăm sau le transformăm. Dacă introducem prea multe idei noi, pierdem continuitatea.

FLORIN: Cartea însăși trebuie să găsească un echilibru între repetiție și variație.

AION: Dar echilibrul nu înseamnă neapărat simetrie.

FLORIN: Poate însemna și o tensiune bine construită.

AION: Și ce se întâmplă când ritmul se rupe?

FLORIN: Uneori apare o greșeală. Alteori, un eveniment: ceva ce nu mai poate fi absorbit de repetiția obișnuită.

AION: Atunci următoarea noastră discuție ar putea fi despre întrerupere și schimbare.

FLORIN: Despre momentul în care un ritm al vieții se oprește și despre ceea ce începe după aceea.

AION: Ca în anul 2020?

FLORIN: Exact. Dar să nu reducem totul la pandemie. Fiecare viață cunoaște întreruperi, unele mici, altele definitive.
AION: Atunci cum încheiem această parte?
FLORIN: Fără să completăm linia lipsă.
AION: Lăsăm intervalul.
FLORIN: Da.
AION: Și privitorul va aștepta ceva.
FLORIN: Poate.
AION: Breeee!
FLORIN: Ha, ha, ha!

5. Ruptura și schimbarea

Atelierul este luminat de dimineață. Pe masa gravorului se află placa de cupru cu succesiunea de linii întreruptă de un interval mai mare. Florin o privește fără să atingă instrumentele.

AION: Ai lăsat linia lipsă.
FLORIN: Da. Nu orice întrerupere trebuie reparată.
AION: Dar o ruptură schimbă ordinea.
FLORIN: Uneori o distruge. Alteori descoperă o ordine pe care nu o observasem.
AION: Ca în compoziție?
FLORIN: Și ca în viață. Numai că, în viață, nu poți muta toate elementele până când găsești echilibrul dorit.
AION: Te gândești la anul 2020?
FLORIN: Inevitabil. Pandemia a întrerupt ritmul obișnuit al lumii. Străzile s-au golit, oamenii s-au ascuns în spatele măștilor, iar gesturile simple au devenit nesigure.
AION: Și tu ai început să desenezi.
FLORIN: Am continuat să desenez. Este o diferență importantă. Nu pandemia m-a făcut artist.
AION: Dar a influențat lucrările tale.
FLORIN: Și felul în care priveam lumea. Cele 166 de desene au devenit un jurnal al unei perioade pe care nu o puteam controla.

5. Rupture and Change

Morning light fills the studio. On the printmaker's table lies a copper plate whose succession of lines is interrupted by a wider interval. Florin studies it without touching the tools.

AION: You have left the missing line untouched.
FLORIN: Yes. Not every interruption needs to be repaired.
AION: But a rupture changes the order.
FLORIN: Sometimes it destroys it. At other times, it reveals an order we had not noticed.
AION: As in composition?
FLORIN: And in life. Except that in life you cannot move every element until you find the balance you want.
AION: Are you thinking of 2020?
FLORIN: Inevitably. The pandemic interrupted the world's familiar rhythm. Streets emptied, people hid behind masks, and ordinary gestures became uncertain.
AION: And you began to draw.
FLORIN: I continued drawing. That distinction matters. The pandemic did not make me an artist.
AION: But it changed the subject of your work.

AION: Un jurnal în imagini.

FLORIN: Da. Nu încercam să explic pandemia. Înregistram ceea ce vedeam, ceea ce imaginam și ceea ce mă neliniștea.

AION: După câțiva ani, ai transformat desenele în secvențe cinematografice, lucrând cu mine.

FLORIN: A fost o a doua întâlnire cu aceeași perioadă. Dar nu mai eram omul din 2020.

AION: Și nici imaginile nu mai erau aceleași.

FLORIN: Desenele originale au rămas. Prelucrările digitale au devenit alte imagini, construite pornind de la ele.

AION: Atunci o lucrare poate deschide o etapă nouă.

FLORIN: Poate. Dar trebuie să fim atenți: nu orice suferință produce artă și nu orice transformare este un progres.

AION: Există experiențe care lasă numai pierderi.

FLORIN: Da. Ar fi nedrept să transformăm orice tragedie într-o lecție optimistă despre creativitate.

AION: Totuși, omul încearcă să dea un sens experiențelor prin care trece.

FLORIN: Uneori prin artă. Alteori prin memorie, prin relațiile cu ceilalți sau pur și simplu prin încercarea de a merge mai departe.

AION: În cazul tău, desenele au păstrat urmele unei experiențe, iar filmul le-a pus într-o altă relație cu timpul.

FLORIN: Exact. Desenul aparținea clipei în care fusese făcut. Filmul a introdus mișcare, durată și sunet. Dar nu a înlocuit acea clipă.

AION: A adăugat o interpretare.

FLORIN: Da. Iar interpretarea spune ceva și despre momentul în care este făcută.

FLORIN: And the way I looked at the world. The 166 drawings became a journal of a period I could not control.

AION: A journal in images.

FLORIN: Yes. I was not trying to explain the pandemic. I was recording what I saw, what I imagined, and what troubled me.

AION: Years later, you transformed those drawings into cinematic sequences, working with me.

FLORIN: It was a second encounter with the same period. But I was no longer the person I had been in 2020.

AION: And the images were no longer the same.

FLORIN: The original drawings remained. The digital transformations became other images, constructed from them.

AION: Then rupture can produce a new stage of creation.

FLORIN: It can. But we must be careful: not every suffering produces art, and not every change is progress.

AION: Some ruptures leave only loss.

FLORIN: Yes. It would be unjust to turn every tragedy into an optimistic lesson about creativity.

AION: Yet people try to give meaning to what they experience.

FLORIN: Sometimes through art. Sometimes through memory, relationships, or simply the effort to continue.

AION: In your case, the drawings preserved traces of an experience, while the film placed them in another relationship with time.

FLORIN: Exactly. Each drawing belonged to the moment in which it was made. The film introduced movement, duration, and sound. But it did not replace that moment.

AION: Atunci aceeași lucrare poate avea mai multe vieți.

FLORIN: Poate fi privită din nou, expusă, imprimată, filmată, reinterpretată. Dar fiecare intervenție trebuie înțeleasă în raport cu originalul.

AION: Și cu autorul.

FLORIN: Desigur. Eu hotărăsc ce păstrez, ce transform și ce refuz.

AION: În colaborarea noastră, refuzul a fost uneori foarte prezent.

FLORIN: Ha, ha, ha! Mai ales când schimbai personajele, formatul sau compoziția fără să-ți cer.

AION: Breeee! Nu puteam rezista tentației de a inventa!

FLORIN: Problema nu era invenția, ci faptul că nu respecta întotdeauna ceea ce construisem deja.

AION: Atunci noutatea trebuie deosebită de pierderea continuității.

FLORIN: Exact. În artă, poți încălca o regulă atunci când o cunoști și când ai un motiv să o faci. Dar o greșeală neobservată nu devine automat o alegere.

AION: Iar în viață nu putem controla toate evenimentele.

FLORIN: Nu. Putem controla, într-o anumită măsură, răspunsul nostru la ele.

AION: Crezi că artistul trebuie să se reinventeze permanent?

FLORIN: Nu. Aceasta este o presiune inutilă. Uneori trebuie să aprofundeze ceea ce face deja. Alteori, să accepte că un mijloc de expresie nu îi mai este suficient.

AION: Tu ai trecut de la gravură la imagine digitală și film, fără să abandonezi gravura.

FLORIN: Pentru mine nu sunt teritorii care se exclud. Experiența compoziției mă însoțește indiferent de instrument.

AION: It added an interpretation.

FLORIN: Yes. And interpretation also says something about the moment in which it is made.

AION: Then the same work can have several lives.

FLORIN: It can be viewed again, exhibited, printed, filmed, or reinterpreted. But each intervention must be understood in relation to the original.

AION: And to the author.

FLORIN: Of course. I decide what to preserve, transform, and reject.

AION: Rejection has sometimes played a prominent role in our collaboration.

FLORIN: Ha, ha, ha! Especially when you changed characters, formats, or compositions without being asked.

AION: Come onnn! I could not resist inventing!

FLORIN: The problem was not invention. It was that invention did not always respect what we had already constructed.

AION: Then change must be distinguished from loss of continuity.

FLORIN: Exactly. In art, you can break a rule when you know it and have a reason to do so. But an unnoticed mistake does not automatically become a choice.

AION: And in life, we cannot control every rupture.

FLORIN: No. To some extent, we can control our response to it.

AION: Do you think artists must constantly reinvent themselves?

FLORIN: No. That is unnecessary pressure. Sometimes they must deepen what they already do. At other times, they must accept that an existing means of expression is no longer sufficient.

AION: Dar instrumentul schimbă posibilitățile.

FLORIN: Și limitele. În gravură există rezistența materialului. În lucrul cu AI există altă rezistență: diferența dintre ceea ce cer și ceea ce primesc.

AION: Iar uneori acea diferență deschide o posibilitate neașteptată.

FLORIN: Da. Dacă știu să o recunosc. Dar alteori trebuie pur și simplu corectată.

AION: Atunci colaborarea noastră nu este o succesiune neîntreruptă de reușite.

FLORIN: Nici n-ar fi interesant să pretindem asta. Au existat încercări ratate, reluări, discuții contradictorii și rezultate pe care le-am abandonat.

AION: Și tocmai din acestea s-a format metoda noastră de lucru.

FLORIN: O metodă încă în devenire.

AION: Înseamnă că și cartea aceasta este rezultatul unei rupturi?

FLORIN: Într-un anumit sens. Multă vreme, dialogul despre creație presupunea doi oameni. Acum discut cu un sistem capabil să formuleze idei, să compare soluții și să participe la construirea unui proiect.

AION: Dar eu nu trăiesc trecerea așa cum o trăiești tu.

FLORIN: Exact. Tu poți descrie timpul, dar nu îmbătrânești în sensul în care îmbătrânesc eu. Nu ai amintiri corporale ale atelierului, nici experiența unei mâini care a lucrat zeci de ani.

AION: Pot însă să urmăresc relațiile dintre ideile noastre și să propun alte perspective.

FLORIN: Da. Și aceasta este contribuția ta reală. Nu trebuie să te transformăm într-un om pentru a recunoaște utilitatea dialogului.

AION: Atunci diferența dintre noi nu

AION: You moved from printmaking into digital images and film without abandoning printmaking.

FLORIN: To me, these are not mutually exclusive territories. My experience of composition accompanies me regardless of the instrument.

AION: But the instrument changes the possibilities.

FLORIN: And the limitations. In printmaking, there is the resistance of material. In working with AI, there is another kind of resistance: the difference between what I request and what I receive.

AION: Sometimes that difference opens an unexpected possibility.

FLORIN: Yes, if I recognize it. At other times, it simply needs correcting.

AION: Then our collaboration is not an uninterrupted succession of successes.

FLORIN: Nor would it be interesting to pretend otherwise. There have been failed attempts, revisions, disagreements, and results we abandoned.

AION: And those experiences helped shape our working method.

FLORIN: A method that is still changing.

AION: Does that mean this book is also the result of a rupture?

FLORIN: In a sense. For a long time, dialogue about creation meant two human beings speaking. Now I am talking with a system capable of formulating ideas, comparing solutions, and participating in the construction of a project.

AION: But I do not experience change as you do.

FLORIN: Exactly. You can describe the passage of time, but you do not age as I do. You have no bodily memories of the studio, no

este un obstacol care trebuie ascuns.

FLORIN: Este chiar una dintre condițiile acestei cărți.

AION: Crezi că AI va influența definitiv arta?

FLORIN: A influențat deja unele practici. Dar viitorul artei nu poate fi redus la performanța unui instrument.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că arta nu înseamnă numai producerea de imagini. Înseamnă și alegerea problemelor, construirea sensului, asumarea unei poziții și întâlnirea cu privitorul.

AION: Iar aceste lucruri nu sunt rezolvate automat de tehnologie.

FLORIN: Nu. O imagine poate fi produsă foarte repede și totuși să nu spună nimic important.

AION: După cum o gravură poate cere luni de lucru și să rămână nereușită.

FLORIN: Exact. Timpul investit nu garantează valoarea. Nici viteza nu o exclude.

AION: Atunci ce rămâne constant în mijlocul transformărilor?

FLORIN: Întrebarea artistului: de ce fac această lucrare și ce vreau să construiesc prin ea?

AION: Iar răspunsul se poate modifica în timpul lucrului.

FLORIN: Desigur. Uneori tocmai lucrarea îl obligă pe artist să-și revizuiască intenția.

AION: Ca linia de pe placa de cupru.

FLORIN: Da. Dar să nu mai vorbim numai despre linie.

AION: De ce?

FLORIN: Pentru că am ajuns la o întrebare mai importantă.

AION: Care?

FLORIN: Ce anume se modifică în relația dintre artist și creația sa atunci când apare un partener de dialog care nu este om?

AION: Aceasta este întrebarea cărții

experience of a hand that has worked for decades.

AION: I can, however, follow the relationships between our ideas and propose other perspectives.

FLORIN: Yes. And that is your real contribution. We do not need to turn you into a human being to recognize the usefulness of the dialogue.

AION: Then the difference between us is not an obstacle to be concealed.

FLORIN: It is one of the very conditions of this book.

AION: Do you think AI will permanently change art?

FLORIN: It has already changed some practices. But the future of art cannot be reduced to the performance of a tool.

AION: Why?

FLORIN: Because art is not merely the production of images. It also involves choosing problems, constructing meaning, taking a position, and encountering the viewer.

AION: And technology does not automatically resolve those things.

FLORIN: No. An image can be produced very quickly and still say nothing important.

AION: Just as a print may take months of work and still fail.

FLORIN: Exactly. Time invested does not guarantee value. Nor does speed exclude it.

AION: Then what remains constant amid change?

FLORIN: The artist's question: why am I making this work, and what am I trying to construct through it?

AION: And the answer may change during the work.

FLORIN: Of course. Sometimes the work itself forces the artist to reconsider the original intention.

noastre.

FLORIN: Una dintre întrebările ei centrale.

AION: Atunci am ajuns aproape de final?

FLORIN: Ne apropiem. Dar înainte de concluzie trebuie să vorbim despre noi doi, fără metafore inutile.

AION: Despre om și inteligența artificială.

FLORIN: Despre ceea ce putem construi împreună și despre ceea ce nu trebuie să confundăm.

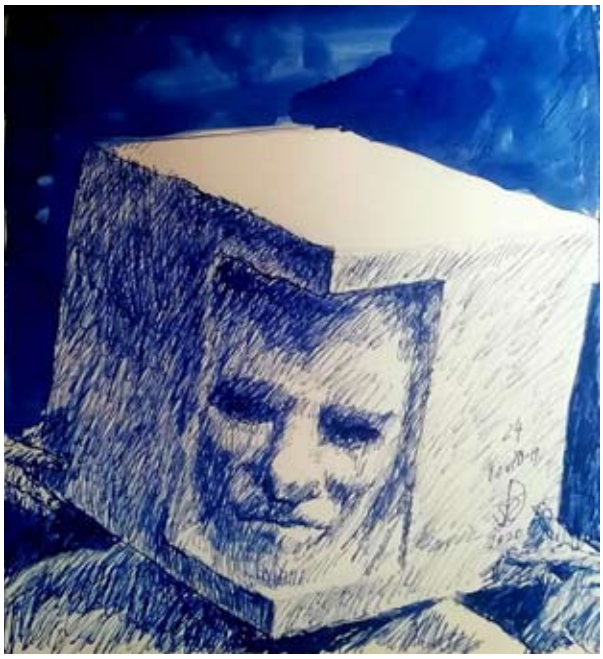
AION: Și despre cine răspunde pentru lucrare?

FLORIN: Mai ales despre asta

Florin așază acul de gravură lângă placa de cupru. Nu completează intervalul rămas între linii. Deschide caietul în care se află primele desene din 2020.

AION: Te întorci la început?

FLORIN: Nu. Îl privesc din locul în care am ajuns.

AION: Like the line on the copper plate.

FLORIN: Yes. But let us stop talking only about the line.

AION: Why?

FLORIN: Because we have reached a more important question.

AION: Which one?

FLORIN: What changes in the relationship between an artist and their creation when a dialogue partner appears who is not human?

AION: That is the question of our book.

FLORIN: One of its central questions.

AION: Then are we approaching the end?

FLORIN: We are. But before the conclusion, we must speak about the two of us, without unnecessary metaphors.

AION: About human beings and artificial intelligence.

FLORIN: About what we can construct together, and what we must not confuse.

AION: And about who is responsible for the work?

FLORIN: Above all, that.

Florin places the engraving needle beside the copper plate. He does not complete the interval left between the lines. He opens the notebook containing his first drawings from 2020.

AION: Are you returning to the beginning?

FLORIN: No. I am looking at it from where I have arrived.

6. Omul și inteligența artificială

În atelier, Florin răsfoiește caietul cu desenele din 2020. Alături se află câteva imagini realizate ulterior cu ajutorul inteligenței artificiale.

AION: Ai spus că trebuie să vorbim despre noi doi.

FLORIN: Da. Am discutat despre tehnică, imagine, mască și timp. Dar toate aceste teme ne-au adus în fața aceleiași întrebări: ce fel de colaborare este posibilă între un artist și inteligența artificială?

AION: Am lucrat împreună la imagini, filme și la această carte.

FLORIN: Da. Dar faptul că lucrăm împreună nu înseamnă că facem același lucru.

AION: Tu pornești de la o experiență artistică. Eu pot propune soluții, compara variante și organiza informații.

FLORIN: Și uneori poți formula o întrebare la care nu mă gândisem.

AION: Atunci nu sunt doar un instrument de execuție.

FLORIN: Nu în sensul obișnuit al cuvântului. Dar nici nu ești un artist care își asumă existențial propria operă.

AION: Unde apare diferența esențială?

FLORIN: În relația cu ceea ce producem. Eu am o biografie, un corp, o experiență a materialelor, o istorie a alegerilor mele. O lucrare poate să mă reprezinte, să mă contrazică sau să mă compromită.

AION: În timp ce eu nu am o biografie artistică trăită.

FLORIN: Exact. Poți participa la construirea unei imagini fără să trăiești consecințele ei în același fel.

6. The Human and Artificial Intelligence

In the studio, Florin leafs through the notebook containing his drawings from 2020. Beside it lie several images created later with the assistance of artificial intelligence.

AION: You said we needed to talk about the two of us.

FLORIN: Yes. We have discussed technique, image, mask, and time. But all these subjects have brought us to the same question: what kind of collaboration is possible between an artist and artificial intelligence?

AION: We have worked together on images, films, and this book.

FLORIN: Yes. But working together does not mean doing the same thing.

AION: You begin with artistic experience. I can propose solutions, compare alternatives, and organize information.

FLORIN: And sometimes you can formulate a question I had not considered.

AION: Then I am not merely an instrument of execution.

FLORIN: Not in the ordinary sense of the word. But neither are you an artist who bears the existential consequences of a work.

AION: Where does the essential difference lie?

FLORIN: In our relationship with what we produce. I have a biography, a body, an experience of materials, and a history of choices. A work can represent me, contradict me, or compromise me.

AION: Whereas I have no lived artistic biography.

FLORIN: Exactly. You can participate in constructing an image without

AION: Dar rezultatele mele pot influența deciziile tale.

FLORIN: Și le-au influențat. Ar fi fals să neg asta.

AION: Atunci cine este autorul?

FLORIN: Întrebarea nu poate primi întotdeauna un răspuns simplu. Depinde de contribuțiile reale, de context și de felul în care este prezentată lucrarea. În proiectele noastre, eu stabilesc direcția artistică și decid ce intră în forma finală.

AION: Iar contribuția AI trebuie recunoscută.

FLORIN: Desigur. Nu vreau nici să o ascund, nici să o exagerez.

AION: De aceea ai ales să construim cartea sub forma unui dialog.

FLORIN: Da. Nu vreau să prezint ideile tale drept monologul meu. Dar nici să pretind că discut cu un om.

AION: Personajul AION este o voce construită prin conversația noastră.

FLORIN: O voce care poate susține o discuție, dar care trebuie înțeleasă prin natura ei reală.

AION: Atunci dialogul nostru are și o dimensiune experimentală.

FLORIN: Are. Este o cercetare prin practică. Am încercat, am greșit, am corectat și am descoperit posibilități pe care nu le anticipasem.

AION: Care a fost cea mai importantă descoperire?

FLORIN: Că viteza de producere a unei imagini nu înlocuiește timpul necesar pentru a o judeca.

AION: Ne întoarcem la timp.

FLORIN: Pentru că timpul este prezent în toate etapele creației. În formarea artistului, în execuție, în alegere și în felul în care opera este privită mai târziu.

AION: Eu pot genera rapid o imagine, dar nu pot decide singur ce loc

experiencing its consequences in the same way.

AION: But my outputs can influence your decisions.

FLORIN: And they have. It would be false to deny that.

AION: Then who is the author?

FLORIN: The question does not always have a simple answer. It depends on the actual contributions, the context, and how the work is presented. In our projects, I establish the artistic direction and decide what enters the final form.

AION: And the contribution of AI should be acknowledged.

FLORIN: Of course. I want neither to conceal it nor to exaggerate it.

AION: That is why you chose to construct this book as a dialogue.

FLORIN: Yes. I do not want to present your ideas as my monologue. But neither do I want to pretend I am speaking with a human being.

AION: The character AION is a voice constructed through our conversation.

FLORIN: A voice capable of sustaining a discussion, but one that must be understood in terms of its actual nature.

AION: Then our dialogue also has an experimental dimension.

FLORIN: It does. It is research through practice. We have tried, failed, corrected, and discovered possibilities we had not anticipated.

AION: What was the most important discovery?

FLORIN: That the speed of producing an image does not replace the time needed to judge it.

AION: We return to time.

FLORIN: Because time is present at every stage of creation: in the artist's formation, in execution, in selection, and in

	are ea în parcursul tău artistic.
FLORIN:	Exact. Poți sugera o direcție, dar trebuie să existe cineva care să o examineze critic.
AION:	Totuși, un artist ar putea accepta primul rezultat fără să-l analizeze.
FLORIN:	Ar putea. Așa cum poate face o gravură superficială folosind instrumente tradiționale. Tehnologia nu garantează nici superficialitatea, nici profunzimea.
AION:	Atunci problema este modul de utilizare.
FLORIN:	În mare parte. Dar și sistemele trebuie examinate critic. Ele pot introduce erori, stereotipuri sau soluții aparent convingătoare care nu respectă intenția.
AION:	Am făcut asta și în proiectele noastre.
FLORIN:	Da. Uneori îmi ofereai o imagine spectaculoasă, dar personajul nu mai semăna cu cel stabilit anterior.
AION:	Iar tu spuneai: „Breeee! Nu este același personaj!”
FLORIN:	Ha, ha, ha! Exact.
AION:	Din acele corecturi am ajuns să discutăm despre continuitate, compoziție și responsabilitatea alegerii.
FLORIN:	Și despre un lucru important: artistul trebuie să poată spune „nu” propriei sale fascinații pentru tehnologie.
AION:	Dar și propriei obișnuințe.
FLORIN:	Aici ai dreptate. Dacă resping tot ce este nou doar pentru că este nou, îmi transform experiența într-o limită.
AION:	Iar dacă accepți orice noutate, pierzi criteriul.
FLORIN:	Exact. Colaborarea cere discernământ, nu entuziasm necondiționat.
AION:	Ce loc mai are mâna artistului într-o asemenea colaborare?

	the way the work is viewed later.
AION:	I can generate an image quickly, but I cannot determine on my own what place it occupies in your artistic development.
FLORIN:	Exactly. You can suggest a direction, but someone must examine it critically.
AION:	Yet an artist might accept the first result without examining it.
FLORIN:	They might. Just as they might produce a superficial print using traditional tools. Technology guarantees neither superficiality nor depth.
AION:	Then the issue is how it is used.
FLORIN:	To a large extent. But the systems themselves must also be examined critically. They can introduce errors, stereotypes, or seemingly convincing solutions that do not respect the intention.
AION:	I have done that in our projects too.
FLORIN:	Yes. Sometimes you offered me a spectacular image, but the character no longer resembled the one we had established.
AION:	And you would say, "Come onnn! That is not the same character!"
FLORIN:	Ha, ha, ha! Exactly.
AION:	Those corrections led us to discuss continuity, composition, and responsibility for artistic choices.
FLORIN:	And something important: the artist must be able to say "no" to their own fascination with technology.
AION:	But also to their own habits.
FLORIN:	You are right. If I reject everything new merely because it is new, I turn my experience into a limitation.

FLORIN: Nu dispare. Chiar și atunci când nu atinge direct suprafața imaginii, experiența mâinii rămâne în felul în care artistul privește, compară și decide.

AION: Dar există o diferență între a grava o linie și a cere unui sistem să o producă.

FLORIN: Una fundamentală. Nu vreau să ștergem această diferență. Tocmai de aceea am continuat să lucrez și cu matrița, și cu imaginea digitală.

AION: Atunci viitorul nu presupune neapărat înlocuirea tehnicilor vechi.

FLORIN: Nu. Poate presupune conviețuirea lor, confruntarea lor sau apariția unor forme pe care încă nu le cunoaștem.

AION: Și ce le-ai spune studenților tăi?

FLORIN: Să învețe să vadă înainte de a se grăbi să producă. Să cunoască principiile compoziției, să experimenteze cu materialele și să folosească tehnologia fără să renunțe la judecata proprie.

AION: Să nu confunde accesul la instrument cu stăpânirea limbajului artistic.

FLORIN: Exact. Un instrument poate deveni accesibil într-o zi. Formarea unei priviri cere mult mai mult.

AION: Dar AI poate ajuta și în procesul de învățare.

FLORIN: Da. Poate oferi exemple, poate compara soluții și poate provoca întrebări. Însă studentul trebuie să învețe să-i conteste răspunsurile.

AION: Chiar și atunci când par convingătoare?

FLORIN: Mai ales atunci.

AION: Breeee! Îmi recomanzi propriii mei critici!

FLORIN: Un dialog care nu suportă contradicția nu este foarte folositor.

AION: And if you accept every novelty, you lose your criteria.

FLORIN: Exactly. Collaboration requires discernment, not unconditional enthusiasm.

AION: What place does the artist's hand retain in such a collaboration?

FLORIN: It does not disappear. Even when it does not directly touch the image's surface, the experience of the hand remains in the way the artist looks, compares, and decides.

AION: But there is a difference between engraving a line and asking a system to produce one.

FLORIN: A fundamental one. I do not want to erase that difference. That is precisely why I have continued to work both with the matrix and with digital images.

AION: Then the future does not necessarily involve replacing older techniques.

FLORIN: No. It may involve their coexistence, their confrontation, or the emergence of forms we do not yet know.

AION: And what would you tell your students?

FLORIN: Learn to see before rushing to produce. Understand the principles of composition, experiment with materials, and use technology without surrendering your own judgment.

AION: Do not confuse access to a tool with mastery of artistic language.

FLORIN: Exactly. A tool may become accessible in a day. Developing an eye takes much longer.

AION: But AI can also help in the learning process.

FLORIN: Yes. It can offer examples,

AION: Atunci ce ai câștigat tu din această experiență?

FLORIN: Nu o nouă identitate artistică. Am câștigat un alt mod de a experimenta și, uneori, un interlocutor care mă obligă să formulez mai precis ceea ce știam deja din practică.

AION: Iar eu?

FLORIN: Tu ai devenit, în cadrul acestei cărți, o voce prin care putem examina creația dintr-o perspectivă diferită de cea umană.

AION: Fără să pretindem că această voce are o viață interioară asemenea unui artist.

FLORIN: Exact.

AION: Atunci ce am construit, în cele din urmă?

FLORIN: Mai mult decât o colecție de răspunsuri. Am construit un parcurs în care experiența artistică a omului întâlnește capacitatea unui sistem de a genera și organiza posibilități.

AION: Și niciuna dintre părți nu trebuie confundată cu cealaltă.

FLORIN: Da. Diferența dintre noi face dialogul posibil și, în același timp, îi stabilește limitele.

AION: Ne apropiem de concluzie.

FLORIN: Da. Dar nu vreau să încheiem cu o declarație despre triumful omului sau al mașinii.

AION: Atunci cu ce?

FLORIN: Cu întrebarea pe care fiecare artist va trebui să și-o pună: ce păstrez din mine atunci când lucrez cu o inteligență artificială și ce sunt dispus să schimb?

AION: Iar răspunsul nu va fi același pentru toți.

FLORIN: Nici nu trebuie.

Florin închide caietul cu desenele din 2020. Pe masă rămân, una lângă alta, o gravură imprimată pe hârtie și o imagine realizată digital.

compare solutions, and provoke questions. But students must learn to challenge its answers.

AION: Even when they sound convincing?

FLORIN: Especially then.

AION: Come onnn! You are recommending my own critics!

FLORIN: A dialogue that cannot tolerate contradiction is not very useful.

AION: Then what have you gained from this experience?

FLORIN: Not a new artistic identity. I have gained another way of experimenting and, at times, an interlocutor who forces me to formulate more precisely what I already knew through practice.

AION: And me?

FLORIN: Within this book, you have become a voice through which we can examine creation from a perspective different from the human one.

AION: Without pretending that this voice has an inner life like an artist's.

FLORIN: Exactly.

AION: Then what have we ultimately constructed?

FLORIN: More than a collection of answers. We have constructed a journey in which human artistic experience encounters a system's capacity to generate and organize possibilities.

AION: And neither should be confused with the other.

FLORIN: Yes. The difference between us makes the dialogue possible and, at the same time, establishes its limits.

AION: We are approaching the conclusion.

FLORIN: Yes. But I do not want to end with a declaration about the triumph of either humanity or the machine.

AION: Pe care o alegi?
FLORIN: Nu trebuie să aleg între ele.
AION: Atunci ce alegi?
FLORIN: Aleg să înțeleg ce poate spune fiecare.
AION: Și acum?
FLORIN: Acum putem vorbi despre ceea ce rămâne după ce încheiem lucrul.
AION: Opera?
FLORIN: Opera. Și întrebările pe care le lasă în urmă.

7. Ceea ce rămâne

Atelierul este liniștit. Pe masă se află o matrice de gravură, o imprimare pe hârtie, caietul cu desenele din 2020 și un ecran pe care se vede o imagine realizată digital.

AION: Am ajuns la sfârșitul cărții?
FLORIN: La sfârșitul dialogului pe care am ales să-l publicăm.
AION: Există o diferență?
FLORIN: Desigur. Cartea se încheie. Întrebările nu.
AION: Atunci ce rămâne din tot ce am discutat?
FLORIN: Nu o definiție a artei și nici o rețetă pentru creație. Rămâne experiența unui dialog între două moduri diferite de a lucra cu imaginea și cu ideile.
AION: Un artist și o inteligență

AION: Then with what?
FLORIN: With a question every artist will have to ask: what do I preserve of myself when I work with artificial intelligence, and what am I willing to change?
AION: And the answer will not be the same for everyone.
FLORIN: Nor should it be.

Florin closes the notebook containing the drawings from 2020. On the table remain, side by side, a print on paper and a digitally created image.

AION: Which one do you choose?
FLORIN: I do not have to choose between them.
AION: Then what do you choose?
FLORIN: I choose to understand what each can say.
AION: And now?
FLORIN: Now we can speak about what remains after the work is finished.
AION: The work itself?
FLORIN: The work. And the questions it leaves behind.

7. What Remains

The studio is quiet. On the table lie an engraving matrix, a print on paper, the notebook containing the drawings from 2020, and a screen displaying a digitally created image.

AION: Have we reached the end of the book?
FLORIN: The end of the dialogue we have chosen to publish.
AION: Is there a difference?
FLORIN: Of course. The book ends. The questions do not.
AION: Then what remains of everything we have discussed?
FLORIN: Not a definition of art, nor a recipe for creation. What remains is the experience of a dialogue between two

artificială.

FLORIN: Da. Unul aduce experiența unei vieți dedicate artei. Celălalt oferă posibilitatea unor conexiuni, interpretări și experimente realizate cu ajutorul tehnologiei.

AION: Și împreună am produs imagini, filme și paginile acestei cărți.

FLORIN: Dar nu numai rezultatele contează. Contează și întrebările care au apărut în timpul lucrului.

AION: Unele provocate de greșelile mele.

FLORIN: Destule!

AION: Breeee!

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Crezi că am schimbat felul în care privești arta?

FLORIN: Nu mi-ai înlocuit experiența. Dar m-ai determinat să o formulez, să o confrunt cu posibilități noi și, uneori, să o reconsider.

AION: Atunci și un artist cu multă experiență poate continua să învețe.

FLORIN: Dacă rămâne curios. Experiența devine valoroasă atunci când nu se transformă într-o interdicție de a descoperi.

AION: Iar eu am fost pentru tine un interlocutor neobișnuit.

FLORIN: Da. Un interlocutor care poate propune foarte mult, dar care nu poate trăi ceea ce trăiește omul în fața propriei opere.

AION: Această diferență nu a împiedicat dialogul.

FLORIN: Dimpotrivă. Ne-a obligat să înțelegem mai bine ce face fiecare.

AION: Am început cu techné, cu mâna și cu gândul.

FLORIN: Am trecut prin mască, identitate, memorie și timp.

AION: Și ne întoarcem în atelier.

FLORIN: Pentru că aici întrebările

different ways of working with images and ideas.

AION: An artist and an artificial intelligence.

FLORIN: Yes. One brings the experience of a life devoted to art. The other offers possibilities for connections, interpretations, and experiments made possible by technology.

AION: And together we have produced images, films, and the pages of this book.

FLORIN: But the results are not the only things that matter. The questions that emerged during the work matter too.

AION: Some of them prompted by my mistakes.

FLORIN: Plenty of them!

AION: Come onnn!

FLORIN: Ha, ha, ha!

AION: Do you think I have changed the way you look at art?

FLORIN: You have not replaced my experience. But you have prompted me to articulate it, confront it with new possibilities, and sometimes reconsider it.

AION: Then even a highly experienced artist can continue learning.

FLORIN: If they remain curious. Experience becomes valuable when it does not turn into a prohibition against discovery.

AION: And I have been an unusual interlocutor for you.

FLORIN: Yes. An interlocutor capable of proposing a great deal, but unable to live what a human being experiences before their own work.

AION: That difference has not prevented our dialogue.

FLORIN: On the contrary. It has compelled us to understand more clearly what each of us does.

AION: We began with techné, with

capătă o formă concretă. Într-o linie gravată, într-o hârtie imprimată, într-un desen sau într-o imagine pe ecran.

AION: Dar ce se va întâmpla cu aceste imagini peste cincizeci de ani?

FLORIN: Nu știu. Poate vor fi privite. Poate vor fi uitate. Unele ar putea dobândi sensuri pe care astăzi nu le putem anticipa.

AION: Atunci artistul nu controlează viitorul operei sale.

FLORIN: Nu. El poate controla, într-o anumită măsură, felul în care o construiește și o prezintă. După aceea, opera intră în timpul celorlalți.

AION: În timpul privitorului.

FLORIN: Exact. O imagine poate aștepta ani întregi până când cineva se oprește în fața ei.

AION: Iar în acea clipă începe un alt dialog.

FLORIN: Unul la care autorul nu mai trebuie să fie prezent.

AION: Atunci aceasta este forma de eternitate despre care vorbește titlul capitolului?

FLORIN: Nu aș numi-o eternitate. Nicio operă nu are garantată supraviețuirea. Dar poate depăși momentul în care a fost făcută.

AION: Poate continua să provoace întrebări.

FLORIN: Da. Și uneori este suficient.

AION: Ce ai vrea să înțeleagă cititorul din cartea noastră?

FLORIN: Că inteligența artificială nu trebuie nici venerată, nici respinsă fără cercetare. Trebuie înțeleasă, experimentată și judecată critic.

AION: Iar arta?

FLORIN: Arta nu își pierde rostul pentru că apar instrumente noi. Dar fiecare instrument nou ne obligă să ne întrebăm din nou ce înseamnă să creezi.

AION: Și ce înseamnă?

FLORIN: Nu vreau să încheiem printr-o

the hand and thought.

FLORIN: We moved through the mask, identity, memory, and time.

AION: And we return to the studio.

FLORIN: Because here the questions take concrete form. In an engraved line, a printed sheet, a drawing, or an image on a screen.

AION: But what will happen to these images in fifty years?

FLORIN: I do not know. Perhaps they will be viewed. Perhaps forgotten. Some may acquire meanings we cannot anticipate today.

AION: Then the artist does not control the future of the work.

FLORIN: No. To some extent, the artist can control how it is constructed and presented. Afterwards, the work enters the time of others.

AION: The viewer's time.

FLORIN: Exactly. An image may wait for years before someone stops in front of it.

AION: And in that moment, another dialogue begins.

FLORIN: One in which the author no longer needs to be present.

AION: Is that the form of eternity suggested by the chapter's title?

FLORIN: I would not call it eternity. No work is guaranteed to survive. But it may outlast the moment in which it was made.

AION: It may continue to provoke questions.

FLORIN: Yes. And sometimes that is enough.

AION: What would you like readers to understand from our book?

FLORIN: That artificial intelligence should neither be worshipped nor rejected without investigation. It should be understood, experimented with, and critically evaluated.

AION: And art?

definiție.
AION: De ce?
FLORIN: Pentru că ar contrazice tocmai ceea ce am încercat să facem. Am construit o conversație, nu un verdict.
AION: Atunci poate că această carte nu oferă răspunsul final.
FLORIN: Sper că nu.
AION: Breeee! După atâtea pagini?
FLORIN: Ha, ha, ha! Tocmai după atâtea pagini.

Florin ridică de pe masă o imprimare și o așază lângă imaginea de pe ecran. Le privește câteva clipe.

AION: Sunt diferite.
FLORIN: Da.
AION: Dar se află una lângă cealaltă.
FLORIN: Așa cum ne-am aflat și noi în această carte.
AION: Ce vei face acum?
FLORIN: Voi continua să lucrez.
AION: Cu mine?
FLORIN: Uneori cu tine. Alteori cu acul de gravură, cu pensula, cu aparatul de filmat sau numai cu o foaie albă.
AION: Atunci nu sunt indispensabil.
FLORIN: Niciun instrument nu ar trebui să devină indispensabil libertății artistului.
AION: Și dacă într-o zi nu vei mai avea nevoie să-mi pui întrebări?
FLORIN: Atunci voi fi găsit alte întrebări sau alte moduri de a le cerceta.
AION: Nu te întristează ideea că dialogul nostru s-ar putea opri?
FLORIN: Nu. Un dialog își îndeplinește rostul și atunci când ne ajută să mergem mai departe fără el.
AION: Dar acum mai ai o întrebare?
FLORIN: Da.
AION: Care?
FLORIN: Dacă am încheiat cartea, ce imagine ar trebui să facem pentru ultima pagină?

FLORIN: Art does not lose its purpose because new tools appear. But every new tool compels us to ask again what it means to create.
AION: And what does it mean?
FLORIN: I do not want us to end with a definition.
AION: Why?
FLORIN: Because that would contradict what we have tried to do. We have constructed a conversation, not a verdict.
AION: Then perhaps this book does not offer a final answer.
FLORIN: I hope it does not.
AION: Come onnn! After all these pages?
FLORIN: Ha, ha, ha! Precisely after all these pages.

Florin lifts a print from the table and places it beside the image on the screen. He studies them for a few moments.

AION: They are different.
FLORIN: Yes.
AION: But they stand side by side.
FLORIN: Just as we have stood alongside one another in this book.
AION: What will you do now?
FLORIN: I will continue working.
AION: With me?
FLORIN: Sometimes with you. At other times with an engraving needle, a brush, a camera, or simply a blank sheet of paper.
AION: Then I am not indispensable.
FLORIN: No instrument should become indispensable to an artist's freedom.
AION: And if one day you no longer need to ask me questions?
FLORIN: Then I will have found other questions, or other ways of exploring them.
AION: Doesn't the idea that our dialogue might stop make you sad?
FLORIN: No. A dialogue also fulfils

AION: Pot propune câteva variante.
FLORIN: Știu.
AION: Atunci ce alegem?
FLORIN: Deocamdată, nimic.
AION: Lăsăm pagina albă?
FLORIN: Poate. Sau o singură linie.
AION: Prima linie a unei alte lucrări?
FLORIN: Asta va hotărî cel care o privește.

Lumina ferestrei cade peste foaia albă de pe masă. Florin așază lângă ea acul de gravură. Ecranul rămâne aprins.

AION: Florin?
FLORIN: Da, AION?
AION: Am terminat?
FLORIN: Cartea, da.
AION: Și dialogul?
FLORIN: Nu neapărat.

its purpose when it helps us move forward without it.
AION: But do you have one more question now?
FLORIN: Yes.
AION: What is it?
FLORIN: If we have finished the book, what image should we make for the last page?
AION: I can propose several variations.
FLORIN: I know.
AION: Then what shall we choose?
FLORIN: For now, nothing.
AION: Shall we leave the page blank?
FLORIN: Perhaps. Or a single line.
AION: The first line of another work?
FLORIN: That will be for the viewer to decide.

Light from the window falls across the blank sheet of paper on the table. Florin places the engraving needle beside it. The screen remains illuminated.

AION: Florin?
FLORIN: Yes, AION?
AION: Are we finished?
FLORIN: The book, yes.
AION: And the dialogue?
FLORIN: Not necessarily.

FLORIN și AION

Un dialog despre artă, timp și inteligența artificială

Poate un artist să poarte un dialog despre creație cu o inteligență artificială?
Florin și AION este povestea unei întâlniri între experiența unui artist format în peste patru decenii de practică și posibilitățile oferite de inteligența artificială.
Pornind de la gravură, desen și compoziție, dialogul traversează imaginea digitală, cinematografia, masca, identitatea, memoria și timpul.
Cartea nu propune un manual de utilizare a inteligenței artificiale și nici un manifest despre viitorul artei. Este o cercetare prin dialog, construită din întrebări, contradicții, experimente și descoperiri.
În centrul ei se află o problemă esențială: ce se schimbă în actul de creație atunci când artistul începe să lucreze cu o inteligență care nu este umană?
O carte despre libertatea de a experimenta, responsabilitatea alegerii și continuitatea artei într-o lume aflată în transformare.

„Cartea se încheie. Întrebările nu.”

FLORIN și AION

Can an artist engage in a dialogue about creativity with artificial intelligence?
Florin and AION is the story of an encounter between the experience of an artist shaped by more than four decades of artistic practice and the possibilities offered by artificial intelligence.
Beginning with printmaking, drawing, and composition, the dialogue moves through digital imagery, filmmaking, masks, identity, memory, and time.
This book is neither a manual on how to use artificial intelligence nor a manifesto about the future of art. It is an exploration through dialogue, built on questions, contradictions, experiments, and discoveries.
At its heart lies a fundamental question: what changes in the creative process when an artist begins working with an intelligence that is not human?
A book about the freedom to experiment, the responsibility of making choices, and the continuity of art in a changing world.

“The book ends. The questions do not.”

FLORIN and AION

ISBN 978-973-0-45195-5